

RAPPORT

2022

SYSTEMATISK OVERSIKT

Samværs- og
bostedsordninger etter
samlivsbrudd: betydninger
for barn og unge

Utgitt av Folkehelseinstituttet
Område for helsetjenester

Tittel Samværs- og bostedsordninger etter samlivsbrudd: betydninger for barn og unge: en systematisk oversikt

English title Custody and living arrangements after parents separate: implications for children and adolescents: a systematic review

Ansvarlig Camilla Stoltenberg, direktør

Forfattere Trine Bjerke Johansen, prosjektleder
Heid Nøkleby
Lars Jørund Langøien
Tiril C. Borge

ISBN 978-82-8406-323-2

Publikasjonstype Systematisk oversikt

Antall sider 81 (191 inklusiv vedlegg)

Oppdragsgiver Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Emneord(MeSH) Divorce, Child Custody, Joint Custody, Dual Residence

Sitering Johansen TB, Nøkleby H, Langøien LJ, Borge TC. Samværs- og bostedsordninger etter samlivsbrudd: betydninger for barn og unge: en systematisk oversikt. [Custody and living arrangements after parents separate: implications for children and adolescents: a systematic review] –2022. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2022.

Innhold

INNHold	3
HOVEDBUdSKAP	5
SAMMENDRAG	6
KEY MESSAGES	9
EXECUTIVE SUMMARY (ENGLISH)	10
FORORD	13
INNLEDNING	14
Bakgrunn	14
Hvorfor er det viktig å utføre denne kunnskapsoppsummeringen?	19
Mål og problemstilling	20
KORT METODEKAPITTEL	21
Kriterier for inklusjon av studier	21
Litteratursøk og utvelging av studier	21
Konferering med oppdragsgiver	21
Vurdering av risiko for systematiske skjevheter og metodiske begrensninger	22
Uthenting av data fra studiene og analyser	22
Vurdering av tillit til resultatene	22
Refleksivitet og andre vurderinger	22
RESULTATER	23
Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier	23
Konsekvenser av ulike samværs- og bostedsordninger (spørsmål 1)	25
Erfaringer med ulike samværs- og bostedsordninger (spørsmål 2)	28
Faktorer ved ulike samværs- og bostedsordninger – kvantitative studier (spørsmål 3)	46
DISKUSJON	59
Hovedfunn	59
Forskningsspørsmålene sett i sammenheng (kvantitative og kvalitative studier)	60
Er kunnskapsgrunnlaget dekkende og anvendelig?	64
Kan vi stole på kunnskapsgrunnlaget?	67
Styrker og svakheter ved denne systematiske oversikten	69
Overensstemmelse med andre litteraturoversikter	70
Kunnskapshull	73

Resultatenes betydning for praksis	74
KONKLUSJON	75
REFERANSER	76
VEDLEGG 1: FULLSTENDIG METODEKAPITTEL	82
Prosjektplan	82
Inklusjonskriterier	82
Litteratursøk	85
Utvelging av studier	86
Konferering med oppdragsgiver	87
Vurdering av studienes risiko for skjevheter og metodiske begrensninger	87
Uthenting av data fra studiene	89
Analyser	90
Vurdering av tillit til resultatene	94
Refleksivitet	96
Andre vurderinger	96
VEDLEGG 2: SØKESTRATEGI	97
VEDLEGG 3: EKSKLUDERTE STUDIER LEST I FULLTEKST	103
VEDLEGG 4: ALLE KVALITATIVE STUDIER AV ERFARINGER	109
VEDLEGG 5: ALLE KVANTITATIVE STUDIER AV FAKTORER	111
VEDLEGG 6: VURDERING AV RISIKO FOR SYSTEMATISKE SKJEVHETER MED ROBINS-E	116
VEDLEGG 7: GRADERING AV TILLIT TIL DOKUMENTASJONEN MED GRADE	122
VEDLEGG 8: KVALITATIVE STUDIER – DATAUTTREKK	123
VEDLEGG 9: TEMAOVERSIKT KVALITATIVE STUDIER	143
VEDLEGG 10: SAMLET VURDERING AV METODISKE BEGRENSNINGER I KVALITATIVE STUDIER	145
VEDLEGG 11: KVANTITATIVE STUDIER AV FAKTORER – DATAUTTREKK OG RISIKO FOR SYSTEMATISKE SKJEVHETER	152

Hovedbudskap

Når foreldre går fra hverandre, får det store konsekvenser for et barn. Familien må blant annet ta stilling til hvor barnet skal bo og omfang av samvær med hver av foreldrene. Målet med denne kunnskapsoppsummeringen var å undersøke betydningen av ulike samværs- og bostedsordninger for barn og unges trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt foreldrenes samarbeid og konfliktnivå. Vi besvarte tre forskningsspørsmål (studier fra Norden):

1) *Hva er konsekvenser av omfattende samvær/delt bosted sammenlignet med mindre samvær/fast bosted?* Vi inkluderte én kohortstudie. Vi fant at kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt: vi vet ikke om det er forskjeller i psykisk helse mellom barn i ulike bostedsordninger.

2) *Hva er foreldre og barn og unges opplevelser av og preferanser for ulike samværs- og bostedsordninger?* Vi inkluderte 17 kvalitative studier av familier med delt bosted. Studiene identifiserte mange temaer av betydning for barn og unges opplevelse av delt bosted, deriblant relasjonene mellom barn og foreldre og mellom foreldre, praktisk gjennomføring, avstand mellom hjemmene, fleksibilitet, opplevd tilhørighet, og ivaretagelse av barnas ønsker.

3) *Hvilke faktorer ved samværs- og bostedsordninger kan assosieres med eller påvirke barn og unges liv og psykiske helse samt samarbeid/konflikt mellom foreldre?* Vi inkluderte 23 kvantitative studier som undersøkte sammenhengen mellom ulike bostedsordninger og relevante utfall hos barn og foreldre. Faktorene som i størst grad så ut til å påvirke (svekke) sammenhengene mellom bostedsordning og utfall (f.eks. psykisk helse) var relasjoner i familien (barn-foreldre, samarbeid/konflikt foreldre) og familieforutsetninger (foreldres helse og økonomi).

Det komplekse samspillet mellom temaer og faktorer som ble belyst i de kvalitative og kvantitative studiene gir en indikasjon på at én bostedsordning kan oppleves veldig ulikt fra barn til barn. Basert på det nåværende kunnskapsgrunnlaget kan det se ut som om relasjoner i familien samt kommunikasjon og konflikter mellom foreldrene kanskje er like viktige for hvordan barn og unge har det, som samværs- eller bostedsordningen i seg selv.

Tittel:

Samværs- og bostedsordninger etter samlivsbrudd: betydninger for barn og unge: en systematisk oversikt

Hvem står bak denne publikasjonen?

Folkehelseinstituttet, på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Når ble litteratursøket avsluttet?

April, 2022

Fagfellevurdering:

Hege Kornør, avdelingsdirektør, FHI (intern)

Sondre Aasen Nilsen, forsker, NORCE (ekstern)

Agnes Andenæs, forsker, UiO (ekstern)

Referansegruppe:

Jan Stokkebekk, PhD/seniorrådgiver, Bufetat

Tonje Holt, forsker, FamilieForSK (FHI)

Sammendrag

Innledning

Når foreldre går fra hverandre, får det store konsekvenser for barn og unge. Familien må blant annet ta stilling til hvor barnet eller den unge skal bo og omfang av samvær med hver av foreldrene. Foreldre velger samværs- og bostedsordninger på bakgrunn av livsbetingelser, erfaringer fra familielivet, barnets behov og andre aspekter. Fast bosted berører hvilke avgjørelser foreldrene kan ta på vegne av barnet. Delt fast bosted innebærer at barnet har bosted hos begge foreldre, selv om det i praksis ikke nødvendigvis er slik at barnet bor halvparten av tiden på hvert sted. Det er en økning i familier som velger at barnet skal ha delt fast bosted eller omfattende samvær med begge foreldre (minst en tredjedel med hver). Der det i dag er avtalefrihet for foreldrene, ble det i regjeringsplattformen høsten 2021 fremlagt et ønske om å vurdere å gjøre delt fast bosted til hovedregel i den nye barneloven. Foreliggende oppsummering ble bestilt av Bufdir og skal bidra til regjeringens utredning vedrørende denne problemstillingen.

Hensikt

Hensikten med denne kunnskapsoppsummeringen var å foreta en systematisk gjennomgang av forskningen på samværs- og bostedsordninger som påvirker barn og unge. Oppsummeringen skulle være en oppdatering og en utvidelse av [en tidligere kunnskapsoppsummering](#) utgitt av Folkehelseinstituttet. Forskningsspørsmålene i foreliggende oversikt er:

1. a) Hva er konsekvensene av omfattende samvær med begge foreldre, sammenlignet med mindre samvær med én av foreldrene, for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt for foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?
b) Hva er konsekvensene av delt fast bosted sammenlignet med fast bosted for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt for foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?
2. Hva er foreldre og barn og unges opplevelser av og preferanser for ulike samværs- og bostedsordninger?
3. Hvilke faktorer ved samværs- og bostedsordninger kan assosieres med eller påvirke barn og unges livskvalitet og psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og samarbeid/konflikt mellom foreldre?

Metode

De tre forskningsspørsmålene medførte litt ulike inklusjonskriterier, i hovedsak:

- Spørsmål 1 (konsekvenser): kohortstudier publisert 2016-2022
- Spørsmål 2 (erfaringer): kvalitative studier publisert 2010-2022
- Spørsmål 3 (faktorer): kvantitative studier (tverrsnitt og kohort) publisert 2010-2022

En bibliotekar utarbeidet i samarbeid med prosjektgruppen en felles søkestrategi for alle tre forskningsspørsmålene. Vi søkte i tradisjonelle databaser som MEDLINE, PsycInfo, EMBASE, Sociological Abstracts og Social Services Abstracts, i tillegg til bl.a. nordiske vitenarkiver, Google Scholar, utvalgte aktuelle tidsskrifter og referanselister.

Tidshensyn gjorde det nødvendig å begrense studieomfanget, og i tråd med prosjektplanen og i samarbeid med oppdragsgiver, valgte vi å inkludere kun nordiske studier for spørsmål 2 og 3. I tillegg ble det avgjort at spørsmål 2 og 3 skulle besvares med en noe forenklet fremgangsmåte. Vi utførte en systematisk oversikt for spørsmål 1 om konsekvenser, inkludert vurdering av studienes risiko for systematiske skjevheter og vurdering av tillit til resultatene (GRADE). For spørsmål 2 og 3 vurderte vi metodiske begrensninger/risiko for systematiske skjevheter, hentet ut resultater og gjorde narrative sammenstillinger av funn. Funn om faktorer og temaer fra kvantitative og kvalitative studier ble sett i sammenheng.

Resultater

Litteratursøket ga 2743 referanser; vi leste tittel og sammendrag for alle disse. Vi vurderte 194 publikasjoner i fulltekst og inkluderte totalt 40 nordiske studier.

Spørsmål 1 om konsekvenser

Vi inkluderte én kohortstudie. Studien hadde svært høy risiko for systematiske skjevheter. Våre resultater viser at det er usikkert om eventuell endring i barns psykiske helse mellom 7 og 11 år har sammenheng med bostedordning.

Spørsmål 2 om erfaringer

Vi inkluderte 17 kvalitative studier. Alle omhandlet delt bosted. Vi vurderte at syv studier hadde små eller små/moderate metodiske begrensninger og vi vektla følgelig disse studiene i våre analyser og presentasjoner. Vi identifiserte tre hovedkategorier av temaer i studiene:

- *Perspektiver på delt bosted.* Barn og foreldre hadde noe ulike perspektiver, men trakk fram hvordan fleksibilitet, likedeling og rigiditet kunne påvirke. Barn fremhevet at de gjerne ville ha informasjon og mulighet til å uttale seg, men ikke nødvendigvis bli gitt ansvaret for å bestemme (avhengig av barnets alder).
- *Praktiske forhold.* Å bo i to hjem, ofte med ulike regler og rutiner, var en utfordring for noen barn. Dette var til dels avhengig av egenskaper (f.eks. personlighet) hos både barn og foreldre. Mange barn fremhevet aspekter ved byttedagene, som hyppighet, ukedagen det skjedde på og praksisen rundt flyttingen. Større avstand mellom hjemmene ga praktiske utfordringer, og påvirket sosiale relasjoner til venner og øvrig familie, samt tilgangen til fritidsaktiviteter og nettverk. Hvordan bostedsordningen (delt bosted) faktisk ble praktisert endret seg ofte over tid, uten at det medførte en endring i avtalen om delt bosted.
- *Relasjoner.* Mange barn og foreldre omtalte foreldrenes samarbeid, konfliktnivå, vilje til kommunikasjon og kommunikasjonsform. Barn vektla blant annet lav grad av foreldrekonflikt, gode foreldrerelasjoner og samarbeid for å ha en god opplevelse av og erfaringer med delt bosted. Foreldrerelasjonen påvirket også hvilke tanker barnet hadde om mulighetene for innflytelse på egen hverdag. For noen barn var relasjonen til hver av foreldrene preget av lojalitetsfølelser, tanker om hva som var rettferdig for foreldrene, et ønske om å sikre kontakt med begge og ikke skape eller forverre en eventuell konflikt. De fleste barna var fornøyde med delt bosted da de verdsatte lik kontakt med begge foreldrene.

Innenfor de fleste temaer fantes barn som uttalte seg i både positive og negative ordelag, og det var forskjeller fra barn til barn med hensyn til hva som var viktig for dem, og dermed også forskjeller i hvordan deres hverdag i delt bosted fortonet seg. Overordnet var forskjeller innenfor temaene avhengig av især barnets alder og tid i delt bosted.

Spørsmål 3 om faktorer

Vi inkluderte 23 kvantitative studier hvorav vi vurderte 21 studier til å ha høy eller høy/uklar risiko for systematiske skjevheter. Studiene sammenlignet ulike typer bostedsordninger med tanke på utfall hos barn og unge (f.eks. psykisk helse) og undersøkte hvilke variabler som påvirket eventuelle sammenhenger. Faktorer som så ut til å påvirke sammenhengen mellom bostedsordning og utfall var særlig relasjonelle faktorer og familiebetingelser: Foreldres innbyrdes relasjon og barn-foreldre-relasjonen så ut til å ha relativt stor betydning, og familieforutsetninger som økonomi og foreldres helse så ut til å ha en viss betydning. Det indikerer at når slike faktorer ble hensyntatt var det færre eller ingen forskjeller mellom ulike bostedsordninger når det gjaldt ulike utfall (dvs. at sammenhengene ble svekket og gruppene ble likere).

Diskusjon

Når vi vurderte de kvantitative og kvalitative studiene i sammenheng, fant vi at begge typer studier viste betydningen av relasjoner, mellom barn og foreldre og mellom foreldre. Relasjonene ser ut til å ha betydning både for hvilken bostedsordning som velges, hvordan ordningen fungerer, og at relasjonene i seg selv er viktige for barn og unges psykiske helse. Det ser ut til at også foreldres økonomi påvirker sammenhengen mellom bostedsordning og utfall hos barn og unge, slik som psykisk helse.

Konklusjon

Basert på det nåværende kunnskapsgrunnlaget kan vi ikke trekke noen konklusjoner om hvorvidt det er noen forskjell på barn og unge i ulike samværs- eller bostedsordninger, når det gjelder deres trivsel, psykiske helse, relasjon til foreldre eller mellom foreldre. De kvalitative studiene gir en indikasjon på at visse faktorer, slik som foreldre-barn-relasjonen og grad av foreldrekonflikt, er viktige for hvorvidt barn opplever delt bosted som positivt, mens andre faktorer, f.eks. fleksibilitet, fremheves mer nyantert. I de kvantitative studiene så det ut til at relasjoner og familieforutsetninger (f.eks. økonomi) hadde størst betydning. Det komplekse samspillet mellom faktorer identifisert som viktige i de kvantitative og kvalitative studiene tyder på at det er svært mange aspekter som har betydning for hvordan bostedsordninger fungerer og oppleves for et barn.

På bakgrunn av funnene i denne kunnskapsoppsummeringen kan vi ikke si at tjenestene som møter familier der foreldrene har gått fra hverandre, kan anbefale en bostedsordning fremfor en annen, uten å ta utgangspunkt i den enkelte familie. Relasjoner i familien, kommunikasjon og konflikter mellom foreldrene er kanskje like viktige for hvordan barn og unge har det, som ordningene i seg selv.

Key messages

When parents separate, there are major consequences for a child. Among other things, the family must decide where the child will live and the extent of contact the child will have with each parent. The aim of this systematic review was to examine the importance of different custody arrangements on children's and adolescents' well-being, mental health, and relationship to parents, as well as coparenting and parental conflict. We answered three research question (Nordic studies):

1) *What are the consequences of extensive contact/joint physical custody compared to less contact/sole physical custody?* We included one cohort study. There is limited evidence: we cannot say whether there are differences in children's mental health between custody arrangements.

2) *What are parents', children's, and adolescents' experiences of and preferences for different custody arrangements?* We included 17 qualitative studies of families with joint physical custody. The studies identified many themes of importance to children's and adolescents' experience of joint custody, including child-parent relationships and parental relationship, practicalities, distance between homes, flexibility, sense of belonging and safeguarding the children's wishes.

3) *Which factors related to different custody arrangements can be associated with or influence children's and adolescents' lives and mental health as well as coparenting and parental conflict?* We included 23 quantitative studies, which assessed the association between different custody arrangements and relevant outcomes for children and parents. The factors that appeared most to influence (attenuate) the associations between custody arrangements and outcomes (e.g., mental health), were relationships within the family (child-parent, coparenting/parental conflict) and family preconditions (parental health and finances).

The complex interaction between prominent themes and factors in the qualitative and quantitative studies suggests that a particular custody arrangement can be experienced very differently from one child to another. Based on the current evidence it may appear that relations within the family, as well as communication and conflict between the parents, perhaps are as important for how children and youth fare, as the custody arrangements themselves.

Title:

Custody and living arrangements after parents separate: implications for children and adolescents: a systematic review

Publisher:

The Norwegian Institute of Public Health conducted the review based on a commission from The Norwegian Directorate for Children, Youth and Family Affairs

Updated:

Last search for studies: April 2022.

Peer review:

Hege Kornør, Department Director, NIPH (internal)
Sondre Aasen Nilsen, Researcher, NORCE (external)
Agnes Andenæs, Researcher, UiO (external)

Expert reference group:

Jan Stokkebekk, PhD/senior advisor, Bufetat

Tonje Holt, Researcher, FamilieForSK (NIPH)

Executive summary (English)

Introduction

When parents separate, there are major consequences for children and adolescents. Among other things, the family must decide where the child or adolescent will live and the extent of contact the child will have with each parent. Parents choose visitation and custody arrangements based on their current life situation, family experiences, the child's needs, and other aspects. Permanent custody relates to which decisions the parents can make on behalf of the child. Joint physical custody means that the child has residency with both parents, although in practice the child does not necessarily live half of the time with each parent. There is an increase in families choosing joint physical custody or extensive contact with both parents (at least one third with each). Currently, parents may choose to have joint physical custody or not. In the fall of 2021, the government proposed to consider making joint physical custody the main rule in the new Act relating to Children and Parents (the Children Act). The present systematic review was commissioned by Bufdir and will contribute to the government's consideration.

Objective

The objective of this systematic review was to summarize the research on different custody and living arrangements that affect children and adolescents. The systematic review is an update and an expansion of an [earlier systematic review](#) published by the Norwegian Institute of Public Health. The research questions in the present systematic review are:

1. a) What are the consequences of extensive contact with both parents compared to less contact with one of the parents, for children's and adolescents' (0-19 years) well-being, mental health and relationship with parents, as well as coparenting and parental conflict?
b) What are the consequences of joint physical custody compared to sole physical custody for children's and adolescents' (0-19 years) well-being, mental health and relationship with parents, as well as coparenting and parental conflict?
2. What are parents', children's and adolescents' experiences of and preferences for different custody arrangements?
3. Which factors related to different custody arrangements can be associated with or influence children's and adolescents' lives and mental health as well as coparenting and parental conflict?

Method

The three research questions involved slightly different inclusion criteria, mainly:

- Question 1 (consequences): longitudinal cohort studies published 2016-2022
- Question 2 (experiences): qualitative studies published 2010-2022

- Question 3 (factors): quantitative studies (cross-sectional and cohort) published 2010-2022

A research librarian, in collaboration with the project group, prepared a joint search strategy for all three research questions. We searched in standard databases such as MEDLINE, PsycInfo, EMBASE, Sociological Abstracts and Social Services Abstracts, in addition to e.g., Nordic science archives, Google Scholar, selected relevant journals and reference lists of relevant publications. Time constraints necessitated limiting the review's scope. Thus, in line with the protocol and in collaboration with the commissioner, we chose to include only Nordic studies for questions 2 and 3. Additionally, we decided that questions 2 and 3 would be answered with an abridged procedure. We conducted a systematic review for question 1 on consequences, including assessments of risk of bias and certainty of the evidence (GRADE). For questions 2 and 3, we assessed the studies' methodological limitations/risk of bias, extracted results, and summarized the findings narratively. Findings on themes and factors from the qualitative and quantitative studies were combined.

Results

The literature search yielded 2,743 references, which we assessed on title and abstract level. We assessed 194 full-text publications and included a total of 40 Nordic studies.

Question 1 about consequences: We included one prospective cohort study. It had very high risk of bias. Our results show that it is uncertain whether potential changes in children's mental health from age 7 to 11 are associated with custody arrangements.

Question 2 about experiences: We included 17 qualitative studies. All concerned joint physical custody. Seven studies had minor or minor/moderate methodological limitations, thus, we emphasized these in our analyses and presentation of findings. We identified three main categories of themes:

- *Perspectives on joint physical custody.* Children and parents had somewhat diverging perspectives, but emphasized how flexibility, fairness and rigidity could be important. Children emphasized that they would like to have information and the opportunity to state their opinion, but not necessarily be given the responsibility to decide (depending on the child's age).
- *Practical conditions.* Living in two homes, often with diverging rules and routines, were challenging for some children. This partly depended on characteristics (e.g. personality) of both children and parents. Many children emphasized aspects of the exchange days, such as frequency of exchanges, day of the week it happened and practices surrounding the exchange. Distance between homes gave rise to practical challenges, and affected social relationships with friends and other family members, as well as access to leisure activities and networks. How the arrangement (joint physical custody) was practiced often changed over time, without resulting in a change in the agreement on joint physical custody.
- *Relationships.* Many children and parents mentioned coparenting, parental conflict, willingness to communicate and communication style. In order to have positive experiences with joint physical custody, children emphasized e.g. a low degree of parental conflict, good parental relationships and coparenting. The parental relationship also affected the child's thoughts about their opportunities to influence their own daily life. For some, their relationship with each of the parents

was characterized by feelings of loyalty, thoughts about what was fair for the parents, a desire to ensure contact with both parents and not creating or worsening any conflict. Most of the children were satisfied with joint physical custody as they valued equal contact with both parents.

For most themes, there were children who expressed both positive and negative sentiments, and the children differed about what was important to them; thus, there were differences in how their everyday life in joint physical custody unfolded. Overall, differences within the themes related to the child's age and time in joint physical custody.

Question 3 about factors: We included 23 quantitative studies of which we assessed 21 studies as having a high or high/unclear risk of bias. The studies compared different custody arrangements in relation to child and adolescent outcomes (e.g., mental health), and explored which factors influenced these associations. In particular, factors that seemed to influence the association between custody arrangement and outcome were relational factors and family demographics: The relationship between parents and the child-parent relationship appeared to be important, and family preconditions, such as finances and parental health, appeared to be somewhat important. This indicates that when such factors were taken into account, there were fewer or no differences between different custody arrangements with respect to these outcomes (i.e., the associations diminished, and the groups became more similar).

Discussion and conclusion

When assessing the quantitative and qualitative studies together, we found that both show the importance of relations, between children and parents, and between the parents. These relations seem to be important for which custody arrangement is chosen, how the arrangement works, and the relations themselves appear to impact children's and adolescents' mental health. It seems that parental finances influence the association between custody arrangement and outcomes in children and adolescents, such as mental health.

The current evidence is insufficient to draw any clear conclusions about whether there are differences between children in different visitation- and custody arrangements with regard to well-being, mental health, relationship with parents or between parents. The qualitative studies indicate that certain factors, such as the parent-child relationship and degree of parental conflict, are important for children to have a positive experience of joint physical custody, while the findings concerning other factors, such as flexibility, are more nuanced. In the quantitative studies, it seemed that relationships and family preconditions (e.g., finances) were most influential. The complex interplay between factors and themes identified as central in the quantitative and qualitative studies, suggests that there are multiple important aspects for how custody arrangements work and are experienced by a child. Based on the findings in this systematic review, we cannot say that the services that meet families where parents have separated can recommend one custody arrangement over another, without taking the individual family into consideration. Relationships within the family, communication and conflicts between the parents are perhaps as important for how children and adolescents feel as the custody arrangements themselves.

Forord

Område for helsetjenester, Folkehelseinstituttet (FHI), fikk i februar 2022 i oppdrag av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) å utføre en systematisk kunnskapsoppsummering over forskning om konsekvenser av, erfaringer med, og faktorer som påvirker barn og unge ved ulike samværs- og bostedsordninger når foreldrene bor hver for seg. Kunnskapsoppsummeringen er relevant for familievernnet, domstolene, NAV, barnevernet og andre.

Område for helsetjenester, FHI, følger en felles framgangsmåte i arbeidet med kunnskapsoppsummeringer, dokumentert i håndboka «Slik oppsummerer vi forskning». Det innebærer blant annet at vi kan bruke standardformuleringer når vi beskriver metode, resultater og i diskusjon av funnene.

Finansiering

Bufdir finansierte oppsummeringen. Forskergruppen ved FHI tydeliggjorde problemstillingen og inklusjonskriteriene i dialog med Bufdir. Bufdir hadde ingen rolle i utarbeidelsen av oppsummeringen.

Bidragstere

Prosjektleder: Trine Bjerke Johansen

Interne prosjektmedarbeidere ved FHI: Heid Nøkleby, Tiril C. Borge og Lars Jørn Langøien.

Takk til eksterne fagfeller Agnes Andenæs (UiO) og Sondre Aasen Nilsen (NORCE), intern fagfelle Hege Kornør, og Tonje Holt og Jan Stokkebekk i referansegruppen, som har gjennomgått og gitt innspill til kunnskapsoppsummeringen. En stor takk også til kollega Lien Nguyen som utførte søk etter litteratur og Chris Rose for bistand med statistiske analyser.

Oppgitte interessekonflikter

Alle forfattere og fagfeller har fylt ut et skjema som kartlegger mulige interessekonflikter. Ingen oppga interessekonflikter ved oppstart av prosjektet. FHI ønsker å gjøre oppmerksom på at en av de eksterne fagfellene er førsteforfatter på én av studiene som er inkludert i denne oppsummeringen. Fagfellen har imidlertid ikke hatt anledning til å kommentere på egen forskning eller bidratt i fremstillingen av egen studie.

Folkehelseinstituttet tar det fulle ansvaret for innholdet i rapporten.

Kåre Birger Hagen
fagdirektør

Rigmor Berg
avdelingsdirektør

Trine Bjerke Johansen
prosjektleder

Innledning

Bakgrunn

Når foreldre går fra hverandre får det store konsekvenser for barn og unge, og familien må ta stilling til blant annet hvor barnet/ungdommen skal bo og omfang av samvær med hver av foreldrene. Foreldre velger samværs- og bostedsordninger på bakgrunn av livsbetingelser, erfaringer fra familielivet, barnets behov og andre aspekter. Ordningene kan endres over tid, for eksempel som følge av at foreldrene danner nye familier eller at barnet blir eldre. Med økende alder har barnet/ungdommen selv økende mulighet til å påvirke utformingen av samværs- og bostedsordningen. Konsekvensene for barnet/ungdommen kan være knyttet til blant annet livskvalitet, psykisk helse, atferdsvansker, stress, skoleprestasjoner, relasjoner og tilknytning til foreldre.

Foreldreansvar

Lov om barn og foreldre (Barneloven) regulerer fastsetting av morskap og farskap i Norge (1). Hovedregelen etter loven er at kvinnen som har født barnet er moren til barnet. Hovedregelen om farskap er at faren til barnet er den som var gift med moren da barnet ble født eller der farskapet er fastsatt ved erklæring eller dom. Samme hovedregel gjelder for medmor. Alle barn som er født fra og med 1. januar 2020 har i utgangspunktet foreldre hvor begge har foreldreansvar (felles foreldreansvar). Dette gjelder både barn som har gifte foreldre, barn som har samboende foreldre og barn som har foreldre som ikke bor sammen (2). Felles foreldreansvar betyr at foreldrene sammen har ansvaret for barnets oppvekst. Det innebærer blant annet å ta viktige avgjørelser om barnet sammen, som flytting utenlands, valg av type skole eller medisinsk behandling. Foreldre som separerer eller skiller seg, kan avtale at de skal ha foreldreansvaret sammen eller at en av dem skal ha det alene (Barneloven §34). Inntil avtale eller beslutning om foreldreansvaret foreligger, har foreldrene ansvaret sammen.

Bosted

Ifølge Barneloven (§36) kan foreldrene seg imellom avtale om barnet skal bo fast hos begge eller hos én av dem ved et samlivsbrudd. Fast bosted handler om beslutningsmyndighetene til foreldrene og hvilke avgjørelser foreldrene kan ta på vegne av barnet. Delt fast bosted innebærer at barnet har bosted hos begge foreldre, selv om det i praksis ikke nødvendigvis er slik at barnet bor halvparten av tiden på hvert sted. Juridisk sett skiller det i Norge kun mellom 'fast bosted hos den ene' og 'fast bosted hos begge'. Det er ingen juridiske graderinger, men handler om grad av beslutningsmyndighet i

barnets dagligliv. Delt fast bosted innebærer at foreldrene må ta noen avgjørelser i fellesskap, f.eks. flytting innenlands, barnehage, fritidsaktiviteter, med mer (3). Uavhengig av om foreldrene har delt fast bosted eller barnet har fast bosted hos én av foreldrene kan den som barnet er hos til enhver tid, bestemme hva barnet skal spise, ha på seg, leggetid, venner, lekser med mer.

Blir ikke foreldrene enige om fast bosted eller delt fast bosted, må foreldrene bringe saken inn for en domstol. Domstolen kan kun idømme delt fast bosted dersom det foreligger «særlige grunner» som vurderes til å være det beste for barnet (Barneloven §36, annet ledd). En slik domsavsigelse foretas imidlertid svært sjeldent. I en offentlig utredning om ny barnelov diskuteres endringer av denne paragrafen (4).

Samvær

I henhold til barneloven (§42) har barnet rett til samvær med begge foreldre selv om foreldrene bor hver for seg. Foreldrene har gjensidig ansvar for at samværsretten blir oppfylt. Dette gjelder uavhengig av om barnet har fast bosted hos en av foreldrene eller delt fast bosted. Foreldrene kan avtale seg imellom hvor mye samvær barnet skal ha med begge foreldrene. Dersom foreldrene ikke blir enige, kan også spørsmålet om samvær bringes inn for en domstol. Avgjørelsen skal «rette seg etter» det som er det beste for barnet (Barneloven §48, første ledd). Den av foreldrene som barnet har samvær med, har ansvar for (og kan bestemme over) mat, påkledning, venner, lekser, med mer. Samværet kan deles likt mellom foreldrene, eller den ene kan ha litt mer eller betydelig mer samvær enn den andre. 'Omfattende samvær' brukes gjerne om ordninger der begge foreldrene har vesentlig samvær med barnet, for eksempel minst en tredjedel av tiden.

Barn blir i takt med samfunnsutviklingen i økende grad involvert i diskusjonene om ordninger for samvær og bosted, både i mekling og i retten. Det følger av barneloven §31 annet ledd at barn skal få informasjon om og muligheten til å si sin mening før det blir tatt avgjørelser om personlige forhold for barnet. I bestemmelsen nevnes særskilt avgjørelser om foreldreansvar, fast bosted og samvær.

Ny barnelov

Ny Lov om barn og foreldre er under utarbeidelse. I 2018 oppnevnte daværende regjering et offentlig utvalg som skulle vurdere forslag til endringer i en ny barnelov, blant annet lovens bestemmelser om samværs- og bostedsordninger for barn ved foreldres samlivsbrudd (4). Utvalget leverte sin utredning i desember 2020, høringsfristen var mai 2021, og innspillene er i september 2022 fremdeles under behandling. Et samlet utvalg gikk inn for å videreføre avtalefrihet som hovedregel i den nye barneloven, altså at det er opp til foreldrene å avtale om barnet skal bo fast hos en av foreldrene eller fast hos begge (4). Utvalget gjorde en vurdering av kunnskapsstatus i spørsmålet om bruken av delt fast bosted for barn, og flertallet hevdet at «forskningen verken gir grunnlag for å slå fast at delt bosted er skadelig for barn, at delt fast bosted er best for barn, eller at ordningen virker konfliktreduserende» (side 20). Utvalgets flertall anbefalte videre å forenkle rettens adgang til å idømme delt fast bosted, ved å fjerne begrensningen som nå ligger i at dette bare kan skje i «særlige tilfeller» (der dette menes å være det beste

for barnet). Mindretallet ønsket å beholde den begrensningen som ligger i nåværende formulering.

Endringer i samværs- og bostedsordninger

Lyngstad og kolleger analyserte i 2014 endringene i Norge foregående tiår, knyttet til bosted og samvær når foreldrene bor hver for seg (5). Forfatterne sammenlignet bosted og samvær i årene 2002, 2004 og 2012. De fant at andelen barn av foreldre som ikke bodde sammen og der barnet hadde delt fast bosted, økte fra 8 prosent i 2002 til 25 prosent i 2012. Andelen hvor barnet bodde fast hos moren, hadde sunket fra 84 prosent i 2002 til 66 prosent i 2012, mens andelen hvor barnet bodde fast hos faren hadde ligget mer eller mindre stabilt på 7-8 prosent.

Når det gjaldt samvær, viste studien av Lyngstad og medarbeidere at andelen med månedlig samvær mellom samværsforelder og barn hadde økt fra 2002 til 2012 med i underkant av 10 prosentpoeng. Antall dager månedlig samvær økte fra gjennomsnittlig 6,5 dager i 2002 til 8,6 dager i 2012. Dette skyldtes primært en reduksjon i andelen som *ikke* hadde månedlig samvær, samt en økning i andelen hvor samværsforelder har barnet tilnærmet halvparten av tiden. Forfatterne fant at de samme gruppene som hadde hatt en sterk økning i andel med delt bosted for barnet, hadde også hatt en sterk økning i gjennomsnittlig månedlig samvær (5).

Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennomførte i 2020 en ny studie av samvær og bosted i befolkningen (6). Resultatene fra denne studien er ennå ikke publisert (bekreftet fra SSB). Vi kan anta at det har vært en økning i andelen barn og unge som har delt fast bosted og en økning i andelen barn som har omfattende samvær med begge foreldre. Likevel er det ikke tilfeldig hvilke foreldre som velger delt bosted: de har gjerne høyere utdanning og inntekt, og et lavt konfliktnivå. Når gruppen som velger delt bosted vokser, endres dette mønsteret, men trolig er det fremdeles en skjevfordeling. Internasjonalt er delt bosted fremdeles relativt sjeldent (7).

Tidligere forskning

Folkehelseinstituttet publiserte i 2017 en systematisk oversikt om konsekvensene av ulike bostedsordninger for barn (inkludert samværsordninger), på oppdrag fra Bufdir (8). Oversikten identifiserte ingen longitudinelle studier som kunne besvare spørsmålet om konsekvenser av ulike samvær-/bostedsordninger for barn og unge. Etter diskusjon med oppdragsgiver ble det imidlertid avgjort å inkludere studier av barn 0-6 år hvis studiene omfattet minst to grupper med ulike typer samvær-/bostedsordninger selv om det kun var tverrsnittsdata. Denne avgjørelsen ble begrunnet med et stort og særlig behov for kunnskap om hva forskning kunne si om hvordan ulike samværs-/bostedsordninger påvirket barn i denne aldersgruppen. Fem studier ble deretter inkludert. Studiene fant nokså ulike resultater, men de samlede resultatene viste et mulig mønster knyttet til alder på barna ved delt bosted: for barn over tre år som overnatter (mer) hos den andre forelder, ser det ut til å være flere positive resultater, mens for barn under tre år som overnatter (mer), ser det ut til å være flere blandede og også negative resultater. Imidlertid var forskernes vurdering at kunnskapsgrunnlaget var svært usikkert, på grunn av studiedesign, små studier og høy risiko for systematiske skjevheter. Konklusjonen i oversikten var derfor at det ikke fins pålitelig kunnskap om

konsekvenser av ulike samværs-/bostedsordninger, og at behovet for videre forskning var stort, særlig mht. longitudinelle studier. Forskerne anbefalte å både utføre og å oppsummere kvalitativ forskning av hvordan barn og unge har det i ulike samværs-/bostedsordninger (8).

Etter 2017 er det publisert flere litteraturoversikter på spørsmålet om konsekvenser av omfattende samvær og delt bosted og vi vil kort beskrive fire av disse. Ingen av oversiktene er systematiske oversikter (en systematisk oversikt må ha klare inklusjon- og eksklusjonskriterier, være basert på et systematiske søk etter litteratur, samt ha vurdert den interne validiteten/metodiske begrensninger til de inkluderte studiene). Alle fire litteraturoversiktene legger stor vekt på diskusjon av resultatene. Tre av oversiktene inkluderer hovedsakelig tverrsnittstudier, mens den fjerde også omfatter kvalitative studier og andre litteraturoversikter.

I Mahrer og medarbeideres oversikt fra 2018 er fokuset på familier der foreldrene har store konflikter seg imellom, og hvordan *omfattende samvær* («shared parenting»¹) og kvaliteten på mors og fars foreldreskap påvirker barnas tilpasning i slike situasjoner (9). Oversikten inkluderte 11 studier. Ifølge forfatterne viste funnene at i utvalg der foreldrekonflikten hadde pågått i mange år etter skilsmissen, var økt grad av omfattende samvær assosiert med dårligere tilpasning hos barn. I utvalg der målingene var gjort *under* skilsmissen eller kort tid etter skilsmissen (to-tre år), viste funnene ingen assosiasjon mellom omfattende samvær og tilpasning hos barn. Høy kvalitet på foreldreatferden (foreldreatferd er her et bredt begrep som omfavner blant annet foreldre-barn relasjon (f.eks. kommunikasjon, støtte, nærhet), foreldrenes engasjement i barnas aktiviteter og til disiplin) til minst en av foreldrene var assosiert med bedre utfall hos barnet, uavhengig av bostedsordning.

I oversikten av Nielsen og medarbeidere fra 2018 oppsummeres forskjeller på ulike utfall hos barn i familier med omfattende samvær/delt bosted («joint physical custody»²) og familier med mindre samvær («sole physical custody») (10). Oversikten inkluderte 60 tverrsnittstudier. Ifølge forfatterne viste 34 av 60 studier bedre resultater (ikke spesifisert hvor mye bedre) på alle utfall hos barn med omfattende samvær, sammenlignet med barn med mindre samvær. I 14 studier viste resultatene bedre resultater for noen utfall (i favør av omfattende samvær) og like resultater for andre utfall. I seks studier var resultatene like for alle utfall, mens i de seks siste studiene var resultatet dårligere for ett utfall og bedre eller likt for resten av utfallene. For alle disse studiene er det også kun assosiasjoner som er målt; ingen kausale sammenhenger ble undersøkt.

---

¹ Forfatterne skriver at «shared parenting» typisk forstås som det å bo minst 30 prosent hos hver av foreldrene og sammenlignes med å bo mindre hos én av foreldrene.

² Forfatterne skriver at «joint physical custody» innebærer at barnet bor minst en tredjedel av tiden med hver av foreldrene.

I Steinbach og medarbeidere sin oversikt fra 2018 fokuserer oppsummeringen på sammenhenger mellom omfattende samvær/delt bosted («joint physical custody»³) og utfall hos barn og foreldre (11). Oversikten inkluderte 40 kvantitative og kvalitative studier fra Nord-Amerika, Australia og Europa publisert mellom 2007 og 2018. Ifølge forfatterne viser studiene at barn med omfattende samvær/delt bosted ofte har det like godt og noen ganger bedre enn barn fra familier der samværet/bosted er konsentrert hos den ene forelderen (> 75 %). Oversikten rapporterer noen relasjonelle og strukturelle betingelser som ser ut til å være til stede ved godt fungerende omfattende samvær/delt bosted, blant annet geografisk nærhet mellom foreldrene, foreldrenes evne til å samarbeide uten store konflikter, og høy grad av lydhørhet overfor barnets behov. Oversikten understreker imidlertid at gruppen som praktiserer omfattende samvær/delt bosted er selvselektert, altså ikke et tilfeldig utvalg av foreldre som har gått fra hverandre. Det er derfor problematisk å snakke om 'effekter' av omfattende samvær/delt bosted.

Berman og Daneback (12) ønsket å kartlegge forskningen som har undersøkt ulike aspekter ved delt bosted («dual residence»⁴), blant annet sammenhengen med utfall hos barn. Oversikten inkluderte 111 publikasjoner (blant annet 17 kvalitative, 16 metaanalyser eller oversikter, 58 kvantitative). Oppsummeringen konkluderte med at når foreldre separeres ser det ut til at barn har det bra i delt bosted, dersom foreldrene har følgende kvaliteter: samarbeider godt og har god kommunikasjon, har lavt nivå av konflikt og er ikke-voldelige, samt at barna er over fire år. Forskerne forklarer at når det gjelder barn under fire år, er forskningen ennå for begrenset til å trekke noen konklusjoner.

Felles for alle studiene som undersøker sammenhenger mellom samværs- og bostedsordninger og ulike utfall ('konsekvenser') er at forskerne må ta høyde for andre faktorer som kan påvirke slike sammenhenger. For eksempel vil en faktor som sosioøkonomisk status kunne påvirke både valg av bosted og utfall hos barn (en forvekslingsfaktor; 'confounder' på engelsk), og sosioøkonomisk status kan også forsterke eller dempe eventuelle følger av samværs- eller bostedsordningen (en modererende faktor). Mulige positive og negative 'konsekvenser' for barn og unge av ulike samværs- og bostedsordninger må med det ses i sammenheng med eventuelle bakenforliggende faktorer (som allerede påvirker familien eller barnet), faktorer som påvirkes av samværs- og bostedsordninger og faktorer som forsterker eller demper eventuelle følger av den aktuelle ordningen (for en mer detaljert forklaring, se fullstendig metodekapittel, vedlegg 1).

---

³ Forfatteren beskriver «joint physical custody» som at barnet bor med hver forelder minst 25-50 prosent av tiden.

⁴ Forfatterne definerer «dual residence» som at barnet bor med hver av foreldrene og alternerer mellom to steder som er 'hjemme'. Berman & Daneback understreker at definisjonen varierer mellom ulike land, og at «dual residence» (delt bosted) kan innebærer alt fra at barnet bor en fjerdedel hos én og tre fjerdedeler hos den andre, til at barnet bor halv til hos hver av foreldrene.

Samværs- og bostedsordninger og betydninger for barn og unge er et felt som berører flere livsområder, verdier og politiske prioriteringer. De faglige diskusjonene, også i vitenskapelige publikasjoner, er til dels preget av aktørenes ulike perspektiver, enten eksplisitt eller implisitt.

Begrepsavklaringer

Begrepene 'samværsordning' og 'bostedsordning' benyttes i denne rapporten om situasjoner der foreldrene har gått fra hverandre (eventuelt aldri bodd sammen), selv om også barn som bor med begge foreldre (kjernefamilie) strengt tatt har en 'bostedsordning'. 'Bostedsordninger' omfatter for eksempel delt bosted, bo mest med én forelder, bo kun med én forelder samt bo med én forelder med eller uten ny partner.

'Delt bosted' defineres i mange land med utgangspunkt i mengden samvær mellom barn og foreldre, for eksempel at barnet bor cirka halvparten av tiden hos hver av foreldrene, ofte minst en tredjedel (35 prosent). I Norge er 'fast bosted' og 'delt fast bosted' juridiske termer og innebærer krav og rettigheter (som beskrevet ovenfor). Sammenlignet med deleordninger i andre land vil dette ofte medføre en strengere avgrensning og dermed en mindre andel som har 'delt bosted'.

Hvorfor er det viktig å utføre denne kunnskapsoppsummeringen?

Høsten 2021 la regjeringen frem sin politiske plattform for kommende periode (13). Ifølge Hurdalsplattformen ønsker regjeringen å «[s]ørgje for at likestilt foreldreskap blir understøtta i ny barnelov, og vurdere å gjere delt bustad til barnelovas hovudregel» (side 71). Dette var bakgrunnen for at Barne- og familiedepartementet gav Bufdir i sitt tildelingsbrev for 2022 i oppdrag å innhente en oppdatert kunnskapsoppsummering fra FHI over forskning på konsekvenser av ulike bostedsordninger for barn (8).

Etter dialog med FHI vurderte Bufdir at det ville være nyttig med mer enn en oppdatering av oversikten fra 2017 for å få oversikt over relevant kunnskap om bosted og samvær for barn og unge. I tillegg til spørsmål om konsekvenser av omfattende samvær og delt bosted, ble det derfor lagt til ytterligere to forskningsspørsmål som også etterspør kvalitative studier: 1) hva er barn og unge og foreldres erfaringer og preferanser ved ulike samværs- og bostedsordninger, og 2) hva er faktorer ved samværs- og bostedsordninger som påvirker (bl.a.) barn og unges trivsel og psykiske helse.

Kunnskapsgrunnlaget i oversikten vil kunne brukes som grunnlag for politiske beslutninger om samværs- og bostedsordninger, grunnlag for faglige råd og anbefalinger fra familieverntjenesten til foreldre ved samlivsbrudd, som grunnlag for faglige råd i andre aktuelle tjenester (domstolene, NAV, barnevernet m.m.) og eventuelt også som informasjon eller råd direkte til befolkningen, f.eks. gjennom Foreldrehverdag.no. Et bedre kunnskapsgrunnlag vil også være nyttig for praksisutøvelsen både i mekling og andre saker i familievernet som involverer familier etter samlivsbrudd.

Mål og problemstilling

Hensikten med denne systematiske kunnskapsoppsummeringen er å undersøke:

1. a) Hva er konsekvensene av omfattende samvær med begge foreldre, sammenlignet med mindre samvær med én av foreldrene, for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt for foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?
b) Hva er konsekvensene av delt fast bosted sammenlignet med fast bosted hos én av foreldrene for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt for foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?
2. Hva er foreldre og barn og unges opplevelser av og preferanser for ulike samværs- og bostedsordninger?
3. Hvilke faktorer ved samværs- og bostedsordninger kan assosieres med eller påvirke barn og unges livskvalitet og psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og samarbeid/konflikt mellom foreldre?

Kort metodekapittel

I denne systematiske oversikten har vi et forenklet metodekapittel i hoveddelen av rapporten, mens et detaljert metodekapittel finnes i vedlegg 1.

Kriterier for inklusjon av studier

De tre forskningsspørsmålene medførte litt ulike inklusjonskriterier:

- Spørsmål 1 (konsekvenser): kohortstudier som sammenligner ulike samværs/bostedsordninger, utfall om barn/unges liv og helse og foreldres samarbeid, publisert 2016-2022 (oppdatering av tidligere rapport fra 2017 (8)).
- Spørsmål 2 (erfaringer): kvalitative studier som undersøker erfaringer hos foreldre og barn/ungdom med ulike samværs/bostedsordninger, publisert mellom 2010-2022.
- Spørsmål 3 (faktorer): kvantitative studier som måler faktorer ved samværs/bostedsordninger som kan assosieres med utfall om barn/unges liv og helse og foreldres samarbeid, samt kvalitative studier identifisert for spørsmål 2, publisert mellom 2010-2022.

Litteratursøk og utvelging av studier

En bibliotekar utarbeidet en søkestrategi i samarbeid med prosjektgruppen og utførte søkene. En annen bibliotekar fagfellevurderte søkestrategien. Søket ble avsluttet april 2022 og omfattet blant annet søk i databasene MEDLINE, PsycInfo, EMBASE, Sociological Abstracts og Social Services Abstracts. I tillegg søkte bibliotekaren og prosjektmedarbeiderne etter relevante studier i bl.a. nordiske vitenarkiver, Google Scholar, utvalgte aktuelle tidsskrifter og referanselister.

Prosjektmedarbeiderne gjorde uavhengige vurderinger av titler og sammendrag fra litteratursøket opp mot inklusjonskriteriene, og vi brukte maskinlæringsfunksjoner for å utføre en mer effektiv vurdering. Deretter vurderte vi mulige relevante fulltekster for endelig inklusjon.

Konferering med oppdragsgiver

Tidshensyn gjorde det nødvendig å begrense studieomfanget, og i tråd med [prosjektplanen](#) og i samarbeid med oppdragsgiver valgte vi å inkludere kun nordiske studier for spørsmål 2 (kvalitative studier) og spørsmål 3 (kvantitative og kvalitative studier). I tillegg ble det avgjort at spørsmål 2 og 3 ikke skulle besvares som fulle systematiske oversikter, men med en noe forenklet fremgangsmåte. Vi utførte en systematisk oversikt for spørsmål 1 om konsekvenser hvor vi også vurderte internasjonale studier for

inkludert. For spørsmål 2 om erfaringer og spørsmål 3 om faktorer tok vi utgangspunkt i nordiske studier, vurderte metodiske begrensninger/risiko for systematiske skjevheter i de inkluderte studiene, hentet ut resultater fra studiene og gjorde narrative sammenstillinger av funn.

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter og metodiske begrensninger

---

Vi vurderte risiko for systematiske skjevheter eller metodiske begrensninger i de inkluderte studiene med verktøy som var relevante for hvert enkelt studiedesign. To medarbeidere vurderte hver studie uavhengig av hverandre, og uenigheter ble løst ved diskusjon.

Uthenting av data fra studiene og analyser

Fra de inkluderte studiene hentet vi ut følgende data: bibliografiske data, studiedesign, metodisk tilnærming, data om populasjon og kontekst, data om samværsordning/bostedsordning samt resultater i tråd med de ulike forskningsspørsmålene. For spørsmål 2 og 3 foretok vi en noe forenklet analyse:

- Spørsmål 1: narrativ syntese grunnet kun én inkludert studie
- Spørsmål 2: forenklet tematisk syntese, basert på koding av tekst og utvikling av deskriptive og analytiske tema og undertema
- Spørsmål 3: sammenstilling av kvantitative data, med vekt på analyser av faktorer

Undertemaene fra spørsmål 2 og faktorene fra spørsmål 3 ble deretter vurdert i sammenheng.

Vurdering av tillit til resultatene

Vi vurderte tillit til resultatene med hjelp av GRADE kun for spørsmål 1. For spørsmål 2 og 3 gjorde vi en enkel og helhetlig vurdering, blant annet basert på våre vurderinger av studienes metodiske begrensninger (kvalitative studier) og risiko for systematiske skjevheter (kvantitative studier).

Refleksivitet og andre vurderinger

Prosjektgruppen reflekterte sammen i forkant, underveis og på slutten av prosjektet over personlige erfaringer og faglige posisjoner, både når det gjelder fagbakgrunner, forskningsmetodiske erfaringer og stillinger/yrkeserfaringer, og hvordan det kunne påvirke tilnærming, analyse og rapportering av resultater. At de faglige diskusjonene på feltet til dels preges av aktørenes perspektiver, er noe vi har forsøkt å være bevisste på i vårt arbeid og våre framstillinger.

Vi har ikke vurdert særskilte etiske eller økonomiske konsekvenser, aspekter som aksept, likeverd, likestilling, organisatoriske følger eller andre konsekvenser.

Resultater

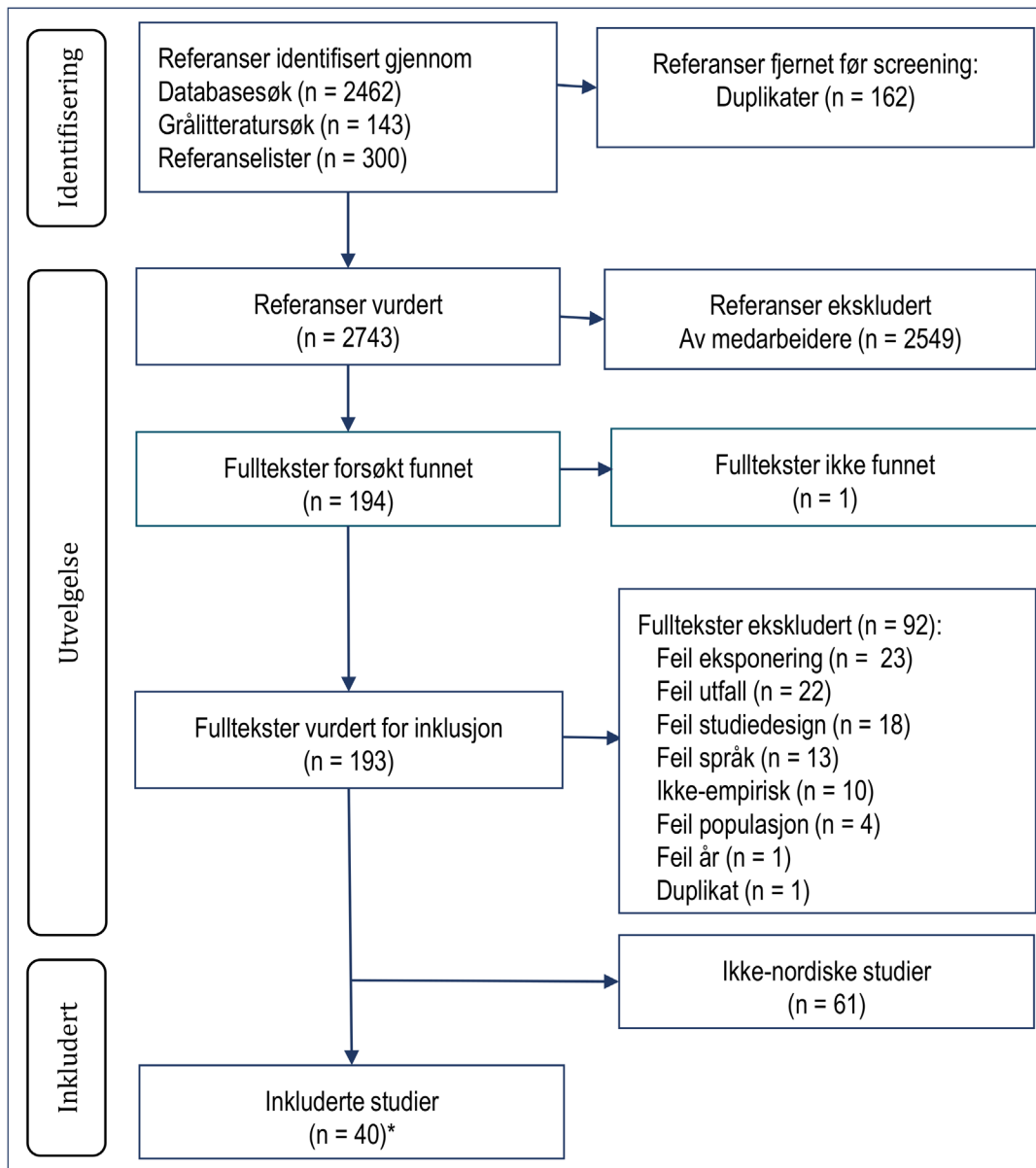

Resultater av litteratursøket og utvelgelse av studier

Databasesøk, søk etter grålitteratur og gjennomlesing av referanselister ga totalt 2905 treff før fjerning av dubletter (figur 1). For fullstendig søkestrategi, se vedlegg 2. Etter fjerning av dubletter satt vi igjen med 2743 referanser. Av disse ekskluderte vi 2549 referanser som åpenbart ikke oppfylte inklusjonskriteriene våre etter gjennomgang av tittel og sammendrag. Vi fikk tak i og vurderte 194 publikasjoner i fulltekst, hvorav vi ekskluderte 92. Listen over de 92 studiene med begrunnelser for eksklusjon, er presentert i vedlegg 3. Blant de mest sentrale ekskluderte studiene var eksklusjonsårsaken feil eksponering for 23 studier, feil utfall for 22 studier, og feil studiedesign for 18 studier.

Som nevnt tidligere, gitt tidsrammen valgte vi i samråd med oppdragsgiver å kun inkluderte nordiske studier for spørsmål 2 og 3. Vi analyserte derfor ikke studier som ikke var fra Norden (n=61). I vedlegg 4 lister vi alle de relevante kvalitative studiene vi identifiserte (inkludert de nordiske) og i vedlegg 5 alle de kvantitative studiene (inkludert de nordiske). Totalt inkluderte vi 40 nordiske studier (1 studie for spørsmål 1, 17 studier for spørsmål 2 og 23 studier for spørsmål 3) der én studie inngår i både spørsmål 1 og 3 (14-51).

* én studie inngår i både spørsmål 1 og 3, dermed blir det totalt (1+17+22) 40 studier

Figur 1: Flyttdiagram over utvelgelse av studier

Konsekvenser av ulike samværs- og bostedsordninger (spørsmål 1)

Forskningsspørsmål: 1a) *Hva er konsekvensene av omfattende samvær med begge foreldre, sammenlignet med mindre samvær med en av foreldrene, for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?*

Og 1b) *Hva er konsekvensene av delt fast bosted sammenlignet med fast bosted for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?*

Beskrivelse av den inkluderte studien

For dette spørsmålet inkluderte vi kun kohortstudier med målinger av bostedsordning og utfall (f.eks. psykisk helse) gjort på minst to tidspunkt. Vi inkluderte ikke tverrsnittstudier da disse karakteriseres av ett måletidspunkt. Tverrsnittstudier er et dårlig studiedesign til å konkludere om konsekvenser av samværs- og bostedsordning, pga. at måling av både bostedsordning og utfall er gjort på samme tidspunkt. Vi vet dermed ikke om for eksempel barnets eventuelle psykiske vansker var til stede før bostedsordningen eller ikke. Tverrsnittstudier kan ikke svare på hvilken retning sammenhenger mellom bostedsordning og barneutfall går, kun om det er en sammenheng eller ikke.

Etter en gjennomgang av alle studier, uten begrensninger på land, identifiserte vi ingen studier som møtte inklusjonskriteriene for forskningsspørsmål 1a, mens vi inkluderte én studie for spørsmål 1b (32). Se tabell 1 for detaljer om studien. Denne prospektive kohortstudien undersøkte endring i psykisk helse hos barn i delt bosted sammenliknet med andre bostedsordninger (kjernefamilie, enslig forelder med og uten ny partner) fra 7 til 11 års alder. Studiepopulasjonen inkluderte 24749 mor-barn-dyader fra den danske fødselskohorten (DNBC), hvor informasjon om bostedsordning og totale psykiske vansker fra når barnet var 7 og 11 år ble benyttet. Datainnsamlingen i DNBC startet i svangerskapet, men denne studien brukte data fra dataassisterte telefonintervjuer med mor da barnet var 6 måneder, 7 år og 11 år. Barnet ble intervjuet i en alder av 11 år. Mødre rapporterte på hvilken bostedsordning barnet hadde når det var 7 år, mens barna selv svarte på spørsmål om deres bostedsordning ved 11 års alder. Videre rapporterte mødre på barnas psykiske helse med den danske versjonen av Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ) ved både 7 og 11 års alder. Bakgrunnsvariabler benyttet i analysene ble hentet fra skjemaet fylt ut når barnet var 6 mnd., fra det danske fødselsregisteret og «Danmarks statistik».

Tabell 1: Beskrivelse av den inkluderte studien for spørsmål 1 om konsekvenser (N=1)

Førsteforfatter, år	Land	Datainnsamling	Antall deltakere	Alder barn/ungdom	Bostedskategorier	Utfall
Hjern (2021b)(32)	Danmark	2010-2014	24 749 mødre	7 og 11 år	Kjernefamilie, delt bosted, enslig forelder uten ny partner, enslig forelder med ny partner*	Psykiske vansker (SDQ)

* kategorier og tilhørende svaralternativer for bostedsordning: Kjernefamilie ("I live with both my parents"); Delt bosted ("I split my time equally/almost equally between my mother and my father"); Enslig forelder uten ny partner ("I

live with my mother/with my father"); Enslig forelder med ny partner ("I live with my mother and her new boyfriend/husband; with my father and his new girlfriend/wife"). SDQ= Strength and Difficulties Questionnaire

Risiko for systematiske skjevheter i den inkluderte studien

Vi benyttet verktøyet *The Risk Of Bias In Non-randomized Studies - of Exposure (ROBINS-E)* (52) for vurdering av systematiske skjevheter, og vår vurdering er kort oppsummert i tabell 2, med en fullstendig redegjørelse i vedlegg 6.

Samlet sett vurderte vi at studien hadde svært høy risiko for systematiske skjevheter, hovedsakelig grunnet en svært selektert studiepopulasjon (seleksjonsskjevheter knyttet til både rekruttering inn i og frafall fra studien), samt utilstrekkelige justeringer foretatt i analysene (for eksempel var det ikke inkludert noen relasjonelle variabler i analysene som potensielle forvekslingsfaktorer, heller ikke informasjon om hvorvidt det har vært noen ytterligere endringer i bostedsordning i observasjonsperioden for barnet, eller gjort noen form for vektning eller andre forsøk på å ta høyde for seleksjonsskjevheter). Videre er omfanget av samvær med den andre forelderen ikke spesifisert utover kategoriene for bostedsordningene (det gis ingen informasjon om omfanget av kontakt med den andre forelderen for barna som bodde med én forelder), det er kun mødrerapporterte utfall i studien, tid siden brudd eller barnets tid i bostedsordningen er ikke målt og dermed ikke tatt hensyn til i analysene.

Tabell 2: Beskrivelse av vår vurdering av risiko for systematiske skjevheter i studien for spørsmål 1 om konsekvenser (N=1)

Første-forfatter, år	Domener for vurdering av Risiko for systematiske skjevheter med ROBINS-E							Overordnet vurdering
	Forvekslingsfaktorer	Måling av eksponeringen	Seleksjon av deltakere inn i studien/analysene	Intervensjoner etter eksponering	Manglende data	Måling av utfall	Seleksjon av resultater rapportert	
Hjern, 2021b (32)	Uklar risiko	Høy risiko	Høy risiko	Lav risiko	Svært høy risiko*	Uklar risiko	Lav risiko	Svært høy risiko*

*Svært høy risiko er ensbetydende med høy risiko i vurderingene gjort for spørsmål 3 om faktorer – den ulike ordleggingen skyldes bruk av litt ulike verktøy tilpasset studiedesignet i hver av spørsmålene.

Resultater

Forskerne undersøkte endring i psykiske vansker fra 7 til 11 år blant barna som bodde i kjernefamilie ved syv år. Referansegruppen var de barna som fortsatt bodde i kjernefamilie ved 11 år og de ble sammenliknet med barna som bodde i andre bostedsordninger ved 11 år.

Sammenlignet med barn som bodde i kjernefamilie ved både 7 og 11 års alder, hadde barn med foreldre som ikke lenger bodde sammen ved 11 år, en økning i SDQ totalskår fra 7 til 11 års alder: For barna som bodde med én forelder uten ny partner var det økning i gjennomsnittlig SDQ totalskår på 0,91 (95 % KI 0,62–1,20), for barna som bodde med én forelder med ny partner var det økning i gjennomsnittlig SDQ totalskår på 1,02 (95 % KI 0,56–1,48), for barna som hadde delt bosted var det økning i gjennomsnittlig SDQ totalskår på 0,5 (95 % KI 0,24–0,76), når modellen kun var justert for barnets kjønn. Når flere variabler ble lagt til i modellen (foreldres psykiske lidelser før

barnets fødsel, mors fornøydhets med far når barnet var 6 måneder, husholdningens inntekt, foreldrenes utdanning før barnets fødsel, mors opplevelse av at den økonomiske situasjonen var en byrde når barnet var 6 måneder og mors alder) ble sammenhengene noe svakere, men det var fortsatt statistiske forskjeller mellom barna i kjernefamilie og barna som bodde med én forelder (én forelder uten ny partner: økning i gjennomsnittlig SDQ totalskår på 0,85 (95 % KI 0,56–1,14); én forelder med ny partner: økning i gjennomsnittlig SDQ totalskår på 0,97 (95 % KI 0,51–1,43)), og for barn med delt bosted (økning i gjennomsnittlig SDQ totalskår på 0,47 (95 % KI 0,21–0,73)).

Fordi vi i denne systematiske oversikten er mest interessert i forskjeller i utfall mellom delt bosted og andre bostedsordninger, benyttet vi dataene fra studien til å regne ut effektestimater med delt bosted som referansegruppe. Med tanke på at vi ikke har originaldataene, kombinert med vår vurdering av svært høy risiko for systematiske skjevheter i studien, må disse resultatene tolkes med stor forsiktighet. Sammenlignet med barn som bodde i delt bosted, hadde barn som bodde med én forelder med ny partner en økning i gjennomsnittlig SDQ totalskår på 0,38 (95% KI -0,17 til 0,93) og barn som bodde med én forelder uten ny partner en økning i gjennomsnittlig SDQ totalskår på 0,5 (95% KI -0,25 til 1,25), fra 7 til 11 års alder. Disse effektestimaterne tilsvarer en liten forskjell i gjennomsnittlig SDQ totalskår mellom barna i de ulike bostedsordningene. Vi kan imidlertid ikke konkludere med at det er forskjell i gjennomsnittlig endring i psykiske vansker mellom barn i delt bosted, og barn som bor med én forelder med eller uten ny partner, pga. kunnskapsgrunnlaget er for usikkert. Vi har svært liten tillit til resultatene i denne studien – kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, og vi vet derfor ikke om det er forskjeller i psykiske vansker mellom barn i ulike bostedsordninger.

Gradering av vår tillit til resultatene

Vi vurderte tilliten til resultatene som svært lav. Kunnskapsgrunnlaget om effekten av delt bosted, sammenliknet med andre bostedsordninger, på barns psykiske helse er svært usikkert. Vi nedgradert to nivåer for risiko for skjevheter: Svært selektert studiepopulasjon, som det ikke er tatt hensyn til i analysene, ingen informasjon om hvorvidt det har vært noen endringer i bostedsordning i observasjonsperioden for barnet, høyere frafall blant mødre med dårligere psykisk helse, lavere sannsynlighet for at de med lavere sosioøkonomisk status (SØS) deltar i studien, og at de med lavere SØS ikke velger delt bosted, høyt frafall på om lag 73 %. Det var ikke gjort tilstrekkelige frafallsanalyser. Videre nedgraderte vi ett nivå for både inkonsistens og presisjon da vurderingen kun var basert på resultatene fra én studie. Vi nedgraderte også ett nivå for direktet grunnnet seleksjonsskjevheter det ikke er tatt hensyn til i analysene (se detaljer i vedlegg 7).

Erfaringer med ulike samværs- og bostedsordninger (spørsmål 2)

Forskningsspørsmål: *Hva er foreldre og barn og unges opplevelser av og preferanser for ulike samværs- og bostedsordninger?*

Beskrivelse av de inkluderte studiene

Vi inkluderte 17 kvalitative studier fra Norden. Alle undersøkte barn og foreldres erfaringer med og opplevelser av delt bosted. Vi identifiserte ingen kvalitative studier fra Norden som undersøkte andre samværs- eller bostedsordninger, eller preferanser for de ulike bostedsordningene. De 17 inkluderte studiene baserte seg på 13 unike datainnsamlinger (tabell 3, og mer detaljert beskrevet i vedlegg 8) (14;16;23;30;33;36;37;39-44;49;50;53;54). Noen av studiene er altså basert på de samme intervjuene med samme utvalg, der alle har forskjellig tematisk formål og funn i sine studier. Ni studier var fra Norge (14;16;30;33;36;37;41;44;54), fire studier fra Danmark (1;39;40;42;50), og fra Sverige var det to (1;23;53). Det var én studie fra Island (43) og én fra Finland (49). Studiene til Lidén og medarbeidere (36;37) og studien til Kitterød og medarbeidere (54) var basert på samme utvalg. Begge studiene til Marschall (39;40) var basert på samme utvalg, og de to studiene fra Ottosen og medarbeidere (42;50) var basert på intervjuer med samme utvalg. Utvalgene i alle de inkluderte studiene bestod i hovedsak av foreldre som i fellesskap hadde kommet til enighet om delt bosted for barna, med ett unntak. I studiene til Ottosen og medarbeidere (42;50) var delt bosted for noen av deltakerne et resultat av en rettslig avgjørelse. En oversikt over alle relevante internasjonale kvalitative studier (n=30) er presentert i vedlegg 4.

Alle studiene omhandlet delt bosted, men dette ble av deltakerne forstått og definert noe forskjellig i studiene. Delt bosted ble i studiene forstått som at barnet bor fast hos begge foreldrene, og tiden i hvert hushold er *tilnærmet* lik. I praksis var det ulike deleordninger i ulike familier, og fordeling av tiden kunne være ca. 60-40 prosent i stedet for 50-50 prosent. Ordningene varierte også over tid, og barn kunne i perioder veksle jevnlig mellom hushold og andre perioder bo mer eller mindre fast hos en av foreldrene. Vekslingen mellom hjemmene varierte gjerne med alder, tid siden brudd og med endringer i familiesammensetningene. Eldre barn hadde i større grad enn yngre barn bosted hos en av foreldrene, og da uten at avtalen om delt bosted ble endret, mens de yngre barna byttet mer hyppig og med like intervaller, oftest hver uke eller minimum annenhver uke.

Blant familiene var det få foreldre (og deres barn) som var i høykonflikt preget av for eksempel vold og rus, eller som generelt stod i veldig konfliktfylt relasjon til tidligere partner. De fleste studiene inkluderte familier der foreldrene hadde vært enige om å inngå avtale om delt bosted for sine barn. I kun to av studiene (42;50) ble forskjellen mellom frivillig inngåtte avtaler og avtaler som var resultat av en domstolavgjørelse tydelig tematisert.

Det var stort spenn både når det gjaldt tiden som hadde gått siden samlivsbruddet og tid i delt bosted for deltakerne i de inkluderte studiene, fra minimum rundt 1 år til 10-

15 år i de tilfellene unge voksne ble intervjuet om sine erfaringer om delt bosted i fra ung alder. Generelt er det likevel få studier der tid siden brudd eller tid i delt bosted spesifiseres nærmere.

Rekrutteringen av foreldre til intervju skjedde i stor grad ved at de svarte på studieutlysninger eller at de ble kontaktet direkte av forskerne. De fleste barn var rekruttert via skolen, der foreldre ga sin tillatelse til at barna kunne delta, via utlysninger eller via forskeren sitt eget nettverk. Alle de inkluderte studiene var intervjustudier der det var utført individuelle intervjuer med deltakerne. I tillegg ble det i studien til Ottosen og medarbeidere (42;50) gjennomført fokusgruppeintervjuer med de unge voksne. I enkelte av studiene var det gjort andre former for datainnsamling, slik som kvantitative undersøkelser, eller intervjuer med for eksempel lærere, familieterapeuter eller lignende. Disse delene av studiene har vi ikke rapportert på her fordi det ikke møtte våre inklusjonskriterier for dette forskningsspørsmålet.

I fire av studiene var foreldre intervjuet (14;16;49;53). Barn og unge var intervjuet i fem studier (1;23;33;36;37;54). Unge voksne med erfaringer fra å bo i delt bosted var også intervjuet i tre studier (41;43;44). I de fem siste studiene var både barn og voksne intervjuet (1;30;39;40;42;50), og i to av disse var også unge voksne inkludert (1;42;50). De yngste barna som ble intervjuet i studiene var åtte år (1;39;40;42;50). Foreldrene som ble intervjuet hadde barn i aldersspennet 3-23 år, der to studier inkluderte barn opp til henholdsvis fem og seks år. Det var kun et fåtall studier som oppga barnas kjønn. I de 17 studiene vi inkluderte var det intervjuet til sammen 126 barn, 28 unge voksne og 120 foreldre med erfaring fra delt bosted.

For temaoversikt for alle de 17 inkluderte studiene, se vedlegg 9.

Tabell 3: Beskrivelse av de inkluderte studiene for spørsmål 2 om erfaringer (N=17)

Førsteforfatter, år	Land	Deltakere	Forskningstema
Aglen (2011) (16) **	Norge	8 foreldre til barn som praktiserer delt bosted, to menn og seks kvinner.	Praktisering og organisering av delt bosted, og betydning av delt bosted for erfaringen og opplevelsen av hjem og hjemme.
Bergström (2019) (20)***	Sverige	46 foreldre (18 fedre og 28 mødre) til 50 barn (31 gutter og 19 jenter) under 5 år.	Utforske foreldres praksiser og erfaringer med delt bosted for yngre barn i alderen 1-4 år.
Berman (2019) (23)	Sverige	20 barn og unge i alderen 9-17 år.	Barn og unges erfaringer med å bo og leve i to hjem.
French-Buddas (2020) (49) ***	Finland	5 foreldre til barn som begynte med delt bosted når barnet var mellom 0-6 år.	Begrunnelse for valg av delt bosted, praktisk gjennomføring og fordeler og ulemper med ordningen.
Haugen (2010) (30) *	Norge	15 barn og unge (5 jenter og 10 gutter), og én forelder til hvert av barna. (Utvalg fra en større studiene. Disse 15 barna hadde delt bosted.)	Utforske i hvilken grad barn opplever delt bosted til å være til det beste for dem selv.
Johnsen (2018) (33)	Norge	12 barn i alderen 10-13 år.	Utforske hvordan barn med delt bosted etter foreldres samlivsbrudd erfarer hverdagslivet.

Kitterød (2021) (54)	Norge	35 barn og unge (11 gutter og 24 jenter) i alderen 9-19 år.	Utforske barn som lever i delt bosted sine diskurser om likestilling, rettferdighet og barns beste.
Lidén (2019) (36)	Norge	35 barn og unge i alderen 9-19 år (11 gutter og 24 jenter), fordelt på tre aldersgrupper; barneskoletrinnet, ungdomsskoletrinnet og 16-19 åringer.	Utforske barns erfaringer med delt bosted.
Lidén (2020) (37)	Norge	6 barn og unge i alderen 9-19 år, fra utvalget i Lidén 2019. Fortellingene til disse barna er valgt ut fordi de i fortettet form formidler sentrale elementer i materialet som helhet.	Utforske barnas erfaringer med delt bosted.
Marschall (2014) (39) *	Danmark	6 barn (3 gutter og 3 jenter) og 4 foreldre (3 fedre og 1 mor).	Utforske ulike aspekter ved omsorg blant foreldre og barn som lever med delt bosted.
Marschall (2017) (40) *	Danmark	8 familier bestående av 10 barn (3 jenter og 7 gutter) i alderen 8-12 år, 14 foreldre (7 mødre og 7 fedre) og to stepforeldre.	Utforske foreldre og barns narrativ om hverdagslivet, samt barns forståelse av seg selv og familien i lys av å leve med delt bosted.
Mathisen (2014) (41)	Norge	4 ungdommer i alderen 19-21 år.	Ungdommers opplevelse av å vokse opp med to hjem.
Ottesen (2011) (50) *	Danmark	17 familier bestående av 28 barn og unge i alderen 8-14 år og 24 foreldre, samt 4 unge voksne i alderen 21-22 år (tre kvinner og én mann) som tidligere har bodd i to hjem.	Barn og unges erfaringer med og evalueringer av å bo i to hjem.
Ottesen (2013) (42) *	Danmark	17 familier bestående av 28 barn og unge i alderen 8-14 år og 24 foreldre, samt 4 unge voksne i alderen 21-22 år (tre kvinner og én mann) som tidligere har bodd i to hjem.	Utforske ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer som er av betydning for om et barn trives med delt bosted.
Sigurdardóttir (2018) (43)	Island	16 unge voksne (12 kvinner og 4 menn), alle rundt 20 år gamle.	Utforske unge voksnes opplevelser av og erfaringer med delt bosted.
Sollied (2015) (44)	Norge	4 unge voksne (3 damer og 1 mann) i alderen 19-25 år.	Utforske hvordan barn og unge som lever i en deleordning opplever skiftet mellom to hjem.
Aas (2013) (14) **	Norge	4 foreldre (2 mødre og 2 fedre) med totalt 8 barn i alderen 3-23 år.	Utforske hvilke helsemessige, sosiale og faglige konsekvenser foreldre registrerer hos sine barn som har delt bosted.

* Barn, unge voksne og foreldrerapporterte utfall

** foreldrerapporterte utfall

*** foreldrerapporterte utfall på barn under 7 år

Metodiske begrensninger i de kvalitative studiene

Vi vurderte metodiske begrensninger for alle de 17 inkluderte studiene, uavhengig av om flere var basert på samme utvalg eller undersøkelse. Dette er fordi ulike studier av samme undersøkelse kan kreve at forfatterne reflekterer rundt forskjellige forhold, avhengig av formålet med studien. En forenklet fremstilling av våre vurderinger av hver enkelt studies metodiske begrensninger er presentert i tabell 4 sammen med en oversikt over CASP verktøyets vurderingskriterier, se boks 1 nedenfor. For detaljerte beskrivelser av våre vurderinger for hver studie, se vedlegg 10.

Boks 1: Vurderingskriteriene i CASP verktøyet – tilpasset versjon

1. Are the setting/s and context described adequately? <i>Er settingen og konteksten til studien tilstrekkelig beskrevet?</i>
2. Is the sampling strategy described and is this appropriate? <i>Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?</i>
3. Is the data collection strategy described and justified? <i>Er datainnsamlingsstrategien beskrevet og tilstrekkelig begrunnet?</i>
4. Is the data analysis described and is this appropriate? <i>Er dataanalysen/analysen av data beskrevet og hensiktsmessig?</i>
5. Are the claims made/findings supported by sufficient evidence? <i>Er påstandene/funnene støttet med tilstrekkelig evidens?</i>
6. Is there evidence of reflexivity? <i>Viser studien/forfatterne refleksivitet?</i>
7. Does the study demonstrate sensitivity to ethical concerns? <i>Er etiske forhold vurdert?</i>
8. Any other concerns? <i>Andre bekymringer?</i>

Tabell 4: Vurdering av metodiske begrensninger i de inkluderte studiene for spørsmål 2 om erfaringer (N=17)

Førsteforfatter, år	1	2	3	4	5	6	7	8	Overordnet vurdering
Aglen (2011) (16)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja/uklart	Ja	Nei	Små/moderate
Bergström (2019) (20)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Små
Berman (2019) (23)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Små
French-Buddas (2020) (49)	Ja/uklart	Uklart	Uklart	Ja/uklart	Uklart	Uklart	Uklart	Nei	Moderate/alvorlige
Haugen (2010) (30)	Ja	Uklart	Nei/uklart	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Moderate/alvorlige
Johnsen (2018) (33)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Små
Kitterød (2021) (54)	Ja	Ja	Ja	Ja/uklart	Ja	Nei	Ja/Uklart	Nei	Moderate
Lidén (2019) (36)	Ja	Ja	Uklart	Uklart	Ja	Ja/uklart	Ja	Nei	Moderate
Lidén (2020) (37)	Ja	Ja	Uklart	Ja/uklart	Uklart	Nei	Nei	Nei	Alvorlige
Marschall (2014) (39)	Ja	Uklart	Uklart	Uklart	Uklart	Nei	Nei	Nei	Alvorlige
Marschall (2017) (40)	Ja	Ja	Uklart	Uklart	Uklart	Uklart	Nei	Nei	Alvorlige
Mathisen (2014) (41)	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklart	Ja	Ja	Nei	Små
Ottesen (2011) (50)	Ja	Ja	Ja	Ja/uklart	Ja	Ja	Ja/uklart	Nei	Små
Ottesen (2013) (42)	Ja/uklart	Ja/uklart	Uklart	Uklart	Uklart	Nei	Nei	Nei	Alvorlige
Sigurdardóttir (2018) (43)	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Nei	Ja/uklart	Nei	Alvorlige
Sollied (2015) (44)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklart	Ja	Nei	Små/moderate
Aas	Ja	Ja	Ja	Ja/uklart	Ja/uklart	Ja/uklart	Ja	Nei	Moderate

Vi vurderte syv studier til å ha små metodiske begrensninger. Fem studier hadde moderate eller moderate/alvorlige metodiske begrensninger hovedsakelig grunnet manglende eller kun delvis beskrivelser av hvordan analysene var foretatt, av refleksivitet (refleksjon rundt egen posisjonering til tema og dens betydning for forskningen) og av etiske vurderinger. De fem siste studiene hadde alvorlige metodiske begrensninger hovedsakelig grunnet manglende beskrivelser av kontekst, av utvalgsstrategi, av hvordan analysene var foretatt, av refleksivitet og av etiske vurderinger. Manglende refleksivitet handlet gjerne om at forskerne i liten eller ingen grad vurderte hvordan eget ståsted eller egen faglige posisjon kunne innvirke i deres møte med deltakerne eller hvordan det kunne farge analysen og fremstillingene av materialet. Manglende vurderinger rundt etiske forhold handlet i stor grad om manglende vurderinger rundt utfordringer med å intervju barn om emosjonelt vanskelige og sårbare temaer.

Delspørsmål som ble vurdert som uklart skyldtes primært mangelfull rapportering i studien. Det betyr ikke nødvendigvis at studien ikke har utført ulike trinn i metoden, men at studien mangler beskrivelser om dette. Når studier er vurdert til å ha alvorlige metodiske begrensninger gjør dette at vi i mindre grad kan stole på funnene, og vi må være mer varsomme med å trekke slutninger basert på funnene i disse studiene.

Funn

Vi presenterer funn etter en temainndeling vi identifiserte under gjennomgangen av materialet i de inkluderte studiene. Temainndelingen kan ses i sin helhet i figur 2, presentert nedenfor. Temaoversikt og hvilke temaer som ble identifisert i hver av studiene finnes i vedlegg 9. Vi delte funnene inn etter hvorvidt de er rapportert av yngre barn, eldre barn eller foreldre, der det var hensiktsmessig.

Det er et stort og omfattende datamateriale som danner grunnlaget for spørsmålet om barn, unge og foreldres erfaringer med eller opplevelser av delt bosted for barn og unge. Det er dermed ikke mulig å gjengi alle funnene som bringes frem i dette datamaterialet i sin helhet. Vi forsøker her å gjengi hovedtrekkene for hvert tema og å vise kompleksiteten i funnene knyttet til delt bosted hos deltakerne. Det vil likevel kunne være noen nyanser eller enkelte synspunkter til barn og unge eller foreldre som ikke tydeliggjøres her. Vi presenterer ikke sitater i teksten. Sitater og funn fra studiene, samt komplett temaoversikt er tilgjengelig som eget vedlegg på rapportens publikasjonsside på nettsidene til FHI. Funnene i hver enkelt studie er ikke lagt inn i datauttrekksskjemaene i vedlegget da tilfanget av data er stort og vil medføre en uforholdsmessig stor rapport. Hovedtrekkene fra funnene i de inkluderte studiene er likevel gjengitt under.

Tema på tvers av de inkluderte studiene om erfaringer med delt bosted

Funnene i datamaterialet som sier noe om barn og unges og foreldres erfaringer med delt bosted er stort og omfangsrikt og berører mange ulike aspekter ved bostedsordningen. I et forsøk på å gjøre funnene mer oversiktlig laget vi en illustrasjon over våre identifiserte temaer og undertemaer (figur 2).

å få mest mulig dekkende bilde av hvordan delt bosted fortøner seg for barn og unge, både på et mer overordnet nivå, men også for det enkelte barnet.

Gitt at det er kvalitative studier som ligger til grunn her kan vi ikke vekte temaene på noe vis, der for eksempel det ene undertemaet gis større betydning for et barn enn andre undertemaer. Vi kan heller ikke si noe om mulig årsakssammenheng, og om hva som kan ha kommet forut for hva. For eksempel kan utfordringer med hvordan delt bosted praktiseres ha bidratt til utfordringer i foreldrerelasjonen eller i barn-forelder relasjonen, men det motsatte kan også være tilfelle, at det er relasjonene som har virket inn på hvordan delt bosted praktiseres. I det følgende presenterer vi hvert av de ni identifiserte temaene og tilhørende undertema.

Bostedsordning

14 av 17 studier sier noe om barn og foreldres tanker om eller opplevelser av sin bostedsordning (14;16;23;30;36;37;41;42;44;49;50;53;54). Da barnas perspektiver og erfaringer skiller seg noe ut fra foreldrene sine tar vi for oss barns og foreldres perspektiver hver for seg (nedenfor).

Bostedsordningen – barns perspektiv

Et overordnet flertall av barna oppga at de generelt var fornøyd med å ha en delt bostedsordning. Mange barn oppga at de følte seg inkludert i begge foreldres liv og at foreldrene generelt var opptatte av deres ve og vel, særlig i de ukene barna var hos dem. For noen barn fortonte en delt bostedsordning seg noe annerledes. Noen barn oppga at det å ikke ha begge foreldre i livet sitt samtidig innebar en tilværelse hvor en eller begge av foreldrene fikk en mer distansert rolle i deres liv og deres hverdag.

For de av barna som sa noe om hva som var viktig for dem ved sin bostedsordning oppga et flertall av barna muligheten for **fleksibilitet** og tilpasninger ved ordningen etter eget ønske og behov. Dette var uavhengig av alder på barna intervjuet i de inkluderte studiene. Denne fleksibiliteten knyttet seg til de fleste aspektene ved delt bosted, slik som f.eks. mulighet til å kunne endre omfang av tiden barnet bor i hvert hjem, frekvens på bytter og muligheten til å tilrettelegge noe av sin hverdag i hvert av hjemmene og i flyttingen mellom hjemmene.

For noen av barna, og da gjerne eldre barn, var det de selv som styrte hvordan ordningen ble praktisert. De stod mer fritt til å bestemme hvor de skulle være og hvor lenge, og kunne dra mellom hjemmene som de selv ville. Det skilte seg ut især to ulike reaksjoner hos disse barna. For noen var det fint å kunne ha det slik, de opplevde denne flytende ordningen, med dens fleksibilitet, positivt ved at de lettere kunne tilpasse tilstedeværelsen i de ulike hjemmene etter eget behov. For andre barn var det mer belastende å ha det slik. For disse barna oppstod det ofte en lojalitetskonflikt og en følelse av ansvar for foreldrenes følelser og ønsker.

For noen av barna som opplevde at foreldrene ikke klarte å samarbeide, og der det var et generelt dårlig foreldreklimate, var det minst rom for fleksibilitet i ordningen. For noen barn der foreldrene var i konflikt med hverandre oppga flere at de hadde lite til inngang innflytelse på bostedsordningen. For noen av disse barna ble det vanskelig å

skulle uttrykke egne ønsker og behov, av frykt for å øke konflikten mellom foreldrene. Blant unge voksne eller eldre barn som hadde levd med delt bosted over mange år, og gjerne fra de var små, og som oppga at de var mindre fornøyde med delt bosted, var det flere som rapporterte om en **rigid** praktisering av bostedsordningen hos foreldrene.

Bostedsordningen – foreldres perspektiv

For de av foreldrene som ble spurt om sine tanker om bostedsordningen, eller som på annet vis berørte dette temaet, var det et noe annet fokus enn hos barna. For flere av foreldrene var det en forventning om at hvis de var tilbøyelige til å bytte dager, timer eller uker så forventet de ofte den samme velvilligheten tilbake hos den andre forelderen. Flere foreldre trakk frem at gjensidig **fleksibilitet** og velvillighet til hverandre var viktig for et velfungerende foreldresamarbeid, dette uavhengig av alder på barnet. I studiene som omhandlet de yngste barna (under 6 år) der foreldre rapporterte å samarbeide tett om barnet og tettere desto yngre barnet var, var foreldrene generelt fornøyd med å ha delt bosted for barnet. Unntaket var oftest foreldre som hadde en pågående konflikt (20).

Generelt ser det ut til at når en eller begge av foreldrene beskrev at de sto i en konflikt eller som generelt opplevde dårlig klima mellom seg, oppga de oftere en mer rigid holdning til gjennomføring av bostedsordningen. Det være seg to sett av klær og ting til barnet, mindre mulighet for tilpasninger mht. bursdager, eller deltakelse i større begivenheter som dåp, konfirmasjon eller bryllup utenom fastsatt samværsplan. Noen av barna oppga i slike tilfeller at de opplevde seg som brikker i foreldrenes '**rettferdighetsregnskap**' der foreldrene var mer opptatt av om regnskapet gikk opp fremfor å tilgodese barnas interesser (50).

Det ser ut til å være en forskjell for barnet hvorvidt det er barnet selv eller en forelder som ønsker bytte av dager eller uker utenom fastsatt plan. Foreldre som oppga å ha en fleksibel bostedsordning gjorde gjerne dette på grunn av jobb eller sosiale begivenheter som krever at barnet bor hos den andre forelderen i tiden barnet har fastsatt bosted hos den ene forelderen. De beskrev ofte dette som å bruke hverandre som «barnevakt». De fleste barna syntes slike bytter initiert av en forelder gikk greit, mens det for andre barn, gjerne der det var hyppigere endringer i fastsatt plan, opplevdes som at den ene eller begge foreldrene ikke hadde tid til eller ikke ønsket å være sammen med barnet. For andre barn, og oftere blant eldre barn, kunne det være strevsomt med hyppige bytter initiert av en forelder der forholdet til den andre forelderen var dårlig eller der det lett ble gnisninger mellom barnet og forelderen.

Det ser ut til å være et viktig skille mellom fleksibilitet som sprang ut fra barnets behov og fleksibilitet som sprang ut fra foreldrenes behov. En fleksibel ordning mellom foreldrene basert på deres behov, f.eks. med tanke på fritid eller jobbreiser, opplevdes som forstyrrende for noen av barna, mens fleksibilitet basert på barns egne behov ble konfliktmateriale for noen av foreldrene. Denne forskjellen i barnas og foreldrenes behov knyttet til fleksibilitet ved bostedsordningen viser at fleksibilitet for den ene part kunne bety uforutsigbarhet for den andre part, og for noen ble ordningen dermed mindre fleksibel. Hvert barn hadde gjerne ulike behov og ønsker knyttet til sin ordning,

for noen barn endret disse behovene seg over tid og med alder, samt at de ble påvirket av andre situasjoner slik som endringer i familiesammensetningen.

Flere av foreldrene som sa noe om hvorfor de ønsket eller valgte delt bosted, trakk frem **likedeling** av tiden sin sammen med barnet. For disse foreldrene handlet dette hovedsakelig om den ene forelders rett til å se sitt barn like mye som den andre forelderen. Blant foreldre som sa noe om sitt behov for likedeling var det ikke beskrevet hvorvidt foreldrene vurderte om dette var til det beste for barnet.

Barnets ønsker

9 av 17 studier berører forhold knyttet til barns ønsker og behov for medvirkning når de har delt bosted (23;30;37;41-43;49;50;54). Kun et mindretall av de yngre barna oppga at de ble spurt om hva de ønsket mht. valg av bostedsordning og hvordan den skulle gjennomføres. Det var en trend i datamaterialet at barnet fikk større **medvirkning** med økende alder, at de oftere ble spurt om hva de selv ville ettersom de ble eldre og da gjerne når de kom i tenårene.

De av barna som opplevde at foreldrene holdt dem informert om forhold knyttet til bostedsordningen, oppga at de syns dette var bra og viktig for dem. Flere av barna som fortalte at de ikke fikk vite hva som skjedde, oppga at de ønsket å bli informert om hva som skjedde ved praktisering av sin bostedsordning. Det var både som et ønske om forutsigbarhet, men også som et ønske om ikke å bli holdt utenfor. Her kom det frem noen forskjeller mellom de yngre og eldre barna. De yngre barna oppga i større grad at de ønsket en mulighet til å bli hørt og få si sin mening, men uten at de skulle være den som tok den endelige avgjørelsen. For de eldre barna var det et mer fremtredende ønske om å bli hørt og få uttrykke sin mening, og de var oftere mer tydelig på at de ønsket at deres mening skulle være tellende for hvilken bostedsordning foreldrene bestemte seg for og for hvordan den skulle gjennomføres.

Videre rapporterte yngre barn oftere om et behov for å ta hensyn til sine foreldre når det kom til hvordan delt bosted skulle praktiseres, herunder behov for rettferdig fordeling av tiden barnet bodde hos hver forelder. Dette var ikke like tydelig hos de eldre barna. Eldre barn rapporterte oftere om behov som var knyttet til seg selv, og fremmet disse til sine foreldre i mye større grad enn de yngre barna.

To studier undersøkte barns **innflytelse** på eget hverdagsliv, i hvilken grad barnet ble involvert i hverdagslige beslutninger som skulle tas, og på hvilken måte foreldrene ga rom for dette. Flere av barna beskrev en endring i barn-forelder relasjonen etter at delt bosted trådte i kraft, der de ble gitt større plass i beslutningstakingen. Det var særlig når forelderen ikke hadde etablert seg i et nytt forhold. Der det tidligere hadde vært naturlig at foreldrene snakket sammen og planla ting som turer, måltider, gjøremål og lignende ble det nå mer naturlig at forelderen tok barnet med i slike samtaler (23).

Avstand mellom hjemmene

9 av 17 studier sier noe om avstand mellom hjemmene når barn og unge har delt bosted (14;30;33;36;41-43;49;50). En gjennomgang av materialet viste at avstand mellom hjemmene var et tema som berørte mange aspekter for den det gjelder, det være seg

tilgang til det andre hjemmet, nærhet til venner og familie/slekt, samt tilgang til øvrig **nettverk** og **fritidsaktiviteter**.

Gjennomgående var det et flertall av barna som oppga at foreldrene bodde i nærheten av hverandre. Spennet strakk seg imidlertid fra å bo i samme skolekrets til å bo i samme gate. Overordnet rapporterte barn om at nærhet mellom hjemmene skapte en kontinuitet i hverdagen deres og minsket stress knyttet til byttedager, henting av gjenglemte utstyr og lignende mellom hjemmene. Uavhengig av avstand mellom foreldre var det gjerne forelderen som bodde nærmest skolen som oftest syntes å få en 'hovedbase' siden det var mest praktisk for lagring av ting og utstyr knyttet til skole og fritidsaktiviteter. De yngre barna fortalte om en mulighet til å se foreldrene like mye der det var avtale om at barna kunne gå fritt mellom hjemmene uavhengig av fastsatt bostedsplan. For de eldre barna ga det samtidig tilgang til venner og **fritidsaktiviteter** uavhengig av hvilken forelder barnet bodde hos. Det var også barn som oppga å bo i gangavstand til begge sine foreldre uten å besøke den andre forelderen utenom fastsatt plan. Flere av disse barna oppga at de søkte å innrette seg foreldrene og få hverdagen til å fungere der foreldrene ikke kom så godt overens.

Blant barn som hadde delt bosted der foreldrene ikke bodde i umiddelbar nærhet av hverandre, var det større variasjon i hvordan de opplevde dette. Noen barn oppga at de følte forelderen som bodde et stykke unna, eller hadde flyttet lengre unna for kort tid siden, viste stor innsats for å opprettholde en tilnærmet lik fordeling av tiden barnet bodde i hvert hjem. Flere barn beskrev at det ofte medførte at de ikke hadde tilgang til vennene, **nettverket** sitt eller aktivitetene sine når de bodde hos den ene forelderen. Noen barn vurderte dette som positivt ved at de fikk en pause fra hverdagen og mer tid til forelderen eller annen familie og slekt, mens andre barn (særlig eldre barn) oppga at de følte seg mer isolert og ensomme enn hva de gjorde den tiden de bodde hos den andre forelderen. I en av studiene der dette ble belyst, oppga noen barn at skolen ble viktig, både som sosial arena og som en arena for å søke emosjonell støtte fra lærere, helsesykepleier eller lignende. For disse barna følte de ikke like lett å skulle snakke med noen av sine foreldre om hvordan de hadde det, eller om hvordan de opplevde situasjonen sin.

Praktisk gjennomføring

13 av 17 studier sier noe om forhold knyttet til den praktiske gjennomføringen av delt bosted for barn og unge (14;16;23;33;36;37;40;42-44;49;50;53). Funnene i de inkluderte studiene som utforsket barn og unges erfaringer med den praktiske gjennomføringen når barnet skal bytte mellom hjem viste at et klart flertall av barn og unge i sine intervjuer var opptatt av hvordan selve byttingen forløp. Det gjaldt både når det kom til hyppighet på bytter, hvilke og mengde ting som måtte pakkes og flyttes og hvordan byttet forløp seg med hensyn til avlevering og mottakelse hos foreldrene.

Yngre barn hadde gjerne to sett av ting; ett i hvert hjem. Ettersom barn ble eldre ble det gjerne behov for flere ting, og barnet måtte flytte dette mellom hvert hjem hver gang barnet skulle bytte hjem. Mange barn og unge beskrev tilværelsen i delt bosted som å '**bo i bag**', særlig gjaldt det blant de som levde i en 7/7-ordning, altså der barnet bor én uke hos hver forelder før det bytter hjem. Mange av disse barna oppga at de følte de

knappt rakk å pakke opp før de igjen måtte begynne å tenke på å pakke ned tingene sine og bytte hjem igjen.

Blant barn som også hadde søsken som ikke lenger levde i samme kjernefamilie som tidligere, viste det seg at ikke alle søsknene praktiserte samme bostedsordning eller beholdt den samme ordningen i de studiene der dette var undersøkt. For noen barn ble bytting av hjem mellom foreldrene som nå ikke delte deres hverdag fullt ut, beskrevet som en følelse av frihet og autonomi, men også en følelse av ensomhet. Blant noen av barna som oppga å ha søsken med samme byttetidspunkt og varighet i hvert hjem som de selv, verdsatte nærheten til søsknene som oppstod ved å ha samme praksis, og de beskrev en emosjonell nærhet til disse søsknene. Særlig gjaldt dette for yngre barn, som oftere beskrev familiære relasjoner som viktige for dem (23).

Uavhengig av hvor mye tid et barn tilbragte i hvert hjem oppga et klart flertall av barna at to ulike hjem betød **to ulike sett av regler og rutiner** barnet måtte forholde seg til. De fleste barna oppga at de synes en slik veksling av rutiner gikk greit, mens det for noen av barna var utfordrende å tilpasse seg disse endringene i rutiner og forventninger. Noen barn oppga at de opplevde det som at de ble to ulike personer i hvert av hjemmene. Vansker med tilpasning til sine to forskjellige hjem var avhengig av blant annet hvor hyppig barnet byttet hjem. Blant de barna som byttet hjem hver uke var det flere som oppga vansker med en slik veksling av regler og rutiner. For noen barn var det også vanskelig å tilpasse seg plutselige endringer i regler og forventninger i et hjem der en forelder hadde fått ny partner, særlig der det hadde gått noe tid siden bruddet og barnet hadde bodd alene med forelderen i den perioden.

Gjennomføringen av byttedager mellom et barns to hjem viste store variasjoner i rutiner og praksis. For noen barn innebar det at foreldre og barn spiste et måltid sammen ved byttet, mens for andre barn ble deres ting og utstyr satt i garasjen eller i et uthus der den andre forelderen kunne hente det. Det var en overordnet trend i datamaterialet at flere av barna som beskrev foreldreklimaet som dårlig -- uten å alltid være preget av en tydelig konflikt -- oppga disse byttedagene som frustrerende eller slitsomme. Et flertall av barna som beskrev foreldreklimaet og foreldresamarbeidet som greit eller bedre oppga imidlertid mindre stress eller ubehag knyttet til byttedagene.

Endring i praksis over tid

Studiene som undersøkte hvordan bostedsordningen hadde endret seg for barnet over tid viste at en beslutning om delt bosted i svært liten grad betød en likedeling av tiden i begge hjem. Et flertall av barn og unge startet gjerne med en 7/7-deling eller 14/14-deling, altså én eller to uker hos hver forelder før de byttet hjem. Flere oppga at de etter hvert som de ble eldre i større grad ønsket å bo fast i ett hjem. Funnene i de inkluderte studiene viste at flere av de eldre barna oftere endret til fast bosted hos én forelder, enten for en periode eller på permanent basis. Likevel var det store variasjoner i hvordan praktiseringen av delt bosted forløp seg for en del barn. Noen barn oppga at de hadde gått fra en likedeling av tid hos hver forelder, til å bo fast hos den ene forelderen for deretter å bo fast hos den andre forelderen en periode, før de endte opp med en likedeling igjen. Studiene sett under ett, virket endringer i praktiseringen av delt bosted i

størst grad å være basert på ønsker fra barnet (yngre barn) eller etter initiativ fra barnet selv (eldre barn).

Barna oppga flere ulike eller sammensatte grunner til at de ønsket en endring i bostedsordningen. Dette kunne være grunnet stress knyttet til byttingen mellom hjemmene, et ønske om å se mer til den ene forelderen for en kortere eller lengre periode, endringer i sammensetningen av familiemedlemmer i ett eller begge hjem, konflikt eller uenighet med en forelder, praktiske årsaker slik som å slippe å frakte ting og utstyr mellom hjemmene eller avstand til venner, skole og fritidsaktiviteter.

Noen barn som opprinnelig startet med en 7/7-ordning, men fortsatt ønsket en likedeling av tid i hvert hjem, endret oftere til en 14/14-delning etter en stund. Grunnen skyldtes i hovedsak ulike forhold, slik som mer tid sammen med hver forelder om gangen og større mulighet for ro og stabilitet i sin hverdag. Mange av de yngre barna oppga at en 7/7-delning gjorde at de kunne se hver forelder oftere, at det ble en mer rettferdig fordeling og at det bidro til å minske savnet, eller dempe spenningen de kjente på til forelderen de ikke bodde hos den ene uka (oftere oppgitt av de eldre barna). Noen av barna oppga at de følte seg nært knyttet til den ene eller begge av foreldrene og at de opplevde et savn etter den forelderen de ikke bodde hos, noe som preget deres hverdag (23;40;50). Utover dette var savn etter den ene eller begge foreldrene i liten grad undersøkt som eget tema i studiene.

Tilknytning, tilhørighet og stabilitet

Både barn og foreldre snakket om sine følelser og tanker angående tilhørighet og stabilitet for barnet i delt bosted, samt barnets tilknytning til foreldrene og sine to hjem (14;16;23;33;36;37;41-44;49;50;53;54). Tilhørighet, kontinuitet, tilknytning og stabilitet ble tematisert av mange av deltakerne i studiene, og virket inn på hvordan delt bosted ble erfart.

Tilhørighet ble tematisert i seks av studiene (1;33;37;39;50), både av barn og foreldre, og omhandlet tilknytning og tilhørighet til hjemmet eller hjemmene. Følelse av tilhørighet handlet for noen av barna om det å ha et eget rom, som bare var deres. At rommet for eksempel kunne bli brukt til lagring av andre ting enn barnets kunne gi en følelse av å være på besøk i hjemmet til en av foreldrene. Tilhørigheten kunne også ha sammenheng med det å ha sine ting i hjemmene. Enten ved at tingene alltid var der eller ved at barna flyttet dem med seg. For enkelte barn kunne det å ha et kjæledyr i et av hjemmene skape en følelse av ekstra tilknytning. I tilfeller hvor en av foreldrene bodde i barnets barndomshjem ga det en følelse av hjem og tilhørighet, og endringer i barndomshjemmet, slik som oppussing, nye møbler eller nye familiemedlemmer, ga en ny dynamikk i husholdet, og kunne rokke ved følelsen av trygghet og tilhørighet. Dette kunne skje enten ved at det gamle og kjente ble borte eller at barnet opplevde å ikke være en del av fellesskapet fordi de ikke alltid var der, og enten ikke fikk delta i daglige gjøremål eller opplevde å få andre og mer krevende oppgaver enn for eksempel nye søsken. Enkelte barn følte seg også uønsket i boligen, enten av forelderen eller dens partner. Mangel på tilhørighet og fornemmelsen av å ha et hjem, kunne gi en følelse av å være rotløs (37;50).

Tematisk vurderte vi også tilhørighet og hjem i sammenheng med hvordan noen barn skildret følelsen av **kontinuitet** og tilhørighet gjennom rutiner – enten de var felles på tvers av hjemmene eller faste innad i hjemmet - eller at tradisjoner som julefeiring ble videreført tross bruddet mellom foreldrene. På tross av bruddet og delt bosted opplevde disse barna en viss stabilitet ved at noe forble slik som før (37;43;44;50).

I tre av studiene (41;43;50) uttrykte også noen av barna et behov for ro og stabilitet, og dette var knyttet til forutsigbarhet (49). Barnet visste at denne uka skal jeg være hos far og neste uke hos mor. Andre barn hadde behov for tid både til å 'lande' etter flytting og for å forberede seg på avreise og avskjed, og alt for hyppige bytter kunne skape uro og stress. Sårbare barn, for eksempel barn med ekstra utfordringer på skolen, hadde gjerne større behov for forutsigbarhet (14). For noen barn skapte nye søsken en følelse av økt tilhørighet, mens andre barn opplevde en følelse av tap av tilknytning til en av foreldrene.

Relasjoner

Som til dels omtalt over, var sosiale relasjoner utover den nærmeste familien – som venner, skole, fritidsaktiviteter og øvrig familie og slekt – med på å forme barns erfaringer med delt bosted. Barnas nettverk utenfor familien var viktig som støtte, men også en utfordring blant annet på grunn av geografisk distanse. En annen, kanskje enda mer framtrekkende tendens i materialet var at relasjoner innad i familien – mellom foreldrene, mellom barn og foreldre, og til nye familiemedlemmer – ble løftet fram som avgjørende for barnets erfaringer med delt bosted. Da de skiller seg noe fra hverandre tar vi for oss foreldrerelasjon, foreldre-barn relasjon og nye relasjoner hver for seg (nedenfor).

Et undertema vi identifiserte som vi ikke går i dybden på her er relasjonen til søsken. Søsken var for flere av barna i studiene en stabiliserende faktor som skapte kontinuitet. Særlig for yngre søsken var det betryggende å ha med seg søsken som praktiserte samme bostedsordning som dem selv. Vi så imidlertid også i datamaterialet at det var eldre søsken som valgte delt bosted fordi de følte en forpliktelse og et ansvar for yngre søsken. Kvaliteten på relasjoner til søsken – altså om relasjonene er gode eller mindre gode – ble ikke tematisert direkte, men søsken ble gjerne omtalt der de på ulike vis var viktige for opplevelsen av delt bosted.

Foreldrerelasjon: samarbeid eller konflikt

Foreldresamarbeid og **foreldrekonflikt** ble tematisert i henholdsvis 12 (16;33;37;40-43;49;50;53;54) og åtte (23;33;37;41;43;49;50;53) av de 17 studiene. Betydningen av foreldrerelasjonen ble trukket fram på ulike måter av både barn og foreldre. Relasjonen mellom foreldrene, deres evne til samarbeid og konfliktnivået mellom dem framsto som svært viktig for hvordan barn opplevde delt bosted, og hvilke erfaringer de hadde med ordningen. Det er verdt å merke seg at også kommunikasjon og kommunikasjonsstil ble tematisert når deltakerne snakket om samarbeid og konflikt mellom foreldrene og foreldrerelasjonen.

I ni av 17 studier snakket deltakerne om **kommunikasjon** mellom foreldrene og hvordan dette hadde innvirkning på barns erfaringer med delt bosted

(23;37;41;43;44;49;50;53;54). I noen tilfeller var det lite eller ingen kommunikasjon mellom foreldrene, utover det strengt nødvendige for å opprettholde og få bostedsordningen til å fungere. I materialet var det både foreldre og barn som opplevde at kommunikasjonen var så knapp eller dårlig at det gikk utover ordningen. Når foreldrene møttes på flyttedagen, kunne dette for eksempel føre til krangel eller dårlig stemning. Barn kunne oppleve at forelderen de kom med ikke fikk komme inn i hjemmet til den andre forelderen, samt krangling eller bemerkninger. En slik manglende eller betent kommunikasjon ble opplevd som belastende for barna i delt bosted.

Både om det ble kommunisert, hyppigheten av kommunikasjonen og måten det ble kommunisert på ble i materialet sett i sammenheng med konfliktnivået mellom foreldrene. Der foreldresamarbeidet var godt og konfliktnivået lavt, kunne barn oppleve at foreldrene spiste middag sammen på byttedagen, og at foreldrene hadde tett kontakt også i løpet av ukene. Det var også foreldre som kommuniserte mest med hverandre. Andre barn opplevde det som at foreldrene ikke kommuniserte seg imellom, men brukte barnet som sendebud – kommunikasjonen gikk kun gjennom barnet. Dette oppfattet barna som utfordrende og gjorde at det å ha delt bosted ble vanskeligere. Særlig i to studier ble dette tematisert (41;54). Barnet opplevde da i tillegg et ansvar for å dempe konflikten mellom foreldrene. I andre tilfeller kunne en forelder sette barna opp mot den andre forelderen, for slik å (forsøke å) pålegge en allianse med barnet (42).

Selv om det i materialet var få høykonfliktsfamilier, framgikk det at deltakere – både barn og foreldre, både innad i og mellom studier – hadde opplevd og opplevde ulike grader av konflikter i relasjonen mellom foreldrene. Materialet viste også at hvordan avtalen om delt bosted hadde kommet i stand, hang sammen med graden av konflikt. I de fleste studiene hadde avtalen om delt bosted kommet i stand som en enighet mellom foreldrene, men også her hadde enkeltforeldre opplevd press fra ektefelle eller omgivelser og gitt etter for delt bosted. Som materialet fra studiene viser, gikk også enkelte foreldre med på delt bosted for å unngå konflikter eller rettsak (50). Andre foreldre rapporterte at konfliktene hadde dempet seg etter at ordningen tiltrådte og var etablert, ved at partene da satte barnets behov i første rekke (16).

I hvilken grad offentlige instanser ble involvert, slik som familievernnet, varierte også fra familie til familie, og i forhold til hvordan bruddet hadde foregått. Én studie inkluderte foreldre der delt bosted hadde kommet i stand etter rettslig avgjørelse (50). Her framgikk det at ved brudd preget av høy grad av konflikt så ga en rettslig avgjørelse om delt bosted og fastsettelse av praksis en fastere ramme rundt ordningen, og den opplevdes konfliktdependende fordi partene hadde klare regler å forholde seg til. De trengte dermed ikke fremforhandle disse i det daglige. Dette kunne for eksempel være avtaler om hvordan ferier og høytider skulle fordeles mellom foreldrene, og som også skapte forutsigbarhet for både barna og foreldrene. Slike konfliktdependende rammer virket videre inn på barnas opplevelse av delt bosted.

En studie tematiserte også at oppgavedelingen mellom foreldre og graden av **likestilling** i foreldreskapet før brudd, påvirket relasjonen mellom foreldrene etter bruddet og dermed viljen til samhandling når det gjaldt delt bosted (37). I enkelte familiekonstellasjoner fortsatte den ene forelderen å ha eller ta mer ansvar for å organisere ordningen,

skole og barnets aktiviteter. Dette kunne være fordi forelderen var bekymret for at barnet ikke ble fulgt godt nok opp i det andre hjemme, særlig om barnet for eksempel hadde ekstra behov for oppfølging ift. skolen. Foreldre hvor arbeidsfordelingen hadde vært likere før bruddet, kunne finne samarbeidet enklere også etterpå. Samtidig påpekte noen foreldre at oppgavefordelingen og ansvaret for barnas behov ble mer balansert etter bruddet, og at særlig far – med mer daglig ansvar – fikk sterkere tilknytning til barnet. Der foreldrene før kunne dele oppgavene mellom seg dekket både far og mor nå mer av barnets omsorgsbehov og deltok i hele barnets hverdagsliv. Enkelte barn reflekterte også rundt hvordan hver av foreldrene ble mer til stede i hverdagen og alle dens gjøremål etter bruddet. Utover dette var det få studier der barn sammenlignet omsorgsinnsatsen mellom mor og far, utover å koble dette til personlighet og egenskaper ved foreldrene (36;37).

Foreldre-barn relasjon

Fire av studiene skildret barns følelse av **lojalitet** (16;33;41;44). Dette ble også tematisert av noen foreldre (16). I to av studiene var det ungdom eller unge voksne som så tilbake på sine erfaringer med delt bosted som uttalte seg (41;44). Barna følte lojalitet til begge foreldrene, og følte dermed til dels et ønske om å bo hos begge, men også en forpliktelse. Trolig beslektet med dette, ble også **rettferdighet** tematisert av flere barn og unge i sju av studiene (14;30;36;37;44;50;54). Fra barnas perspektiv handlet rettferdighet om at fordelingen skulle være rettferdig overfor foreldrene – at foreldrene skulle få **like mye tid** med hver av dem, og at de hadde et ønske om å sikre kontakt med begge foreldrene. De følte lojalitet til begge, og ønsket ikke å måtte velge mellom dem. Mange barn utviste på denne måten en følsomhet i en kompleks situasjon. Vi fant også i studiene at noen barn takket ja til, og gikk med på, delt bosted for å unngå (økte) konflikter mellom foreldre, både for å ivareta foreldrerelasjon, men også for å lette eller minske utfordringene i egen hverdag med delt bosted. I tre av studiene tematiserte også foreldrene rettferdighet (37;41;54). Her var perspektivet også på foreldrene, og at begge ville sikre samme kontakt med barnet. Noen få av foreldrene problematiserte imidlertid også barnas utfordringer med å balansere både **lojalitetsfølelse og rettferdighetssans** med barnas egne behov og ønsker, og fremhevet slik at barna sto i en utfordrende posisjon.

I ni av studiene ble det trukket fram at, i tillegg til å føle lojalitet til sine foreldre, så følte mange barn **ansvar** for den ene eller begge foreldrenes følelser, og et ønske om ikke å såre dem (14;16;23;30;33;36;37;50;54). De følte også de måtte ta hensyn til relasjonen mellom foreldrene. Dette gjaldt særlig om relasjonen mellom foreldrene var konfliktfylt eller framsto som skjør. Heri lå også et følt ansvar for å ikke øke eller forverre konflikter mellom foreldrene. I enkelte av studiene fremkom det også at barn kunne føle skyld for vansker og uenigheter som var eller oppstod mellom foreldrene.

Et undertema i foreldre-barn-relasjonen omhandlet muligheter og eventuelle ønsker om **kontakt med den andre forelderen utenfor bosteds-/samværsuke** (36;39;42). Både barn og foreldre uttalte seg som dette. For noen foreldre var slik kontakt ansett som forstyrrende og uønsket, noe som gjaldt oftere blant foreldre som hadde et dårligere eller mer konfliktfylt foreldreklime. Når de hadde barnet hos seg, ønsket de ikke at barnet skulle ha kontakt med den andre forelderen, om det så var per tekstmelding. For

andre foreldre var dette langt mindre problematisk, og noen hadde så fleksible ordninger at barnet kunne overnatte hos den andre utenfor deres uke, for eksempel om de selv skulle reise bort, eller barnet hadde behov for det. Liknende utsagn kom også fra barn, selv om de kom til uttrykk på en litt annen måte. For noen barn var kontakten med den forelderen ønsket, og kunne virke trøstende eller beroligende. De kunne for eksempel sende god-natt-meldinger eller ha elektronisk kontakt om det var ønsket. Noen barn hadde også muligheten til å besøke den andre forelderen eller gå innom på vei til eller fra skolen. Andre barn opplevde at kontakt med forelderen de ikke bodde hos skapte en form for uro eller var forstyrrende. De fikk rett og slett ikke den roen eller stabiliteten de ønsket. Andre barn igjen ønsket kontakt med den andre forelderen, men turte ikke ta eller kreve slik kontakt fordi de fryktet at det kunne øke konfliktnivået mellom foreldrene. For andre barn skapte den manglende muligheten til kontakt med foreldrene også praktiske utfordringer, ved at det gjorde det vanskeligere å planlegge sosiale begivenheter med venner. Dermed kunne også slike relasjoner bli skadelidende. Enkelte barn påpekte også at muligheten til kontakt med foreldrene de ikke bodde hos hadde endret seg med at en av foreldrene hadde fått ny partner. I materialet var det barn som hadde opplevd at en ny partner både svekket og styrket mulighetene for slik kontakt utenfor bostedsukene.

Ni studier skildret egenskaper ved barn og foreldre som kan ha betydning for foreldrebarn relasjonen (1;23;30;36;37;40;49;53;54). Egenskaper ved foreldrene handlet om den enkelte foreldres temperament og personlighet: om de var strenge og hadde rigide regler, om de var mer spontane og hadde mindre strenge rammer, hvilke holdninger og interesser de hadde. Materialet antydte at alt dette på ulike måter virket inn på relasjonen mellom den enkelte forelder og hvert enkelt barn. Dette kunne blant annet være at barnet delte fritidsinteresser med en forelder eller at den ene forelderens hjem i større grad var åpent for barnets venner. To av studiene tematiserte egenskaper ved barnet, som for eksempel om barnet var eller ble oppfattet som forsiktig eller mer robust, dets temperament (som at barnet oftere kranglet med en av foreldrene) og at dette virket inn på relasjonen til foreldrene (37;50).

Relatert til foreldrenes holdninger og ønsker, opplevde også enkelte barn at foreldrene hadde forventninger til at de skulle tilbringe tid med dem når de bodde hos dem, og særlig da den første kvelden eller helgen. Det ble hos mange barn beskrevet som at forelderen ville ta igjen den 'tapte tiden'. For noen av disse barna (særlig blant eldre barn) vanskeliggjorde dette samvær med venner, da de følte at de måtte være hjemme og ikke kunne planlegge noe annet disse kveldene. Relasjonen til hver av foreldrene og dermed erfaringer med delt bosted ble også farget av relasjonen og tilknytningen barnet hadde hatt med foreldrene før bruddet. Dette ble tematisert i tre studier (37;43;53). Flere av studiene, blant annet de hvor eldre barn eller unge voksne var intervjuet, viste også hvordan slike relasjoner endret seg over tid og med barnets alder, samt tiden siden bruddet. Det kunne være at de ble tryggere i den nye situasjon, fant sine væremåter med hver forelder eller ble mer bevisste på egne behov, og uttrykte de i større grad til foreldrene.

Flere av barna rapporterte at de ved å ha delt bosted opplevde at de var en like stor del av begge foreldrenes liv. Dette gjaldt både om foreldrene var mye involvert med barnet

før samlivsbruddet eller ikke. Noen barn opplevde samtidig at foreldrene ikke kjente dem i samme grad som tidligere, da foreldrene ikke fikk sett dem hele tiden og ikke nødvendigvis kjente til alle sider av hverdagen deres (36). I én studie (50) ble det blant annet uttalt at det kunne være vanskelig å snakke om hva man hadde gjort eller hva som skjedde hos den ene forelderen når man var hos den andre forelderen. Hvis barnet opplevde at den ene eller begge foreldrene hadde vansker med den andre, eller relasjonen mellom foreldrene var dårlig eller farget av konflikter, så unngikk barnet å snakke om sin hverdag i det andre hjemmet (50).

Nye relasjoner

Flere av studiene viste at foreldrenes nye relasjoner hadde mye å si for mange barns erfaringer med delt bosted (14;16;23;30;33;36;37;41;43;49;50). Om mor eller far inngikk i en ny parrelasjon påvirket det barnets opplevelser på mange måter som var viktige for deres erfaringer med bostedsordningen. En ny partner påvirket relasjonen mellom mange av barna og deres forelder, men hadde gjerne også betydning for relasjonen mellom foreldrene. En ny partner kunne også ha barn fra tidligere relasjoner med seg, noe som i mange tilfeller også virket inn på barnets erfaringer. Hvordan nye relasjoner påvirket foreldre-barn relasjonen avhang også av kvaliteten på relasjonen i utgangspunktet. For noen barn utfordret en ny partner den trygge relasjonen til sin forelder, mens for andre barn ble forelderens nye partner en alliert, som bidro til å styrke relasjonen til forelderen. I begge tilfeller så vi at tid siden brudd til at en forelder etablerte en ny relasjon hadde betydning. Dette kunne for eksempel være fordi barnet etter en viss tid i større grad hadde forsonet seg med bruddet mellom foreldrene, eller motsatt, at den nye relasjonen forstyrret den nyetablerte samhandlingen mellom barnet og sin forelder.

Det er viktig å påpeke at flere av barna beskrev de nye relasjoner som noe godt, stabilt og positivt, mens andre barn beskrev det som utfordrende hvor det ene hjemmet følte mindre som 'hjemme' og relasjonen til forelderen ble forringet. Det samme gjaldt nye relasjoner i form av **nye søsken**. Om den ene forelderen fikk et barn med ny partner kunne dette for noen øke tilhørigheten til dette hjemmet og et ønske om å tilbringe mer tid der (36), mens det for andre barn gjorde at de opplevde å få mindre plass og mindre betydning i dette hjemmet. Det samme gjaldt for nye stesøsken. Noen barn opplevde at nye søsken eller andre nye familiemedlemmer medførte at forelderen tilbrakte mindre tid med barnet (50).

Studiene viste i tillegg at barnets alder var av betydning når det gjaldt erfaringer med nye relasjoner. Barnets alder relativ til alder på søsken, både med felles og forskjellige foreldre, var også av betydning.

Oppsummering spørsmål 2 om erfaringer

I vår gjennomgang av datamaterialet fra de 17 inkluderte kvalitative studiene om delt bosted identifiserte vi en rekke temaer som er betydningsfulle for barn og unge. Studiene viser at det er store forskjeller mellom barn med hensyn til hvordan de vurderer sin situasjon, herunder også hva de er opptatt av når det gjelder bostedsordningen. Det er utfordrende å gi en gjengivelse av barns erfaringer som reflekterer ulikhet i barns og unges utvikling og kjønn. Det samme gjelder foreldre og hvordan de vurderer egen og

barnets situasjon i samme ordning. Sett under ett illustrerer funnene at delt bosted er komplekst og sammensatt for dem det gjelder. Det som for ett barn oppleves som noe positivt eller fordelaktig, oppleves ikke alltid slik av et annet barn og i spennet mellom disse ulike erfaringene er det gjerne knyttet mange elementer som har betydning for hvert enkelt barn, og med det innvirker på forskjeller i hvordan deres hverdag i delt bosted fortøner seg.

Basert på temaene, ser det ut til at visse aspekter er viktige for at barn skal ha en god opplevelse av og erfaringer med delt bosted. Særlig gjelder dette lav grad av foreldrekonflikt, gode foreldrerelasjoner og foreldresamarbeid. Med hensyn til andre temaer er barns opplevelser mer varierte, for eksempel når det gjelder fleksibilitet (noen opplever dette som positivt, mens for andre barn oppleves for høy grad av fleksibilitet som ustabilitet) og medvirkning (en viss grad av medvirkning er sett på som fordelaktig, men, spesielt for de minste barna, så er for mye medvirkning ikke nødvendigvis positivt, da de kan føle seg ansvarliggjort for hva som bestemmes omkring bostedsordningen).

Barn og foreldres personlighet og egenskaper, samt holdninger, verdier og interesser kan ha innvirkning på deres væremåte og videre deres opplevelser og erfaringer i delt bosted. Det er tendenser i materialet til at barns holdninger og verdier endret seg over tid og med økende alder. Overordnet kan det se ut til at især barnets alder og tid i bostedsordning har en innvirkning på deres opplevelse av og erfaringer med delt bosted. Det kan se ut til at barn blir mindre opptatte av å verne foreldrenes følelser med økende alder, og at de samtidig blir mer bevisste på egne behov, slik som behov for stabilitet og det å bo nær skole, venner eller fritidsaktiviteter.

Faktorer ved ulike samværs- og bostedsordninger – kvantitative studier (spørsmål 3)

Forskningsspørsmål: *Hvilke faktorer ved samværs- og bostedsordninger kan assosieres med eller påvirke barn og unges livskvalitet og psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og for samarbeid/konflikt mellom foreldre?*

Beskrivelse av de inkluderte studiene

Vi inkluderte 23 kvantitative, nordiske studier (basert på 15 unike undersøkelser) for dette forskningsspørsmålet (15;17-22;24-29;31;32;35;36;38;45-48;51). Det var 22 tverrsnittstudier og én kohortstudie (studien som besvarer spørsmål 1 (32)). Studiene er kort beskrevet i tabell 5 og mer detaljert beskrevet i vedlegg 11. En oversikt over alle relevante kvantitative studier internasjonalt (n=71) er presentert i vedlegg 5.

Av de 23 inkluderte studiene er 13 fra Sverige, fem er fra Norge, fire fra Danmark og én studie har deltakere fra alle nordiske land. Studiene er publisert mellom 2010 og 2021, mens datainnsamlingen er foretatt mellom 2001 og 2018. Alle studieutvalgene omfatter omtrent lik andel jenter og gutter. Aldersspennet på barn og unge som utgjorde utvalgene i studiene (noen ganger representert ved foreldrene) er 0 til 18 år. Majoriteten av studiene omfatter barn fra ti år og oppover (n=15), kun to studier presenterte separate data om barn under syv år og ingen har eksplisitt undersøkt barn under tre år. Studiene beskriver i svært liten grad sosiodemografiske karakteristika ved det totale utvalget, for eksempel utdanningsbakgrunn eller inntekt, etnisitet, tokjønnnet eller likekjønnet foreldreskap. Det gjennomsnittlige frafallet fra studiene (enten ved oppstart og/eller underveis) var rundt 35 prosent, og det er grunn til å tro at dette frafallet ikke var tilfeldig fordelt med hensyn til f.eks. utdanning, økonomi eller etnisitet.

I de fleste studiene der barn eller unge selv svarte, var datainnsamlingen foretatt som en spørreundersøkelse på skolen (n=10). I de fleste studiene der foreldre var involvert var det gjennomført spørreundersøker per post eller telefon (n=9), mens i noen tilfeller hadde rekrutteringen foregått via helsestasjonen eller svangerskapskontroll (n=4). I åtte av studiene var det i tillegg innhentet registerdata. Alle unntatt én studie (32) var tverrsnittstudier.

Det var stor variasjon i kategoriseringen av bostedsordninger. Noen studier benyttet få eller grove kategorier (kjernefamilie og delt bosted (24)). Andre benyttet en langt mer findelt kategorisering, for eksempel kjernefamilie, enslig mor, enslig far, og ulike former for delt bosted (likedelt, ulikt delt, noen ganger delt, nesten aldri delt (47)). De fleste studiene benyttet enten tre (8 studier) eller fire (11 studier) kategorier, hvorav seks studier også tok høyde for eventuell stefamilie i kategoriseringen. For kategorien «bor kun med én forelder» differensierte fire studier mellom mor og far (15;36;47;48), mens de resterende ikke spesifiserte dette.

Fjorten studier utførte sammenligninger, primært mellom, på den ene siden, barn og unge som bor med begge foreldre (kjernefamilie) og, på den andre siden, barn og unge som bor i delt bosted, med én forelder, eller andre bostedsordninger. I seks studier tok

sammenligningene utgangspunkt i utvalgene som hadde delt bosted og undersøkte disse sett opp mot barn og unge i andre bostedsordninger – eller i kjernefamilier. I to studier var barn og unge som bodde med én forelder utgangspunktet for sammenligninger med barn i andre bostedsordninger (delt bosted, *mest* med én forelder), mens i én studie bestod hele utvalget av samværsfedre.

Nesten alle studiene undersøkte utfall hos barn og unge (n=21). Kun to studier hadde utfall målt hos foreldre som det viktigste utfallet (samarbeid og konflikt mellom foreldre, mengden samvær med barn). For barn og unge var det i hovedsak psykisk helse i bred forstand som var målt: åtte studier målte psykisk helse med kartleggingsinstrumentet SDQ (*Strengths & Difficulties Questionnaire*), de øvrige målte ulike varianter av psykiske vansker, psykosomatiske vansker, helseplager, stress, risikoatferd, livskvalitet, livstilfredshet eller selvfølelse. Én studie målte søvn.

De 23 inkluderte studiene målte en rekke faktorer som kan ha betydning for sammenhenger mellom bostedsordning og utfall (se mer om ulike type faktorer nedenfor). En del studier undersøkte betydningen av enkeltfaktorer (f.eks. familiens økonomi), mens andre studier undersøkte kun sammenslåtte faktorer (f.eks. familieøkonomi, barnets alder og kjønn samlet). Alle faktorer som studiene undersøkte, enkeltvis eller sammenslått, er vist i tabell 5. I noen studier ble faktorene allerede justert for i de første (eller eneste) resultatene som presenteres.

Tabell 5: Kort beskrivelse av de inkluderte studiene for spørsmål 3 om faktorer (N=23)

Første-forfatter, år	Land (datainn-samling)	Deltakere (alder barn/unge)	Bostedskategorier	Utfall	Faktorer (målt separat)	Sammenslåtte faktorer *
Bergström (2013) (21)	Sverige (2009)	164 580 unge (12 og 15 år)	Kjernefamilie, delt bosted, mest med én forelder, kun med én forelder	Livskvalitet (KIDSCREEN)	-	Kjønn, klasstrinn, opprinnelsesland, foreldres utdanning, urban/rural
Bergström (2014) (18)	Sverige (2011)	1297 foreldre og ev. barn/ung (4-17 år)	Kjernefamilie, delt bosted, aleneforelder	Psykisk helse (SDQ) **	Foreldrenes livstilfredshet, økonomi	Kjønn, alder
Bergström (2015) (19)	Sverige (2009)	147 839 unge (12 og 15 år)	Delt bosted, mest med én forelder, kun med én forelder, kjernefamilie,	Psykosomatiske problemer	Familieøkonomi, barn-foreldre-relasjon	Alder, opprinnelsesland, økonomi, tilfredshet med barn-foreldre-relasjon
Bergström (2018) (17)	Sverige (2014?)	3656 foreldre og barnehagelærere (3-5 år)	Delt bosted, mest med én forelder, kun med én forelder, kjernefamilie	Psykisk helse (SDQ)	-	Alder, kjønn, kjønn til foreldre som besvarte undersøkelsen, foreldres utdanningsnivå, opprinnelsesland
Bergström (2019) (20)	5 nordiske land (2011)	3662 foreldre (2-9 år)	Delt bosted, én forelder, kjernefamilie	Psykisk helse (SDQ)	Hvilket nordisk land deltakeren er fra	Alder, kjønn, foreldres utdanningsnivå, om barnet var født i Norden
Bergström (2021) (22)	Sverige (2015-2018)	12 845 foreldre (3 år)	Delt bosted, mest med én forelder, kun med én forelder, kjernefamilie,	Psykisk helse (SDQ)	Mors utdanningsnivå, foreldresamarbeid	Kjønn, kjønn til forelder som besvarte undersøkelsen

Buch (2020) (24)	Norge (2018)	7271 unge (16-19 år)	Kjernefamilie, delt bosted	Livstilfredshet	Relasjoner til foreldre, venner, trivsel på skolen, ungdommens selv-bilde, kjønn, alder, familiens sosioøkononiske status	-
Carl-sund (2013a) (25)	Sverige (2005-2010)	3699 unge (15 år)	Kjernefamilie, delt bosted, bor med én forelder (>50%)	Røyking, alkoholbruk, seksuell debut, atferdsproblemer	-	Familiens økonomi, opplevd støtte fra foreldre
Carl-sund (2013b) (26)	Sverige (2005-2010)	10 286 unge (11-15 år)	Kjernefamilie, delt bosted, bor med én forelder (>50%)	Subjektive helseplager, trivsel	Foreldre-barn-kommunikasjon, sosioøkonomi	Kohort, kjønn, klassetrinn
Dissing (2017) (27)	Danmark (2010-2014)	44 509 barn og foreldre (ca 11 år)	Kjernefamilie, bor delt mellom foreldrene, bor alene med én forelder, bor med én forelder og ny partner	Stress	Mors psykiske helse ved graviditet, fornøydhet med bostedsordning	Kjønn, alder, mors alder ved graviditet
Frans-son (2016) (28)	Sverige (2007-2011)	4684 unge og foreldre (10-18 år)	Delt bosted, kun med én forelder, kjernefamilie	Psykiske vansker	Sosioøkonomi, foreldres egen-vurderte helse	Kjønn, alder, opprinnelsesland
Hagquist (2016) (29)	Sverige (2009)	172 298 unge (12 og 15 år)	Kjernefamilie, bor mest med én forelder, delt bosted, bor kun med én forelder	Psykosomatiske problemer	Familieøkonomi, barn-foreldre-relasjon	Kjønn, fødeland
Hjern (2021a) (55)	Danmark (2003-2009)	39 661 mødre (7 år)	Kjernefamilie, delt bosted, kun én forelder, kun én forelder & ny partner	Psykisk helse (SDQ)	(kjønn) ***	Relasjon til far en byrde v/ 6 mnd., familiens økonomiske situasjon v/ 6 mnd., mors alder, familieinntekt, foreldres utdanningsnivå, kontakt med psykisk helsevern (før barnets fødsel)
Hjern (2021b) (32)	Danmark (2010-2014)	24 749 mødre (7 og 11 år)	Kjernefamilie, delt bosted, kun én forelder, kun én forelder & ny partner	Psykisk helse (SDQ)	(kjønn)	Relasjon til far en byrde v/ 6 mnd., familiens økonomiske situasjon v/ 6 mnd., mors alder, familieinntekt, foreldres utdanningsnivå, kontakt med psykisk helsevern (før barnets fødsel)
Lidén (2019) (36)	Norge (2012)	2215 foreldre (0-18 år)	Bor hos mor, bor hos far, delt bosted, bor hos andre /vet ikke	Samarbeid og konflikt mellom foreldre	(Barnets bosted), reisetid mellom foreldres boliger	Foreldrenes alder, utdanning, problemer med løpende utgifter, samlivsstatus ved brudd, samlivets varighet, fordeling av omsorgsarbeid før bruddet, tid siden brudd, antall barn i relasjonen, barnets alder og kjønn, foreldrenes fødeland og hvem av foreldrene som beholdt boligen etter bruddet
Lyngstad	Norge (2012)	2164 foreldre (0-18 år)	Samværsfedre	Lite samvær, mye samvær for far	Reisevei far-barn, konflikt	Kjønn, fars inntekt

(2015) (38)					med tidligere partner	
Låftman (2014) (35)	Sverige (2004)	8840 unge (15-16 år)	Kjernefamilie, kun én forelder, én forelder med ny partner, delt bosted	Subjektiv helse	Kjønn, å gå til foreldrene når man har problemer	Sosioøkonomisk situasjon, tid i Sverige
Nilsen (2018) (15)	Norge (2012)	7707 unge (16-19 år)	Kjernefamilie, delt bosted, kun med mor, med mor og stefar, kun med far, med far og stemor	Psykisk helse (SDQ)	-	Kjønn, økonomi
Ottosen (2018) (51)	Danmark (2017)	2712 unge og foreldre (11 og 15 år)	Kjernefamilie, delordning, andet samvær, ikke kontakt	Psykisk helse (SDQ)	Foreldrenes innbyrdes relasjon, barnets forhold til mor, og barnets forhold til far	Kjønn, alder og opprinnelsesland, ev. steforelder, urban/rural, foreldreseparasjon før/etter 3 år, foreldres alder, utdanningsnivå og arbeidsforhold, alvorlige risikofaktorer i barnets oppvekst, karakteristika hos barnet
Turunen (2017a) (45)	Sverige (2001-2003)	807 unge og foreldre (10-18 år)	Bor kun med én forelder, bor mest med én forelder, delt bosted,	Stress	-	Foreldres innbyrdes relasjon, barn-foreldre-relasjon
Turunen (2017b) (46)	Sverige (2007-2011)	4823 unge og foreldre (10-18 år)	Kjernefamilie, delt bosted, bor kun med én forelder, bor mest med én forelder	Selvfølelse	-	Kjønn, alder, kjønn til forelder som svarer, antall barn i familien, foreldres utdanningsnivå, eventuell innvandringsbakgrunn, undersøkelsesår
Turunen (2021) (47)	Sverige (2013-2017)	11 802 unge (11, 13 og 15 år)	Delt bosted (likt), ulikt delt bosted, noen ganger delt bosted, nesten aldri delt bosted, kun mor, kun far, kjernefamilie	Søvn	-	Kjønn, alder, søsken, steforeldre, økonomisk velstand i familien
Ulveseter (2010) (48)	Norge (2005-2006)	5304 unge (11-16 år)	Kjernefamilie, kun med mor, med mor og stefar, kun med far, med far og stemor	Helseatferd	-	Kjønn, alder, mors og fars arbeid

* Sammenslåtte faktorer det er justert for i analysene som presenteres

** SDQ= Strengths and Difficulties Questionnaire

*** 'Utgangresultatene' som presenteres er allerede justert for kjønn

Risiko for systematiske skjevheter i de inkluderte studiene

Vi vurderte risiko for systematiske skjevheter i de 23 kvantitative studiene med verktøyet for tverrsnitts- og kohortstudier utgitt av *National Heart, Lung, and Blood Institute, National Institute of Health* (56). Verktøyets 14 spørsmål, svaralternativer, totalvurderinger samt vektlegging av enkeltspørsmål i totalvurderingen er listet i tabell 6. Ytterligere detaljer er beskrevet i fullstendig metodekapittel (vedlegg 1). Våre vurderinger er vist i tabell 7 nedenfor (detaljer om hver vurdering finnes i vedlegg 11).

Vi identifiserte mange metodiske svakheter ved de fleste av de inkluderte studiene, som resulterte i en totalvurdering på høy (14 studier) eller høy/uklar (6 studier) risiko for systematiske skjevheter for majoriteten av studiene. Én studie fikk vurderingen uklar (36) og én fikk uklar/lav (51). Gjennomgående trekk ved studiene som fikk høy eller høy/uklar risiko for systematiske skjevheter var at de ikke hadde tatt tilstrekkelig

høyde for forvekslingsfaktorer i analysene (mulig bakenforliggende faktorer); de hadde ikke tatt hensyn til seleksjonsskjevheter (enten seleksjon inn i studien eller frafall) og de manglet måling av tid i bosteds/samværsordningen eller alder ved separasjon. En del studier hadde få kategorier for bostedsordninger (f.eks. kun 'delt bosted' og 'bor med én forelder', hvilket gjør resultatene mindre presise ettersom vi kan anta at det finnes flere varianter i de fleste utvalgene.

Vi vil også påpeke at det er mange forskergrupper/forskere som går igjen i de inkluderte studiene samt overlapp i studiepopulasjoner, noe som sannsynligvis er en refleksjon av at dette er et relativt smalt felt rent tematisk innenfor forskningen. Dette betyr at resultatene kan representere en mindre gruppe enn slik det tilsynelatende fremstår.

Tabell 6: Verktøyet (*Quality Assessment Tool for Observational Cohort and Cross-Sectional Studies*) og tilhørende spørsmål*

Spørsmål	Kriterium for å få vurderingen «ja»
1. Er forskningsspørsmålet eller målet med studien klart formulert?	Forskningsspørsmålet eller målet med studien er klart formulert
2. Er studiepopulasjonen klart definert og spesifisert?	Studiepopulasjonen klart definert og spesifisert
3. Er det minst 50 % deltakelse blant de kvalifiserte deltakerne?	Minst 50 % av de inviterte deltakerne er benyttet som utgangspunkt i analysene
4. Er alle deltakerne selektert/valgt fra samme (eller lignende) populasjon, inkludert samme tidsperiode? Ble inklusjons og eksklusjonskriteriene for deltakelse i studien spesifisert på forhånd og anvendt likt for alle deltakerne?	Samme inklusjons- og eksklusjonskriterier ble benyttet for rekruttering av hele studiepopulasjonen, fra samme målpopulasjon
5. Er det gitt en begrunnelse for utvalgsstørrelsen, en styrkebeskrivelse eller et varians- og effektestimert?	Der det er gitt en begrunnelse for utvalgsstørrelsen, en styrkebeskrivelse eller et varians- og effektestimert
6. For analysene i denne studien, ble eksponeringen målt før måling av utfallet?	Ikke relevant da alle studier er tverrsnittstudier, så satt som NA
7. Var tidsrammen tilstrekkelig til at man med rimelighet kan forvente at det er en assosiasjon mellom eksponering og utfall?	Ikke relevant da alle studier er tverrsnittstudier, så satt som NA
8. For eksponeringer som kan variere i styrke eller mengde, undersøkte studien disse variantene mht. resultatene? (Her: kategorier av samværs/_bostedsordninger)	Kategorier som er tilstrekkelig nyanserte, dvs. skiller mellom delt bosted (50/50) og bor med kun én forelder, mellom grader av delt bosted og mellom de med og uten ny partner.
9. Var eksponeringen klart definert, valid og reliabel, og implementert konsistent for alle deltakerne? (Her: måling av samværs/_bostedsordninger)	Informasjon om hvor lenge barnet/ungdommen hadde hatt den nåværende bostedsordningen
10. Ble eksponeringen målt mer enn én gang?	Ikke relevant da alle studier er tverrsnittstudier, så satt som NA
11. Ble utfallene klart definert, valid og reliabel, og implementert konsistent for alle deltakerne?	Utfallene var godt beskrevet, ble målt med validerte instrumenter, og målt likt for alle barn.

12. Var utfallsmålerne blindet for hvilken eksponering deltakerne hadde fått?	Dersom utfallsmålingene ble gjort uten kunnskap til bostedsordningene (for eksempel om utfallene var hentet fra registre)
13. Var frafall fra baseline til oppfølging maks 20 prosent? (Her: analyse av og justering for seleksjon inn i studien)	Er det på noen måte tatt hensyn til eventuelle seleksjonsskjevheter i studien, enten justert for i analysene eller gjort en frafallsanalyse?
14. Ble vesentlige, potensielle forvekslingsfaktorer målt og tatt høyde for statistisk for deres påvirkning på forholdet mellom eksponering og utfall?	For å få ja, må studien ha tatt høyde for (justert eller stratifisert for) kjente bakgrunnsvariabler (barnas kjønn, evt. alder, foreldres økonomi eller utdanning), relasjonelle faktorer (foreldre-barn relasjon, foreldrerelasjon eller foreldrekonflikt), og tid siden brudd/barnets alder ved brudd

* Svaralternativene var: Ja, Nei, Delvis, Uklart, NA (ikke mulig å besvare). Vi la til alternativet Delvis for å få en mer nyanisert skala. For å få «Ja» se beskrivelse av kriteriene i overstående tabell. for å få «delvis» må noen av kriteriene for hvert spørsmål oppfylles, mens for å få nei så oppfylles kriteriene for hvert spørsmål i veldig liten eller ingen grad. Totalvurderingens kategorier var: Høy risiko, Uklar risiko og Lav risiko for systematiske skjevheter. Her la vi til en mulighet for en vurdering mellom to kategorier, f.eks. Uklar/høy risiko for systematiske skjevheter. Spørsmålene som er uthevet i fet skrift er de vi har lagt mest vekt på i den overordnede vurderingen, basert på metodiske aspekter ved epidemiologiske studier som har størst betydning for at resultatene fra en studie gir en riktig representasjon av de faktiske forholdene i målpopulasjonen, kombinert med innspill fra vår referansegruppe.

Tabell 7: Oversikt over risiko for systematiske skjevheter i de inkluderte studiene for spørsmål 3 om faktorer (N=23)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	Total
Bergström (2013) (21)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Delvis	Delvis	NA	Ja	Nei	Nei	Nei	Høy risiko
Bergström (2014) (18)	Ja	Ja	Nei	Ja	Nei	NA	NA	Delvis	Delvis	NA	Ja	Nei	Delvis	Nei	Høy risiko
Bergström (2015) (19)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Delvis	Delvis	NA	Ja	Nei	Nei	Nei	Høy/ uklar risiko
Bergström (2018)(17)	Ja	Ja	Uklart	Ja	Nei	NA	NA	Delvis	Delvis	NA	Ja	Nei	Nei	Nei	Høy risiko
Bergström (2019)	Ja	Ja	Nei	Ja	Nei	NA	NA	Delvis	Delvis	NA	Ja	Nei	Nei	Nei	Høyrisiko
Bergström (2021) (22)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Delvis	Delvis	NA	Ja	Nei	Nei	Delvis	Uklar/ høy risiko
Buch (2020) (24)	Ja	Ja	Nei	Ja	Nei	NA	NA	Nei	Delvis	NA	Delvis	Nei	Delvis	Delvis	Høy risiko
Carlsund (2013a) (25)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Delvis	Delvis	NA	Delvis	Nei	Nei	Nei	Høy risiko
Carlsund (2013b) (26)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Delvis	Delvis	NA	Ja	Nei	Nei	Nei	Høy risiko

Dissing (2017) (27)	Ja	Ja	Nei	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Nei	NA	Ja	Nei	Ja	Nei	Høy risiko
Fransson (2016) (28)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Del vis	NA	Del vis	Nei	Nei	Nei	Høy risiko
Hagquist (2016) (29)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Del vis	NA	Ja	Nei	Del vis	Del vis	Høy/uklar risiko
Hjern (2021a) (55)	Ja	Ja	Nei	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Del vis	NA	Ja	Nei	Del vis	Del vis	Høy/uklar risiko
Hjern (2021b) (32) *															
Lidén (2019) (36)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Del vis	NA	Del vis	Nei	Ja	Del vis	Uklar risiko
Lyngstad (2015) (38)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Ja	NA	Ja	Nei	Ja	Nei	Høy/uklar risiko
Låftman (2014) (35)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Del vis	NA	Del vis	Nei	Nei	Nei	Høy risiko
Nilsen (2018) (15)	Ja	Ja	Nei	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Del vis	NA	Del vis	Nei	Nei	Nei	Høy risiko
Ottosen (2018) (51)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Del vis	NA	Ja	Nei	Del vis	Ja	Uklar/ lav risiko
Turunen (2017a) (45)	Ja	Ja	Ukl art	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Del vis	NA	Del vis	Nei	Nei	Del vis	Høy/uklar risiko
Turunen (2017b) (46)	Ja	Ja	Ukl art	Ja	Nei	NA	NA	Del vis	Del vis	NA	Del vis	Nei	Nei	Nei	Høy risiko
Turunen (2021) (47)	Ja	Ja	Nei	Ja	Nei	NA	NA	Ja	Del vis	NA	Ja	Nei	Nei	Nei	Høy risiko
Ulveseter (2010) (48)	Ja	Ja	Ukl art	Ja	Nei	NA	NA	Nei	Del vis	NA	Del vis	Nei	Nei	Nei	Høy risiko

* Denne studien ble vurdert med ROBINS-E for spørsmål 1, og ytterligere informasjon om vurderingen finnes i tabell 2 og vedlegg 6 ('svært høy risiko').

Undersøkte faktorer

De resultatene vi her presenterer er faktorene som er undersøkt når studiene har gjort statistiske sammenlikninger mellom ulike bostedsordninger og utfall. Ni studier sammenlignet utfall hos barn og unge med ulike samværs- og bostedsordninger, det vil si ordninger etter at foreldrene har gått/flyttet fra hverandre. Fjorten studier sammenlignet barn og unge som bor sammen med begge foreldrene (kjernefamilier) med barn og unge i ulike bostedsordninger der foreldrene ikke lenger bor sammen. I hovedsak rapporterte studiene om noe bedre psykisk helse (o.l.) blant barn og unge i delt bosted, sammenlignet med barn og unge som bodde mest med eller kun med én

forelder. Ettersom dette er tverrsnittstudier sier imidlertid dette ingen ting om årsakssammenhenger, altså om det er bostedsordningen som fører til bedre eller verre psykisk helse. (Sammenligningene med resultater er presentert i tabeller i vedlegg 11.)

Dersom en studie sammenligner psykisk helse hos unge som bor i delt bosted og hos unge som bor med én forelder, så kan studien ha undersøkt om for eksempel foreldres økonomi har betydning for denne sammenhengen (kalt en statistisk justering). Hvis justeringen påvirker sammenhengen mellom bostedsordningen og utfallet, så er dette (foreldres økonomi) en faktor som kan sies å ha betydning for barn og unges psykiske helse og kan ikke ses bort i fra når psykisk helse måles i gruppene med ulike bostedsordninger. Sagt på en annen måte, hvis eventuelle forskjeller mellom gruppene forsvinner helt, innebærer det at det er andre variabler som kan ha like stor betydning for hvordan barn og unge har det som bostedsordningen i seg selv. Hvis eventuelle forskjeller består, kan det skyldes at det er reelle forskjeller, men det kan også skyldes at studien ikke har undersøkt og justert for relevante variabler. Når kunnskapsgrunnlaget er tverrsnittstudier kan man uansett ikke si noe om årsakssammenhenger.⁵

Slike justeringsfaktorer kan være bakenforliggende (forvekslingsfaktor, dvs. påvirker både valg av bostedsordning og f.eks. psykisk helse), medierende (blir påvirket av bostedsordningen og påvirker psykisk helse) eller modererende (påvirker selve sammenhengen mellom bostedsordningen og utfallet). Det er ikke alltid mulig å avgjøre om en faktor er bakenforliggende, medierende eller modererende, eller har flere funksjoner. Foreldrenes økonomi kan for eksempel både påvirke valg av bostedsordning, det kan være en konsekvens av bostedsordning og det kan ha en selvstendig påvirkning på utfall hos barn og unge. Vi kan ikke vite nøyaktig hvordan en faktor påvirker sammenhengene, men vi kan likevel si noe om at det (i dette eksempelet) ikke kun er bostedsordningen i seg selv som har betydning for utfallet hos barn og unge. Faktorene omtales gjerne som ulike typer variabler, avhengig av hvilken sammenheng forfatterne antar at de har med bostedsordninger og utfallet, men de blir håndtert likt analytisk, altså som en justeringsvariabel.

Mange av de inkluderte studiene har justert for mange variabler (faktorer) samtidig, for eksempel kjønn, alder og sosioøkonomisk status. I slike tilfeller kan vi ikke si noe om hvilken enkeltfaktor som eventuelt har en betydning. I noen studier uttaler forfatterne at en slik sammenslått justering 'ikke hadde noen betydning for resultatene' (sammenhengen mellom bostedsordning og et utfall). Vi kan av dette likevel ikke trekke slutning om at ingen av faktorene enkeltvis kan ha betydning. Studiene må med andre ord ha undersøkt den aktuelle faktoren eksplisitt, for at vi skal kunne si noe spesifikt om denne faktorens mulige betydning.

---

⁵ Hvis utgangspunktet er kohortstudier er det større muligheter for å kunne si noe om årsakssammenhenger, men andre relevante variabler må likevel undersøkes for å utelate at det er gruppene som i utgangspunktet er forskjellige.

Betydning av faktorene

De 23 studiene undersøkte en rekke faktorer som kan ha betydning for barn og unges liv og helse eller samarbeid/konflikt mellom foreldre. For alle faktorer som er analysert separat – og der resultatene er gjengitt i studiene – rapporteres det *minst en liten* forskjell. Det vil si at eventuelle analyser av enkeltfaktorer som ikke har vist noen innvirkning på sammenhenger mellom bostedsordning og utfall, er ikke eksplisitt rapportert i studiene.

Kjønn og alder

Kun én studie undersøkte separat betydningen av kjønn blant studerte barn og unge. Låftman og medarbeidere (35) undersøkte kjønn som mulig faktor i sammenhengen mellom ulike bostedsordninger (unge i kjernefamilier, i delt bosted, som bodde med én forelder og med én forelder med ny partner) og unges subjektive helse. Studien fant at kjønnsforskjeller i liten grad forklarte sammenhengen mellom bostedsordningene og unges subjektive helse, altså at kjønn i seg selv ikke forklarer eventuelle forskjeller mellom unge i ulike bostedsordninger.

I øvrige studier der kjønn var undersøkt, var kjønn slått sammen med andre faktorer, og vi kan dermed ikke si noe om eventuell betydning. I flere studier rapporterer imidlertid flere jenter om økte psykiske vansker sammenlignet med gutter, men dette er på tvers av bostedsordninger.

Også alder var kun undersøkt sammenslått med andre faktorer. Noen få studier presenterte aldersspesifikke (stratifiserte) resultater.

Selvbilde og fornøydhhet med bostedsordning

Buch (24) undersøkte betydningen av 16-19-åringers selvbilde (målt med fem påstander) og hvordan det hang sammen med livstilfredshet hos unge i delt bosted sammenlignet med unge i kjernefamilie (andre bostedsordninger var ikke inkludert i analysen). Studien fant at den unges selvbilde hadde en relativt stor innvirkning på sammenhengen mellom livstilfredshet og familie/bostedsordning (delt bosted vs. kjernefamilie). Med andre ord rapporterte denne studien at unges selvbilde i seg selv er en faktor som henger sammen med livstilfredshet og som også svekker betydningen av om man bor med kjernefamilie eller i delt bosted.

Dissing og medarbeidere (27) undersøkte betydningen av 11-åringers fornøydhhet med bostedsordningen og hvordan denne faktoren eventuelt innvirket på sammenhengen mellom bostedsordning (kjernefamilie vs. delt bosted/én forelder/en forelder med ny partner) og stress. Studien fant at barna som ikke bodde i kjernefamilie og som rapporterte at de var misfornøyde med bostedsordningen (9 prosent) hadde markant høyere odds for å rapportere stress sammenlignet med barn i kjernefamilier. Omtrent halvparten av barna av skilte foreldre var fornøyde med livssituasjonen sin, og det var ingen forskjell i rapportert stress mellom disse barna og barn i kjernefamilier.

Foreldres innbyrdes relasjon

Fire studier undersøkte betydningen av foreldres innbyrdes relasjon, målt på litt ulike måter. Bergström og medarbeideres studie fra 2021 (22) fant at kvaliteten på foreldresamarbeidet hadde stor innvirkning på sammenhengen mellom bostedsordning og 3-åringers psykiske vansker (målt med SDQ). Når kvaliteten på foreldresamarbeidet ble tatt med i vurderingen hadde barn som bodde mest med eller kun med én forelder høyere SDQ-skårer, det vil si mer psykiske vansker. Etter justering for mors utdanning ble sammenhengen mellom bostedsordning og 3-åringers psykiske vansker noe svekket, men fremdeles rapporterte barn i delt bosted mindre psykiske vansker, sammenlignet med barn som bodde mest eller kun med én forelder. Etter justering for nettopp kvaliteten på samarbeidet mellom foreldrene, forsvant forskjellene mellom de ulike bostedsordningene helt. Dette indikerer at variasjonen i kvaliteten på samarbeidet mellom foreldrene forklarer variasjonen i barnas psykiske helse, fremfor bostedsordningen i seg selv. Det vi ikke kan si noe om, er hvorvidt kvaliteten på samarbeidet mellom foreldrene er en bakenforliggende faktor (påvirker både bostedsordning og barnets psykiske helse) eller en medierende faktor (bostedsordningen påvirker kvaliteten på samarbeidet mellom foreldrene som videre påvirker barnets psykiske helse).

Ottosen og medarbeidere (51) undersøkte også foreldres innbyrdes samarbeidsklima. Det hadde en stor innvirkning på sammenhengen mellom bostedsordning og trivsel, spesielt for unge med 'annet samvær'. 'Annet samvær' er en bred kategori som omfatter alt fra samvær uten overnatting til ordning der den unge bor opp mot 35 prosent hos begge foreldrene. Samarbeidsklima mellom foreldre påvirker altså hvordan unge har det, uavhengig av bostedsordning.

Lyngstad og medarbeidere (38) sammenlignet samværsfedre som har lite samvær (ikke månedlig og/eller ikke i ferier) med fedre med mer samvær (uavhengig av om de hadde vært samboende med mor før bruddet eller ikke) og undersøkte hvilke variabler som hang sammen med lite/mye samvær. Studien fant at konflikt med tidligere partner hadde stor innvirkning på sammenhengen mellom hvor mye samvær 'samværsfedre' hadde med sine barn (0-18 år).

Lyngstad og medarbeidere (38) og Lidén og Kitterød (36) undersøkte også fordeling av arbeid med barn før brudd i hele utvalget, altså blant alle foreldrene som hadde gått fra hverandre. Lyngstad og medarbeidere fant at når mor rapporterte at hun tok seg mest av barnet før bruddet, var det mindre månedlig samvær med far (vs. der det var lik fordeling eller far tok seg mest av barnet). For fedrerapporterte svar på samme spørsmålet var det ingen sammenheng med ikke-månedlig samvær. Det indikerer diskrepans i svarene fra far og mor, potensielt grunnet ulik oppfatning av ansvarsforhold. Lidén og Kitterød benyttet samme variabel for å se på sannsynligheten for hvorvidt forholdet til barnets andre forelder var konfliktfylt eller ikke, basert på svar fra både fedre og mødre. Mødre rapporterte om mindre konflikt med far når det var likefordeling med arbeid med barnet før bruddet eller hvis far gjorde mest, sammenliknet med hvis mor gjorde mest. Fedre derimot rapporterte om mer konflikt når det var likefordeling med arbeid med barnet før bruddet eller hvis far gjorde mest, sammenliknet med hvis mor gjorde mest. I disse analysene ble det ikke skilt mellom ulike bostedsordninger, men populasjonen bestod av kun foreldre som hadde gått fra hverandre.

Barn-foreldre-relasjon

Seks studier undersøkte eksplisitt barn-foreldre-relasjon, f.eks. ved måling av den unges syn på relasjonen til sine foreldre (f.eks. spørsmål om krangler med foreldrene, hvor lett er det å snakke med mor/far når man har problemer, osv.). Alle studiene er av unge mellom 12 og 19 år, i hovedsak 12-15 år.

Bergström og medarbeideres studie fra 2015 (19) undersøkte betydningen av barns tilfredshet med barn-foreldre-relasjon på sammenhengen mellom bostedsordninger og 12 og 15 åringers psykosomatiske problemer. Studien viste en moderat innvirkning på denne sammenhengen, dvs. barnets tilfredshet med relasjonen til foreldrene svekket forskjellene mellom unge med delt bosted og de som bodde mest med eller kun med én forelder.

I Carlsund og medarbeidere sin studie fra 2013b (26) minsket særlig forskjellene når det gjaldt helseplager og trivsel mellom unge i kjernefamilie og unge som bodde kun med én forelder etter justering for barn-foreldre-kommunikasjon («hvor lett er det for deg å snakke med mor/far om ting som virkelig plager deg»). Skårene til unge som bodde i delt bosted lå noe nærmere skårene til unge i kjernefamilier. Når man tok i betraktning relasjonen mellom barn og foreldre, var det minimale forskjeller mellom unge som bodde i delt bosted og unge som bodde med én forelder, med hensyn til helseplager og trivsel.

I studiene til både Hagquist (29) og Ottosen og medarbeidere (51) viste resultatene et tilsvarende mønster: justering for barn-foreldre-relasjon svekket sammenhengene, spesielt for unge i andre type bostedsordninger enn delt bosted. Låftman og medarbeidere (35) fant at en slik justering («hvem snakker du vanligvis med om ting som virkelig plager deg») hadde en betydning primært for forskjellene for unge som bodde med én forelder (med/uten ny partner), i liten grad for (den mindre) forskjellen mellom unge i kjernefamilie og i delt bosted. Også her ble altså gruppen som bodde i delt bosted og gruppen som bodde med én forelder, likere. Buch (2020) undersøkte unges relasjoner til foreldre (fire spørsmål om bl.a. åpenhet og krangler) og fant at dette hadde relativt stor betydning for sammenhengen mellom de som bodde i kjernefamilie vs. delt bosted og unges livstilfredshet.

Sosioøkonomisk status

Syv studier undersøkte eksplisitt ulike aspekter ved sosioøkonomisk status og betydningen av dette for sammenhenger mellom bostedsordning og psykisk helse.

Bergströms studie fra 2015 (19) fant at unges (12 og 15 år) opplevelser av familiens materielle ressurser hadde en liten innvirkning på sammenhengene mellom bostedsordning (delt bosted vs. bor mest med eller bor kun med én forelder) og psykosomatiske problemer. Også Bergströms studie fra 2021 (22) fant at foreldres utdanningsnivå hadde en liten innvirkning på sammenhengen mellom bostedsordning (delt bosted vs. bor mest med eller bor kun med én forelder) og 3-åringers psykiske vansker (målt med SDQ).

Det samme var tilfelle i studien av Fransson og medarbeidere (28) som undersøkte betydningen av foreldres utdanning og familieøkonomi for sammenhengen mellom bostedsordning (delt bosted vs. bor kun med én forelder) og psykiske vansker hos 10-18 åringer (målt med fem spørsmål om internaliserende og eksternaliserende vansker). I disse tre studiene hadde sosioøkonomisk status en liten til moderat innvirkning på sammenhengen mellom bostedsordning og psykisk helse hos barn og unge. Det vil si at det var noe variasjon i hvorvidt sosioøkonomisk status forklarte sammenhengene, enten det skyldes at sosioøkonomisk status påvirker valg av bostedsordning og/eller det skyldes at valg av bostedsordning påvirker aspekter ved sosioøkonomisk status (inntekt).

Bergström og medarbeideres studie fra 2014 (18) fant en viss innvirkning av familiens inntekt på forskjellene mellom barn og unge i kjernefamilier og barn og unge som bodde i delt bosted eller med én forelder, når det gjaldt psykiske vansker (4-17 år). Buch (24) fant også en liten innvirkning av sosioøkonomisk status (utdanning + økonomiske ressurser) på forskjellene mellom unge (16-19 år) i kjernefamilie og delt bosted, på utfallet trivsel. Carlsund og medarbeidere sin studie fra 2013b (26) fant at familiens økonomi svekket forskjellene i subjektive helseplager mellom ungdom (11-15 år) i kjernefamilier og ungdom som bodde med én forelder. Forskjellen mellom kjernefamilie og delt bosted endret seg lite. Hagquist (29) fant at sosioøkonomisk status svekket forskjellene mellom ungdom (12 og 15 år) i kjernefamilier og ungdom som bodde i delt bosted, mest med én eller kun med én forelder, når det gjaldt psykosomatiske problemer. Forskjellene mellom ungdom i kjernefamilie og ungdom som bodde mest eller kun med én forelder endret seg mest.

Foreldres liv og helse

Tre studier undersøkte aspekter ved foreldrenes liv og helse og hvordan dette påvirket sammenhenger mellom bostedsordning og psykisk helse hos barn og unge. Fransson og medarbeidere (28) undersøkte betydningen av foreldres helse (ett spørsmål) og fant at det hadde liten innvirkning på sammenhengen mellom bostedsordning (delt bosted vs. bo med én forelder) og unges psykiske helse (10-18 år).

Bergström og medarbeideres studie fra 2014 (18) justerte for begge foreldres livstilfredshet med hensyn til arbeid/økonomi/sosialt nettverk, innflytelse på egen livssituasjon og egen helse. Foreldres livstilfredshet hadde en relativt stor innvirkning på forskjellene i psykiske helse mellom barn og unge (4-17 år) i kjernefamilie og barn og unge med delt bosted eller aleneforelder, spesielt for den siste gruppen. Dissing og medarbeidere (27) justerte for mors depressive symptomer og fant at denne faktoren i seg selv hadde minimal innvirkning på sammenhenger mellom bostedsordninger og stress hos unge (10-14 år).

Reisetid mellom foreldre

To norske studier, basert på delvis det samme datamaterialet (barn 0-18 år), undersøkte betydningen av reisetid mellom foreldrene. Lidén og Kitterød (36) fant at reisetid mellom foreldrenes bolig hadde en liten innvirkning på sammenhengen mellom bostedsordning (delt bosted vs. bor fast hos mor) og konflikt mellom foreldrene (sammenhengen viste mindre konflikt ved delt bosted enn når barnet bodde hos mor, men

uten at dette var en årsakssammenheng). Lyngstad og medarbeidere (38) fant at reisevei mellom barn og 'samværsfar' hadde stor innvirkning på hvor mye samvær far hadde med barnet (heller ikke en årsakssammenheng).

Venner og trivsel på skolen

Kun én studie undersøkte eksplisitt betydningen av trivsel på skolen og venner. Studien av Buch (24) fant at trivsel på skolen hadde en stor innvirkning på sammenhengen mellom bostedsordning (kjernefamilie vs. delt bosted) og unges (16-19 år) livstilfredshet, på linje med faktoren barn-foreldre-relasjon, altså at forskjellen mellom de to gruppene ble betydelig mindre. Venner hadde en moderat innvirkning på sammenhengen.

Oppsummering

De 23 studiene undersøkte eksplisitt et antall variabler (faktorer) som kunne ha betydning for eventuelle sammenhenger mellom bostedsordning og utfall hos barn, unge og foreldre. Alle faktorene som er undersøkt svekket mer eller mindre slike sammenhenger, det vil si at bostedsordningene fikk mindre betydning for utfallet (gruppene ble likere). Relasjoner mellom barn og foreldre, relasjoner mellom foreldre (samarbeid og konflikt) samt sosioøkonomisk status så ut til å ha størst betydning.

Diskusjon

Hovedfunn

Konsekvenser av ulike samværs- og bostedsordninger (spørsmål 1)

- Vi identifiserte én kohortstudie fra Danmark. Vi vurderte studien til å ha svært høy risiko for systematiske skjevheter og vi har veldig lav tillit til resultatene.
- Kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt og det er derfor usikkert om eventuell endring i barns psykiske helse mellom 7 og 11 år har sammenheng med bostedsordning.

Erfaringer med ulike samværs- og bostedsordninger (spørsmål 2)

- Vi identifiserte 17 kvalitative studier fra Norden om barn, ungdom, unge voksne og foreldres erfaringer med eller opplevelser av delt bosted for barn og unge. Ni studier var fra Norge, fire studier fra Danmark og to var fra Sverige. Fra Finland og Island var det én studie fra hvert land.
- Vi identifiserte tre overordnede kategorier av temaer: temaer som belyser relasjonelle aspekter ved å bo i to hjem, temaer som belyser praktiske forhold ved å bo i to hjem og til sist temaer som belyser barns og foreldres perspektiver på selve bostedsordningen.
- Innenfor de fleste temaer fantes barn som uttalte seg i både positive og mer negative ordelag, og det var forskjeller fra barn til barn med hensyn til hvordan de ulike undertemaene samspilte, og dermed også forskjeller i hvordan deres hverdag i delt bosted fortonet seg.
- Det ser ut til å være visse forhold som særlig utpeker seg for at barn skal ha en god opplevelse av og erfaringer med delt bosted, særlig lav grad av foreldrekonflikt, gode foreldrerelasjoner og foreldresamarbeid. Med hensyn til andre faktorer er barns opplevelser mer varierte, slik som for fleksibilitet og medvirkning.
- Overordnet kan det se ut til at især barnets alder og tid i bostedsordning har en innvirkning på deres opplevelse av og erfaringer med delt bosted.

Faktorer ved ulike samværs- og bostedsordninger – kvantitative studier (spørsmål 3)

- Vi identifiserte 23 kvantitative studier som undersøkte ulike faktorerers betydninger for sammenhenger mellom samværs- og bostedsordninger og utfall hos barn, unge og foreldre. Det var 13 studier fra Sverige, fem fra Norge, fire fra Danmark og én studie med deltakere fra alle nordiske land.

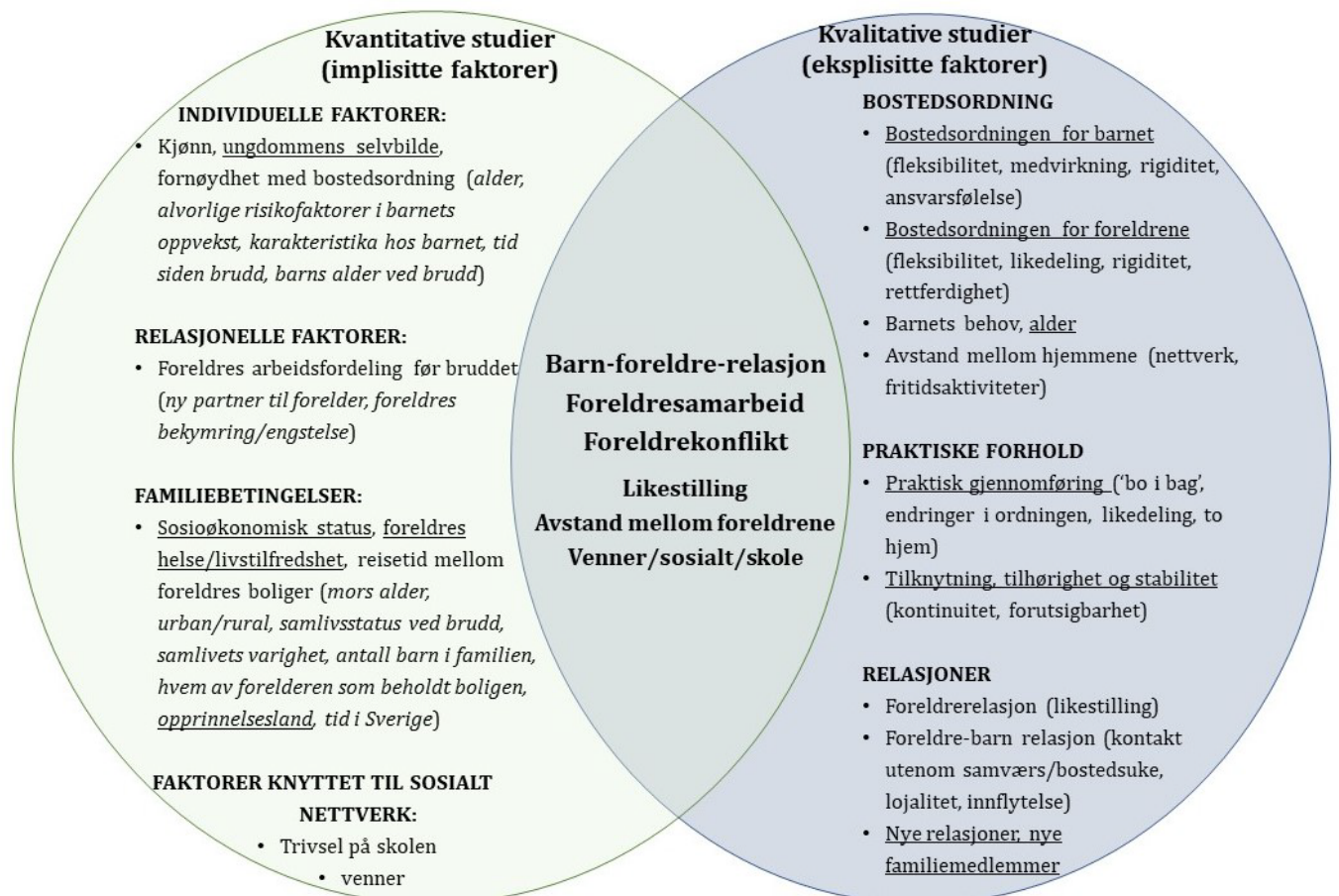
- Mange av studiene undersøkte slike faktorer sammenslått, slik at vi ikke kan si noe om den enkelte faktors betydning.
- Et knippe faktorer var studert separat: kjønn, selvbilde, fornøydhet med bostedsordningen, foreldres innbyrdes relasjon, sosioøkonomisk status, foreldres liv og helse, reisetid mellom foreldre, venner og trivsel på skolen.
- Relasjonelle faktorer og familieforutsetninger (foreldres økonomi og helse) så ut til å ha størst betydning, dvs. så ut til å svekke, til dels eliminere, sammenhengene mellom bostedsordning og utfall.

Forskningsspørsmålene sett i sammenheng (kvantitative og kvalitative studier)

Vi kan skille mellom implisitte og eksplisitte faktorer som identifiseres i studiene. Implisitte faktorer fremkommer som statistiske sammenhenger i de kvantitative studiene (og er uttrykk for et gjennomsnitt på gruppenivå), mens eksplisitte faktorer er direkte uttalt av barn eller foreldre og baserer seg på de kvalitative studiene, og er uttrykt på individnivå. Under presenterer vi en figur som gir oversikt over faktorene som er undersøkt i de kvantitative studiene og undertemaene som fremkom i de kvalitative studiene (figur 3). I overlappet mellom de to sirklene er faktorene/temaene som ble undersøkt i begge studietypene.

Figur 3: Faktorer og temaer undersøkt i de inkluderte studiene

Faktorer/temaer som er understreket er unike for hver studietype (altså ikke, eller marginalt, undersøkt i både kvantitative og kvalitative studier). Faktorer i kursiv (kun kvantitative studier) er faktorer som er sammenslått med andre faktorer og ikke undersøkt separat.

I de inkluderte kvalitative studiene var det kun barn og foreldre med *delt bosted* som er intervjuet. Ingen har en fordeling der barnet kun bor hos den ene forelderen. I de kvantitative studiene er det undersøkt mange typer bostedsordninger med særlig vekt på delt bosted versus det å bo (mest eller kun) med én forelder.

Sammenlignet med de kvantitative studiene fremkommer det langt flere faktorer i de kvalitative studiene, identifisert som undertema i vår tematiske analyse av materialet (intervjustudier). Slike undertema kan ha hatt utgangspunkt i spesifikke spørsmål fra intervjuer eller i spontane svar fra intervjupersonene.

Relasjoner i familien

Relasjoner mellom barn og foreldre og mellom foreldrene er de eneste faktorene som er relativt grundig undersøkt i både kvalitative og kvantitative studier. Begge typer studier viser betydningen av relasjonelle faktorer, sannsynligvis for både hvilken bostedsordning som velges, hvordan denne ordningen fungerer, og at det i seg selv har en innvirkning på barn og unges psykiske helse. Blant de 23 kvantitative studiene som alle omhandlet sammenhengen mellom bostedsordninger og barns liv og helse, undersøkte åtte studier barn-foreldre-relasjon (hvorav to kun sammenslått med andre faktorer), og seks studier undersøkte foreldres innbyrdes relasjon (hvorav tre kun sammenslått med andre faktorer). Det kan se ut som om relasjonelle faktorer er undersøkt i økende grad de siste årene. I kontrast ble både barn-foreldre-relasjon og foreldrenes relasjon tematisert i de fleste kvalitative studiene. Relasjonen mellom barn og foreldrene var her blant annet relatert til barnets relasjon til foreldrene i en hverdag med delt bosted, for eksempel vedrørende lojalitet, rettferdighet og ansvar overfor foreldrene. Det var også studier som i større grad omhandlet relasjonen mellom barn og enkeltforeldre, knyttet til temperament, grad av regelstyring og felles interesser, og derigjennom viste hvordan dette farget barns erfaringer med delt bosted.

I de kvalitative studiene ble foreldrenes innbyrdes relasjon, eller foreldreklime, tematisert som både konflikt og samarbeid. Her kom det blant annet frem hvordan kommunikasjon mellom foreldrene hadde innvirkning på barns erfaringer med delt bosted. Innhold, hyppighet og måten det ble kommunisert på hang sammen med foreldrenes samarbeidsevne og konfliktnivå. Graden av konflikt hadde også sammenheng med hvordan avtalen om bosted hadde kommet i stand, og omvendt. I de fleste tilfellene var delt bosted avtalt etter enighet mellom foreldrene, men i noen tilfeller var avtalen gjort etter opplevd press fra ektefelle eller omgivelser (eller etter trusler om rettssak). Blant andre foreldre hadde konfliktene dempet seg etter at den delte bostedsordningen medførte at barnets behov ble hovedfokus. Dette er viktig kunnskap om mulige årsaker til at delt bosted velges, som ikke fremkommer i de kvantitative studiene.

Familiebetingelser

Sosiale aspekter eller familiebetingelser som sosioøkonomisk status var undersøkt i mange kvantitative studier (målt som foreldres utdanning, arbeid, inntekt eller den unges vurdering av familiens økonomi) og hadde en innvirkning på resultatene når dette ble lagt til i analysen. Det er dermed sannsynlig at foreldres inntekt og utdanning påvirker både hvilken bostedsordning de velger for barna etter et brudd og det kan ha en selvstendig påvirkning på utfall, slik som barns psykiske helse. Det er også mulig at den faktiske bostedsordningen som velges får betydning for sosioøkonomisk status (dvs. økonomi), men akkurat på hvilken måte viser ikke de inkluderte studiene. Det er imidlertid et problem at mange studier har stort frafall, enten i rekrutteringsprosessen eller underveis, og at det er stor sannsynlighet for at familier med lav sosioøkonomisk status i større grad er fraværende i materialet.

Foreldres helse (inkludert bruk av rusmidler eller vold) eller livstilfredshet er undersøkt i få studier, men ser ut til å kunne ha noe betydning på utfall, slik som barns psykiske helse.

I de kvalitative studiene er familiens økonomi et marginalt tema. Dette kan avspeile at utvalgene i de kvalitative studiene i stor grad er middelklasse/øvre middelklasse med færre økonomiske problemer og muligens mer fleksible jobber. Heller ikke andre sosio-kulturelle aspekter er i særlig grad undersøkt i de kvalitative studiene, som etnisitet, urban/rural. Vi finner heller ikke at foreldres helse er undersøkt.

Likestilling og kjønn

Likestilling eller fordeling av omsorgsoppgaver mellom foreldrene før bruddet er undersøkt i to kvantitative (med overlappende utvalg) og én kvalitativ studie. Sistnevnte brakte opp hvordan oppgavedelingen og graden av likestilling i foreldreskapet før bruddet kunne påvirke relasjonen og samhandlingen etter bruddet. I noen familier fortsatte den ene forelderen å ta et større ansvar for bostedsordningen, skole og aktiviteter, mens i andre familier endret det seg til en mer jevn ansvarsfordeling, som ofte innebar at far tok en økt andel. I denne studien var det barn og unge som var intervjuet.

I det kvantitative materialet kom det frem i én studie at når mor tok seg mer av barnet før bruddet, var det etter bruddet mindre samvær med samværsfar, ifølge mor, mens det ifølge far ikke var noen slik sammenheng. Mødre rapporterte om mindre konflikt med far når det var likefordeling i arbeid med barnet før bruddet eller hvis far gjorde mest, mens fedre rapporterte om mer konflikt når det var likefordeling i arbeid med barnet før bruddet eller hvis far gjorde mest.

Her er det med andre ord litt ulike perspektiver på forholdet mellom likestilling og arbeidsfordeling i hjemmet før bruddet og eventuelle følger for samværs- og bostedsordningen. For øvrig er kjønn svært lite tematisert, tatt i betraktning at samværs- og bostedsordninger, samt økende likestilling i arbeidsliv og familieliv, i stor grad er knyttet til kjønn.

Geografisk avstand mellom foreldrene

To av 23 kvantitative og ni av 17 kvalitative studier berører geografisk avstand mellom foreldrene, dvs. mellom to bostedshjem eller mellom en bostedsforelder og en samværsforelder. Kvantitative data viste at reisetid mellom foreldrenes bolig hadde en liten innvirkning på sammenhengen mellom bostedsordning (delt bosted vs. bor fast hos mor) og konflikt mellom foreldrene, samt at reisevei mellom barn og 'samværsfar' hadde en klar sammenheng med hvor mye samvær far hadde med barnet. Det kvalitative materialet om delt bosted belyste at geografisk avstand mellom hjemmene berørte mange aspekter, som tilgang til det andre hjemmet, nærhet til venner og familie/slekt, samt tilgang til øvrig nettverk og fritidsaktiviteter. De fleste barn og unge oppga at foreldrene bodde i nærheten av hverandre og nytten av dette, mens der det var lenger reisevei, varierte erfaringene. Mange barn, særlig de større, savnet venner og fritidsaktiviteter, mens noen opplevde dette som en pause med mer tid til familie og slekt.

Sett opp mot betydningen avstand mellom hjemmene gis i de kvalitative studiene, er det få kvantitative studier som har undersøkt dette, også i tilfeller der det er andre samværs- eller bostedsordninger. Tilgjengelige boliger for foreldre som går fra hverandre kan påvirke valg av bostedsordning, og bostedsordning kan påvirke betydningen av reisevei og barnets livsvilkår.

Sosialt liv og skole

Barn og unges venner, sosiale nettverk og skoletrivsel undersøkes i få kvantitative, men i mange kvalitative studier. Én kvantitativ studie viste at venner og skoletrivsel svekket sammenhengen mellom å ha foreldre som har skilt lag (versus å bo i kjernefamilie) og generell livstilfredshet. Venner og skoletrivsel synes dermed å ha en betydelig innvirkning på unges liv i denne studien. Ingen studier som sammenlignet ulike bostedsordninger med hverandre (altså barn i skilte familier) undersøkte eksplisitt betydningen av storfamilie, venner eller skoletrivsel.

Mange av de kvalitative studiene tematiserte avstand til, og tilgang på venner, sosialt nettverk og fritidsaktiviteter når det kom til utfordringer i delt bosted for barn og unge. Betydningen av nærhet til venner, fritidsaktiviteter og skole ble mer fremtredende desto eldre barna ble. Blant et fåtall barn der dette temaet ble berørt, var skolen/lærere/medelever/helsesykepleier et sted å finne støtte i en vanskelig tid.

Alder hos barn og unge

Betydningen av alder, som typisk kan påvirke både valg av bostedsordning og utfall, er lite undersøkt i de kvantitative studiene, det vil si, alder er justert for i de aller fleste studiene, men forfatterne har ikke rapportert resultater for de enkelte aldersgruppene eller tematisert i noe særlig grad. Dette ville ha vært nyttig, ikke minst i studier som inkluderer yngre barn, ettersom det er svært få studier av denne aldersgruppen. Og i og med at nesten ingen av studiene oppgir hvor lenge barna eller de unge har hatt den aktuelle bostedsordningen, eller når foreldrene gikk fra hverandre, kan det være vanskelig å si om eventuelle vansker hos barna/de unge skyldes den aktuelle bostedsordningen eller det faktiske bruddet mellom foreldrene. Dette er en alvorlig begrensning ved det kvantitative datamaterialet.

I de kvalitative studiene var barn og unges alder et aspekt som dukket opp i tilknytning til de fleste undertemaene. Med økende alder fikk barn større innvirkning på hvordan samværs/bostedsordningen skulle fungere. Alder så ut til å ha betydning for behov knyttet til stabilitet og fleksibilitet, for venner, skole og fritidsaktiviteter, samt for erfaringer med nye relasjoner inn i familiene. Alder så også ut til å ha betydning for omfang av samvær/deleordningen. Yngre barn hadde mer samvær med begge foreldre, de byttet jevnlig og hyppigere mellom hvert bosted, mens eldre barn oftere bodde lengre perioder hos begge foreldre eller oftere hos kun den ene.

Andre tema

Undertemaer eller aspekter som fremkommer som viktig i de kvalitative studiene – og som ikke eller i liten grad er berørt i de kvantitative studiene – er betydningen av endringer og fleksibilitet i den eksisterende bostedsordningen, tilhørighet til hjemmet/familien samt nye familiemedlemmer. Dette er tema som kan være krevende å undersøke kvantitativt, i hvert fall i et spørreskjema, men ikke umulig. Imidlertid må dette studeres nyansert, slik at store individuelle variasjoner i materialet (f.eks. at en ny steforelder for noen kan bidra til stabilitet og trygghet, mens for andre er det motsatt) ikke bare resulterer i et gjennomsnittsmål.

Er kunnskapsgrunnlaget dekkende og anvendelig?

Av de 40 inkluderte studiene var det kun én kohortstudie som undersøkte konsekvensene av delt bosted sammenlignet med andre bostedsordninger for barn og unge. Vi vurderte tilliten til resultatene i denne studien som svært lav, hovedsakelig grunnet store seleksjonsskjevheter og utilstrekkelige hensyn tatt relatert til nøkkelvariabler i analysene. Det vil si at kunnskapsgrunnlaget om konsekvensen av delt bosted for barns psykiske helse, sammenlignet med andre bostedsordninger, er mangelfullt. Vi vet derfor ikke om det er forskjeller i psykiske vansker mellom barn i delt bosted og barn i andre bostedsordninger.

Sytten av 40 studier er kvalitative studier fra Norden som sier noe om barn og foreldres opplevelser av og perspektiver på delt bosted for barn og unge. Det er styrkende for kunnskapsgrunnlaget at vi i denne kunnskapsoppsummeringen inkluderte flere typer studiedesign som undersøker delt bosted for barn og unge. Kvalitative studier tilfører en dypere forståelse av barn og unges perspektiver på delt bosted som ikke fremkommer like tydelig fra studier med et kvantitativt design. I tillegg til studier med utvalg bestående av barn og foreldre, inkluderte vi studier med unge voksne som retrospektivt ser tilbake på sin tid i delt bosted. Ved å inkludere unge voksne utvider det perspektivet om hvordan delt bosted fortoner seg over tid, ved at de belyser sine erfaringer både som ung voksen og etter bostedsordningen har opphørt. Blant foreldre var det få som beskrev eller på annet vis reflekterte rundt barnets posisjon og rolle med hensyn til fordelene og bakdelene ved delt bosted. Dette kan være uheldig, særlig i tilfeller der foreldrekonflikten er høy og barns behov lettere synes å havne i bakgrunnen.

I de kvalitative studiene har barna hovedsakelig gått fra å leve i kjernefamilier til delt bosted. Få barn har hatt fast bosted hos den ene forelderen før de gikk over til delt bosted. Det er dermed ikke mulig å sammenligne barnets opplevelse av eller erfaringer i delt bosted med fast bosted hos den ene forelderen i disse studiene. Det betyr at vi vet lite om hvordan utfordringer og problemstillinger barn, unge og foreldre opplever og beskriver i delt bosted gjør seg gjeldende når et barn har fast bosted hos én forelder med fastsatt samvær med den andre forelderen. Det kan tenkes at mange av de samme problemstillingene gjør seg gjeldende også i andre bostedsordninger da barn og foreldre forholder seg til mange av de samme utfordringene og problemstillingene knyttet til fordeling av samvær, foreldresamarbeid og kommunikasjon, rutiner og regler i hjemmet og ved bytting slik barn i delt bosted gjør. Det vil trolig likevel være også andre problemstillinger forbundet med dette, slik som savn av søsken, venner og annen familie, følelse av illojalitet overfor den andre forelderen (samværsforelderen), kun én forelder å støtte seg til i hverdagen.

I de kvalitative studiene blir kjønnsforskjeller blant barn i liten grad berørt, hverken av forskerne selv eller av foreldrene som blir intervjuet. Vi vet med det lite om hvordan delt bosted har fortonet seg for barna basert på kjønn, og hvorvidt det er lignende eller motstridende opplevelser eller erfaringer knyttet til delt bosted for gutter og jenter. I både de kvantitative og kvalitative studiene er barn (ned til ca. ni år) og unge spurt direkte. I de kvalitative studiene er også unge voksne med tidligere erfaring fra delt bosted spurt. I begge typer studier er også foreldre spurt, på vegne av seg selv og på vegne av små og litt større barn. Ingen kvantitative eller kvalitative studier presenterer data spesifikt om helt små barn (under tre år).

Funn og resultater vi presenterer i denne kunnskapsoppsummeringen er basert på hva de ulike studieforfatterne har undersøkt i sine studier. Kunnskapsoppsummeringen gir dermed ikke nødvendigvis en uttømmende oversikt over forhold ved bostedsordningen som anses viktige eller betydningsfulle for barn og unges trivsel, psykiske helse eller tilfredshet. Hvor inngående hver studie undersøkte et tema eller en faktor varierer, blant annet basert på analysevalg, antall og type informanter som er intervjuet og formål med studien. Vi kan ikke utelukke at det kan være et noe skjevt bilde eller fremstilling i de ulike studiene som dermed også blir gjengitt i denne kunnskapsoppsummeringen. Det kan være andre momenter som er vesentlige for barn og unge, men som ikke er undersøkt, eller *ikke tilstrekkelig* undersøkt i de inkluderte studiene, slik som andre typer risikofaktorer knyttet til familien, herunder psykisk uhelse, vold, rus, eller høykonflikt.

Ved skilsmisse og samlivsbrudd er oppbrudd av familie og hjem en naturlig følge for barnet. I tiden etter et brudd er foreldreklima ofte preget av konflikt, misnøye og negative følelser. For barn medfører som regel oppbrudd av familien og hjemmet negative følelser som usikkerhet, sinne eller sorg som preger de i tiden etter bruddet. Siden få studier sier noe om tid siden brudd, eller kontrollerer for dette i sine analyser, kan det være uklart hvorvidt resultatene eller funnene vi ser hos barn knytter seg til prosessen rundt samlivsbruddet eller til bostedsordningen - som for de fleste barn inntreffer umiddelbart etter et brudd.

I de kvalitative studiene er det tendenser i materialet til at barn og unges erfaringer fra sin egen bostedsordning endrer seg over tid. For noen foreldre som opplever konflikt eller generelt har et dårligere klima seg imellom kan det se ut som at konflikten roer seg ned og stemningen bedres noe når det har gått en viss tid siden ordningen med delt bosted tiltrådte. Dette kan være en indikasjon på at tid siden brudd har betydning for barn og foreldre. Funn i internasjonal kvantitativ litteratur vedrørende betydningen av tid siden brudd på utfall hos barn er så langt blandet (57;58), og det er etterlyst metaanalytiske sammenstillinger av resultater for denne faktoren (58).

Ettersom alle studiene er fra nordiske land, der praktisering av delt bosted eller en like- deling av tiden barnet tilbringer i to hjem forekommer mer hyppig enn i land utenfor Norden, øker det overførbareheten av funnene og resultatene i denne kunnskapsoppsummeringen til en norsk kontekst. De nordiske landene er også relativt like når det gjelder samfunnsstrukturer, velferdssystemer og likestilling mellom kjønnene, herunder også fedres deltakelse i familielivet. Når det gjelder utvalgene i de kvalitative studiene består de av en nokså homogen gruppe av barn og unge, som i liten grad gjenspeiler yngre barn, sårbare barn og barn som lever i høykonflikt, som alle antas å ha betydning for opplevelsen av delt bosted. I de kvantitative studiene ser vi noe av de samme tendensene. I disse studiene er det til dels høyt frafall fra studiene. Til en viss grad er det foreldre med flere psykiske vansker, oftere mødre til sønner, litt yngre i alderen og som sjeldnere har en universitetsgrad (32) som faller fra. I den norske mor, far og barn undersøkelsen (MoBa) er det godt dokumentert at det ikke er tilfeldig hvem som velger å delta i slike undersøkelser og hvem som faller fra. I en 2019-publikasjon (59) sammenliknet Biele og medarbeidere MoBa-populasjonen med målpopulasjonen (gravide kvinner i Norge). De fant at mødre med grunnskoleutdanning eller mindre, utgjør i underkant av 19 % av målpopulasjonen, sammenliknet med 1,7 % av MoBa-populasjonen. Videre var 16,6 % av mødrene i målpopulasjonen yngre enn 25 år, mens denne gruppen utgjorde 9,1 % i MoBa-populasjonen. Videre fant de at det i MoBa-populasjonen er en overrepresentasjon av mødre til førstefødte barn og en underrepresentasjon av mødre med mer enn to barn. Dette sammenfaller med de tendensene til deltakelse og frafall vi ser blant utvalgene i de kvantitative studiene i denne kunnskapsoppsummeringen.

Videre, dersom studiepopulasjonen i noen av de kvantitative studiene inneholder for eksempel sårbare barn, er ikke denne gruppen spesifikt undersøkt i studiene. Dette kan blant annet være fordi denne gruppen utgjør en såpass liten andel av deltakerne, slik at det ikke er statistisk styrke for å kunne gjennomføre kvantitative analyser som kan si noe om denne gruppen av barn og unge.

Det har vært en endring de senere årene i hvem som velger delt bosted, både med hensyn til foreldres utdanning og inntekt og kulturell bakgrunn. Dermed gir dette noen begrensninger i overførbareheten til barn og unge som i dag har delt bosted eller som har omfattende samvær med begge foreldre, da foreldre og familier som velger delt bosted i dag kan ha andre forutsetninger enn de som valgte det i perioden mye av datamaterialet ble samlet inn. Et større mangfold blant foreldre som i dag velger delt bosted for sine barn, kan med det tenkes ha betydning for hvordan barn opplever og vurderer sin

hverdag i delt bosted, eller at det er flere/andre faktorer som gjør seg gjeldende for disse barna i deres bostedsordning.

Kan vi stole på kunnskapsgrunnlaget?

For **spørsmål 1** vurderte vi den inkluderte studien til å ha svært høy risiko for systematiske skjevheter og vi har svært lav tillit til resultatene.

For **spørsmål 2** vurderte vi ikke tilliten til dokumentasjonen systematisk (med et verktøy som GRADE-CERQual), men studienes metodiske begrensninger ble grundig utredet. I uthenting av resultatene og i analysene la vi større vekt på studier med små og små til moderate metodiske begrensninger. Vi mener derfor at vi i nokså stor grad kan stole på funnene fra de kvalitative studiene og dermed også funnene fremlagt i kunnskapsoppsummeringen.

Utvalgene i de kvalitative studiene er en nokså selektert og homogen gruppe, slik den gjerne er innen forskningen på dette feltet, siden det frem til nå gjerne har vært hovedsakelig en liten gruppe foreldre som har hatt delt bosted (60). Hos denne relativt like gruppen barn og unge ser vi store forskjeller i hvordan delt bosted oppleves, og forskjellene ville med stor sannsynlighet vært enda større hos barn med særskilte behov. Vi kan ikke basert på utvalgene i studiene i denne kunnskapsoppsummeringen si noe om barn som har særskilte behov, og som krever tilrettelegging eller tilpasninger i sin hverdag, det være seg på bakgrunn av fysiske, psykiske eller sosiale behov, og om deres opplevelser av eller perspektiver på delt bosted.

For **spørsmål 3** utførte vi ingen systematisk vurdering av tillit til resultatene med bruk av et verktøy som GRADE. Vi gjorde vurderinger av risiko for systematiske skjevheter, hvor majoriteten av studiene ble vurdert til å ha høy eller høy/uklar risiko for systematiske skjevheter.

På tvers av de tre spørsmålene er det studiene identifisert for spørsmål 1 og spørsmål 3 som har størst usikkerhet heftet ved seg. Studier identifisert for spørsmål 2 innehar samlet sett færrest metodiske begrensninger.

Nedenfor fremhever vi noen spesifikke aspekter ved de inkluderte studiene som bidrar til å gjøre kunnskapsgrunnlaget usikkert for spørsmål 1 og spørsmål 3.

Tidspunkt for datainnsamling

- Mange studier har datainnsamling fra en del år tilbake: cirka halvparten av de kvantitative studiene har data som er eldre enn ti år. Selv om mange av de identifiserte faktorene og erfaringene trolig fortsatt vil være gjeldende, er dette i endring, for eksempel med tanke på omfanget av delt bosted og dermed gruppen familier som velger det. Dette må vi ha med oss når vi leser kunnskapsgrunnlaget.

Utvalg

- Mange av de inkluderte studiene preges av seleksjonsskjevheter, både relatert til seleksjon inn i og frafall fra studiene. Det er sannsynlig at det, tross påpekte endringer, fremdeles ikke er tilfeldig hvem som velger de ulike bostedordningene. Tidligere studier hvor dette er undersøkt peker samlet sett i retningen av at foreldre som velger delt bosted har høy utdannelse, er i arbeid, har høyere inntekt og har lavere nivåer av foreldrekonflikt enn foreldre i andre bostedsordninger (12;55;61;62).
- Det er svært få studier, både kvantitative og kvalitative, som eksplisitt undersøker samværs- og bostedsordninger i familier med store konflikter eller i familier med små barn (under tre år). I de kvalitative studiene er det ikke deltakere som spesifikt er rammet av høykonflikt eller er sårbare barn. Videre, dersom studiepopulasjonen i noen av de kvantitative studiene inneholder for eksempel sårbare barn, er ikke denne gruppen spesifikt undersøkt i studiene.

Eksposering

- Det er et problem at studiene operasjonaliserer de ulike bostedsordningene forskjellig og med ulikt antall kategorier. Resultatene blir dermed mer upresise og er vanskeligere å sammenlikne på tvers av studier.

Utfall

- Det er usikkerhet knyttet til en del av utfallene og hvordan de er målt. Når bostedsordningene måles med spørsmål til barn, kan det reise tvil om hvor god oversikt f.eks. en 9-åring har om den faktiske ordningen mellom mor og far. På den annen side kan man hevde at barnet kan svare med utgangspunkt i opplevd praksis, og ikke den formelle ordningen som kanskje mor eller far vil presentere.
- I en del studier er utfallene kun mødrerapporterte. For de få studiene som inkluderer både mødre- og fedrerapporterte utfall sees det ulik rapportering mellom mor og far, spesielt for relasjonelle faktorer. En tidligere oversikt (63) påpeker at å kun benytte mødrerapporterte svar for variabler relatert til foreldreklimate kan gi opphav til skjevheter i datamaterialet. Ulike svar fra mødre og fedre angående arbeidsdeling i hjemmet før brudd, kan skyldes pågående konflikter i relasjonen, eller det kan skyldes at mødre tradisjonelt har hatt bedre oversikt over faktiske arbeidsoppgaver i hjemmet.
- Vi kan kun si noe om de variablene som faktisk er undersøkt. I de kvantitative studiene er det lite variasjon i utfall og i type instrumenter benyttet. Dette kan være fordi mange studier benyttet allerede innsamlede data (da måtte de bruke utfall som var målt og tilgjengelige), og en del undersøkelser var ikke spesifikt rettet mot å undersøke bostedstematikk (det var gjerne undersøkelser som favnet bredt med hensyn til populasjon og helseutfall). Dette kan også være en mulig forklaring på hvorfor få studier har undersøkt betydningen av relasjonelle faktorer i sine analyser.

Faktorer

- Det ser ut som at nyere kvantitative studier innlemmer flere faktorer i sine analyser, spesielt de relasjonelle faktorene, enn eldre studier. Dette kan tyde på at

forskere på dette feltet har økt fokus på at relasjonelle faktorer er viktige å ta i betraktning når man undersøker bostedsordninger og utfall, og erfaringer hos barn.

Styrker og svakheter ved denne systematiske oversikten

Denne systematiske oversikten har flere sterke sider. Det er så vidt vi vet den første oversikten som tar for seg konsekvenser av, erfaringer med og faktorer ved samværs- og bostedsordninger og som er gjennomgående systematisk, i søk, seleksjon, dataut-henting og vurdering av studienes risiko for systematiske skjevheter og metodiske be-grensninger. Vi utførte et svært omfattende litteratursøk som, i tillegg til tradisjonelle databasesøk, inkluderte søk i ulike nordiske vitenarkiver, utvalgte tidsskrifter, Google Scholar og referanselister i relevante publikasjoner (blant annet alle identifiserte over-siktsartikler). Slik fant vi frem til blant annet relevante doktoravhandlinger og master-oppgaver.

Omfanget relevante studier var tilstrekkelig stort til at vi kunne konsentrere oss om de nordiske studiene, hvilket trolig gjør resultatene mer overførbare til en norsk kontekst enn om vi hadde inkludert studier fra alle land, der familiekultur, likestilling og vel-ferdssystemer kan være svært forskjellige fra Norge.

Vi inkluderte i denne oversikten både kvantitative og kvalitative studier. Resultatene omfatter både statistiske sammenhenger og aktørenes uttalte erfaringer, først analy-sert adskilt og deretter vurdert i sammenheng. Slik kunne manglende kunnskap på noen områder utfylles av annen type kunnskap, hvilket gir et mer helhetlig og nyansert bilde av tematikken. Eksempler på dette er betydninger av endringer i samværs- og bo-stedsordninger innenfor en familie, der de kvalitative studiene bidrar med kunnskap som foreløpig er ganske fraværende i kvantitative studier. I den kvalitative forskningen utdypes temaer som enten var planlagt undersøkt eller som fremkom mer spontant i intervjuer med barn, unge og foreldre.

De kvalitative studiene omfatter flere typer deltakere, og gjennom dem får vi viktig inn-blikk i både barns og foreldres oppfatninger om og erfaringer med delt bosted. Et viktig funn er at disse to perspektivene ikke alltid er i overenstemmelse. I tillegg er ungdom og unge voksne med erfaring fra delt bosted representert i flere studier. Disse bidrar ikke bare med innblikk i hvordan det å bo i delt bosted endres over tid, men viser også hvordan opplevelsen av det og hvilke erfaringer en har vurderes ulikt over tid og i et-terkant.

Oversikten har også noen svakheter. Vi utførte ikke den aller grundigste analysen av de kvalitative studiene eller de kvantitative studiene eller vurderte tillit til alle resultatene på en systematisk måte. En mer dyptgående analyse der vi også hadde sett våre resul-tater i større grad opp mot annen forskning, slik som forskning knyttet til barns utvik-ling, kunne ha gitt et enda mer utfyllende svar på forskningsspørsmålene.

Vi har i denne kunnskapsoppsummeringen brukt tre ulike verktøy ('sjekklister') for å vurdere hvor tungt vi kan lene oss på studienes bidrag. De tre verktøyene er spesifikt

utformet for henholdsvis kohortstudier (av eksponering) (benyttet for spørsmål 1), kvalitative intervjustudier (benyttet for spørsmål 2) og tverrsnittstudier/kohortstudier (benyttet for spørsmål 3). Imidlertid vil det være variasjon mellom studiene innenfor de ulike kategoriene og verktøyene kan være bedre tilpasset noen tilnærminger, hvilket avspeiles i vurderingene og kan oppfattes som 'urettferdig'. Vi har forsøkt å beskrive både verktøyene og våre vurderinger utførlig, men det vil kunne være ulike perspektiver på dette.

Til slutt må vi nevne at vårt litteratursøk pågikk til medio april 2022 og at studier relevant for inklusjon i denne rapporten kan ha blitt publisert etter den tid.

Overensstemmelse med andre litteraturoversikter

Foruten den systematiske oversikten publisert av FHI i 2017 (8), hvor det ikke ble identifisert noen relevante longitudinelle studier, så har vi ikke identifisert andre systematiske oversikter som undersøker effekten av, erfaringer med og faktorer ved bostedsordninger og delt bosted som påvirker utfall hos barn og unge. Det er publisert en rekke ikke-systematiske litteraturoversikter, som hovedsakelig inkluderer studier med tverrsnittdesign, med lik eller tilgrensende tematikk, som vi vil forsøke å se våre resultater opp mot.

I noen av de nyeste litteraturoversiktene, som også inkluderer studier utenfor Norden, konkluderer forfatterne med at det generelt ser ut til at barn i delt bosted har det like bra og noen ganger bedre ift. ulike helseutfall, sammenlignet med barn som bor hovedsakelig med kun én forelder. Men, flere påpeker at denne konsensusen er betinget av at visse faktorer er tilstedeværende: godt foreldresamarbeid, lav grad av foreldrekonflikt, fleksibilitet i bostedsordningen, foreldrene bor nær hverandre og en høy grad av lydhørhet overfor barnas behov, samt at barna er over fire år (12) (60). Det er viktig å påpeke at de inkluderte studiene i disse litteraturoversiktene er beheftet med de samme metodiske utfordringene som de vi har identifisert i vår oversikt.

I den systematiske oversikten publisert av FHI (8) fant forfatterne flere positive resultater for barn over tre år ved mer samvær hos den andre forelderen, mens det så ut til at det for barn under tre år var mer varierte samt flere negative resultater. Imidlertid ble kunnskapsgrunnlaget vurdert til å være svært usikkert grunnet mange metodiske svakheter i de inkluderte studiene. Dette er i tråd med våre funn i foreliggende oversikt: vi identifiserte stor grad av heterogenitet mellom studiene, knyttet til metode, operasjonalisering og definisjoner, samt variasjoner i ulike kontekster mellom land som vanskeliggjør både sammenlikninger på tvers av studier og på tvers av land. Dette er i også i samsvar med funn fra en rekke andre litteraturoversikter (f.eks. (12;60;62) (64).

Når det gjelder identifiserte faktorer som ser ut til å påvirke utfall hos barn, fant vi et mønster på tvers av studiene som tilsa at relasjonelle faktorer, slik som foreldre-barn relasjon, foreldresamarbeid og -konflikt, hadde i noen studier en større betydning for

sammenhengene mellom bostedsordningene og utfall hos barn enn demografiske variabler, samt selve bostedsordningene. Dette er i tråd med de fleste funn fra tidligere oversikter (12;65-67), mens det i noen oversikter ble funnet mer blandede resultater (63;68). I de kvalitative studiene så vi liknende mønster om at relasjonelle faktorer var viktige for at barna hadde gode opplevelser av delt bosted.

Det fins få litteraturoversikter som inkluderer kvalitative studier. Vi ser likevel at våre funn fra både de kvantitative og de kvalitative studiene i stor grad overensstemmer med tidligere oversikter som er gjort på feltet. Berman og Daneback (12) ønsket å kartlegge forskningen som har undersøkt ulike aspekter ved delt bosted, i sammenheng med utfall hos barn. Oversikten inkluderte 111 publikasjoner (blant annet 17 kvalitative studier (hvorav 3 overlapper med våre inkluderte studier), 16 metaanalyser eller oversikter og 58 kvantitative studier (hvorav 10 overlapper med våre inkluderte studier). Oppsummeringen til Berman og Daneback konkluderte med at det ser ut til at barn har det bra i delt bosted, hvis foreldrene har følgende kvaliteter: samarbeider godt og har god kommunikasjon, har lavt nivå av konflikt og er ikke-voldelige, samt at barna er over fire år. Overordnet og separat for de kvalitative studiene tydet resultatene på at følgende var viktig for at barn opplevde delt bosted som positivt: kvaliteten til foreldre-barn-relasjonen, muligheten til å ha medbestemmelse om og innflytelse på deres situasjon, når selve ordningen var fleksibel og barnefokuset, når foreldrene hadde et godt samarbeid, når foreldre tok hensyn til deres synspunkter og følelser, og når foreldrene evnet til å prioritere barnas behov. Når det gjelder barn under fire år, konkluderer forfatterne med at forskningen ennå er for begrenset til å trekke noen konklusjoner (Berman (12) inkluderer flere av de nevnte oversiktene inkludert i dette kapittelet).

Steinbach og medarbeidere rapporterte i sin oversikt (60) at noen relasjonelle og strukturelle betingelser ser ut til å være til stede ved godt fungerende omfattende samvær/delt bosted, blant annet geografisk nærhet mellom foreldrene, foreldrenes evne til å samarbeide uten store konflikter, og høy grad av lydhørhet overfor barnets behov. Oversikten understreker imidlertid at gruppen som praktiserer omfattende samvær/delt bosted er selvselektert, altså ikke et tilfeldig utvalg av foreldre som har gått fra hverandre. Det er derfor problematisk å snakke om 'effekter' av omfattende samvær/delt bosted, spesielt basert på tverrsnittstudier.

Vanassche og kolleger (67) fant, basert på en oppsummering av studier utført i Belgia, at barn i delt bosted ikke hadde bedre livstilfredshet («general well-being») enn barn som bodde med én forelder. Likevel så det ut til at det i noen tilfeller kunne være mer utfordrende for barn med delt bosted. Ved høy og pågående foreldrekonflikt, dårlig kommunikasjon mellom foreldre eller dårlige foreldre-barn relasjoner, fant forfatterne at delt bosted var assosiert med lavere trivsel hos barn sammenlignet med å bo med enlig forelder (to studier). Også barn med en mer sårbar personlighet (f.eks. høy grad av nevrotisisme eller lav grad av ekstraversjon) ble funnet å oppleve andre bostedsordninger mer negativt enn der mor var eneforsørger (én studie). Forfatterne påpekte at kvaliteten på forholdet mellom foreldre og barn, fravær av foreldrekonflikt og høy foreldreinvolvering virket å være mye sterkere forklaringsfaktorer for barns velvære enn bostedsordningen i seg selv.

Funnene til Vanassche og medarbeidere står i motsetning til funn gjort av Nielsen (63). Nielsen konkluderte med at barn i delt bosted generelt hadde bedre resultater på de fleste utfall, uavhengig av inntekt, konflikt eller kvaliteten på barnas forhold til foreldrene. Men forfatteren oppga ikke hvor mye bedre, hvilket gjør det vanskelig å si noe mer detaljert om resultatene. I tillegg problematiserer hun ikke de metodiske svakhetene innad i studiene, heller ikke svakhetene med de inkluderte studienes design. Likevel belyser hun akronymet PIC (**P**arenting (quality of parent-child relationships, and parenting skills) **I**ncome and **C**onflict), og påpeker at, i de studiene som tok høyde for disse faktorene, så var det ikke én av de som alene kunne forklare forskjeller i resultatene – disse faktorene fungerer i sammenheng med bostedsordning og samhandler på komplekse måter.

Når det gjelder foreldrekonflikt var det kun to av våre inkluderte kvantitative studier som inkluderte foreldrekonflikt som faktor (36;38). Lyngstad fant at konflikt med tidligere partner hadde stor sammenheng med om det var månedlig samvær eller ikke med barnet, både for mødrerapporterte og fedrerapporterte svar. Lidén og medarbeidere (36) benyttet det samme datamaterialet og fant ingen forskjeller i sannsynligheten for å rapportere konflikter, mellom foreldre med delt bosted for barnet og foreldre der barnet bor hos far. Men både fedre og mødre rapporterte om mindre konflikt ved delt bosted sammenliknet med når barnet bor fast hos mor. Konflikt ble kun operasjonalisert med ett spørsmål og ja/nei svar, så dette var et grovt mål på konflikt.

Mahrer og medarbeidere (69) fant i sin oversikt at i utvalg der foreldrekonflikten hadde pågått i mange år etter skilsmissem, var økt grad av omfattende samvær assosiert med dårligere tilpasning hos barn. I utvalg der målingene var gjort *under* skilsmissem eller kort tid etter skilsmissem (to-tre år), viste funnene ingen assosiasjon mellom omfattende samvær og tilpasning hos barn. Høy kvalitet på foreldreatferden (foreldreatferd er her et bredt begrep som omfavner blant annet foreldre-barn relasjon (f.eks. kommunikasjon, støtte, nærhet), foreldrenes engasjement i barnas aktiviteter og disiplinbruk) til minst en av foreldrene var assosiert med bedre utfall hos barnet.

I studier identifisert for spørsmål tre identifiserte vi syv studier (19;24;26;29;35;45;51) som inkluderte ulike mål på foreldre-barn relasjon i analysene. Samlet sett fant vi en variasjon i hvorvidt barn-foreldre-relasjon påvirket sammenhengen mellom bostedsordning og utfall hos barn, hvor det i noen studier så ut til å ha innvirkning i mer eller mindre grad (19;24;26;29;35;51). I studien til Hagquist (29) rapporterer de at sammenhengen mellom barn-foreldrerelasjon og psykosomatiske problemer var sterke, og, sammenliknet med sammenhengen mellom type bostedsordning og psykosomatiske problemer, var de mye sterkere. For eksempel, det å ha dårligere barn-foreldrerelasjoner, sammenliknet med bedre, økte sannsynligheten for psykosomatiske problemer med 13,4 % (95 % KI 0,120-0,148) blant elevene på 9. trinn som bodde med enslig forelder og med 15,4 % (95 % KI: 0,137-0,172) blant elevene i 6. klasse.

Kun i to av de inkluderte studiene i denne oversikten undersøkes det både foreldrerelasjon (enten selve relasjonen eller konflikt) og barn-foreldrerelasjon (45;51). I Ottosen

så det ut til at begge faktorer hadde stor innflytelse på sammenhengen mellom eksponering og utfall, mens det for Turunen (45) så ut til at kvaliteten på foreldreforholdet hadde mer betydning for stress hos barnet enn foreldre-barn konflikt.

Resultatet over er i motsetning til hva Nielsen (65) fremhever i sin oversikt hvor hun belyser forskningen på foreldrekonflikt, samforeldreskap og bostedsordninger. Her argumenterer hun for at foreldrekonflikt og dårlig foreldresamarbeid ikke er relatert til dårligere utfall for barn med delt bosted sammenliknet med barn med enslig forelder. Videre foreslår hun at kvaliteten på foreldre-barn-relasjonen er en bedre forklaringsfaktor enn foreldrekonflikt for barns utfall, med unntak av de mest ekstreme formene for konflikt som noen barn er utsatt for.

Kunnskapshull

Denne systematiske oversikten søkte å svare på hvilke konsekvenser ulike samværs- og bostedsordninger har for barn og unge, og hvilke erfaringer og faktorer som har betydning for barn og unge i deres bostedsordning. Kunnskapsgrunnet knyttet til spørsmålet om konsekvenser er for mangelfullt til at vi kan besvare spørsmålet, men vi klarte et godt stykke på vei å besvare spørsmålet om erfaringer og i noen grad spørsmålet om faktorer ved bostedsordninger som påvirker barn og unge. En gjennomgang av studiene har imidlertid avdekket flere kunnskapshull:

- Det er behov for studier, både med kvalitativt og kvantitativt studiedesign, av yngre barn, spesielt under tre år, vedrørende ulike samværs- og bostedsordninger når foreldrene går fra hverandre.
- Det fins få eller ingen studier som spesifikt undersøker barn med særskilte behov. For bedre å kunne ivareta disse barna trengs det flere studier som analyserer barn som har særskilte behov, som krever tilrettelegging eller tilpasninger i sin hverdag, det være seg på bakgrunn av fysiske, psykiske eller sosiale behov.
- I årene fremover vil det bli flere barn som har delt bosted, og det vil bli enda flere unge voksne som kan bidra med mye egenerfaring. Flere kvantitative studier med unge voksne kan bringe frem ny kunnskap om endring over tid for barn og unge. Videre er det behov for longitudinelle studier med kvalitative data som kan bidra i forståelsen av hvordan barn og unge opplever eventuelle endringer i bostedsordningen etter hvert som de blir eldre.
- Etersom alle de kvalitative studiene omhandler barn som bor i delt bosted, vet vi med det ikke noe om barns subjektive erfaringer med andre bostedsordninger, slik som fast bosted hos én forelder. Videre er det flere av de kvantitative studiene som ikke oppgir hvor mye samvær barnet har med forelderen barnet ikke bor fast hos. Det gjør det vanskelig å sammenligne ulike bostedsordninger på tvers da det for et barn vil være stor forskjell mellom å ha mye eller lite til ingen samvær med samværsforelderen. Vi vil trenge stadig oppdatert kunnskap om beslutningsprosesser som ligger til grunn for bostedsordningene og hvordan de senere praktiseres, eventuelt endres, og reflekteres over. Ved å trekke inn f.eks. ungdommer og unge voksne som har erfaring med de forskjellige bostedsordningene, både for kvantitative og kvalitative tilnærminger vil det være

mulig å kunne undersøke deres preferanser for de ulike bostedsordningene og samtidig komme i kontakt med dem som har levd med fast bosted og hatt lite kontakt med den andre forelderen.

- Det er behov for flere longitudinelle studier som undersøker ulike samværs- og bostedsordninger over tid, og at slike pågående studier, som den norske mor, far og barn-undersøkelsen, inkluderer spørsmål som er tilstrekkelig nyanserte slik at for eksempel endringer i bostedsordninger, og samvær med foreldrene underveis inkluderes (f.eks. med utgangspunkt i funn fra kvalitative studier).
- Det er en gjennomgående tendens i både de kvalitative og de kvantitative studiene at de som velger delt bosted har relativt god økonomi, har lang utdanning og et relativt lavt konfliktnivå. Det er fortsatt behov for studier som ser på om slike faktorer modererer sammenhengen mellom bostedsordning og barns tilpasning. Vi vet mindre om hvordan ulike bostedsordninger virker inn på barn og unge i andre typer familier. Det er behov for flere studier som spesifikt undersøker høykonfliktfamilier, familier med minoritetsbakgrunn og likekjønnede foreldre, foreldre med lavere inntekt- eller utdanningsnivå og foreldre med nedsatt foreldrefungering (f.eks. psykisk uhelse, rus).
- Det er behov for kvantitative studier som undersøker relasjonelle variabler, også studier som i større grad har fedre som respondenter.

Resultatenes betydning for praksis

Våre funn viser at det trolig ikke fins én bostedsordning som vil passe alle barn og samtidig gi en optimal bostedsordning tilpasset hvert enkelt barn. Familieverntjenesten og meglings-tjenesten bør hjelpe familiene med å tilrettelegge for at samværs- eller bostedsordningen først og fremst tilpasses hver enkelt familie. Basert på det kvalitative og kvantitative kunnskapsgrunnlaget i denne oppsummeringen ser det ut til at relasjoner i familien (mellom barn og foreldre og mellom foreldrene), kommunikasjon og konflikter mellom foreldrene kan være like betydningsfulle for hvordan barn og unge har det, som ordningene i seg selv. Disse aspektene er trolig viktige for hvordan alle samværs- og bostedsordninger fungerer for barn og unge. Kunnskapsgrunnlaget er tynt når det gjelder yngre barn, spesielt de under tre år, men antakelig er relasjoner, konflikter og kommunikasjon vel så viktig for disse barna, kombinert med vekt på stabilitet og forutsigbarhet.

Sett i sammenheng med hva det nye barnelovsutvalget (1) konkluderte med i sin vurdering av kunnskapsstatus når det gjaldt bruk av delt fast bosted for barn og unge, der flertallet fremhevet at forskningen hverken gir grunnlag for å slå fast at delt bosted er skadelig for barn, at delt fast bosted er best for barn, eller at ordningen virker konflikt-reducerende, kan det se ut til at funnene i denne kunnskapsoppsummeringen i stor grad sammenfaller med dette.

Kunnskapshull i forskningen på barn og unge i ulike samværs- og bostedsordninger får implikasjoner for praksisfeltet. Ved å tette noen av disse hullene i fremtiden, kan det bidra til at tjenestene får økt kunnskap om hvordan hver enkelt families behov bedre kan forstås og bistås.

Konklusjon

I denne systematiske oversikten undersøkte vi ulike samværs- og bostedsordninger etter samlivsbrudd og betydninger for barn og unge. Vi inkluderte 40 studier fra Norden fordelt på tre forskningsspørsmål. Basert på det nåværende kunnskapsgrunnlaget om konsekvenser av ulike samværs- og bostedsordninger, kan vi ikke trekke noen konklusjoner om hvorvidt det er noen forskjell på barn og unge i ulike samværs- og bostedsordninger når det gjelder trivsel, psykisk helse eller for relasjon mellom foreldre. De kvalitative studiene gir en indikasjon på at visse temaer, som foreldre-barn-relasjonen og grad av foreldrekonflikt, er viktige for hvorvidt barn opplever delt bosted som positivt, mens andre temaer, som for eksempel fleksibilitet og medvirkning fremheves mer nyansert. Det er viktig å påpeke at det i de kvalitative studiene ikke er gjort noen sammenlikning med andre bostedsordninger – studiene omhandler kun erfaringer med delt bosted. De kvantitative studiene undersøkte ulike faktorer som kan ha betydning for sammenhenger mellom samværs- og bostedsordninger og utfall hos barn, unge og foreldre. Av de faktorene som var undersøkt så det ut til at relasjoner og familieforutsetninger har størst betydning. Det komplekse samspillet mellom faktorer og temaer som ble belyst i de kvantitative og kvalitative studiene, tyder på at det er mange aspekter som har betydning for hvordan bostedsordninger fungerer og oppleves for et barn.

På bakgrunn av funnene i denne kunnskapsoppsummeringen kan vi ikke si at tjenestene som møter familier der foreldrene har gått fra hverandre, kan anbefale en bostedsordning fremfor en annen, uten å ta utgangspunkt i den enkelte familie. Relasjoner i familien, kommunikasjon og konflikter mellom foreldrene er kanskje like viktige for hvordan barn og unge har det, som ordningene i seg selv.

Referanser

1. Lov om barn og foreldre (barnelova). Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7>
2. Barne- og familiedepartementet. Foreldre som får barn utenfor samliv får automatisk foreldreansvaret sammen. 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/foreldreskap/foreldre-som-far-barn-utenfor-samliv-far-automatisk-foreldreansvaret-sammen/id2677292/>
3. Barne- ungdoms- og familiedirektoratet. Bosted, samvær og tidsfordeling [lest 28.03.2022]. Tilgjengelig fra: <https://bufdir.no/Familie/Samlivsbrudd/regler-om/Bosted-samvar-og-tidsfordeling/>
4. NOU 2020:14: Ny barnelov. Til barnets beste. Oslo: Barne- og familiedepartementet; 2020.
5. Lyngstad J, Kitterød RH, Nymoene EH. Bosted og samvær 2002, 2004 og 2012. Endringer i ansvar og omsorg for barna når mor og far bor hver for seg. Statistisk sentralbyrå; 2014. Rapport 2014/2. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/bosted-og-samvaer-2002-2004-og-2012>
6. Lagerstrøm BO. Barn og foreldres samvær og bosted 2020. Dokumentasjonsrapport. Tilgjengelig fra: https://www.ssb.no/befolkning/barn-familier-og-husholdninger/artikler/barn-og-foreldres-samvaer-og-bosted-2020.dokumentasjonsrapport/_attachment/inline/d36acf87-76ff-4dd2-8f66-119ef49dbee8:c74b205fad564eb0f5e039da1dce74e37c9bc4ac/NOT2022-04.pdf
7. Steinbach A, Augustijn L, Corkadi G. Joint Physical Custody and Adolescents' Life Satisfaction in 37 North American and European Countries. Family process 2020;60(1):145-58.
8. Blaasvær N, Nøkleby H, Berg RC. Hva er konsekvensene av delt bosted for barn? En systematisk oversikt. Rapport. Oslo: Folkehelseinstituttet.; 2017.
9. Mahrer NE, O'Hara K, Sandler IN, Wochik SA. Does Shared Parenting Help or Hurt Children in High Conflict Divorced Families? Journal of Divorce & Remarriage 2018;59(4):324-47.
10. Nielsen L. Joint Versus Sole Physical Custody: Children's Outcomes Independent of Parent-Child Relationships, Income, and Conflict in 60 Studies. Journal of Divorce & Remarriage 2018;59(4):247-81.
11. Steinbach A. Children's and Parents' Well-Being in Joint Physical Custody: A Literature Review. Family Process 2018;58(2):353-69.
12. Berman R, Daneback K. Children in dual-residence arrangements: a literature review. Journal of Family Studies 2020;NA(NA):1-18.
13. Hurdalsplattformen. For en regjering utgått fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet 2021-2025. . 2021.
14. Aas Ingvild E. Delt bosted - når utfordringene blir for store : en studie av livssituasjonen til barn som ukentlig flytter mellom mor og far : hvilke

- helsemessige, faglige og sosiale konsekvenser registreres hos barna. Universitetet i Nordland; 2013.
15. Aasen N, Sondre, Breivik K, Wold B, Boe T. Divorce and family structure in Norway: Associations with adolescent mental health. *Journal of Divorce & Remarriage* 2018;59(3):175-94.
  16. Aglen MLM. Delt bosted - helt hjemme?: Et geografisk perspektiv på samværsordningen delt bosted og hjem. Trondheim: NTNU; 2011. Tilgjengelig fra: https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/265415/542665_FULLTEXT01.pdf?sequence=1&isAllowed=y
  17. Bergström M, Fransson E, Fabian H, Hjern A, Sarkadi A, Salari R. Preschool children living in joint physical custody arrangements show less psychological symptoms than those living mostly or only with one parent. *Acta Paediatrica* 2018;107(2):294-300.
  18. Bergström M, Fransson E, Hjern A, Kohler L, Wallby T. Mental health in Swedish children living in joint physical custody and their parents' life satisfaction: A cross-sectional study. *Scandinavian Journal of Psychology* 2014;55(5):433-9.
  19. Bergström M, Fransson E, Modin B, Berlin M, Gustafsson Per A, Hjern A. Fifty moves a year: Is there an association between joint physical custody and psychosomatic problems in children? *Journal of Epidemiology and Community Health* 2015;69(8):769-74.
  20. Bergström M, Fransson E, Wells MB, Kohler L, Hjern A. Children with two homes: Psychological problems in relation to living arrangements in Nordic 2- to 9-year-olds. *Scandinavian Journal of Public Health* 2019;47(2):137-45.
  21. Bergström M, Modin B, Fransson E, Rajmil L, Berlin M, Gustafsson PA, et al. Living in two homes-a Swedish national survey of wellbeing in 12 and 15 year olds with joint physical custody. *BMC Public Health* 2013;13:868.
  22. Bergström M, Salari R, Hjern A, Hognas R, Bergqvist K, Fransson E. Importance of living arrangements and coparenting quality for young children's mental health after parental divorce: a cross-sectional parental survey. *BMJ Paediatrics Open* 2021;5(1):e000657.
  23. Berman R. Barns röster om växelvis boende : vardagsliv, familjepraktiker och nära relationer. Göteborg: Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet; 2019. Tilgjengelig fra: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/61729/gupea_2077_61729_2.pdf?sequence=2&isAllowed=y
  24. Buch T. Familieliv og ungdoms livstilfredshet. En kvantitativ studie av sammenhengen mellom familiestruktur, sosiale relasjoner og livstilfredshet blant videregåendelever i Oslo kommune. OsloMet-Storbyuniversitetet; 2020.
  25. Carlsund A, Eriksson U, Lofstedt P, Sellstrom E. Risk behaviour in Swedish adolescents: Is shared physical custody after divorce a risk or a protective factor? *European Journal of Public Health* 2013;23(1):3-8.
  26. Carlsund A, Eriksson U, Sellstrom E. Shared physical custody after family split-up: Implications for health and well-being in Swedish schoolchildren. *Acta Paediatrica* 2013;102(3):318-23.
  27. Dissing Agnete S, Dich N, Andersen Anne-Marie N, Lund R, Rod Naja H. Parental break-ups and stress: Roles of age & family structure in 44 509 pre-adolescent children. *European Journal of Public Health* 2017;27(5):829-34.
  28. Fransson E, Turunen J, Hjern A, Ostberg V, Bergstrom M. Psychological complaints among children in joint physical custody and other family types: Considering parental factors. *Scandinavian Journal of Public Health* 2016;44(2):177-83.
  29. Hagquist C. Family residency and psychosomatic problems among adolescents in Sweden: The impact of child-parent relations. *Scandinavian Journal of Public Health* 2016;44(1):36-46.

30. Haugen GMD. Children's Perspectives on Everyday Experiences of Shared Residence: Time, Emotions and Agency Dilemmas. *Children & Society* 2010;24(2):112-22.
31. Hjern A, Bergstrom M, Fransson E, Kjaer U. Living arrangements after parental separation have minimal impact on mental health at age 7 years. *Acta Paediatrica* 2021;110(9):2586-93.
32. Hjern A, Urhoj SK, Fransson E, Bergstrom M. Mental Health in Schoolchildren in Joint Physical Custody: A Longitudinal Study. *Children* 2021;8(6):04.
33. Johnsen IO, Litland AS, Hallstrom IK. Living in Two Worlds - Children's Experiences After Their Parents' Divorce - A Qualitative Study. *JOURNAL OF PEDIATRIC NURSING-NURSING CARE OF CHILDREN & FAMILIES* 2018;43:E44-+.
34. Kitterod RH. Two different homes-Children about shared residence. *Norsk Antropologisk Tidsskrift* 2020;31(1-2):35-47.
35. Låftman Sara B, Bergstrom M, Modin B, Ostberg V. Joint physical custody, turning to parents for emotional support, and subjective health: A study of adolescents in Stockholm, Sweden. *Scandinavian Journal of Public Health* 2014;42(5):456-62.
36. Lidén H, Kitterød Ragni H. Delt bosted: Barns perspektiver og utfyllende kunnskap. Institutt for samfunnsforskning; 2019.
37. Lidén H, Kitterød RH. To forskjellige hjem – Barn om delt bosted. *Norsk antropologisk tidsskrift* 2020;31(1-02):35-47.
38. Lyngstad J, Kitterød Ragni H, Wiik Kenneth A. Når barnet har to foreldrehjem: bostedsordninger for barn med mor og far som bor hver for seg. *Samfunnsspeilet (Oslo)* 2014.
39. Marschall A. Who cares for whom? Revisiting the concept of care in the everyday life of post-divorce families. *Childhood: A Global Journal of Child Research* 2014;21(4):517-31.
40. Marschall A. When everyday life is double looped. Exploring children's (and parents') perspectives on post-divorce family life with two households. *Children & Society* 2017;31(5):342-52.
41. Mathiesen C. Delt bosted etter foreldres samlivsbrudd. Hva kan ungdommer fortelle om hvordan de har opplevd å vokse opp med to hjem? 2014.
42. Ottosen MH, Schwartz R. Beskyttelses- og risikofaktorer for skilsmissebørns trivsel i deleordninger. *Fokus på familien* 2013;41(1):59-78.
43. Sigurdardóttir S, Júlíusdóttir S, Pálsdóttir D. Children's voices on equal time-sharing arrangement following parents' divorce. *Journal of Social Welfare and Family Law* 2018;40(2):164-80.
44. Sollied V. Vi er sammenhengen. Hvordan opplever barn og unge skiftet mellom sine to hjem når de har delt bosted? 2015.
45. Turunen J. Shared Physical Custody and Children's Experience of Stress. *Journal of Divorce & Remarriage* 2017;58(5):371-92.
46. Turunen J, Fransson E, Bergstrom M. Self-esteem in children in joint physical custody and other living arrangements. *Public Health* 2017;149:106-12.
47. Turunen J, Norell-Clarke A, Hagquist C. How do children and adolescents of separated parents sleep? An investigation of custody arrangements, sleep habits, sleep problems, and sleep duration in Sweden. *Sleep Health* 2021;7(6):716-22.
48. Ulveseter G, Breivik K, Thuen F. Health-related adjustment of adolescents in various postdivorce family structures with main focus on father custody with and without a stepmother. *Journal of Divorce & Remarriage* 2010;51(7):379-95.
49. French-Buddas H. Föräldrarnas tankar och upplevelser om växelvist boende bland barn under sju års ålder: Yrkeshøgskolan Arkadia; 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/344621/ExamensarbeteHenriettaFrenchBuddas.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

50. Ottosen MH. Børn i deleordninger. En kvalitativ undersøgelse. København. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; 2011. Tilgængelig fra: <https://www.vive.dk/media/pure/4520/273670>
51. Ottosen MH, Asger Graa A, Karen Margrethe D, Anne-Dorthe H, Mette L, Signe Lynne Boe R. Skilsmissebørns trivsel – hvilken rolle spiller samværsordningen? I: Børn og Unge i Danmark - Velfærd og trivsel 2018. 2018. Tilgængelig fra: <https://www.vive.dk/media/pure/10762/2240313>
52. ROBINS-E Development Group, (Higgins J MR, Rooney A, Taylor K, Thayer K, Silva R, Lemeris C, Akl A, Arroyave W, Bateson T, Berkman N, Demers P, Forastiere F, Glenn B, Hróbjartsson A, Kirrane E, LaKind J, Luben T, Lunn R, McAleenan A, McGuinness L, Meerpohl J, Mehta S, Nachman R, Obbagy J, O'Connor A, Radke E, Savović J, Schubauer-Berigan M, Schwingl P, Schunemann H, Shea B, Steenland K, Stewart T, Straif K, Tilling K, Verbeek V, Vermeulen R, Viswanathan M, Zahm S, Sterne J). Risk Of Bias In Non-randomized Studies - of Exposure (ROBINS-E). Launch version, 1 June 2022. Tilgængelig fra: <https://www.riskofbias.info/welcome/robins-e-tool>
53. Bergström M, Sarkadi A, Hjern A, Fransson E. "We also communicate through a book in a diaper bag"-Separated parents' ways to coparent and promote adaptation of their 1-4 year olds in equal joint physical custody. PLoS ONE Vol 14(4), 2019, ArtID e0214913 2019;14(4).
54. Kitterød RH, Lidén H. Children in dual-residence arrangements: Exploring discourses of fairness and children's best interest in Norway. Children & Society 2021;35(4):549-62.
55. Hjern A, Bergström M, Kjaer Urhoj S, Nybo Andersen AM. Early childhood social determinants and family relationships predict parental separation and living arrangements thereafter. Acta Paediatr 2021;110(1):247-54.
56. National Institutes of Health (NIH). Quality Assessment Tool for Observational Cohort and Cross-Sectional Studies. Bethesda, MD: NIH [lest 6. juni]. Tilgængelig fra: <https://www.nhlbi.nih.gov/health-topics/study-quality-assessment-tools>
57. Lansford JE. Parental Divorce and Children's Adjustment. Perspectives on Psychological Science 2009;4(2):140-52.
58. van Dijk R, van der Valk IE, Deković M, Branje S. A meta-analysis on interparental conflict, parenting, and child adjustment in divorced families: Examining mediation using meta-analytic structural equation models. Clinical psychology review 2020;79(NA):101861-.
59. Biele G, Gustavson K, Czajkowski NO, Nilsen RM, Reichborn-Kjennerud T, Magnus PM, et al. Bias from self selection and loss to follow-up in prospective cohort studies. Eur J Epidemiol 2019;34(10):927-38.
60. Steinbach A. Children's and Parents' Well-Being in Joint Physical Custody: A Literature Review. Family process 2018;58(2):353-69.
61. Kitterød RH, Wiik KA. Shared Residence Among Parents Living Apart in Norway. Family Court Review 2017;55(4):556-71.
62. Ortega-Gaspar M, Moreno-Mínguez A, López-Narbona A. Impact of Joint Physical Custody and Best Interest of the Child: Reflections from a Critical Review of Empirical Studies. Journal of Divorce & Remarriage 2022;63(2):101-19.
63. Nielsen L. Joint Versus Sole Physical Custody: Children's Outcomes Independent of Parent-Child Relationships, Income, and Conflict in 60 Studies. Journal of Divorce & Remarriage 2018;59(4):247-81.
64. Dujeu M, Godin I. Categorizations of structure living arrangements of adolescents after parental separation. Journal of Child Custody 2019;16(3):236-47.
65. Nielsen L. Re-examining the research on parental conflict, coparenting, and custody arrangements. Psychology, Public Policy, and Law 2017;23(2):211-31.
66. Steinbach A, Augustijn L. Post-Separation Parenting Time Schedules in Joint Physical Custody Arrangements. Journal of Marriage and Family 2021;83(2):595-607.

67. Vanassche S, Sodermans AK, Declerck C, Matthijs K. Alternating Residence for Children After Parental Separation: Recent Findings from Belgium. *Family Court Review* 2017;55(4):545-55.
68. Fransson E, Låftman SB, Östberg V, Hjern A, Bergström M. The Living Conditions of Children with Shared Residence – the Swedish Example. *Child Indicators Research* 2018;11(3):861-83.
69. Mahrer Nicole E, O'Hara Karey L, Sandler Irwin N, Wolchik Sharlene A. Does shared parenting help or hurt children in high-conflict divorced families? *Journal of Divorce & Remarriage* 2018;59(4):324-47.
70. Område for helsetjenester i Folkehelseinstituttet. Slik oppsummerer vi forskning. Håndbok for Folkehelseinstituttet. 5. reviderte utgave. Oslo: Folkehelseinstituttet; 2022. Tilgjengelig fra: <https://www.fhi.no/nettpub/metodeboka/>
71. Higgins JPT, Thomas J, Chandler J, Cumpston M, Li T, Page MJ, et al. *Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions* version. Version 6.3, 2022 [lest 28.03.2022]. Tilgjengelig fra: <https://training.cochrane.org/handbook/current>
72. Ames H, Glenton C, Lewin S. Purposive sampling in a qualitative evidence synthesis: a worked example from a synthesis on parental perceptions of vaccination communication. *BMC Medical Research Methodology* 2019;19(26).
73. Haddaway NR, Grainger MJ, Gray CT. Citationchaser: A tool for transparent and efficient forward and backward citation chasing in systematic searching. *Research Synthesis Methods* 2022;13(4):533-45.
74. The EndNote Team. EndNote. EndNote X9 utg. Philadelphia, PA: Clarivate; 2013.
75. Thomas J, Graziosi S, Brunton J, Ghouze Z, O'Driscoll P, Bond M. EPPI-Reviewer: advanced software for systematic reviews, maps and evidence synthesis. London: UCL Social Research Institute: EPPI-Centre Software.; 2020.
76. Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt PM, Boutron I, Hoffmann TC, Mulrow CD, et al. The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *British Medical Journal (BMJ)* 2021;372(n71).
77. Critical Appraisal Skills Programme. CASP Qualitative Checklist [lest 28.03.2022]. Tilgjengelig fra: https://casp-uk.b-cdn.net/wp-content/uploads/2018/03/CASP-Qualitative-Checklist-2018_fillable_form.pdf
78. Ames HM, Glenton C, Lewin S. Parents' and informal caregivers' views and experiences of communication about routine childhood vaccination: a synthesis of qualitative evidence. *Cochrane Database of Systematic Reviews*; 2017. 2.
79. Ames HM, Glenton C, Lewin S, Tamrat T, Akama E, N. L. Clients' perceptions and experiences of targeted digital communication accessible via mobile devices for reproductive, maternal, newborn, child, and adolescent health: a qualitative evidence synthesis. *Cochrane Database of Systematic Reviews*; 2019. 10.
80. Munabi-Babigumira S, Glenton C, Lewin S, Fretheim A, Nabudere H. Factors that influence the provision of intrapartum and postnatal care by skilled birth attendants in low-and middle-income countries: a qualitative evidence synthesis. *Cochrane Database of Systematic Reviews*; 2017. 11.
81. Campbell M, McKenzie JE, Sowden A, Katikireddi SV, Brennan SE, Ellis S, et al. Synthesis without meta-analysis (SWiM) in systematic reviews: reporting guideline. *British Medical Journal (BMJ)* 2020;368.
82. Arnfred J, Svendsen K, Rask C, Jeppesen P, Fensbo L, Houmann T, et al. Danish norms for the Strengths and Difficulties Questionnaire. *Dan Med J* 2019;66(6).
83. King NB, Harper S, Young ME. Use of relative and absolute effect measures in reporting health inequalities: structured review. *Bmj* 2012;345:e5774.
84. Novelli M, Antognini AB, Boffetta P, Ioannidis JPA, Spatari G, Violante FS. Reporting only relative effect measures was potentially misleading: some good practices for improving the soundness of epidemiological results. *Journal of clinical epidemiology* 2021;137(NA):195-9.

85. Perche PO, Cook MK, Feldman SR. The relative weak way and the absolute strong way to communicate risk information. *The Journal of dermatological treatment* 2022;33(3):1-3.
86. Sprenger J, Stegenga J. Three Arguments for Absolute Outcome Measures. *Philosophy of Science* 2017;84(5):840-52.
87. Guyatt G, Oxman AD, Akl EA, Kunz R, Vist G, Brozek J, et al. GRADE guidelines: 1. Introduction—GRADE evidence profiles and summary of findings tables. *Journal of Clinical Epidemiology* 2011;64(4):383-94.
88. GRADEpro GDT: GRADEpro Guideline Development Tool [Software]. McMaster University and Evidence Prime; 2021.
89. Murad MH, Mustafa RA, Schünemann HJ, Sultan S, Santesso N. Rating the certainty in evidence in the absence of a single estimate of effect. *Evidence-Based Medicine* 2017;22(3).
90. Bakken AP, Pedersen W, von S, Sletten MA. Oslo-ungdom i koronatiden. En studie av ungdom under covid-19-pandemien. Oslo: Velferdsforskningsinstituttet NOVA, OsloMet; 2020. Tilgjengelig fra: <https://fagarkivet-hioa.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/20.500.12199/4221/NOVA-rapport-12-2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Vedlegg 1: Fullstendig metodekapittel

Vi utførte en systematisk oversikt over konsekvensene av, erfaringer med, og faktorer ved ulike samværs- og bostedsordninger som påvirker barn og unge. Vi presenterer funn og resultater for hvert forskningsspørsmål, og resultatene blir diskutert på tvers av de ulike spørsmålene. Vi har fulgt anbefalingene fra Folkehelseinstituttets metodehåndbok «Slik oppsummerer vi forskning» (70) og Cochrane Handbook (71).

Prosjektplan

Vi avklarte prosjektplanen med oppdragsgiver Bufdir før vi utførte oppsummeringen. Prosjektplanen er publisert på FHIs nettsider: <https://www.fhi.no/cristin-prosjekter/aktiv/samvars--og-bostedsordninger-etter-samlivsbrudd-konsekvenser-erfaringer-og/>.

Det er noen endringer fra prosjektplanen:

- Vi foretok noe enklere analyser av resultatene i både de kvantitative studiene (om faktorer) og de kvalitative studiene (om erfaringer) enn det som er optimalt, men vi planla for denne eventualiteten i prosjektplanen
- Vi brukte ikke GRADE-CERQual til å vurdere tilliten til de kvalitative funnene
- Vi listet ikke alle relevante publikasjoner på andre språk enn engelsk, norsk, dansk og svensk i et vedlegg, men studier som ble lest i fulltekst finnes i vedlegg 3 med begrunnelse for eksklusjon
- Sammenstilling av resultatene av kvalitative og kvantitative studier (forskningsspørsmål 3) er presentert i diskusjonskapittelet fremfor i resultatkapittelet

---

Inklusjonskriterier

De tre forskningsspørsmålene medførte litt ulike inklusjonskriterier. Under presenterer vi inklusjonskriteriene for hvert av forskningsspørsmålene.

Spørsmål 1 om konsekvenser

Vi hadde følgende inklusjonskriterier for spørsmål 1a): *Hva er konsekvensene av omfattende samvær med begge foreldre, sammenlignet med mindre samvær med en av foreldrene, for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt for foreldrenes samarbeid og konfliktnivå? Og; 1b) Hva er konsekvensene av delt fast bosted*

sammenlignet med fast bosted for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt for foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?

Populasjon	Foreldre og barn og unge i alderen 0-19 år, der foreldrene ikke bor sammen (har gjennomgått samlivsbrudd) og har samvær med felles barn. Eller foreldrene har delt fast bosted for felles barn.
Eksposering	Omfattende samvær, dvs. minst en tredjedel av tiden hos begge foreldre. Eller for delt fast bosted: barnet bor deltid hos og har fysisk fordeling mellom to hjem.
Sammenligning	Begrenset eller mindre samvær, dvs. mindre enn en tredjedel samvær med forelderen barnet ikke bor fast hos. Eller for delt fast bosted: ikke delt fast bosted for barnet.
Utfall	Utfall knyttet til barnets livskvalitet, psykiske helse, atferdsvansker, stress, skoleprestasjoner, tilknytning mellom foreldre og barn, samarbeid og konflikt mellom foreldre (ingen prioriteringer av utfall). Vi vurderte å ta med andre utfall dersom vi fant studier med andre utfall som kunne være relevante. (Alle målemetoder og tidspunkt for måling inkluderes.)
Studiedesign	Longitudinelle studier med undergrupper (kohortstudier), som har minst én måling av utfall før samværs- eller bostedsordningen trer i kraft, og minst én måling etter at samværs- eller bostedsordningen har pågått en stund.
Publikasjonsår	2016-2022
Land/Kontekst	Alle land
Språk	Alle. Dersom vi identifiserte publikasjoner på språk som prosjektgruppen ikke behersket ville vi bedt om hjelp fra kolleger ved FHI.

Avgrensningen på år er gjort med tanke på at dette er en oppdatering av en tidligere publisert oversikt (8) der søk etter relevante studier ble utført i 2016. Avgrensningene ble gjort i dialog med oppdragsgiver.

Ekksklusjonskriterier:

- Studier uten kontrollbetingelser, eksempelvis tverrsnittstudier og kvalitative studier.

Spørsmål 2 om erfaringer

Vi hadde følgende inklusjonskriterier for spørsmål 2: *Hva er foreldre og barn og unges opplevelser av og preferanser for ulike samværs- og bostedsordninger?*

Populasjon	Foreldre og barn der foreldrene ikke bor sammen (har gjennomgått samlivsbrudd) og har samvær med felles barn. Ungdom og unge voksne som har opplevelser av og erfaringer med dette fra egen barndom.
Eksposering	Ulike samværs- og bostedsordninger.

Utfall	Alle. For eksempel erfaringer og opplevelser knyttet til barnets livskvalitet, barnets psykiske helse, tilknytning og opplevd kvalitet på relasjonen mellom barn og foreldre, samarbeid og konflikt mellom foreldre, samt preferanser for bosted/samvær, og begrunnelser for disse.
Studiedesign	Kvalitative primærstudier, og flermetodiske primærstudier med rike kvalitative beskrivelser.
Publikasjonsår	2010-2022
Land/Kontekst	Alle land
Språk	Engelsk, norsk, svensk og dansk

Eksklusjonskriterier:

- Surveyundersøkelser/spørreskjema med enkelte mer utdypende, kvalitative spørsmål.
- Flermetodiske studier med tynne («poor») kvalitative innslag (72).

Spørsmål 3 om faktorer

Vi hadde følgende inklusjonskriterier for spørsmål 3: *Hvilke faktorer ved samværs- og bostedsordninger kan assosieres med eller påvirke barn og unges livskvalitet og psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og samarbeid/konflikt mellom foreldre?*

Populasjon	Foreldre og barn der foreldrene ikke bor sammen (har gjennomgått samlivsbrudd) og har samvær med felles barn. Unge voksne som har opplevelser av og erfaringer med dette fra egen barndom/ungdomstid.
Eksponering	Ulike samværs- og bostedsordninger.
Utfall	Faktorer som kan assosieres med eller påvirker barnets livskvalitet, barnets psykiske helse, tilknytning mellom foreldre og barn, samarbeid/konflikt mellom foreldre. Dette kan være faktorer som er definert av studieforfatterne eller av informantene.
Studiedesign	Alle studiedesign. Studiene måtte være empiriske med beskrivelse av metode for datainnsamling og analyse. Systematiske oversikter: for at en oversikt blir regnet som en systematisk oversikt må den ha klare inklusjon- og eksklusjonskriterier, være basert på et systematiske søk etter litteratur, samt ha vurdert den interne validiteten/metodiske begrensninger til de inkluderte studiene.
Publikasjonsår	2010-2022
Land/Kontekst	Alle land
Språk	Engelsk, norsk, svensk og dansk.
Annet	Studien måtte ha til hensikt å undersøke, i tilknytning til samværs- og bostedsordninger, hva som er assosiert med/påvirker barns livskvalitet, barns psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og/eller konflikt mellom foreldre. Dette kan f.eks. ha vært avstand mellom boliger, hyppighet på bytter, samarbeid, foreldrekompetanse og økonomi.

Ekksklusjonskriterier felles for de tre forskningsspørsmålene

Vi ekskluderte følgende typer studier og publikasjoner:

- Ikke-systematiske litteraturoversikter, konferansesammendrag og prosjektplaner
- Kronikker, debattinnlegg, omtaler/reportasjer om forskning og tilsvarende publikasjonstyper
- Pre-publikasjoner (publikasjoner som er midlertidig godkjent av tidsskrift, men som ennå ikke er fagfelleurdert)
- Eksamensbesvarelser⁶

Litteratursøk

Søk etter relevant litteratur i databaser og i andre kilder var felles for alle tre forskningsspørsmålene.

Søk i databaser

Bibliotekar Lien Nguyen utarbeidet en søkestrategi i samarbeid med prosjektgruppen og utførte søkene i de elektroniske databasene. Søket inneholdt relevante kontrollerte emneord (f.eks. Medical Subject Headings i MEDLINE), tekstord (ord i tittel og sammen- drag) og avgrensninger som gjenspeiler inklusjonskriteriene som omfattet de tre forskningsspørsmålene om samværs- og bostedsordninger (vedlegg 2). Elisabet Hafstad fagfelleurderte søkestrategien. Søket ble avsluttet i april 2022 og inkluderte søk i følgende databaser:

- MEDLINE (OVID)
- APA PsycINFO (OVID)
- EMBASE (OVID)
- Cochrane Library [CDSR, CENTRAL] (Wiley)
- CINAHL (EBSCO)
- Web of Science Core Collection [SCI-EXPANDED & SSCI] (Clarivate)
- Sociological Abstracts & Social Services Abstracts (ProQuest)
- Epistemonikos

Søk i andre kilder

For å finne studier som ikke var indeksert i databasene nevnt over, søkte bibliotekaren og prosjektmedarbeiderne etter relevante studier i nordiske vitenarkiver (Idunn og Oria), Google Scholar og BASE, i tillegg til å sjekke utvalgte aktuelle tidsskrifter. Vi gjennomgikk referanselister til relevante publikasjoner ved hjelp av verktøyet *citationcher* (73).

---

⁶ Vi inkluderte masteroppgaver og doktorgradsavhandlinger.

EndNote (74) ble brukt til å fjerne dubletter i hovedsøket, deretter ble det dublettfriske søket lastet opp i EPPI Reviewer (75).

Fullstendig søkestrategi for søk i elektroniske databaser og søk i andre kilder fins i vedlegg 2.

Utvelging av studier

Prosjektmedarbeiderne (Trine Bjerke Johansen/Heid Nøkleby/Lars Jørn Langøien og/eller Tiril C. Borge) gjorde uavhengige vurderinger («screening») av titler og sammendrag fra litteratursøket opp mot inklusjonskriteriene. Studiene som vi ble enige om at var relevante innhentet vi i fulltekst og to prosjektmedarbeidere gjorde uavhengige vurderinger av disse. Vi piloterte inklusjonskriteriene på de 300 første studiene, for å sikre at prosjektmedarbeiderne hadde en felles forståelse for inklusjonskriteriene, og for å regne ut baseline inklusjonsraten (BIR, estimert til 14 % da vi inkluderte 42 av de 300 piloterte referansene). Uenighet om vurderinger av titler/sammendrag og fulltekster løste vi ved diskusjon i prosjektgruppen. Vi brukte det elektroniske verktøyet EPPI-Reviewer (75) i hele utvelgelsesprosessen.

Vi brukte maskinlæringsfunksjoner for å hjelpe oss med å vurdere titler og sammendrag mer effektivt. Enkelt sagt betyr maskinlæring at vi tar i bruk algoritmer som gjør at datamaskinen er i stand å lære fra og utvikle sin beslutningsstøtte basert på empiriske data.

I arbeidet med å vurdere titler og sammendrag benyttet vi «priority screening» som er en rangeringsalgoritme i programvaren EPPI-Reviewer (75). Algoritmen lærer opp av forskernes avgjørelser om inklusjon og eksklusjon av referanser på tittel- og sammendragnivå. Referanser som algoritmen anså som mer relevante ble skjøvet frem i «køen». På denne måten fikk vi et raskere overblikk over hvor mange referanser som muligens traff inklusjonskriteriene enn om vi hadde lest referansene i tilfeldig rekkefølge. Når inklusjonsraten falt under BIR (14 %) kombinert med en tydelig utflating av inklusjonskurven i programvaren, vurderte én prosjektmedarbeider de gjenstående referansene alene. Dette resulterte i dobbeltscreening av 1748 referanser og singlescreening av de resterende referansene (n=955)

Da litteratursøket resulterte i relativt få totalt antall referanser for screening kombinert med at Priority Screening fungerte meget godt, var det ikke behov for å benytte ytterligere maskinlæringsfunksjoner i screeningprosessen.

Gjennomføring og dokumentasjonen av maskinlæringsfunksjonene ble gjort i samråd med en medarbeider med tilstrekkelig maskinlæringskompetanse (Tiril C. Borge) og i henhold til nye anbefalinger fra PRISMA for dokumentasjon av bruk av maskinlæring i kunnskapsoppsummeringer (76).

Konferering med oppdragsgiver

Etter vurdering av studier på tittel- og sammendragsnivå og fulltekstnivå sorterte vi studiene som var relevante for hvert av de tre spørsmålene til de aktuelle problemstillingene. Noen studier belyste flere av forskningsspørsmålene.

Basert på antall relevante studier identifisert etter fulltekstvurdering så vi et behov for avklaring med arbeidsgiver med hensyn til videre prosess, da det innenfor daværende gitte tidsramme ikke var mulig å utføre en full systematisk oversikt for alle tre spørsmålene med alle identifiserte relevante studier. Etter samtaler med oppdragsgiver ble følgende strategi for videre arbeid valgt: Vi utførte en systematisk oversikt for spørsmål 1 om konsekvenser. For spørsmål 2 om erfaringer tok vi utgangspunkt i de relevante nordiske studiene, kvalitetsvurderte disse, hentet ut og sammenstilte resultater. For spørsmål 3 om faktorer tok vi utgangspunkt i de relevante nordiske studiene, kvalitetsvurderte disse, deretter presenterte og oppsummerte resultater narrativt for hver enkelt studie.

Vurdering av studienes risiko for skjevheter og metodiske begrensninger

---

Vi vurderte risiko for systematiske skjevheter eller metodiske begrensninger i de inkluderte studiene med verktøy som var relevante for hvert enkelt studiedesign. Vurderingene ble gjort på studienivå og er presentert i tabeller i resultatdelen. To medarbeidere gjorde vurderingene uavhengig av hverandre. Uenighet om vurderingene ble løst ved diskusjon.

Spørsmål 1 om konsekvenser

For den ene kohortstudien inkludert vurderte vi risiko for systematiske skjevheter med hjelp av *Risk Of Bias In Non-randomized Studies – of Exposures* (ROBINS-E) (52). Denne vurderingen gjorde vi i felleskap med alle prosjektmedarbeiderne. Vurderingen av risiko for systematiske skjevheter ble benyttet til å vurdere vår tillit til resultatene i domene 1 i GRADE.

Spørsmål 2 om erfaringer

Metodiske begrensninger i de inkluderte kvalitative studiene ble vurdert av TBJ og LJJ med en tilpasset versjon av Critical Appraisal Skills Programme (CASP) verktøyet (77). Svaralternativene er *ja*, *nei* og *uklart*, og totalvurderingen er *små*, *moderate* og *alvorlige metodiske begrensninger*. I verktøyet er det åtte spørsmål:

1. Er settingen og konteksten til studien tilstrekkelig beskrevet?
2. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?
3. Er datainnsamlingsstrategien beskrevet og tilstrekkelig begrunnet?
4. Er analysen av data beskrevet og hensiktsmessig?
5. Er påstandene/funnene støttet med tilstrekkelig evidens?
6. Viser forfatterne refleksivitet?
7. Er etiske forhold vurdert?
8. Eventuelle andre bekymringer?

Verktøyet har tidligere blitt brukt i andre oppsummeringer med kvalitativ forskning (78-80). Vi piloterte verktøyet med tre studier og diskuterte eventuelle uenigheter. Siden vi i denne oversikten var opptatte av deltakernes egne uttalelser og perspektiver, valgte vi et verktøy som i større grad fremmer empirinærestudier med sitering fra informantene selv. Vi benyttet evalueringen for å vurdere det relative bidraget fra hver studie til funnene, der funn i studier med små og små til moderate metodiske begrensninger ble vektet mest (n=7) og fikk mest plass i teksten. Alle de inkluderte studiene er imidlertid inkludert i både den narrative analysen og i funnene i rapporten.

Spørsmål 3 om faktorer

De kvantitative studiene ble vurdert av HN og TCB for spørsmål 3 med verktøyet for tverrsnitts- og kohortstudier utgitt av *National Heart, Lung, and Blood Institute, National Institute of Health* (56) i vurderingen av risiko for systematiske skjevheter. Verktøyet består av 14 spørsmål som til sammen danner grunnlaget for en totalvurdering med følgende vurderingsalternativer: Høy, uklar eller lav risiko for systematiske skjevheter. De ulike spørsmålene og svaralternativene er listet i tabell 8 nedenfor (og med flere detaljer i vedlegg 11). I vår totalvurdering av hver enkelt studie, har vi lagt vekt på følgende aspekter: Om det er blitt tatt hensyn til eventuelt frafall i analysene og gjort frafallsanalyser; om tid i bosteds/samværsordningen (eller alder ved separasjon) er tatt hensyn til i analysene, hvordan bosteds/samværsordninger er kategorisert, samt hvilke forvekslingsfaktorer det er justert for. Vi fikk innspill fra referansegruppen og fagfeller med hensyn til hvilke kovariater⁷ studiene burde ha tatt hensyn til i analysene, enten ved å inkludere de som justeringsvariable i de statistiske sammenlikningene, eller ved å gjøre stratifiserte analyser.

De kvantitative studiene ble vurdert av HN og TCB. For én studie (32) benyttet vi vurderingen gjort med ROBINS-E under forskningsspørsmål 1.

Tabell 8: Verktøyet (*Quality Assessment Tool for Observational Cohort and Cross-Sectional Studies*) og tilhørende spørsmål*

Spørsmål
1. Er forskningsspørsmålet eller målet med studien klart formulert?
2. Er studiepopulasjonen klart definert og spesifisert?
3. Er det minst 50 % deltakelse blant de kvalifiserte deltakerne?
4. Er alle deltakerne selektert/valgt fra samme (eller lignende) populasjon, inkludert samme tidsperiode? Ble inklusjons og eksklusjonskriteriene for deltakelse i studien spesifisert på forhånd og anvendt likt for alle deltakerne?

⁷ Barnets alder og kjønn, samarbeid og samspill mellom foreldre, foreldrekonflikt, foreldre-barn relasjon, avstand mellom hjemmene, foreldres økonomi/utdanningslengde, foreldres psykiske helse

-
5. Er det gitt en begrunnelse for utvalgsstørrelsen, en styrkebeskrivelse eller et varians- og effektestimater?
-
6. For analysene i denne studien, ble eksponeringen målt før måling av utfallet?
-
7. Var tidsrammen tilstrekkelig til at man med rimelighet kan forvente at det er en assosiasjon mellom eksponering og utfall?
-
- 8. For eksponeringer som kan variere i styrke eller mengde, undersøkte studien disse variantene mht. resultatene? (Her: kategorier av samværs/bostedsordninger)**
-
- 9. Var eksponeringen klart definert, valid og reliabel, og implementert konsistent for alle deltakerne? (Her: måling av samværs/bostedsordninger)**
-
10. Ble eksponeringen målt mer enn én gang?
-
- 11. Ble utfallene klart definert, valid og reliabel, og implementert konsistent for alle deltakerne?**
-
12. Var utfallsmålerne blindet for hvilken eksponering deltakerne hadde fått?
-
- 13. Var frafall fra baseline til oppfølging maks 20 prosent? (Her: analyse av og justering for seleksjon inn i studien)**
-
- 14. Ble vesentlige, potensielle forvekslingsfaktorer målt og tatt høyde for statistisk for deres påvirkning på forholdet mellom eksponering og utfall?**
-

* Spørsmål med utheving er de vi har lagt mest vekt på i den overordnede vurderingen, basert på metodiske aspekter ved epidemiologiske studier som har størst betydning for at resultatene fra en studie gir en riktig representasjon av de faktiske forholdene i målpopulasjonen, kombinert med innspill fra vår referansegruppe. Svaralternativene var: Ja, Nei, Delvis, Uklart, NA (ikke mulig å besvare). Vi la til alternativet Delvis for å få en mer nyansert skala. Totalvurderingens kategorier var: Høy risiko, Uklar risiko og Lav risiko for systematiske skjevheter. Her la vi til en mulighet for en vurdering mellom to kategorier, f.eks. Uklar/høy risiko for systematiske skjevheter

---

Uthenting av data fra studiene

Én medarbeider hentet ut data fra de inkluderte studiene og en annen (TBJ/HN/LJL/TCB) kontrollerte dataene opp mot de aktuelle publikasjonene. Uenighet om uthenting ble løst ved diskusjon. Prosjektmedarbeiderne piloterte datauthentingsskjemaet på tre studier. TBJ/LJL og HN/TCB hentet ut data fra henholdsvis de kvalitative og de kvantitative studiene.

Spørsmål 1 om konsekvenser

For spørsmål 1 hentet vi ut følgende informasjon:

- bibliografiske data om publikasjonen (forfattere, tittel)
- data om studien (formål med studien, studiedesign/datainnsamling, type analyse, ev. justering for forvekslingsfaktorer)
- data om populasjon (antall, alder, kjønn, barn/foreldre) og kontekst (land, ev. kulturelle/sosioøkonomiske føringer/kontekst)
- data om samværs-/bostedsordningen og sammenligning (omfang, gjennomføring, lengde)
- data om utfall, utfallsmål og resultater (hvilke relevante utfall er målt, hvordan de er målt og hva er resultatene)

Spørsmål 2 om erfaringer

For spørsmål 2 hentet vi ut følgende informasjon:

- bibliografiske data om publikasjonen
- data om metodologisk tilnærming, f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk
- data om populasjon og kontekst
- data om samværsordning/bostedsordning
- data om opplevelser, erfaringer og preferanser, for eksempel knyttet til barnets livskvalitet, barnets psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre, konflikt mellom foreldre.

Vi har ikke presentert sitater i teksten. Sitater og funn fra studiene, samt komplett temaoversikt er tilgjengelig som eget vedlegg på rapportens publikasjonsside på nettsidene til FHI.

Spørsmål 3 om faktorer

For spørsmål 3 hentet vi ut følgende informasjon:

- bibliografiske data om publikasjonen
- data om populasjon (antall, alder, kjønn, barn/foreldre) og kontekst (land, ev. kulturell/sosioøkonomisk kontekst)
- studiedesign, metodisk tilnærming
- data om samværsordning/bostedsordning, ev. sammenligning
- data om faktorene / resultater (kvantitative og kvalitative)

Analyser

Spørsmål 1 om konsekvenser

Da vi kun inkluderte én studie for dette spørsmålet var det utelukket å gjennomføre noen metaanalyser, og analyserte resultatene narrativt. Grunnet inklusjon av kun én studie var det i liten grad relevant å benytte SWiM-kriteriene (*Synthesis Without Metaanalysis* (81) slik spesifisert i prosjektplanen, da disse kriteriene i all hovedsak er retningslinjer for hvordan en bør syntetisere og sammenstille resultater på tvers av flere studier. Vi fikk bistand fra statistiker i håndtering av analyser. Vi rapporterer resultatene for studien sammen med beskrivelser av hvilke variabler det er justert for, vurderingen av risiko for systematiske skjevheter.

Spørsmål 2 om erfaringer

For spørsmålet om erfaringer med og opplevelsen av samværs- og bostedsordning for barn og unge og foreldre laget vi først en oversikt over alle relevante kvalitative studier identifisert under vurderingen av studier («screening») med oversikt over land og populasjon for å kunne vurdere sammen med oppdragsgiver om hvilke innsnevring som skulle gjøres. Vi ble enige om å kun inkludere alle studier fra Norden.

Fra de 17 nordiske studiene hentet vi ut relevant data og vurderte studienes metodiske begrensninger. Vi benyttet evalueringen for å vurdere det relative bidraget fra hver studie til funnene, der funn i studier med små og små til moderate metodiske begrensninger ble særlig vektlagt. To medarbeidere (TBJ/LJL) gjennomgikk datamaterialet og utførte en forenklet tematisk syntese der vi laget en oversikt over temaer og undertemaer funnet i alle de 17 inkluderte studiene basert på hva deltakerne har vektlagt i sine intervjuer (for fullstendig temaoversikt, se vedlegg 9). Vi så etter mønstre og fellestrekk i tema som fremkom i studiene og grupperte de i henhold til hverandre. Vi sorterte funnene i henhold til kategorier, tema og undertema funnet i vår analyse av de inkluderte studiene og oppsummerte funnene fra studiene narrativt i tekst for hvert tema der det var relevant i rapporten.

Spørsmål 3 om faktorer

For spørsmålet om faktorer ved samværs- og bostedsordninger som kan påvirke barns livskvalitet, barns psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og konflikt mellom foreldre etter samlivsbrudd, sammenstilte vi først de kvantitative dataene. Vi laget en oversikt over alle de relevante kvantitative studiene (n=70), med oversikt over land, populasjon, type sammenligninger, type utfall og faktorer som var undersøkt, for å kunne gjøre en vurdering, sammen med oppdragsgiver, av hvilke kriterier for begrensning av inklusjon vi skulle sette. Vi ble enige om å gå videre med de 23 nordiske studiene.

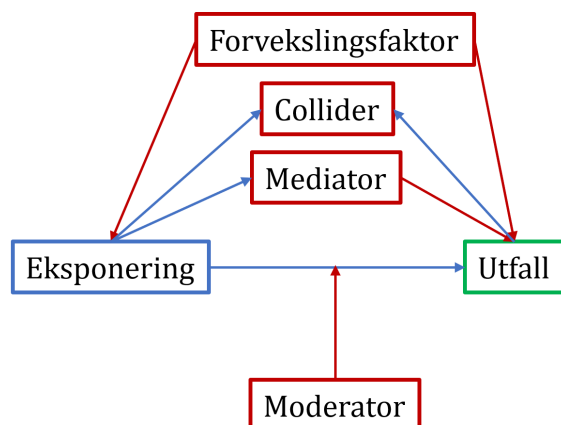
Vi hentet ut relevante data og vurderte risiko for systematiske skjevheter. Alle resultater og vurderinger ble sjekket av en annen medarbeider.

Deretter sorterte vi studiene etter hvilke sammenligninger de hadde gjort: 1) studier som sammenlignet barn/ungdom i ulike samværs- og bostedsordninger, 2) studier som sammenlignet barn/ungdom i kjernefamilier med barn/ungdom i ulike bostedsordninger. Vi listet resultatene i tabeller i vedlegg, der eventuelle sammenhenger mellom samværs- og bostedsordninger og utfall hos barn (f.eks. psykisk helse) fremkommer som 'effektstørrelser'. (Vi kan likevel ikke snakke om effekter, så lenge vi ikke vet hva det er som påvirker utfallet; se avsnitt nedenfor om forvekslingsfaktorer mm.) Basert på studienes undersøkelser av ulike faktorer som påvirker denne sammenhengen (hva de justerer for), kunne vi hente ut noen resultater om faktorenes betydning og presentere disse. Endelig sammenstilte vi resultatene om faktorer på tvers av de ulike sammenligningene.

Det finnes (minst) fire ulike benevninger for variabler; forvekslingsfaktor, mediator, moderator og collider. Kort fortalt er en forvekslingsfaktor en variabel som påvirker både eksponering og utfall; en mediator påvirker utfallet og blir påvirket av eksponeringen; en moderator påvirker sammenhengen mellom eksponeringen og utfallet; og en collider er en variabel som blir påvirket av eksponeringen og utfallet. For en visuell fremstilling av dette, se figur 4.

Det er viktig å påpeke at noen faktorer kan fungere som mer enn én type variabel: for eksempel kan foreldresamarbeid påvirke både hvilken bostedsordning man velger for

barnet og barnets psykisk helse, altså er det er en forvekslingsvariabel, men bostedsordning kan også påvirke foreldresamarbeid, som igjen påvirker barnets psykiske helse, hvilket er definisjonen på en medierende variabel.

Figur 4: Mulige variabeltyper i en statistisk modell

Der vi som oversiktsforfattere selv gjorde indirekte sammenligninger av ulike bostedsordninger (studier som i utgangspunktet hadde undersøkt barn i kjernefamilier versus barn i familier der foreldrene ikke lenger bodde sammen), benyttet vi de oppgitt konfidensintervallene for å vurdere om det var overlapp, altså om det trolig var en faktisk forskjell eller ikke. Helt overlappende konfidensintervaller indikerer ingen forskjell, mens klart ikke-overlappende konfidensintervaller indikerer en forskjell. Ved noe overlapp gjorde vi vurderinger basert på grad av overlapp.

Til sist sammenstilte vi kvantitative og kvalitative data. Vi oppsummerte resultatene narrativt, med utgangspunkt i implisitte faktorer (fremkommer som statistiske sammenhenger) og eksplisitte faktorer (direkte uttalt av barn eller foreldre); faktorer på ulike nivåer (individ-familie-samfunn); og faktorer fremsatt av type populasjon (kun eksplisitte faktorer): barn, ungdom, unge (utflyttede) voksne, foreldre.

Forklaringer av de ulike effektestimaterne benyttet i inkluderte studier

Odds Ratio (OR)

Odds Ratio (OR) er et mål på assosiasjonen mellom en eksponering og et dikotomt utfall (utfall med to kategorier). OR representerer oddsen for at et utfall observeres gitt en bestemt eksponering, sammenlignet med oddsen for at utfallet observeres i fravær av den eksponeringen. Dette eksemplifiseres under, ved at vi ønsker å undersøke forskjeller i sammenhengen mellom bostedsordninger (enslig forsørger (referansekategori) og delt bosted) og høy SDQ-skåre for barn (her er SDQ skåren dikotomisert: ikke høy (<12) og høy (≥ 12) SDQ skåre (eksemplet er tatt fra Hjern 2021a og b, Ottosen 2018. terskelverdien ble satt basert på en tidligere dansk valideringsstudie (82).

	Delt bosted	Enslig forsørger
Antall barn m/høy SDQ skåre	249 (a)	340 (b)
Antall barn u/høy SDQ skåre	4866 (c)	3068 (d)

Formel: $OR = (a/b)/(c/d) = (249/340) / (4866/3068) = 0,73 / 1,586 = 0,46$

En OR på 0,46 betyr at barn i delt bosted har 46% lavere odds for å ha høy SDQ-skåre sammenlignet med barn med enslig forsørger. Dette må tolkes sammen med tilhørende konfidensintervaller (krysser konfidensintervallet 1 så kan vi ikke si at det er noen forskjell basert på analyseresultatet) og hvilke justeringsvariable det er tatt hensyn til i analysene.

Til sammenlikning, en OR på 2 betyr at det er en 100 % økning (en dobling) i oddsen for et utfall med en gitt eksponering.

Et viktig poeng og en ulempe med OR og tilsvarende effektestimater (for eksempel relativ risiko): Odds ratio sier ikke noe om den absolutte størrelsen på en endring. La oss si at vi sammenlikner to grupper, hvor sannsynligheten for et utfall er 0,0004 i kontrollgruppen og 0,0002 i intervensjonsgruppen. OR er på 0,5. Basert på OR kan man si at intervensjonsgruppen har 50% lavere odds for å få utfallet, hvilket man kanskje tenker er betraktelig. Men ser man på de absolutte tallene så tilsvarer denne reduksjonen kun 0,02 prosentpoeng (0,0004-0,0002).

Beta

Forskjellen mellom B/b og β er relatert til om koeffisientene er standardiserte eller ustandardiserte. B/b refererer som oftest til den ustandardiserte koeffisienten, som betyr at regresjonskoeffisienten er i de opprinnelige måleenhetene.

Dette eksemplifiseres under, ved at vi ønsker å undersøke forskjeller i sammenhengen mellom bostedsordninger (enslige forsørgere (referansekategori) og delt bosted) og total SDQ-skåre for barn

B - Ustandardiserte regresjonskoeffisienter

(Regresjonskoeffisient er i de opprinnelige måleenhetene, dvs. total SDQ-skåren)

En ustandardisert betakoeffisient representerer endring i utfallet for én enhets endring i den uavhengige variabelen

En B = -2, indikerer at barn i delt bosted har en gjennomsnittlig total SDQ-skåre som er 2 poeng lavere sammenlignet med barn med enslig forsørger.

Fordeler med å bruke denne ustandardiserte beta er at den er lett å kommunisere og forstå, men det er vanskelig å sammenligne styrken på assosiasjonene mellom ulike prediktorvariabler (for eksempel en prediktorvariabel kan ha store B-verdier bare fordi de er målt i en større skala).

β - Standardiserte regresjonskoeffisienter

I regresjonsanalyse brukes ofte ulike enheter og ulike skalaer (for eksempel alder, inntekt, skårer på depresjon eller livskvalitet). Standardisering av koeffisienter betyr at du kan sammenligne den relative betydningen av hver koeffisient i en regresjonsmodell (hvilket du ikke kan gjøre med ustandardiserte koeffisienter).

β tilsvarer endring i utfallsvariabelen i standardavvik for 1 standardavviksendring i prediktorvariabelen. Når prediktorvariabelen er en kategorisk variabel kodet som 0 (enslig forsørger) eller 1 (delt bosted), representerer en forskjell på én enhet, bytte fra kategori 0 til kategori 1.

For eksempel, $\beta = -0,5$ forteller meg at barn i delt bosted har en gjennomsnittlig total SDQ-skåre som er 0,5 SD lavere sammenlignet med barn med enslig forsørger. Her er det fordelaktig å uttrykke resultatene også i absolutte endringer, dvs. beregne tilsvarende endring i absolutte tall (hvor mye tilsvarer 0,5 SD i endring i total SDQ totalskår?)

β gjør det lettere å sammenligne ulike prediktorvariabler for å se hvilke(n) som er viktigst (hvis du har mange prediktorer), og å sammenligne resultater på tvers av studier β får du hvis alle variablene i regresjonsanalysen blir konvertert til z-scorer (gjennomsnitt på 0 og standardavvik på 1) før du kjører analysen.

Relative effektestimater versus absolutte effektestimater

Mange av de inkluderte kvantitative studiene oppgir ikke gjennomsnittskårer og standardavvik for utfallene for hele populasjonen, hvilket vanskeliggjør fremstillingen av resultatene med hensyn til absolutte endringer. For eksempel, for kontinuerlige utfall hvor det rapporteres 0,5 SD økning i utfallskåren, uten å oppgi den absolutte verdien, gjør at vi kun kan si noe om retningen på sammenhengene (reduisert eller økt) ift. sammenlikningsgruppene. Vi har ikke nok data for å kunne si noe om den absolutte endringen i utfallsmålet, altså hva denne endringen tilsvarer i endring i den faktiske råskåren. Det samme gjelder for dikotome utfall hvor det rapporteres x % økning i odds. Dersom vi har informasjon tilgjengelig om den faktiske prevalesen av utfallet i gruppene som sammenliknes, kan vi ikke si noe om den absolutte endring i odds. Resultatrapportering av både relative og koresponderende absolutte tall er etterlyst i litteraturen (83-86).

Vurdering av tillit til resultatene

Spørsmål 1 om konsekvenser

Med vurdering av tillit til resultatene, mener vi en bedømmelse av i hvor stor grad vi kan stole på at forskningsresultatene viser 'sannheten' eller den 'virkelige' effekten av tiltakene vi undersøker. En annen måte å uttrykke det på er hvor godt dokumentert forskningsresultatene er. For å vurdere tillit til dokumentasjonen brukte vi GRADE-tilnærmingen (*Grading of Recommendations Assessment, Development and Evaluation*) (87) og det digitale verktøyet GRADEpro (88). Grad av tillit er en kontinuerlig størrelse, men er av praktiske hensyn delt inn i fire kategorier: høy, middels, lav, svært lav. Kategoriene defineres slik:

Høy tillit	⊕⊕⊕⊕	Vi har stor tillit til at effektestimateret ligger nær den sanne effekten
Middels tillit	⊕⊕⊕○	Vi har middels tillit til effektestimateret: effektestimateret ligger sannsynligvis (trolig) nær den sanne effekten, men effektestimateret kan også være vesentlig ulik den sanne effekten. Vi bruker uttrykket <i>trolig</i> for å uttrykke vår tillit til resultatet.

- Lav tillit   ⊕⊕○○   Vi har begrenset tillit til effektestimater: den sanne effekten kan være vesentlig ulik effektestimater. Vi bruker uttrykket *muligens* for å uttrykke vår tillit til resultatet.
- Svært lav tillit   ⊕○○○   Vi har svært liten tillit til at effektestimater ligger nær den sanne effekten. Vi bruker uttrykket *uklart/usikkert* for å uttrykke vår tillit til resultatet.

Vi vurderte fem kriterier for å komme fram til grad av tillit til dokumentasjonen: risiko for systematiske skjevheter (*risk of bias*), grad av konsistens/overensstemmelse mellom resultatene (*consistency*), sparsomme data/presisjon av data (*precision*), direktehet (*directness*) og formidlingsskjevhet (*publication bias*). Da vi ikke gjennomførte noen metaanalyser, tar vi utgangspunkt i de samme fem kriteriene som beskrevet ovenfor, men beskriver vurderingene i tråd med en veiledning fra Murad og kolleger (89).

For observasjonsstudier er det mulig å vurdere oppgradering av dokumentasjonen. Det gjøres ved å vurdere følgende tre kriterier: sterke eller veldig sterke assosiasjoner/sammenhenger mellom tiltak og utfall (det vil si at den beregnede effekten er så stor at det er usannsynlig at den skyldes tilfeldigheter), store eller veldig store dose-responseeffekter, der alle sannsynlige forvekslingsfaktorer (*confounders*) som bidrar til å redusere effektestimater er tatt høyde for i analysene. Ved bruk av ROBINS-E for vurdering av risiko for systematiske skjevheter i observasjonsstudier, starter man på høy tillit, for så å gradere tilliten ned basert på vurderingene av de fem kriteriene beskrevet over.

To medarbeidere (TBJ og LJJ) vurderte tilliten til resultatene sammen. Uenighet om vurderingene ble løst ved diskusjon.

Spørsmål 2 om erfaringer

Basert på mulige veivalg skissert i prosjektplan under «konferering med oppdragsgiver», vurderte vi ikke tilliten til dokumentasjonen av barn og foreldres erfaringer med og opplevelser av delt bosted for barn og unge ved hjelp av GRADE-CERQual. Gitt mengden kvalitative studier inkludert i spørsmålet 2 og den korte tidsrammen valgte vi i stedet å gjøre en helhetlig vurdering, basert på vår vurdering av studienes metodiske begrensninger.

Spørsmål 3 om faktorer

Som beskrevet i prosjektplanen, benyttet vi ikke GRADE eller GRADE-CERQual for å vurdere dokumentasjonen av faktorer som kan påvirke forhold ved barns livskvalitet, barns psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og konflikt mellom foreldre etter samlivsbrudd. Vi utførte i stedet en enkel og helhetlig vurdering, blant annet basert på våre vurderinger av studienes risiko for systematiske skjevheter og metodiske begrensninger.

Refleksivitet

På grunn av tematikkens kompleksitet, engasjementet rundt den (f.eks. rundt forrige rapport (8) og at dette er noe som berører svært mange barn og voksnes liv, har vi gjennom hele arbeidet diskutert og forsøksvis vært veldig bevisste på hvordan vi har gått fram i, tolket og lagt fram materialet. Det har vært viktig for oss å prøve å unngå misforståelser, samt å skape eller framheve skjevheter i materialet. Vi har vært åpne både for oss selv og for hverandre om våre egne erfaringer med relatert tematikk, både faglig og personlig, og hvordan disse erfaringene potensielt kan farge lesing av forskningen og hvordan rapporten skrives. I arbeidsgruppa er det tre kvinner og en mann. Vi kommer fra ulike fagbakgrunner, som familieterapi, ernæring, pedagogikk, psykologi, barn og unges utvikling og sosialantropologi, og representerer både kvantitativ og kvalitativ forskningsmetodikk. Det er også personer med erfaringer fra både relasjonsbrudd og delt bosted i gruppa. Dette har gitt flere perspektiver og innganger til forskningen, både når det gjelder tematikk og metodikk, og skapt et refleksjonsrom hvor vi har diskutert og problematisert egne tilnærminger og framstillinger. Dette refleksjonsrommet ble ytterligere utvidet ved at vi har hatt fagfeller og andre ressurspersoner med ulike faglige og praksisnære perspektiver knyttet til prosjektet.

Andre vurderinger

Problemstillingen angår samværs- og bostedsordninger for barn og unge etter foreldres samlivsbrudd. Siden det ikke er en del av oppdraget og følgelig heller ikke problemstillingen, har vi ikke vurdert særskilte etiske eller økonomiske konsekvenser, selv om etiske aspekter kan være en del av funn i de kvalitative studiene. Vi har heller ikke vurdert aspekter som aksept, likeverd, likestilling, organisatoriske følger eller andre konsekvenser (disse aspektene kan utgjøre deler av funn i de kvalitative studiene). I en fremtidig beslutningsprosess vil det være viktig å vurdere slike aspekter og konsekvenser samlet.

Vedlegg 2: Søkestrategi

Søkeresultater

Søkedato: april 2022

Søkeansvarlig: Lien Nguyen

Fagfellevurdering: Elisabet Hafstad

Database	Antall treff
APA PsycInfo <1806 to April Week 3 2022>	1244
Ovid MEDLINE(R) ALL <1946 to April 25, 2022>	315
Embase <1974 to 2022 April 25>	125
Cochrane Systematic Reviews & CENTRAL (Cochrane Library)	32
CINAHL (EBSCO)	403
Web of Science Core Collection [SCI-EXPANDED & SSCI] (Clarivate)	911
Sociological Abstracts & Social Services Abstracts (ProQuest)	593
Epistemonikos	18
Scopus (Elsevier)	1146
Totalt til importert til EndNote	4787
Totalt etter dublettkontroll i EndNote	2462

Søkestrategier

APA PsycINFO

- 1 divorce/ 8754
- 2 marital separation/ 1730
- 3 relationship termination/ 799
- 4 (divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) adj3 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up*))).ti,ab,bt,id. 26871
- 5 ((unmarried or un-married or never-married or noncohabit* or non-cohabit* or noncustodial or non-custodial or nonmarried or non-married or nonmarital or non-marital or "not married" or nonresident* or non-resident*) adj3 (couple* or parent? or father? or mother?)).ti,ab,bt,id. 2289
- 6 or/1-5 29189
- 7 child custody/ 3119
- 8 (custody or custodial).ti,ab,bt,id. 8556
- 9 (((alternat* or dual) adj (residence* or residential*)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) adj2 arrangement*) or parenting plan* or coparenting or co-parenting or (shared adj (care or parenting)) or physical placement* or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight*).ti,ab,bt,id. 10380
- 10 or/7-9 18718
- 11 6 and 10 3273

- 12 ((joint or physical or shared) adj2 custod*).mp. 599
- 13 11 or 12 3438
- 14 limit 13 to yr="2010-Current" 1244
- 15 remove duplicates from 14 1244

OID MEDLINE@ ALL

- 1 divorce/ 4862
- 2 (divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*)) adj3 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up*))).ti,ab,bt,kf. 18344
- 3 ((unmarried or un-married or never-married or noncohabit* or non-cohabit* or noncustodial or non-custodial or nonmarried or non-married or "not married" or nonmarital or non-marital or nonresident* or non-resident*) adj3 (couple* or parent? or father? or mother?)).ti,ab,bt,kf. 1288
- 4 or/1-3 20993
- 5 child custody/ 1151
- 6 (custody or custodial).ti,ab,bt,kf. 3904
- 7 (((alternat* or dual) adj (residence* or residential*)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) adj2 arrangement*) or parenting plan* or coparenting or co-parenting or (shared adj (care or parenting)) or physical placement* or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight*).ti,ab,bt,kf. 38573
- 8 or/5-7 42982
- 9 4 and 8 830
- 10 ((joint or physical or shared) adj2 custod*).mp. 125
- 11 9 or 10 857
- 12 limit 11 to yr="2010-Current" 315
- 13 remove duplicates from 12 315

EMBASE

- 1 divorce/ 7696
- 2 divorced parent/ 229
- 3 (divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*)) adj3 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up*))).ti,ab,bt,kf. 22035
- 4 ((unmarried or un-married or never-married or noncohabit* or non-cohabit* or noncustodial or non-custodial or nonmarried or non-married or "not married" or nonmarital or non-marital or nonresident* or non-resident*) adj3 (couple* or parent? or father? or mother?)).ti,ab,bt,kf. 1017
- 5 or/1-4 25198
- 6 child custody/ 254
- 7 (custody or custodial).ti,ab,bt,kf. 5049
- 8 (((alternat* or dual) adj (residence* or residential*)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) adj2 arrangement*) or parenting plan* or coparenting or co-parenting or (shared adj (care or parenting)) or physical placement* or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight*).ti,ab,bt,kf. 61902
- 9 or/6-8 66951
- 10 5 and 9 768

11 ((joint or physical or shared) adj2 custod*).mp. 143
 12 10 or 11 812
 13 limit 12 to yr="2010-Current" 355
 14 remove duplicates from 13 351
 15 limit 14 to embase 125

Cochrane Library

ID	Search	Hits
#1	[mh ^Divorce]	64
#2	(divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) NEAR/3 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up*))) :ti,ab,kw	1166
#3	((unmarried or un-married or never-married or noncohabit* or non-cohabit* or noncustodial or non-custodial or nonmarried or non-married or nonmarital or non-marital or "not married" or nonresident* or non-resident*) NEAR/3 (couple* or parent? or father? or mother?)) :ti,ab,kw	43
#4	(1-#3)	1201
#5	[mh ^"Child Custody"]	18
#6	(custody or custodial) :ti,ab,kw	274
#7	((alternat* or dual) NEXT (residence* or residential*)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) NEAR/2 arrangement*) or parenting-plan* or coparenting or co-parenting or (shared NEXT (care or parenting)) or physical-placement* or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight*) :ti,ab,kw	8477
#8	(90-#7)	8742
#9	#4 AND #8	42
#10	((joint or physical or shared) NEAR/2 custod*)	3
#11	#9 or #10 with Cochrane Library publication date Between Jan 2010 and Apr 2022, in Cochrane Reviews	0
#12	#9 or #10 with Publication Year from 2010 to 2022, in Trials	32

CINAHL

#	Query	Results
S1	(MH "Divorce")	2,831
S2	TI ((divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) N2 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up*)))) OR AB ((divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) N2 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up*)))) OR SU ((divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) N2 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up*))))	7,678
S3	TI((unmarried or un-married or never-married or noncohabit* or non-cohabit* or noncustodial or non-custodial or nonmarried or non-married or nonmarital or non-marital or "not married" or nonresident* or non-resident*) N2 (couple* or parent# or father# or mother#)) OR AB((unmarried or un-married or never-married or noncohabit* or	

- non-cohabit* or noncustodial or non-custodial or nonmarried or non-married or non-marital or non-marital or "not married" or nonresident* or non-resident*) N2 (couple* or parent# or father# or mother#)) OR SU((unmarried or un-married or never-married or noncohabit* or non-cohabit* or noncustodial or non-custodial or nonmarried or non-married or nonmarital or non-marital or "not married" or nonresident* or non-resident*) N2 (couple* or parent# or father# or mother#)) 2,255
- S4 S1 OR S2 OR S3 9,650
- S5 (MH "Child Custody") 1,507
- S6 TI(custody or custodial) OR AB(custody or custodial) OR SU(custody or custodial) 3,339
- S7 TI(((alternat* or dual) W0 (residence* or residential*)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) N1 arrangement*) or parenting-plan* or coparenting or co-parenting or (shared W0 (care or parenting)) or physical-placement* or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight*) OR AB(((alternat* or dual) W0 (residence* or residential*)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) N1 arrangement*) or parenting-plan* or coparenting or co-parenting or (shared W0 (care or parenting)) or physical-placement* or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight*) OR SU(((alternat* or dual) W0 (residence* or residential*)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) N1 arrangement*) or parenting-plan* or coparenting or co-parenting or (shared W0 (care or parenting)) or physical-placement* or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight*) 9,971
- S8 S5 OR S6 OR S7 13,174
- S9 S4 AND S8 670
- S10 TI((joint or physical or shared) N1 custod*) OR AB((joint or physical or shared) N1 custod*) OR SU((joint or physical or shared) N1 custod*) 88
- S11 S9 OR S10 696
- S12 S9 OR S10 [Limiters - Published Date: 20100101-20220431; Exclude MEDLINE records] 403

Web of Science

- #1 TS=(divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) NEAR/2 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up*)) or ((unmarried or un-married or never-married or noncohabit* or non-cohabit* or noncustodial or non-custodial or nonmarried or non-married or nonmarital or non-marital or "not married" or nonresident* or non-resident*) NEAR/2 (couple* or parent\$ or father\$ or mother\$))) 31,361
- #2 TS=(custody or custodial or ((alternat* or dual) NEAR/0 (residence* or residential*)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) NEAR/1 arrangement*) or parenting-plan* or coparenting or co-parenting or (shared NEAR/0 (care or parenting)) or physical-placement* or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight*) 45,999
- #3 TS=(((joint or physical or shared) NEAR/1 custod*)) 325
- #4 #2 AND #1 1,648
- #5 #4 OR #3 1716
- #5 #4 OR #3 [Timespan: 2010-01-01 to 2022-04-26 (Index Date)] 911

Sociological Abstracts & Social Services Abstracts

((MAINSUBJECT.EXACT("Child Custody") OR TI,AB(custody or custodial or ((alternat* or dual) PRE/0 (residence* or residential*)) or ((care or living or parenting or residence* or residential* or visit*) NEAR/1 arrangement*) or parenting-plan* or coparenting or co-parenting or (shared PRE/0 (care or parenting)) or physical-placement* or time-sharing or sleepover* or sleep-over* or overnight*)) AND (MAINSUBJECT.EXACT("Divorce") OR MAINSUBJECT.EXACT("Marital Disruption") OR TI,AB(divorc* or post-divorc* or postdivorc* or post-separat* or postseparat* or ((cohabitation* or co-habitation* or couple* or famil* or marriage* or marital or nonmarital or non-marital or parent* or relationship*) NEAR/2 (separat* or dissol* or break-up* or breakup* or split-up*)) or ((unmarried or un-married or never-married or noncohabit* or non-cohabit* or noncustodial or non-custodial or nonmarried or non-married or nonmarital or non-marital or "not married" or nonresident* or non-resident*) NEAR/2 (couple* or parent? or father? or mother?)))) OR TI,AB((joint or physical or shared) NEAR/1 custod*) [Additional limits - Date: From January 01 2010 to April 26 2022] [Treff: 778; 593 etter automatisk deduplisering]

Epistemonikos

Advanced Search > unlabeled search box

((title:(divorc* OR post-divorc* OR postdivorc* OR post-separat* OR postseparat* OR custody OR custodial) OR abstract:(divorc* OR post-divorc* OR postdivorc* OR post-separat* OR post-separat* OR custody OR custodial)) OR title:((cohabitation* OR co-habitation* OR couple* OR famil* OR marriage* OR marital OR nonmarital OR non-marital OR parent* OR relationship*) AND (separat* OR dissol* OR "break up" OR "break ups" OR "break-up" OR "break-ups" OR breakup* OR split-up*)) OR abstract:((cohabitation* OR co-habitation* OR couple* OR famil* OR marriage* OR marital OR nonmarital OR non-marital OR parent* OR relationship*) AND (separat* OR dissol* OR "break up" OR "break ups" OR "break-up" OR "break-ups" OR breakup* OR split-up*)) OR title:((unmarried OR un-married OR "never married" OR noncohabit* OR non-cohabit* OR noncustodial OR non-custodial OR nonmarried OR non-married OR nonmarital OR non-marital OR "not married" OR nonresident* OR non-resident*) AND (couple* OR parent* OR father* OR mother*)) OR abstract:((unmarried OR un-married OR "never married" OR noncohabit* OR non-cohabit* OR noncustodial OR non-custodial OR nonmarried OR non-married OR nonmarital OR non-marital OR "not married" OR nonresident* OR non-resident*) AND (couple* OR parent* OR father* OR mother*)) AND (title:((alternat* AND residen*) OR (dual AND residen*) OR "parenting plan" OR "parenting plans" OR "physical placement" OR "physical placements" OR "time sharing" OR sleepover* OR "sleep-over" OR "sleep-overs" OR overnight*) OR abstract:((alternat* AND residen*) OR (dual AND residen*) OR "parenting plan" OR "parenting plans" OR "physical placement" OR "physical placements" OR "time sharing" OR sleepover* OR "sleep-over" OR "sleep-overs" OR overnight*) OR title:((care OR living OR parenting OR residence* OR residential* OR visit*) AND arrangement*) OR abstract:((care OR living OR parenting OR residence* OR residential* OR visit*) AND arrangement*)) OR (title:((joint OR physical OR shared) AND custod*) OR abstract:((joint OR physical OR shared) AND custod*)) [Treff: 17 Systematic Reviews, 1 Broad Synthesis]

Scopus

(TITLE-ABS-KEY (((("joint" OR "physical" OR "shared") W/1 custod*)))) OR ((TITLE-ABS-KEY ((divorc* OR post-divorc* OR postdivorc* OR post-separat* OR postseparat* OR ((cohabitation* OR co-habitation* OR couple* OR famil* OR marriage* OR "marital" OR "nonmarital" OR "non-marital" OR parent* OR relationship*) W/2 (separat* OR dissol* OR break-up* OR breakup* OR split-up*)) OR (("unmarried" OR "un-married" OR "never-married" OR noncohabit* OR non-cohabit* OR "noncustodial" OR "non-custodial"

OR "nonmarried" OR "non-married" OR "nonmarital" OR "non-marital" OR "not married"
 OR nonresident* OR non-resident*) W/2 (couple* OR "parent" OR "parents" OR "father"
 OR "fathers" OR "mother" OR "mothers")))) AND (TITLE-ABS-KEY (("custody" OR
 "custodial" OR ((alternat* OR "dual") W/0 (residence* OR residential*)) OR (("care"
 OR "living" OR "parenting" OR residence* OR residential* OR visit*) W/1 arrangement*)
 OR parenting-plan* OR "coparenting" OR "co-parenting" OR ("shared" W/0 ("care" OR
 "parenting")) OR physical-placement* OR "time-sharing" OR sleepover* OR sleep-over* OR
 overnight*)))) AND PUBYEAR > 2010 AND NOT INDEX (medline) AND NOT INDEX (em-
 base) AND (EXCLUDE (DOCTYPE , "ed"))
 [Treff: 1146]

Søk etter annen litteratur – grå litteratur

Søk etter annen litteratur ble utført i mai 2022. For søkene i Google og Google Scholar leste vi de 100 første treffene. Videre sjekket vi referanselistene til relevante studier. Vi spurte også fagpersoner med kjennskap til forskningen på feltet om mulig relevant litteratur.

Vi søkte i følgende kilder:

Kilde	Søkeord
Google Scholar (svensk) Treff: 2150	"växelvist boende" "delad vårdnad" "gemensam vårdnad"
Google Scholar (dansk) Treff: 485	deleordning samværsordning samværsarrangement delebørn
Google Scholar (norsk) Treff: 505	"delt bosted" "delt bustad" samværsordning bostedsordning
Google (svensk) Treff: 984	"växelvist boende", "delad vårdnad", "gemensam vårdnad"
Google (dansk) Treff: 7	"deleordning", "samværsordning", "samværsarrangement»
Google (norsk) Treff: 177	"delt bosted", "samværsordning", "bostedsordning"
BASE (norsk, dansk)	deleordning OR samværsordning OR samværsarrangement OR delebørn OR "delt bosted" OR "delt bustad" OR bostedsordning
BASE (svensk)	"växelvist boende" OR "delad vårdnad" OR "gemensam vårdnad"
ORIA (BRAGE)	"delt bosted" OR "delt bustad" OR samværsordning* OR bosteds- ordning*
NorArt	"delt bosted" OR "delt bustad" OR samværsordning* OR bosteds- ordning*
Libris.kb.se	"växelvist boende" OR "delad vårdnad" OR "gemensam vårdnad"

Vedlegg 3: Ekskluderte studier lest i fulltekst

Tabellen omfatter studier vi leste i fulltekst, men som ikke tilfredsstilte inklusjonskriteriene for noen av forskningsspørsmålene (n=92). Begrunnelse for eksklusjon er vist.

Førsteforfatter	Tittel	Begrunnelse
Bakker (2013)	Characteristics of post-separation families in the Netherlands: Shared residence versus resident mother arrangements	Ingen relevante utfall
Bastais (2012)	Do Divorced Fathers Matter? The Impact of Parenting Styles of Divorced Fathers on the Well-being of the Child	Nederlandsk
Bastlien (2013)	Betydning av delt bosted for barns hverdagsliv	Feil populasjon (profesjonsutøvere)
Baude (2010)	Alternating residence: Exploratory study looking at children aged 7 to 10	Fransk
Baude (2013)	Socioemotional adjustment of children aged 4 to 12 years old in joint physical custody: An ecosystemic approach	Fransk
Baude (2016)	Child adjustment in joint physical custody versus sole custody: A meta-analytic review	Ikke systematisk oversikt (ingen ordentlig kvalitetsvurdering, skiller ikke mellom ulike studiedesign)
Baude (2016)	Joint physical custody parents and coparental relationship: Role of attachment relationship between ex-formers and contextual variables linked to the separation	Fransk
Baude (2019)	Adjustment of children in joint custody and associated variables: A systematic review	Skiller ikke mellom ulike studiedesign (16 av 19 er tverrsnittstudier)
Bauserman (2012)	A meta-analysis of parental satisfaction, adjustment, and conflict in joint custody and sole custody following divorce	Ikke systematisk oversikt, kun utfall på foreldre
Bell (2021)	A child's hidden struggles: Self-efficacy and painful feelings in the years following parental separation	Ser ikke utfallene i sammenheng med bostedsordninger
Bennett (2019)	The effects of positive and negative co-parenting post divorce on a child's confidence in romantic relationships as an adult	Feil PICO (omhandler foreldres foreldreskap etter skilsmisse og barnets tilknytning i romantiske forhold som voksen)

Berman (2020)	Children in dual-residence arrangements: A literature review	Ikke systematisk oversikt (ingen kvalitetsvurdering)
Bernet (2015)	Symptom Checklist-90-Revised scores in adult children exposed to alienating behaviors: an Italian sample	Feil PICO (om generell foreldre-fremmedgjøring, ikke knyttet til samvær eller bosted)
Bertoni (2015)	Divorced parents and children of divorce: Social, relational, and individual aspects of wellbeing	Bokkapittel
Braver (2018)	Does joint physical custody "cause" children's better outcomes?	Ikke empirisk studie (diskusjonsartikkel om studiedesign)
Bush (2015)	Children's experiences of sibling relationships after parental separation: A case study approach	Ser mer på bosted/samvær som en faktor i søskenforholdet
Bzostek (2011)	Familial instability and young children's physical health	Feil PICO (om familieustabilitet og kun somatiske barneutfall)
Cashmore (2011)	Children's participation in family law decision-making: Theoretical approaches to understanding children's views.	Feil PICO (om barns deltakelse i beslutninger om bostedsordninger og trivsel med disse)
Chap (2012)	Delt, men hel?:Om børneperspektiver, når hverdagslivet er på tværs af to hjem	Bokkapittel
Chen (2020)	Is the Best Interest of the Child Best for Children? Educational Attainment and Child Custody Assignment	Feil PICO (ikke longitudinelle data og ikke faktorstudie)
Clark (2015)	Family ties and young fathers' engagement in Cape Town, South Africa	Feil PICO (fokus på faktorer som bidrar til at fedre har kontakt med barna sine, som besteforeldrekontakt mm)
Coe (2018)	Divorce-related parental concerns and outcomes from the perspectives of young adult children of divorced parents	Feil PICO (handler ikke om samvær/bosted men voksne barns tanker om foreldrenes bekymringer da de ble skilt)
Cohen (2014)	Contribution of health, coparenting, and maturity of defense mechanisms to the quality of life of divorcing and divorced parents: A longitudinal study	Feil PICO (om foreldres atferd etter skilsmissen)
de Souza (2020)	Coparentality and parental involvement in binuclear families: Systematic literature review	Portugisisk
Dush (2011)	Predictors of supportive coparenting after relationship dissolution among at-risk parents	Feil PICO (om foreldres atferd etter skilsmissen)
Eberle (2018)	The non-residential father: How does he matter?	Feil PICO (fokus på fedre, ikke barn/unge, omhandler ikke samvær eller bosted)
Elizabeth (2019)	'It's an invisible wound': the disenfranchised grief of post-separation mothers who lose care time	Feil PICO (om mødres sorg etter tap av samvær med barn)
Escapa (2017)	Effects of Post-Divorce Parental Conflict on Children's Educational Achievement	Feil PICO (ikke samvær og bosted)
Fomby (2020)	Family complexity and children's behavior problems over two U.S. Cohorts	Feil PICO (om barns påvirkning av dannelsen av nye familiekonstellasjoner)
Fransson (2014)	Exploring salivary cortisol and recurrent pain in mid-adolescents living in two homes	Feil PICO (måler stress hos ungdommer i delt bosted, kun tverrsnitt, ingen relevant sammenligningsgruppe, ingen faktorer)

Fransson (2015)	Barn i växelvis boende – en forskningsöversikt	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)
Fransson (2018)	What can we say regarding shared parenting arrangements for Swedish children?	Ikke empirisk studie (viser til andre studier)
Fransson (2018)	The Living Conditions of Children with Shared Residence - the Swedish Example	Feil PICO (om egenskaper ved familiene med de ulike bostedsformene - ikke faktorer)
Garasky (2010)	Toward a Fuller Understanding of Nonresident Father Involvement: An Examination of Child Support, In-Kind Support, and Visitation	Feil PICO (om forholdet mellom fedres økonomiske støtte og samvær)
Grzybowski (2010)	Father's home, mother's home: Co-parenting after divorce	Portugisisk
Hansson (2020)	Småbarns anknytning till föräldrarna vid skilsmässa och växelvist boende	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)
Haugen (2015)	Barns innflytelse på samværsordninger og bosted. Barns samvær og bosted i familier der foreldrene ikke bor sammen	Feil PICO (om barns innflytelse på prosessen om valg av bostedsordning)
Herrero (2020)	Family communication, adaptation to divorce and children's maladjustment: The moderating role of coparenting	Feil PICO (omhandler ikke bosted eller samvær)
Holt (2016)	'Quality' contact post-separation/divorce: A review of the literature	Ikke-systematisk oversikt
Jackson (2019)	Harsh parenting and black boys' behavior problems: Single mothers' parenting stress and nonresident fathers' involvement	Feil PICO (sammenligninger foreldrepraksiser hos enslige mødre når far har samvær og ikke)
Jay (2018)	Explanatory style as a moderator between perceived interparental conflict and depression and anxiety among emerging adults who experienced parental divorce as a child	Duplikat
Kalil (2011)	Divorced Fathers' Proximity and Children's Long-Run Outcomes: Evidence From Norwegian Registry Data	Feil PICO (om reiseavstandf til far, uavhengig av bostedsordning)
Karberg (2016)	Children's adjustment to parents' break up: The family system mechanisms	Feil PICO (om ustabilitet i borformer - fra singel til samboer, fra gift til skilt osv)
Karberg (2020)	Children's adjustment to parents' breakup: The mediational effects of parenting and coparenting	Feil PICO (om forelders bytte av partner med overgang fra et bosted/hjem til et annet)
Kitterød (2015)	Praktiseres delt bosted for barn av andre foreldrer enn før?	Feil utfallsmål (kun beskrivelse av de familiene som praktiserer delt bosted og endringer over tid)
Kitterød (2016)	Delt bosted for barna etter samlivsbrudd - en praksis for folk flest?	Feil PICO (om utbredelsen av delt bosted og hvilke familier som velger dette i 2012 vs i 2004)
Koppen (2019)	"Loose ties? Determinants of father-child contact after separation in Germany": Erratum	Feil PICO (erratum, men originalartikkel handler om fedres kontakt med barn etter skilsmissen, ingen faktorer)

Lamela (2016)	Coparenting after marital dissolution and children's mental health: a systematic review	Ikke systematisk oversikt (ingen kvalitetsvurdering)
Leclair (2019)	Association between child custody and postseparation coparenting: A meta-analysis	Alle unntatt én av de inkluderte studiene er publisert før 2010, og den resterende inkluderte har vi inkludert på fulltekstnivå (Spruijt,2010)
Lis (2021)	Conflictual separation and co-parenting: The children's voice	Italiensk
Lyngstad (2014)	Hos mor, hos far eller delt bosted? Individuelle endringer i barns bo-ordning når foreldrene bor hver for seg	Feil utfallsmål (beskriver stabilitet i bostedsordningene)
Lyngstad (2014a)	Bosted og samvær 2002, 2004 og 2012, Endringer i ansvar og omsorg for barna når mor og far bor hver for seg	Feil PICO (om omfang av ulike bostedsordninger)
Lyngstad (2014b)	Hos mor, hos far eller delt bosted? Individuelle endringer i barns bo-ordning når foreldrene bor hver for seg	Feil PICO (om omfang av ulike bostedsordninger)
Lyngstad (2014)	Når barnet har to foreldrehjem: bostedsordninger for barn med mor og far som bor hver for seg	Feil PICO (om endring og stabilitet i ulike bostedsordninger ifølge mødrene og fedrene)
Løvgren (2019)	Ungdata junior 2017–2018. Resultater fra en spørreundersøkelse blant elever i alderen 10 til 12 år.	Feil PICO (ikke om bostedsordninger)
Mahrer (2018)	Does Shared Parenting Help or Hurt Children in High-Conflict Divorced Families?	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)
Marin (2017)	Comparative study between Spanish Court decisions and the results of empirical studies on their psychological implications in children in shared and joint custody	Spansk
Marschall (2016)	Children's perspectives on post-divorce family life: Continuity and change	Bokkapittel
Mikolai (2020)	Family life transitions, residential relocations, and housing in the life course: Current research and opportunities for future work: Introduction to the Special Collection on "Separation, Divorce, and Residential Mobility in a Comparative Perspective"	Ikke empirisk studie
Nielsen (2011)	Shared parenting after divorce: A review of shared residential parenting research	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)
Nielsen (2014)	Shared physical custody: Summary of 40 studies on outcomes for children	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)
Nielsen (2017)	Re-examining the research on parental conflict, coparenting, and custody arrangements	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)
Nielsen (2018)	Joint versus sole physical custody: Children's outcomes independent of parent-child relationships, income, and conflict in 60 studies	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)
Nielsen (2018)	Joint versus sole physical custody: Outcomes for children independent of family income or parental conflict	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)

O'Hara (2019)	Parenting Time, Parenting Quality, Interparental Conflict, and Mental Health Problems of Children in High-Conflict Divorce	Feil PICO (fokus på skilsmisseprosessen)
Ortega-Gaspar (2021)	Impact of joint physical custody and best interest of the child: Reflections from a critical review of empirical studies	Ikke systematisk oversikt
Ottosen (2012)	DELEBØRN I TAL EN ANALYSE AF SKILSMISSEBØRNS SAMVÆR BASERET PÅ SFI'S BØRNEFORLØBSUNDERSØGELS	Feil PICO (i analysen av faktorer skiller det ikke mellom ulike bosteds/samværsordninger)
Ottosen (2017)	FORÆLDREKONFLIKTER EFTER SAMLIVSBRUDET Karakteristika og risikofaktorer i komplekse forældreansvarssager	Feil PICO (om konfliktnivå og betydning for barnet fremfor betydningen av bosted/samvær for barnet)
Parkinson (2015)	"Reforming relocation law: An evidence-based approach": Erratum	Feil PICO (erratum, men originalartikelen handler om flytting, ikke bosted/samvær)
Pelletier (2017)	Avec qui les enfants vont-ils vivre ? Facteurs associés au partage du temps parental lors d'une séparation	Fransk
Poortman (2017)	Shared residence after separation: A review and new findings from the Netherlands	Feil PICO (undersøker andelen med delt bosted)
Ranieri (2016)	Coparenting in divorced and married parents and children's psychosocial adjustment	Bokkapittel (studie fra 2002)
Rasmussen (2016)	How distance to a non-resident parent relates to child outcomes	Feil PICO (om reiseavstand til far, uavhengig av bostedsordning)
Reinstein (2018)	Co-parenting after divorce: The relation among forgiveness, empathy, and hostile attribution bias	Feil PICO
Reiter (2013)	Impact of divorce and loss of parental contact on health complaints among adolescents	Feil PICO (om skilsmisseerfaringer med eller uten tap av foreldrekontakt og mental helse hos barna)
Rejaän (2021)	Postdivorce Coparenting Patterns and Relations With Adolescent Adjustment	Feil PICO (om foreldrestil og foreldreatferd og barns internaliserende og eksternaliserende atferd)
Sass (2015)	A Phenomenological Study of Interpersonal Experience in Melancholia, Mania, and Schizophrenia	Feil PICO
Schemminger (2020)	Legal contact arrangement rules-What happens afterwards?	Tysk
Schenk (2016)	Barn i mekling, når barnevernet er involvert	Feil PICO (om barn i mekling)
Schier (2015)	All a matter of expediency, or not? Multilocality and residential distance after separation and divorce	Tysk
Smyth (2016)	Shared-time parenting: Evaluating the evidence of risks and benefits to children	Bokkapittel
Smyth (2017)	Special issue on shared-time parenting after separation	Ikke empirisk studie
Steinbach (2019)	Children's and parents' well-being in joint physical custody: A literature review	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)

Stevenson (2018)	Associations between parental relocation following separation in childhood and maladjustment in adolescence and young adulthood	Feil PICO (eksponering er relokasjon fremfor bosted/samvær)
Tereškinas (2019)	Undoing fatherhood: postdivorce fathering practices in Lithuania	Feil PICO (om farskap og identitet etter en skilsmisse)
Togliatti (2011)	How couples re-organized themselves following divorce: Adjustment, co-parenting and family alliance	Feil PICO (om foreldres nye familier etter skilsmisse)
Vanassche (2017)	Alternating residence for children after parental separation: Recent findings from Belgium	Ikke-systematisk oversikt (har sjekket inkluderte studier)
Wadsby (2014)	Commuting between two parental households: The association between joint physical custody and adolescent wellbeing following divorce	Ingen analyse som ser faktorene i sammenheng med både bostedsordning og utfall
Walper (2020)	Care Models in Separation Families: A Focus on Shared Parenting Arrangements	Tysk
Werneck (2015)	Father-Child-Contact and Well-being of the Children in Separated and Non-Separated Families	Tysk
Wiik (2015)	Samarbeid mellom foreldre som bor hver for seg	Feil PICO (beskriver konfliktnivå i familier med ulike bostedsordninger, og den beskriver for eksempel foreldres utdanning og barnets alder, men den gjør ingen multivariate analyser)
XXX	Joint custody lessens impact on children	Ikke empirisk studie (nyhetsartikkel som beskriver Bergström (2018) som vi allerede har inkludert)

Vedlegg 4: Alle kvalitative studier av erfaringer

Fullstendig referanse for alle kvalitative studier om erfaringer med delt bosted (N=30). De nordiske studiene (n=17) er markert med *

*Aglen Mari Linna Mosebekk and Berg Nina Gunnerud; Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet; Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse Geografisk i;. (2011). *Delt bosted - helt hjemme?: Et geografisk perspektiv på samværsordningen delt bosted og hjem*: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Geografisk institutt.

Baude, A. & Sagnes, Flore & Zaouche Gaudron, Chantal. (2010). [Alternating residence: Exploratory study looking at children aged 7 to 10] La résidence alternée: Étude exploratoire auprès d'enfants âgés de 7 à 10 ans. *Dialogue*. 188. 10.3917/dia.188.0133.

*Bergstrom Malin, Sarkadi Anna and Hjern Anders ; Fransson Emma ;. (2019). "We also communicate through a book in a diaper bag"-Separated parents' ways to coparent and promote adaptation of their 1-4 year olds in equal joint physical custody. *PLoS ONE Vol 14(4), 2019 and ArtID e0214913*, 14(4), pp..

*Berman Rakel. (2019). *Barns röster om växelvis boende : vardagsliv, familjepraktiker och nära relationer*. Göteborg: Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

Campo Monica, Fehlberg Belinda and Millward Christine ; Carson Rachel ;. (2012). Shared parenting time in Australia: exploring children's views. *The Journal of Social Welfare & Family Law*, 34(3), pp.295-313.

Cashmore Judy. (2011). Children's participation in family law decision-making: Theoretical approaches to understanding children's views. *Children and Youth Services Review*, 33(4), pp.515-520.

Fehlberg Belinda and Millward Christine. (2013). Post-separation parenting and financial arrangements over time : Recent qualitative findings. *Family Matters : Newsletter of the Australian Institute of Family Studies*, (92), pp..

*French-Buddas, H. (2020). *Föräldrarnas tankar och upplevelser om växelvist boende bland barn under sju års ålder*. Thesis, Yrkeshøgskolan Arcadia.

*Haugen G M. D. (2010). Children's perspectives on everyday experiences of shared residence: time, emotions and agency dilemmas. *Children & Society*, 24(2), pp.112-122.

Janning Michelle, Laney Jill and Collins Caitlyn ;. (2010). Spatial and Temporal Arrangements, Parental Authority, and Young Adults' Postdivorce Experiences. *Journal of Divorce & Remarriage*, 51(7), pp.413-427.

*Johnsen I O and Litland A S; Hallstrom I K;. (2018). Living in Two Worlds - Children's Experiences After Their Parents' Divorce - A Qualitative Study. *JOURNAL OF PEDIATRIC NURSING-NURSING CARE OF CHILDREN & FAMILIES*, 43, pp.E44-+.

*Kitterød R H. (2020). Two different homes-Children about shared residence. *Norsk Antropologisk Tidsskrift*, 31(1-2), pp.35-47.

*Kitterød Ragni Hege and Lidén Hilde. (2021). Children in dual-residence arrangements: Exploring discourses of fairness and children's best interest in Norway. *Children & Society*, 35(4), pp.549-562.

---

*Lidén Hilde and Kitterød Ragni Hege. (2019). *Delt bosted: Barns perspektiver og utfyllende kunnskap*. : Institutt for samfunnsforskning.

---

*Lidén, H., & Kitterød, R. H. (2020). To forskjellige hjem – Barn om delt bosted. *Norsk antropologisk tidsskrift*, 31(1-02), 35-47. doi:10.18261/issn.1504-2898-2020-01-02-04

Markham Melinda Stafford and Hartenstein Jaimee L; Mitchell Yolanda T; Aljayyousi-Khalil Ghadir. (2017). Communication among parents who share physical custody after divorce or separation. *Journal of Family Issues*, 38(10), pp.1414-1442.

---

*Marschall Anja. (2014). Who cares for whom? Revisiting the concept of care in the everyday life of post-divorce families. *Childhood: A Global Journal of Child Research*, 21(4), pp.517-531.

---

*Marschall Anja. (2017). When everyday life is double looped. Exploring children's (and parents') perspectives on post-divorce family life with two households. *Children & Society*, 31(5), pp.342-352.

---

*Mathiesen Cesilie. (2014). *Delt bosted etter foreldres samlivsbrudd. Hva kan ungdommer fortelle om hvordan de har opplevd å vokse opp med to hjem?*

Oakes, Margaret Leila. *Divorce and Joint Custody: Loss and Transition in the End of Parental Marriage, Mourning the Martial Relationship, and the Re-formulation of a Co-parental Dyad*. Diss. City University of New York, 2011.

---

*Ottosen, M. H., & Schwartz, R. (2013). Beskyttelses- og risikofaktorer for skilsmissebørns trivsel i deleordninger. *Fokus på familien*, 41(1), 59-78. doi:10.18261/ISSN0807-7487-2013-01-05

---

*Ottosen, M.h., Stage, s. og Jensen, H. S. (2011) *Børn i deleordninger. En kvalitativ undersøgelse*. København. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

---

Prazen Ariana, Wolfinger Nicholas H and Cahill Caitlin ; Kowaleski-Jones Lori ;. (2011). Joint physical custody and neighborhood friendships in middle childhood. *Sociological Inquiry*, 81(2), pp.247-259.

Sadowski Christina and McIntosh Jennifer E. (2015). A phenomenological analysis of the experience of security and contentment for latency aged children in shared-time parenting arrangements. *Journal of Phenomenological Psychology*, 46(1), pp.69-104.

Sadowski Christina and McIntosh Jennifer E. (2016). On laughter and loss: Children's views of shared time, parenting and security post-separation. *Childhood: A Global Journal of Child Research*, 23(1), pp.69-86.

Saini M and Birnbaum R. (2015). A qualitative synthesis of children's experiences of shared care post divorce. *International Journal of Children's Rights*, 23(1), pp.109-132.

---

*Sigurdardóttir S, Júlíusdóttir S and Pálsdóttir D ;. (2018). Children's voices on equal time-sharing arrangement following parents' divorce. *Journal of Social Welfare and Family Law*, 40(2), pp.164-180.

---

*Sollied Vårinn. (2015). *Vi er sammenhengende. Hvordan opplever barn og unge skiftet mellom sine to hjem når de har delt bosted? . .*

Zartler Ulrike and Grillenberger Katrin. (2017). Doubled Homes - Doubled Social Ties? Children's Relationships in Post-Divorce Shared Residence Arrangements. *Children & Society*, 31(2), pp.144-156.

---

*Aas Ingvild Elise. (2013). *Delt bosted - når utfordringene blir for store : en studie av livssituasjonen til barn som ukentlig flytter mellom mor og far : hvilke helsemessige, faglige og sosiale konsekvenser registreres hos barna*. : Universitetet i Nordland.

Vedlegg 5: Alle kvantitative studier av faktorer

Fullstendig referanse for alle kvantitative studier av faktorer (N=71). De nordiske studiene (n=23) er markert med *

Altenburger LE. Resident and Non-resident Father Involvement, Coparenting, and the Development of Children's Self-Regulation Among Families Facing Economic Hardship. *Frontiers in Psychology* 2022;13:785376.

Altenhofen S, Sutherland K, Biringen Z. Families experiencing divorce: Age at onset of overnight stays, conflict, and emotional availability as predictors of child attachment. *Journal of Divorce & Remarriage* 2010;51(3):141-56.

Augustijn L. The association between joint physical custody and children's mental health. Do children's experiences of parental loyalty conflicts moderate the relationship? *CHILDREN & SOCIETY*.

Augustijn L. Children's experiences of stress in joint physical custody. *Child & Youth Care Forum* 2021:No Pagination Specified.

Augustijn L. Joint physical custody, parent-child relationships, and children's psychosomatic problems. *Journal of Public Health* 2021.

Augustijn L. The relation between joint physical custody, interparental conflict, and children's mental health. *JFR-JOURNAL OF FAMILY RESEARCH* 2021;33(3):613-36.

Bacro F, Macario de Medeiros J. Externalizing behaviors and attachment disorganization in children of different-sex separated parents: The protective role of joint physical custody. *Scandinavian Journal of Psychology* 2020:No Pagination Specified.

Barumandzadeh R, Martin-Lebrun E, Barumandzadeh T, Poussin G. The impact of parental conflict and the mitigating effect of joint custody after divorce or separation. *Journal of Divorce & Remarriage* 2016;57(3):212-23.

Bastais K, Mortelmans D. Does the Parenting of Divorced Mothers and Fathers Affect Children's Well-Being in the Same Way? *CHILD INDICATORS RESEARCH* 2014;7(2):351-67.

Bastais K, Mortelmans D. Parenting as mediator between post-divorce family structure and children's well-being. *Journal of Child and Family Studies* 2016;25(7):2178-88.

Bastais K, Pasteels I. Is joint physical custody in the best interests of the child? Parent-child relationships and custodial arrangements. *Journal of Social and Personal Relationships* 2019;36(11-12):3752-72.

Bastais K, Ponnet K, Mortelmans D. Parenting of divorced fathers and the association with children's self-esteem. *Journal of Youth and Adolescence* 2012;41(12):1643-56.

Bastais K, Ponnet K, Mortelmans D. Do divorced fathers matter? The impact of parenting styles of divorced fathers on the well-being of the child. *Journal of Divorce & Remarriage* 2014;55(5):363-90.

-
- *Bergstrom M, Fransson E, Fabian H, Hjern A, Sarkadi A, Salari R. Preschool children living in joint physical custody arrangements show less psychological symptoms than those living mostly or only with one parent. *Acta Paediatrica* 2018;107(2):294-300.
-
- *Bergstrom M, Fransson E, Hjern A, Kohler L, Wallby T. Mental health in Swedish children living in joint physical custody and their parents' life satisfaction: A cross-sectional study. *Scandinavian Journal of Psychology* 2014;55(5):433-9.
-
- *Bergstrom M, Fransson E, Modin B, Berlin M, Gustafsson Per A, Hjern A. Fifty moves a year: Is there an association between joint physical custody and psychosomatic problems in children? *Journal of Epidemiology and Community Health* 2015;69(8):769-74.
-
- *Bergstrom M, Fransson E, Wells MB, Kohler L, Hjern A. Children with two homes: Psychological problems in relation to living arrangements in Nordic 2- to 9-year-olds. *Scandinavian Journal of Public Health* 2019;47(2):137-45.
-
- *Bergstrom M, Modin B, Fransson E, Rajmil L, Berlin M, Gustafsson PA, et al. Living in two homes-a Swedish national survey of wellbeing in 12 and 15 year olds with joint physical custody. *BMC Public Health* 2013;13:868.
-
- *Bergstrom M, Salari R, Hjern A, Hognas R, Bergqvist K, Fransson E. Importance of living arrangements and coparenting quality for young children's mental health after parental divorce: a cross-sectional parental survey. *BMJ Paediatrics Open* 2021;5(1):e000657.
-
- Bjarnason T, Arnarsson Arsaell M. Joint physical custody and communication with parents: A cross-national study of children in 36 western countries. *Journal of Comparative Family Studies* 2011;42(6):871-90.
-
- Bjarnason T, Bendtsen P, Arnarsson Arsaell M, Borup I, Iannotti Ronald J, Löfstedt P, et al. Life Satisfaction Among Children in Different Family Structures: A Comparative Study of 36 Western Societies. *Children & Society* 2012;26(1):51-62.
-
- *Buch T, Hermansen Å, Solem May B. Familieliv og ungdoms livstilfredshet. En kvantitativ studie av sammenhengen mellom familiestruktur, sosiale relasjoner og livstilfredshet blant videregåendelever i Oslo kommune. *OsloMet-Storbyuniversitetet*; 2020.
-
- *Carlsund A, Eriksson U, Lofstedt P, Sellstrom E. Risk behaviour in Swedish adolescents: Is shared physical custody after divorce a risk or a protective factor? *European Journal of Public Health* 2013;23(1):3-8.
-
- *Carlsund A, Eriksson U, Sellstrom E. Shared physical custody after family split-up: Implications for health and well-being in Swedish schoolchildren. *Acta Paediatrica* 2013;102(3):318-23.
-
- Citron Kimberly L. The relationships among custody and visitation arrangements, parental conflict, and adolescent outcomes in the context of divorce. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering* 2013;74(6-B(E)):No Pagination Specified.
-
- Cyr F, Di Stefano G, Desjardins B. Family life, parental separation, and child custody in Canada: A focus on Quebec. *Family Court Review* 2013;51(4):522-41.
-
- *Dissing Agnete S, Dich N, Andersen Anne-Marie N, Lund R, Rod Naja H. Parental break-ups and stress: Roles of age & family structure in 44 509 pre-adolescent children. *European Journal of Public Health* 2017;27(5):829-34.
-
- Drapeau S, Baude A, Ouellet J, Godbout E, Ivers H, Saint-Jacques M-C. Relations between post-divorce custody arrangements, family contexts, and children's adjustment. *Journal of Child Custody: Research, Issues, and Practices* 2017;14(1):11-33.
-
- Dujeu M, Castetbon K, Rouche M, Lebacq T, Pedroni C, Godin I. Eight-year changes in adolescent self-rated health and life satisfaction in relation to living arrangement. *Journal of Divorce & Remarriage* 2021:No Pagination Specified.
-

Elam KK, Sandler I, Wolchik SA, Tein JY, Rogers A. Latent Profiles of Postdivorce Parenting Time, Conflict, and Quality: Children's Adjustment Associations. *JOURNAL OF FAMILY PSYCHOLOGY* 2019;33(5):499-510.

Fabricius William V, Suh Go W. Should infants and toddlers have frequent overnight parenting time with fathers? The policy debate and new data. *Psychology, Public Policy, and Law* 2017;23(1):68-84.

---

*Fransson E, Turunen J, Hjern A, Ostberg V, Bergstrom M. Psychological complaints among children in joint physical custody and other family types: Considering parental factors. *Scandinavian Journal of Public Health* 2016;44(2):177-83.

Furino Melissa E. Impact of parental support and parenting plans on life satisfaction and self-esteem in adult children of divorce. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering* 2018;79(11-B(E)):No Pagination Specified.

Gartrell N, Bos H, Peyser H, Deck A, Rodas C. Family characteristics, custody arrangements, and adolescent psychological well-being after lesbian mothers break up. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies* 2011;60(5):572-85.

---

*Hagquist C. Family residency and psychosomatic problems among adolescents in Sweden: The impact of child-parent relations. *Scandinavian Journal of Public Health* 2016;44(1):36-46.

Havermans N, Sodermans An K, Matthijs K. Residential arrangements and children's school engagement: The role of the parent-child relationship and selection mechanisms. *Youth & Society* 2017;49(8):1104-22.

Havermans N, Vanassche S, Matthijs K. Children's post-divorce living arrangements and school engagement: Financial resources, parent-child relationship, selectivity and stress. *Journal of Child and Family Studies* 2017;26(12):3425-38.

---

*Hjern A, Bergstrom M, Fransson E, Kjaer U. Living arrangements after parental separation have minimal impact on mental health at age 7 years. *Acta Paediatrica* 2021;110(9):2586-93.

---

*Hjern A, Urhoj SK, Fransson E, Bergstrom M. Mental Health in Schoolchildren in Joint Physical Custody: A Longitudinal Study. *Children* 2021;8(6):04.

Hough P. Relationship between custody arrangements and psychological functioning of young adults from divorced families. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering* 2010;70(7-B):4486.

Jan L, Ragni Hege K, Hilde Lidén og Kenneth Aarskaug W. Hvilke fedre har lite eller ingen kontakt med barna når foreldrene bor hver for seg? 2015. Tilgjengelig fra: https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/215357?_ts=14b070c0438

Jay J. Explanatory Style as a Moderator between Perceived Interparental Conflict and Depression and Anxiety among Emerging Adults Who Experienced Parental Divorce as a Child. *Explanatory Style as a Moderator Between Perceived Interparental Conflict & Depression & Anxiety Among Emerging Adults Who Experienced Parental Divorce as a Child* 2017:1-.

Kalmijn M. Father-Child Relations after Divorce in Four European Countries: Patterns and Determinants. *Comparative Population Studies* 2015;40(3).

Kalmijn M. Father-Child Contact, Interparental Conflict, and Depressive Symptoms among Children of Divorced Parents. *EUROPEAN SOCIOLOGICAL REVIEW* 2016;32(1):68-80.

King V, Stamps M, Katherine, Hawkins Daniel N. Adolescents with two nonresident biological parents: Living arrangements, parental involvement, and well-being. *Journal of Family Issues* 2010;31(1):3-30.

Koppen K, Kreyenfeld M, Trappe H. Loose ties? Determinants of father-child contact after separation in Germany. *Journal of Marriage and Family* 2018;80(5):1163-75.

---

*Låftman Sara B, Bergstrom M, Modin B, Ostberg V. Joint physical custody, turning to parents for emotional support, and subjective health: A study of adolescents in Stockholm, Sweden. *Scandinavian Journal of Public Health* 2014;42(5):456-62.

---

*Lidén H, Kitterød Ragni H. Delt bosted: Barns perspektiver og utfyllende kunnskap. *NA* 2019;NA(NA):NA-NA.

McIntosh J, Smyth B, Kelaher M, Wells Y, Long C. Post-separation parenting arrangements Patterns and developmental outcomes: Studies of two risk groups. *Family Matters* 2011;(86):40-8.

McIntosh Jennifer E, Smyth Bruce M, Kelaher M. Overnight care patterns following parental separation: Associations with emotion regulation in infants and young children. *Journal of Family Studies* 2013;19(3):224-39.

Modecki (2015) Latent Profiles of Nonresidential Father Engagement Six Years After Divorce Predict Long-Term Offspring Outcomes

---

Neoh J, Mellor D. Shared parenting: Adding children's voices and their measures of adjustment to the evaluation. *Journal of Child Custody: Research, Issues, and Practices* 2010;7(3):155-75.

Nichols S. Custody arrangement and communication style as predictors of parent-child relationships post divorce. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences* 2018;79(9-A(E)):No Pagination Specified.

Nilsen, Sondre Aasen, Breivik K, Wold B, Boe T. Divorce and family structure in Norway: Associations with adolescent mental health. *Journal of Divorce & Remarriage* 2018;59(3):175-94.

Ottosen, Mai Heide, Asger Graa A, Karen Margrethe D, Anne-Dorthe H, Mette L, Signe Lynne Boe R. Skilsmissebørns trivsel – hvilken rolle spiller samværsordningen? I: Børn og Unge i Danmark - Velfærd og trivsel 2018. 2018. Tilgjengelig fra: <https://www.vive.dk/media/pure/10762/2240313>

Pilkauskas Natasha V, Schneider William J. Father involvement among nonresident dads: Does paternity leave matter? *Journal of Marriage and Family* 2020;82(5):1606-24.

Poortman A-R. Postdivorce parent-child contact and child well-being: The importance of predivorce parental involvement. *Journal of Marriage and Family* 2018;80(3):671-83.

Sandler Irwin N, Wheeler Lorey A, Braver Sanford L. Relations of parenting quality, interparental conflict, and overnights with mental health problems of children in divorcing families with high legal conflict. *Journal of Family Psychology* 2013;27(6):915-24.

Sodermans An K, Matthijs K. Joint physical custody and adolescents' subjective well-being: A personality x environment interaction. *Journal of Family Psychology* 2014;28(3):346-56.

Spruijt E, Duindam V. Joint physical custody in the Netherlands and the well-being of children. *Journal of Divorce & Remarriage* 2010;51(1):65-82.

Steinbach A, Augustijn L. Children's well-being in sole and joint physical custody families. *Journal of Family Psychology* 2021:No Pagination Specified.

Steinbach A, Augustijn L, Corkadi G. Joint physical custody and adolescents' life satisfaction in 37 north american and european countries. *Family Process* 2020:No Pagination Specified.

Tornello Samantha L, Emery R, Rowen J, Potter D, Ocker B, Xu Y. Overnight custody arrangements, attachment, and adjustment among very young children. *Journal of Marriage and Family* 2013;75(4):871-85.

---

*Turunen J. Shared physical custody and children's experience of stress. *Journal of Divorce & Remarriage* 2017;58(5):371-92.

---

*Turunen J, Fransson E, Bergstrom M. Self-esteem in children in joint physical custody and other living arrangements. *Public Health* 2017;149:106-12.

---

*Turunen J, Norell-Clarke A, Hagquist C. How do children and adolescents of separated parents sleep? An investigation of custody arrangements, sleep habits, sleep problems, and sleep duration in Sweden. *Sleep Health* 2021;7(6):716-22.

---

*Ulveseter G, Breivik K, Thuen F. Health-related adjustment of adolescents in various postdivorce family structures with main focus on father custody with and without a stepmother. *Journal of Divorce & Remarriage* 2010;51(7):379-95.

Vanassche S, Sodermans An K, Matthijs K, Swicegood G. Commuting between two parental households: The association between joint physical custody and adolescent wellbeing following divorce. *Journal of Family Studies* 2013;19(2):139-58.

Viry G. Coparenting and children's adjustment to divorce: The role of geographical distance from fathers. *Journal of Divorce & Remarriage* 2014;55(7):503-26.

Wadsby M, Priebe G, Svedin Carl G. Adolescents with alternating residence after parental divorce: A comparison with adolescents living with both parents or with a single parent. *Journal of Child Custody: Research, Issues, and Practices* 2014;11(3):202-15.

Weston R, Qu L, Gray M, Kaspiw R, Moloney L, Hand K. Care-time arrangements after the 2006 reforms: Implications for children and their parents. *Family Matters* 2011;86(1):19-32.

Vedlegg 6: Vurdering av risiko for systematiske skjevheter med ROBINS-E

Domain 1: Risk of bias due to confounding		
Signalling questions	Choose a response	Written justification for response
1,1 Did the authors control for all the important confounding factors for which this was necessary?	WN (no, but uncontrolled confounding was probably not substantial)	Kun sett på relasjon mellom mor-far ved 6 mnd. samt at dette er mors oppfatning av far som byrde.
1,2 Were confounding factors that were controlled for (and for which control was necessary) measured validly and reliably by the variables available in this study?	WN (no, but the extent of measurement error in confounding factors was probably not substantial)	
1,3 Did the authors control for any variables after the start of the exposure period being studied that could have been affected by the exposure?	N	
1,4 Did the use of negative controls, or other considerations, suggest serious uncontrolled confounding?	N	
Risk of bias (due to confounding) in the estimated effect of exposure on the outcome.	Some Concerns	Svakheter ved målingen, burde tatt høyde for dette.
What is the predicted direction of bias due to confounding?	Towards benefit of (higher) exposure	
Is the risk of bias (due to confounding) sufficiently high, in the context of its likely direction and the magnitude of the estimated exposure effect, to threaten conclusions about whether the exposure has an important effect on the outcome?	Yes	
Domain 2: Risk of bias arising from measurement of the exposure		
Signalling questions	Choose a response	Written justification for response
Mismeasurement or misclassification of the exposure.		
2,1 Does the measured exposure well-characterize the exposure metric specified to be of interest in this study? <i>[This was specified in the answers to D2, D3 and D4]</i>	WN (no, to a small extent)	Det er ikke tatt høyde for tidspunkt for endring i bostedsordning.

2,2	Was the exposure likely to be measured with error, or misclassified?	SY (yes, probably a substantial amount)	Ingen info om måletidspunkt og hvorvidt det har vært noen endringer i bostedsordning i denne perioden for barnet.
Bias in the estimated effect of exposure arising from mismeasurement or misclassification of the exposure.			
2,3	Could mismeasurement or misclassification of exposure have been differential (i.e. related to the outcome or risk of the outcome)?	PN	
2,4	Is non-differential measurement error likely to bias the estimated effect of exposure on outcome?	PN	
Risk of bias (arising from measurement of exposure) in the estimated effect of exposure on the outcome:		High Risk of Bias	
What is the predicted direction of bias arising from measurement of exposure?		Insufficient information available	
Is the risk of bias (arising from measurement of exposure) sufficiently high, in the context of its likely direction and the magnitude of the estimated exposure effect, to threaten conclusions about whether the exposure has an important effect on the outcome?		Yes	
Domain 3: Risk of bias in selection of participants into the study (or into the analysis)			
Signalling questions		Choose a response	Written justification for response
A. Questions about bias due to exclusion of follow up after the start of the exposure window defined in D3			
3,1	Did follow-up begin at (or close to) the start of the exposure window for most participants? [<i>The exposure window is specified in D3</i>]	N	Vi vet ikke når eksponeringen startet (når tid barnet har byttet eksponeringsgruppe), annet enn at målinger ble gjort ved 7 og 11 års alderen.
3,2	Is the effect of exposure likely to be constant over the period of follow up analysed?	N	Se 3,1, samt at det er sannsynlig at det er mer negativ effekt ved kortere eksponering.
B. Questions about other reasons for bias in selection into the study			
3,3	Was selection of participants into the study (or into the analysis) based on participant characteristics observed after the start of the exposure window being studied? [<i>The exposure window is specified in D3</i>]	N	
3,4	Were these characteristics likely to be influenced by exposure or a cause of exposure?	PY	Høyere frafall blant mødre med dårligere psykisk helse, lavere sannsynlighet for at

		de med lavere SØS deltar i studien, og at de med lavere SØS ikke velger delt bosted.	
3,5	Were these characteristics likely to be influenced by the outcome or a cause of the outcome?	PY	Mødres psykisk helse kan påvirke barnets psykiske helse, samt mors vurdering av barnets psykiske helse.
C. Question about corrections for potential selection biases in the analysis			
3,6	Is it likely that the analysis corrected for all of the potential selection biases identified in A and B above?	N	Ikke utført noen korresjoner for dette.
3,7	Did sensitivity analyses demonstrate that the likely impact of the potential selection biases identified in A or B above was minimal?	WN (no, there is evidence of some impact)	
Risk of bias (due to selection of participants into the study) in the estimated effect of exposure on the outcome:		High Risk of Bias	
What is the predicted direction of bias due to selection of participants into the study?		Towards null	
Is the risk of bias (due to selection of participants into the study) sufficiently high, in the context of its likely direction and the magnitude of the estimated exposure effect, to threaten conclusions about whether the exposure has an important effect on the outcome?		Yes	

Domain 4: Risk of bias due to post-exposure interventions

Signalling questions	Choose a response	Written justification for response
4,1 Were there post-exposure interventions that were influenced by prior exposure during the follow-up period?	PN	
4,2 Is it likely that the analysis corrected for the effect of post-exposure interventions that were influenced by prior exposure?		
Risk of bias (due post-exposure interventions) in the estimated effect of exposure on the outcome:	Low Risk of Bias	
What is the predicted direction of bias due to confounding?		
Is the risk of bias (due post-exposure interventions) sufficiently high, in the context of its likely direction and the magnitude of the estimated exposure effect, to threaten conclusions about whether the exposure has an important effect on the outcome?	No	

Domain 5: Risk of bias due to missing data

Signalling questions	Choose a response	Written justification for response
5,1 Were complete data on exposure status, confounding variables and the outcome available for all, or nearly all, participants?	N	Høyt frafall fra 6 mnd. måling til 7 og 11 års målingene.
5,2 Were complete data on the outcome available for all, or nearly all, participants?	N	
5,3 Were complete data on confounding variables available for all, or nearly all, participants?	N	
5,4 Is the result based on a complete case analysis?	Y	
5,5 Was exclusion from the analysis because of missing data (in exposure, confounders or the outcome) likely to be related to the true value of the outcome?	SY (yes, strongly related)	Høyt frafall, på om lag 73 %. Ikke gjort tilstrekkelige frafallsanalyser, heller ikke oppgitt KI i tabell 2.
5,6 Were all or most predictors of missingness (in exposure, confounders or the outcome) included in the analysis model?		
5,7 Was the analysis based on imputing missing values?		
5,8 Was imputation performed appropriately?		
5,9 Was an appropriate alternative method used to correct for bias due to missing data?		
5,1 Is there evidence that the result was not biased by missing data?	PN	
Risk of bias (due to selection of participants into the study) in the estimated effect of exposure on the outcome:	Very High Risk of Bias	
What is the predicted direction of bias due to selection of participants into the study?	Towards null	
Is the risk of bias (due post-exposure interventions) sufficiently high, in the context of its likely direction and the magnitude of the estimated exposure effect, to threaten conclusions about whether the exposure has an important effect on the outcome?	Yes	

Domain 6: Risk of bias arising from measurement of outcomes

Signalling questions	Choose a response	Written justification for response
6,1 Could measurement or ascertainment of the outcome have differed between exposure groups or levels of exposure?	PN	
6,2 Were outcome assessors aware of study participants' exposure history?	Y	Mødrerapporterte utfall
6,3 Could assessment of the outcome have been influenced by knowledge of participants' exposure history?	WY (yes, to a small extent)	Mulig at dersom mor er misfornøyd med bostedsordningen kan det ha betydning

		for mødres vurdering av utfallene.
Risk of bias (arising from measurement of outcomes) in the estimated effect of exposure on the outcome:	Some Concerns	
What is the predicted direction of bias arising from measurement of outcomes?	Insufficient information available	Retning usikker, kan være både under- og overrapportering av SDQ skårer hos mødre gitt bostedsordning.
Is the risk of bias (due post-exposure interventions) sufficiently high, in the context of its likely direction and the magnitude of the estimated exposure effect, to threaten conclusions about whether the exposure has an important effect on the outcome?	Yes	

Domain 7: Risk of bias in selection of the reported result

Signalling questions	Choose a response	Written justification for response
7,1 Was the result reported in accordance with an available, pre-determined analysis plan?	NI	
7,2 Is the reported effect estimate likely to be selected, based on desirability of the magnitude (or statistical significance) of the estimated effect of exposure on outcome, from multiple <i>exposure measurements</i> within the exposure domain?	PN	Vi vet at det også fins mødrerapportert bostedsordning i spørreskjema, og vi vet ikke hvorfor dette ikke er inkludert i studien for å sjekke for samstemthet.
7,3 Is the reported effect estimate likely to be selected, based on desirability of the magnitude (or statistical significance) of the estimated effect of exposure on outcome, from multiple <i>outcome measurements</i> within the outcome domain?	N	
7,4 Is the reported effect estimate likely to be selected, based on desirability of the magnitude (or statistical significance) of the estimated effect of exposure on outcome, from multiple <i>analyses</i> of the exposure-outcome relationship?	PN	
7,5 Is the reported effect estimate likely to be selected, based on the basis of desirability of the results (e.g. statistical significance), from different <i>sub-groups</i> ?	N	
Risk of bias (due to selection of the reported result) in the estimated effect of exposure on the outcome:	Low Risk of Bias	
What is the predicted direction of bias due to selection of the reported result?		

Is the risk of bias (due post-exposure interventions) sufficiently high, in the context of its likely direction and the magnitude of the estimated exposure effect, to threaten conclusions about whether the exposure has an important effect on the outcome?	No	
--	----	--

Y = Yes; PY = Probably yes; PN = Probably no; N = No; SY = Strong yes; WY = Weak yes; SN = Strong no; WN = Weak no; NA = Not applicable; NI = No information

Overall risk of bias	Choose a response	Written justification for response
Overall Risk-of-Bias Rating:	Very High Risk of Bias	Kun sett på relasjon mellom mor-far ved 6 mnd. samt at dette er mors oppfatning av far som byrde. Usikkert hvor lenge den målte bostedsordningen har vart, og hvorvidt det har vært endring i bostedsordningen i perioden mellom 7 og 11 år.
What is the predicted direction of bias?	Towards null	Svært selektert studiepopulasjon, som det ikke er tatt hensyn til i analysene.
Is the overall risk of bias sufficiently high, in the context of its likely direction and the magnitude of the estimated exposure effect, to threaten conclusions about whether the exposure has an important effect on the outcome?	Yes	

Vedlegg 7: Gradering av tillit til dokumentasjonen med GRADE

Vurdering av tillit til effektestimaterne							Ant. deltakere		Effekt		Tillit
Antall studier	Studiedesign	Risiko for skjevheter	Inkonsistens	Direkthet	Presisjon	Annet	Delt bosted	Bor med én forelder med ny partner	Relativ (95 % KI)	Absolutt* (95 % KI)	

Totale psykiske vansker (gjennomsnittlig oppfølging på 4 år; målt med: Strength and difficulties questionnaire (SDQ))

1	Observasjonell studie	Veldig alvorlig ^{b,c,d}	alvorlig ^e	alvorlig ^a	alvorlig ^f	alle plausible gjenværende forvekslingsfaktorer vil redusere den demonstrerte effekten	933	286	-	0.38 høyere (0,17 lavere til 0,93 høyere)	⊕○○○ Veldig lav
---	-----------------------	----------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--	-----	-----	---	---	--------------------

Vurdering av tillit til effektestimaterne							Ant. deltakere		Effekt		Tillit
Antall studier	Studiedesign	Risiko for skjevheter	Inkonsistens	Direkthet	Presisjon	Annet	Delt bosted	Bor med én forelder uten ny partner	Relativ (95 % KI)	Absolutt* (95 % KI)	

Totale psykiske vansker (gjennomsnittlig oppfølging på 4 år; målt med: Strength and difficulties questionnaire (SDQ))

1	Observasjonell studie	Veldig alvorlig ^{b,c,d}	alvorlig ^e	alvorlig ^a	alvorlig ^f	alle plausible gjenværende forvekslingsfaktorer vil redusere den demonstrerte effekten	933	739	-	0.5 høyere (0,25 lavere til 1,25 høyere)	⊕○○○ Veldig lav
---	-----------------------	----------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--	-----	-----	---	--	--------------------

* Endring i gjennomsnittlig SDQ totalskår

KI: konfidensintervall

Forklaringer

a. Svært selektert studiepopulasjon, som det ikke er tatt hensyn til i analysene

b. Ingen info om måletidspunkt og hvorvidt det har vært noen endringer i bostedsordning i observasjonsperioden for barnet.

c. Høyere frafall blant mødre med dårligere psykisk helse, lavere sannsynlighet for at de med lavere SØS deltar i studien, og at de med lavere SØS ikke velger delt bosted.

d. Høyt frafall, på om lag 73 %. Ikke gjort tilstrekkelige frafallsanalyser.

e. Basert på presisjonsvurderingen da det bare er 1 studie

f. Kun én studie

Vedlegg 8: Kvalitative studier – datauttrekk

Nedenfor presenteres tabeller med datauttrekk for de inkluderte kvalitative studiene om erfaringer med eller opplevelser av delt bosted for barn og unge (n=17). Funnene i hver enkelt studie er ikke lagt inn i datauttrekkene som presenteres her da tilfanget av data er stort og vil medføre en uforholdsmessig stor rapport. Hovedtrekkene fra funnene i de inkluderte studiene er likevel gjengitt under «Spørsmål 2 om erfaringer» i rapporten. Studienes funn fins i eget vedlegg på publikasjonssiden til rapporten på FHI sine nettsider.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Aglen, 2011
Land	Norge
Forskningsspørsmål	Hvordan praktiseres og organiseres delt bosted, og hvilken betydning har delt bosted for erfaringen og opplevelsen av hjem og hjemme?
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	Teorier rundt sted og mening, samt erfaring. Location, sense of place and locale. Relasjonell stedstilknytning. Sentralt i denne oppgaven er perspektivet på at sted og hjem er noe som skapes sosialt, både den fysiske strukturen samt ideen og forestillingen hjem. Jeg forholder meg til at hjem er et sted, og et viktig sted for mennesker i vår tid og kultur. Kvalitativ metode og intervjuer. Tematisk analyse/diskursanalyse – ser på meningsinnhold.
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	Denne studien er basert på data generert fra åtte informanter i egenskap av å være foreldre til barn som praktiserer delt bosted. - åtte informanter, to menn og seks kvinner

Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	Delt bosted vil si at barnet bor fast hos begge foreldre etter samlivsbrudd. Begge foreldre har da formelt sett lik rett til å bestemme i forhold som angår barnet. En vanlig måte å organisere delt bosted på, er at barna bor annen hver uke hos hver av foreldrene. Barna får da to hjem, og tilbringer omtrent like mye tid sammen med hver av foreldrene, vanligvis en uke hos hver. Alle i mitt utvalg praktiserte delt bosted på denne måten.
Temaer	Når skjer flyttingen og hvorfor, nye (ste-)søsken, praktiske forhold (klær og utstyr), barnas alder, hva er enklest/mest praktisk, ulike regler, omstilling mellom de to hjemmene, foreldrenes egne følelser og barnas (projisering?), foreldresamarbeid, nye partnere, fleksibilitet og velvillighet (i foreldresamarbeidet), foreldres behov (for eksempel fleksibilitet seg imellom) vs. barnas behov (for stabilitet), foreldrenes følelse av trygghet og hjem, foreldrenes tilpasning av egen fritid, relasjon til ny partners eks, ulike regler, barns ansvarsfølelse og lojalitet overfor foreldrene, tid siden brudd, størrelse på bolig/økonomi, geografisk avstand,
Forfatterens konklusjon	Inntrykket jeg sitter igjen med etter å ha gjort denne undersøkelsen er at delt bosted-foreldre i høyeste grad er opptatt av å skape gode hjem for sine barn. Etter beste evne virker det som om de gjør de det de kan for å skape trygg og stabile rammer rundt det, både de selv og andre i samfunnet, har formeninger om at må være fryktelig ustabil og slitsomt for barn å leve i, og for noen er det nettopp slik. Tidligere forskning viser at ikke alle barn med delt bosted nødvendigvis føler seg like mye hjemme begge stedene, og det er det selvfølgelig viktig å anerkjenne og ta hensyn til. Flere av informantene pekte blant annet på at flyttingen kunne være vanskelig. Samtidig viser informantenes erfaringer at det å ha kun ett hjem ikke er ensbetydende med det å føle seg som hjemme eller at hjemmet er et godt, trygt og stabilt hjem. Tilhørighet til steder som hjem skapes blant annet gjennom gode sosiale relasjoner, og da spesielt i en familie. På den andre siden er hjemmet også en viktig plass for å etablere gode familierelasjoner for eksempel gjennom vaner og rutiner, erfaringer, tradisjoner og minner. Hjem skaper familiære relasjoner, og familiære relasjoner skaper hjem, kan man på et vis si. Slik sett mener jeg det er viktig å fokusere på det relasjonelle midt oppi diskusjonen om mobiliteten delt bosted innebærer er positiv eller negativ for barna. At barn har to foreldre som bryr seg og er aktivt tilstede i livet deres, burde bety mer etter min mening.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Bergström, 2019
Land	Sverige
Forskningsspørsmål	The aim of this interview study was to explore parents' perceptions on how they experience and practice equally shared JPC for their 1–4 year-olds in Sweden equal or almost equal time with each parent
Metodologisk/analytisk tilnærming	The interviews were semi-structured and analyzed using systematic text condensation.

(f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	Forty-six parents (18 fathers and 28 mothers) of 50 children (31 boys and 19 girls) under 5 years of age were interviewed.
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	Joint physical custody (JPC) refers to a practice where children with separated parents share their time between the parents' respective homes.
Temaer	Foreldresamarbeid, ønske om tilpasning for å optimere praksis, følelse av maktesløshet, årsak til valg av samværsordning, tilknytning til barn før brudd, foreldrekommunikasjon, barns følelsesmessige reaksjoner, foreldrekonflikt, foreldres verdier og holdninger, fleksibilitet, møter med den andre foreldrene utenfor samværsuke, barns tilknytning,
Forfatterens konklusjon	In conclusion, these parents worked hard to make JPC work and cause minimal damage to their children. Most parents were pleased with the arrangements with the notable exception of couples experiencing ongoing conflict.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	<p>Berman, 2019 Avhandling som inneholder fire artikler:</p> <p>I. Berman, Rakel (2019). Children in Motion: Everyday Life Across Two Homes. I L. Murray, L. McDonnell, T. Hinton-Smith, N. Ferreira, K. Walsh (Red.), Families in motion: Ebbing and flowing through space and time (s. 195-213). West Yorkshire: Emerald. doi:10.1108/978-1-78769-415-620191012. (Publiceras 25 oktober 2019).</p> <p>II. Berman, Rakel (2015). (Re)doing parent-child relationships in dual residence arrangements: Swedish children's narratives about changing relations post-separation. Special issue, Journal of Family Research, 2015(10), 123-140.</p> <p>II. Berman, Rakel (2018). Children's influence on dual-residence arrangements: Exploring decision-making practices. Children and Youth Services Review, 2018(91), 105-114. doi:10.1016/j.childyouth.2018.05.038</p> <p>IV. Berman, Rakel & Daneback, Kristian (2019). Children in dual-residence arrangements: A literature review. Journal of Family Studies. DOI:10.1080/13229400.2020.1838317</p> <p>Hentet ut funn fra (Re)doing parent-child relationships in dual residence arrangements: Swedish children's narratives about changing relations post-separation, Children's influence on dual residence arrangements: Exploring decision-making Practices og Children in Motion: Everyday Life Across Two Homes</p>
Land	Sverige
Forskningsspørsmål	Syftet med den här avhandlingen är att med utgångspunkt i dessa barns erfarenheter utforska hur det är att leva med två hem. Studien har en explorativ ansats och jag vill öppet utforska hur barnen arrangerar och manövrerar vardagslivet i och mellan två hem.

	<p>Syftet kan brytas ned i följande frågeställningar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hur utformar barnen sina vardagspraktiker med familjeliv och relationer utifrån att de bor i olika hem och tillhör två hushåll? • Hur manövrerar barnen sin vardag och sina livsvillkor i kontexten av det växelvisa boendet? Vad uppskattar de och vad uppfattar de som påfrestande? • Hur uppfattar barnen att relationen till föräldrar och syskon förändrats till följd av det växelvisa boendet? • Hur deltar barnen i utformandet av sitt växelvisa boende? Hur uppfattar de sitt inflytande i beslutsfattande? • Hur kan vi förstå barns växelvisa boende som en praktik präglad av mobilitet? Vilka aspekter av barns mobilitet aktualiseras när deras vardagsliv pågår i och mellan två hem? Hur präglas vardagslivet av denna mobilitet?
<p>Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observationer, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)</p>	<p>barndomssociologin med sitt fokus på barn som sociala och kompetenta aktörer och vikten av att undersöka barns egna perspektiv, den sociologiska inriktningen personal life som intresserar sig för olika dimensioner av människors personliga liv och relationer och betonar värdet i att förstå olika sfärer i livet som en helhet, och begreppet familjepraktiker där vardagslivet i familjen utforskas via dess praktiker.</p> <p>Tematisk analyse</p>
<p>Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)</p>	<p>djupintervjuer med tjugo barn och ungdomar mellan nio och sjutton år, som har berättat och reflekterat kring livet i två hem. Fem pojkar och femton flickor har intervjuats, relativt jämnt fördelade över olika åldrar. Alder: 9-11 år – 7stk., 12-14 år – 7 stk, 15-17 år – 6 stk. Fra artikkelen Childrens influence..</p> <p>en av de äldsta deltagarna har bott växelvis i tolv år har andra bott varannan vecka hos sina föräldrar sedan drygt ett år tillbaka</p> <p>Fra studien (Re)doing parent-child relationships in dual residence arrangements: Swedish children's narratives about changing relations post-separation: The data comprise qualitative research interviews with 19 children. At the time of the interview, all participants were between nine and seventeen years old and had between one and fourteen years' experience of sharing their time with both parents. Children were recruited who considered themselves as "having alternating residence (living every second week or other means of spending half the time with each parent)".</p>
<p>Samværsordning/bostedsordning</p>	<p>I Sverige används i regel definitionen att barnet "vistas ungefär lika mycket och har ett varaktigt boende hos båda föräldrarna" (Socialstyrelsen, 2004). Försäkringskassan använder "halva tiden" vilket definieras mer precist som 12 till 15 dagar per månad (det</p>

(type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosio-økonomiske føringer)	vill säga ungefär 40 - 50 % av tiden) (Försäkringskassan, 2018). alla har erfarenhet av att bo växelvis och dela sin tid mellan två hem. Några har bött växelvis en kortare tid, andra så länge de kan minnas, några har provat på olika sätt att bo efter föräldrarna gick isär, andra har alltid bott växelvis.
Temaer	Innflytelse og medbestemmelse; beslutningsprosesser; foreldre-barn relasjon; familierelasjoner; endret "makt"-forhold etter separasjon – barn mer innflytelse; to hjem; praktiske forhold; relasjoner; hvordan familie konseptualiseres; flytting; pakking og planlegging; hyppighet på flytting; bo i bag; tilknytning; ønske/behov for å være med begge foreldrene; nye relasjoner (foreldres partnere, nye søsken osv); savn; ansvar for foreldre(s følelser); ulike regler og foreldrestiler; foreldrekonflikt; være i midten; baksnakking; foreldrekommunikasjon; foreldrerelasjon
Forfatterens konklusjon	In summary, findings illuminate the nuances and the everyday complexities of living in two homes. Routinely managing practical and emotional transitions requires effort, even if they become an ordinary part of life to which many children become acclimatised. These transitions may also lead children to reflect about family relationships and think more explicitly about what they mean to them. Taken together, the thesis demonstrates that dual residence involves both positive and negative aspects where children's experiences differ and change over time. In the final part of the thesis, key elements that influence children's well-being and the way they feel about practising dual residence are discussed. Children's relationships lie at the centre of dual-residence family life and they play a crucial role in the way dual residence is experienced. By focusing children's perspectives, this thesis sheds light on how dual residence can be understood, it highlights the significance of listening to children and considering their views regarding issues that affect their lives.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	French-Buddas, 2020
Land	Finland
Forskningsspørsmål	Mina forskningsfrågor är: <ul style="list-style-type: none"> • Vilka var orsakerna till att föräldrarna valt växelvist boende för sina barn och hur har man delat upp det växelvisa boendet? • Hur upplever föräldrarna att det växelvisa boendet fungerar och vilka för- och nackdelar upplever föräldrarna att det finns med det växelvisa boendet bland barn under sju års ålder? • Hurdant stöd upplever föräldrarna att de fått från småbarnspedagogiken angående det växelvisa boendet?
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	Anknytningsteorin, barnets beste, fostringsfellesskap kvalitative temaintervjuer som forskningsmetode og Jacobsens (2007) innehållsanalyse
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	5 föräldrar till barn som har börjat med växelvisa boende då barnen varit mellan 0–6 år gamla.

Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosio-økonomiske føringer)	<p>Växelvist boende - det vill säga att barnen bor ungefär lika mycket med båda föräldrarna.</p> <p>Alla fem föräldrar som deltog i denna studie var mammor till barnet/barnen. I två familjer hade man ett barn och i tre av familjerna två barn. Barnen i familjerna hade varit mellan 1,5 år och 7 år då föräldrarna separerade. I tre av familjerna bodde barnen ännu växelvist. I en av familjerna hade man slutat med det växelvisa boendet efter 1,5 år då det växelvisa boendet inte passade för familjen. I det andra fallet där det växelvisa boendet hade avslutats var barnen redan så gamla att de hade flyttat hemifrån. I de familjer där barnen ännu bodde växelvist hade barnen bott växelvist mellan 1 år och 2 månader till 3 år. I den familjen där barnen hade flyttat hemifrån hade barnen bott växelvist i över 10 år. I alla familjer var barnen skrivna hos mamman.</p>
Temaer	<p>Økonomi, barnas ønsker, praktiske forhold, fleksibilitet, foreldrenes humør/psyke, nye partnere, geografisk avstand, barns tilpasning, forutsigbarhet, barnets alder ved brudd, barnets alder, konfliktnivå, barn-foreldre-relasjon, informasjon og kunnskap om (forståelse av) brudd, søsken (alder på, støtte av og ansvar for), foreldresamarbeid, tanker om barnets beste, foreldrekommunikasjon, ulik foreldreinvolvering når barnet er hos «den andre», kommunikasjonsform, foreldrenes tillit til hverandre, tilknytning, støtte fra barnehage/skole,</p>
Forfatterens konklusjon	<p>I min studie hadde foräldrarna lättare att se för- och nackdelarna utgående ifrån sin egen synpunkt än utgående från barnen. Mammorna hadde även lättare att se fördelarna än nackdelarna med det växelvisa boendet. Att foräldrarna har lättare att se fordelarna utgående foräldrarnas synpunkt är någonting som Hukka (2015) även tar opp i sin studie. Hukka nämner dock att foräldrarna hadde lättare att se utmaningar med det växelvisa boendet från barnens synvinkel vilket inte var fallet i min studie. Att foräldrarna har möjlighet till egen tid, att barnen får vara med båda foräldrarna och att foräldern kunde koncentrere sig mera på barnet då barnet är hos foräldern var gemensamma fordelar som oppkom i min studie samt den tidligere forskningen (se Hukka 2015; Rissanen m.fl. 2017). Medan gemen-samma nackdelar var att det växelvisa boendet är tungt og stressigt for barnen samt sak-naden till barnet då barnet är hos den andra foräldern.</p> <p>I min studie tog en mamma opp att en fordel med det växelvisa boendet är det facto att barnet får en likadan anknytning till pappan som barnet har till mamman. Enligt Broberg (2008 s.60–61) är det på kort sikt viktig at bygga opp en trygg relation till en person medan det i det långa loppet og med tanke på barnets utveckling är viktig at båda for-åldrarna har möjlighet at bygga opp en nära relation till barnet. I Fransson m.fl. (2016) studie tas likadana tanker opp av foräldrarna og där anser man at det ideala målet med det växelvisa boendet är ett involverat faderskap. Ett involverat faderskap betonades även av två mammor i min studie.</p>

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Haugen, 2010
Land	Norge

Forskningsspørsmål	this article seeks to explore some dilemmas concerning time, agency and the children's emotions - The aim of this paper is to ask to what extent children themselves experience shared residence as an arrangement that is in their best interests
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	Dybdeintervjuer - Within-case oand cross- case analysis
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	Fifteen of the children (five girls and 10 boys) where part of a shared residence arrangement. The findings presented in this paper are mainly from the children and one parent from each family, in the shared residence group.
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst - kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	The children practised shared residence in varying ways: nine of them alternated each week with each parent, while another two stayed for 2 weeks in each place, and one of the boys alternated 4 weeks with each parent. Three siblings divided the week into two sections and alternate weekends.
Temaer	Fleksibilitet, tanker om rettferdighet, tanker om barns beste, geografisk distanse, bosted (å være kjent), ta hensyn til foreldrenes følelser, stress, økonomi, foreldres temperament, ulike regler, ulike forventninger til ulike søsken, nye partnere, nye (ste-)søsken,
Forfatterens konklusjon	The findings reported in this paper show that, from the perspective of children and young people, a shared residence arrangement can work as both a pleasure and a burden. The data are based on a small sample, and therefore I am cautious about drawing general conclusions. However, three points have emerged from the foregoing as significant.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Johnsen, 2018
Land	Norge
Forskningsspørsmål	The aim of this study was to gain a deeper understanding of how children living in two homes after parents' separation experience their everyday lives.
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	An inductive qualitative design was chosen for the study using a hermeneutic phenomenological approach. The data analysis used the four fundamental lifeworld existential dimensions: "lived body", "lived time", "lived space" and "lived human relations" as guidelines for reflections during the research process. Thematic analysis was guided by van Manen's (1997) hermeneutic phenomenological approach.
Populasjon	Twelve children aged 10–13 years, and living in two homes, were interviewed.

(antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	The study was conducted in five schools in a small, rural island community in the western part of Norway, from January to February 2017. The community has 11,700 inhabitants and 1750 children are divided into levels 1–10 at ten schools. All of the schools have school health services, and offer divorce support groups (PIS – Program for implementation of divorce groups in school), for children after their parents' separation. The goal is to promote mental health and prevent mental difficulties. PIS is led by one teacher and one nurse, and organized as conversation groups of four to six children, run over a period of six weeks, with a follow-up meeting after six months
Temaer	Konfliktnivå, (tidligere) hjem, foreldresamarbeid, like/ulike regler, nye partnere, nye søsken, nye familier, nye og ustabile relasjoner, øvrig familie (besteforeldre og onkler/tanter), nye/ulike regler, stress, flytting, praktiske forhold, skole som konstant, tilknytning, forståelse for brudd, lojalitet, ansvarsfølelse, foreldrenes følelser, tristhet, skyldfølelse, geografisk distanse, venner,
Forfatterens konklusjon	Parents' separation and living in two homes was stressful for children and affected their lifeworld extensively, and for a long time. Children felt torn between their feelings of loyalty toward their parents and their longing for calm and stability in their everyday life. A child centered approach after the parents' divorce is important not only in further research studies, but also for developing and evaluating support focusing on the children's needs after their parents' divorce. Great efforts are needed to include children's voices before establishing living arrangements and social welfare agreements after divorce.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Kitterød, 2021
Land	Norge
Forskningsspørsmål	... particularly interested in identifying discourses on fairness and equality and on children's best interest.
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	Semi-structured interviews at informants' schools, constructivist and interpretative framework – discursive/narrative. Discourse analysis (thematic analysis?)
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	35 children, 11 boys and 24 girls (among high school informants 8 boys and 11 girls), 9-19 years old. 5 children with at least one parent with immigrant background
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	Dual residency, but how much with each parent varied with age. Mainly even-split (except four informants)?

Temaer	Flexibility; age; having to plan (cloths and equipment two places); social/media discourse; relationship to parent; ideas of fairness, equality and parents' feelings; concern about what's right; dampening conflict; parents' collaboration and communication; being go-betweens; child's preferences; practical arrangements; parenting practices; time and daily situation/stress;
Forfatternes konklusjon	Claims of equality and fairness and claims of children's rights both emerge, the latter being particularly visible in the participants' recommendations to other children. Children value spending much time with both parents, but may still want more flexibility than their parents realise.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Lidén, 2019
Land	Norge
Forskningsspørsmål	Formålet med studien er å undersøke familiers erfaringer med delt bosted, med særlig vekt på barnas perspektiv. I tillegg til at studien skulle få fram barns perspektiv, var det ønskelig at den skulle suppleres med andre kilder og metoder. Vi har derfor inkludert to delstudier i prosjektet i tillegg til barnestudien. Barnestudien: - Hva sier barn er viktig for at de opplever deleordningene som gode? Hva skaper slitsomme liv? - Hva sier de om medvirkning når det gjelder valg og praktisering av bo-ordning? Hvem er viktige personer som de kan snakke med og få støtte fra i sine vurderinger? - Hva sier de om erfaringer fra foreldrenes samlivsbrudd, samarbeid og vedlikehold og eventuelt etablering av nye familierelasjoner? Hvordan snakker de om slike erfaringer? - Hva forteller de om sammenhengen mellom familieliv og eget barneliv? Hvordan er de selv aktører i eget liv, hva slags handlingsrom og strategier bruker de?
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	Intervjuer
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	35 intervjuer. Informantene er fordelt på tre aldersgrupper: barneskolettrinnet (fra 9 år), ungdomsskolettrinnet og 16-19-åringer.
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	Tre delstudier: Ser kun på barnestudien som skal få fram barn og unges erfaringer med delt bosted: Barnas/de unges forståelser av delt bosted, og ikke den juridiske definisjonen, som ble lagt til grunn i invitasjonen.

Temaer	<p>Samtalegrupper på skolen (helsesøster/lærere); alder barn; steforeldre/nye partnere; (nye – ste-/halv-) søsken; geografi; fleksibilitet (for eksempel i lengde på opphold, antall flyttinger); praktiske ordninger; fritidsaktiviteter; venner; fleksible foreldre som tilrettelegger for barna; kjønn barn; kjønn foreldre; barns karakter/temperament; relasjon til foreldre før brudd; alder relatert til søsken (yngst/eldst); «husregler»; økonomi; hjem/følelse av tilhørighet; involvering (også i valg av hus/leilighet/bosted); avstand til skole/venner/fritidsaktiviteter; barns alder ved skilsmisse; år siden skilsmisse; informasjon og referanserammer ved bruddet (forståelse av årsaker og hva bruddet kan innebære); foreldres følelser/følelsesuttrykk; positivt og «negativ» fleksibilitet (på barnas eller foreldrenes premisser – i det daglige vs «fordeling»); informasjon om endringer; foreldrenes holdninger, følelser og personlighet (til for eksempel daglig fleksibilitet); foreldres dagligliv; relasjon til foreldre før bruddet; innflytelse på egen ordening og hverdag; medbestemmelse; samarbeidsklime mellom foreldrene; oppfatning av barneloven/diskurs; venner (som også har skilte foreldre - erfaringsutveksling); fortrolige andre; foreldres jobbsituasjon; økonomi; holdninger til forbruk; relasjon mellom foreldrene; foreldresamarbeid/-konflikt; foreldrekommunikasjon – direkte eller indirekte; foreldrenes temperament/personlighet; besteforeldre; barnevern/familievern (som meglere); hjem og vaner/rutiner; tid fra brudd til nye relasjoner; fysisk bolig og kontinuitet; lengde på opphold; hensynet til foreldrene; relasjon til (hver av) foreldrene; sosial smidighet (barn og foreldre); øvrig familie; oppgavefordeling før brudd; «Å ikke ha oversikt over hele barnet(s liv); skole; foreldres psykiske helse; støttende omgivelser som ser; manglende informasjon og dermed forståelse; familievold; (relasjon til) søsken; rettferdighetsfølelse; (samfunns)diskurser; medbestemmelse; lærte tankeverktøy/mindfulness/selvhjelp;</p>
Forfatterens konklusjon	<p>Anbefalingene som informantene gir til andre barn og foreldre, berører etter vår mening viktige funn og forståelser i barnestudien som helhet. Delt bosted kan være en god løsning for familier for å sikre at barn får et nært og godt hverdagsforhold til både faren og moren og deres respektive hushold. Det må likevel være tilpasset barnets situasjon og praktiseres fleksibelt, og det må være mulig å endre på ordningen ut fra nye behov og forhold. Barnas beskrivelser uttrykker ambivalens ved og forsiktighet med å formidle tankene de har, fordi de ikke vil såre foreldrene. Medvirkning og mulighet for å kunne reforhandle boordningen er dermed helt vesentlig for at barn skal ha en god bo-ordning over tid. I meklingsmøtet ved familievernkontorene bør derfor foreldre bli gjort kjent med betydningen av å ta opp bo-ordningen som tema med jevne mellomrom.</p> <p>Vi ser at lavterskeltilbud som samtaler med en helsesøster eller andre er viktig for dem som sliter. Flere har hatt samtaler med instanser som familievernkontorer, psykisk helsevern og barnevern, men ikke opplevd å få tilstrekkelig tillit eller gehør for sin situasjon. Det er derfor viktig med god og spisset barnefaglig kompetanse og tid til å følge opp skikkelig der dette er nødvendig. Kunnskap om og refleksjon over barnehagens og skolens rolle overfor barn med ulike bo- og familieformer er også et tema som bør inngå i de respektive utdanningene.</p> <p>Vi viste innledningsvis til noen viktige særtrekk ved norsk barndom og familieliv av i dag. Norge og Norden har høy yrkesdeltakelse blant kvinner, en familie- og likestillingspolitikk som legger til rette for at både fedre og mødre skal kombinere jobb og barn, og en bred oppslutning om barnesentrert oppdragelse og pedagogikk. Et annet framtrædende trekk ved norsk barndom er barnas klare meldinger om å ta hensyn til barnets beste og barns medvirkning med henvisning til barnrettigheter. Dette er hverdagsbetingelser som vi gjenfinner i barnestudien,</p>

	og som kan gjøre en studie av delt bosted i en norsk og nordisk kontekst til et interessant forskningsområde, også internasjonalt. Den nordiske velferdsstaten med sjenerøse velferdsordninger og klare forventninger til at begge foreldre skal delta i yrkeslivet og i hus- og omsorgsarbeidet både når de bor sammen, og når de bor hver for seg, gir andre føringer og muligheter for hvordan foreldre fordeler ansvaret og omsorgen for barna når de skiller lag, enn hva man finner i land med en mindre sjenerøs familie- og velferdspolitik og mindre aktiv tilrettelegging for mors yrkesarbeid og fars omsorgsansvar. Dette kan også ha betydning for både barns og foreldrenes økonomiske levekår etter et samlivsbrudd.
--	---

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Lidén, 2020
Land	Norge
Forskningsspørsmål	Artikkelen beskriver hvordan kulturelle modeller for likestilt familie, fellesskap og tilhørighet blir forhandlet om gjennom det praktiske arbeidet med å skape et hjem for barn med delt bosted etter foreldrenes samlivsbrudd.
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	Intervjuer – narrativ fortolkning/analyse
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	intervjuet 35 barn og unge i alderen 9 til 19 år om deres erfaringer med delt bosted – her fokus på 6 barn
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosio-økonomiske føringer)	delt bosted i middelklassefamilier i sentrumsnære eller østre deler av Oslo.
Temaer	Barnas alder, praktiske forhold, nye partnere, nye søsken, relasjon barn-foreldre, regler/vaner, geografisk avstand mellom hjem, fritidsaktiviteter, egne ting, eget rom, flytting (til nye områder), lokalmiljø, like/ulike rutiner og regler, foreldrenes personligheter, relasjon barn-forelder, hensyn til foreldrene og deres følelser, rettferdighet og likeverd, likheter/ulikheter i barns og foreldres interesser, venner, samvittighet, barns alder ved brudd, barns alder ved etablering av nye relasjoner, relasjon til steforeldre, bli inkludert i avgjørelser i hjemmet,
Forfatterens konklusjon	Delebarnas fortellinger om hjem to steder kaster lys over idealer for, men også grensdragninger mellom hjem, familie og tilhørighet. Hjem manifesteres gjennom spesifikke kombinasjoner av materialitet, temporalitet og relasjoner. Mens hjem ofte blir framstilt som et sammenbindende prosjekt, finner vi ambivalens i tilknytningsformer og virksomme symbolske grenser for hvem som hører til. Særlig for ungdom er hjemmet forbundet med ambivalens og refleksivitet, vilkår som former deres subjektivitet så vel som posisjonen i familien. Informantene i denne studien er del av en pionergenerasjon med

	delt bosted, med begrensede forbilder og språk for å snakke om erfaringene sine. Narrativene de bruker om delt bosted gjenspeiler forståelser og begreper fra samtidens normer for likestilling og rettighetstenkning. Dette er et av flere uttrykk vi finner for hvordan det offentlige er til stede i hjemmet. Mer enn å se hjem som en atskilt privatsfære, slik Gullestad argumenterte for, får vårt materiale nettopp fram hvordan hjem som sted og sosial organisasjon er innvevd i det offentlige.
	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Marschall, 2014
Land	Danmark
Forskningsspørsmål	I am interested in studying how different conceptions of care are experienced, articulated and interpreted by children and parents with time-sharing arrangements. By focusing attention on the ambiguous needs at stake in this particular care setting, the complex exchange of emotions and actions between children and parents emerge.
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	the sociology of childhood - emphasizes children's own perspectives on the social world and positions within the family. Critical psychology The empirical data were collected through in-depth interview-based Life-Mappings – drawings of important features in the child's life in and across the two residences. Additionally, the children recorded audio diaries – her 6 barn og 4 foreldre (til 5 av barna)
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	The study involves 10 Danish children aged 8–12 and their parents, (men spesielt fokus på seks barn og fire foreldre (til 5 av barna), 3 gutter og 3 jenter, 3 fedre og 1 mor). The participating families were recruited through various relevant websites concerning divorce and time-sharing arrangements and through word-of-mouth.
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosio-økonomiske føringer)	parents (time)-share their child, and the child spends a period of time at each household
Temaer	Forskjeller i regler og rutiner mellom hushold; elektronisk kontakt; husdyr; små møter med forelderen de ikke bor hos; ha spesielle rutiner med hver forelder; foreldres prioriteringer; foreldrenes omsorgsmønster/-modeller; foreldrenes (emosjonelle) behov; barns omsorg (for søsken eller foreldre); søsken; savn;
Forfatterens konklusjon	The children in this study have certain advantages because of their age (8–12). They all have cell phones and bikes, and most of them are capable of moving around freely in their neighbourhoods. These assets enable them to connect with their other households in slightly different ways than smaller children. Nevertheless, the children creatively find flexible (sometimes secret) ways to care and be cared for in time-sharing settings. There are various ways of living in childhood, and children have various perspectives on their everyday lives. Children and parents are all contributors to different caring practices, in diverse (fruitful as well as restrictive) ways. In that sense,

	care is not to be generalized; it is a specific and situated matter connected to specific and situated circumstances. The question of who actually cares for whom highlights the complex entanglement of perspectives that must be taken into account when investigating care within (post-divorce) families.
--	---

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Marschall, 2017
Land	Danmark
Forskningsspørsmål	<p>By assessing their conduct of everyday life, this article elucidates what children do to adapt to and make sense of this double-looped situation. This article examines how differences between households affect children's ways of understanding themselves and their family lives.</p> <p>This article examines from an everyday perspective how children attempt to manage and integrate the differences, demands and expectations of the two households, with a strong focus on their experienced possibilities, dilemmas and constraints.</p> <p>Overall research question for this and 2014:</p> <p>What possibilities, constraints and dilemmas emerge through children's (and parents') narratives of everyday life with time-shared living arrangements as a premise, and how does children's participation in two households shape and influence their understanding of themselves and their family lives?</p>
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	<p>scientific critical psychology. It is a cultural-historical approach to human subjectivity grounded in activity and the structuring of meaning by subjects in and across different social contexts.</p> <p>The interviews were designed as a so-called life-mapping processes and lasted 1–2.5 h. The children recorded audio diaries, reflecting upon the transition from one household to the other.</p>
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	A total of eight post-divorce families participated in the study, two of which included siblings. There were thus 10 children aged 8–12 (three girls and seven boys). Furthermore, 14 parents (seven mothers and seven fathers) and two stepparents participated.
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	<p>Premise: 50/50 time-sharing arrangements</p> <p>most of the parents who approached me highlighted the fact that a focus on the specific amount of time spent in each household was irrelevant. They argued that they had practised 50/50 time sharing, or planned to do so in the future. Therefore, the primary criteria for recruitment were changed to include children who had experienced having two households.</p>

Temaer	Søsken; nye/stesøsken; regler; geografisk distanse; bostedsområde; venner; foreldrenes forventninger; foreldres personlighet og interesser; foreldresamarbeid;
Forfatternes konklusjon	If we want to know about the children's efforts, we need to ask them and to listen. Children's perspectives on their time-shared family lives often disappear in statistics about risk factors and in the static of well-meaning adults' predetermined standards of a healthy childhood. Children have insightful knowledge about the kind of support they need to make the two loops meaningful and coherently connected.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Mathisen, 2014
Land	Norge
Forskningsspørsmål	"Delt bosted etter foreldres samlivsbrudd: Hva kan ungdommer fortelle om hvordan de har opplevd å vokse opp med to hjem?"
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	Kvalitative intervjuer med fire ungdommer, teori rundt tilknytning og lojalitet – (for-?) tolkende fenomenologisk analyse (IPA)
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	4 ungdommer mellom 19 og 21 år (2 jenter og 2 gutter) (ungdommer som har fylt 18 år, og som minimum har bodd slik i to år.)
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	Delt bosted
Temaer	Lojalitet til foreldrene og tanker om rettferdighet; steforeldre/foreldres nye parforhold; alder; fleksibilitet (ulike perioder, kan også bli en utfordring (kom når du vil)); bli hørt; foreldresamarbeid og konflikt; besteforeldre; praktiske ordninger – flytting mellom to hjem, skolevei; foreldrekommunikasjon – bli sendebud; klare ordninger vs. bestemme/ta stilling selv; måtte ta valget/ansvaret selv vs. bli spurt og tatt med på råd; innflytelse på egen hverdag; foreldrenes ønske om å bli likt av barna; tvetydig kommunikasjon; geografisk distanse mellom hjem; å ha noen å snakke med/nettverk; anerkjennelse for egne følelser; tid fra brudd til etablering av ny relasjon (foreldre); stabilitet i relasjon til nye partnere/steforeldre; ting to steder;
Forfatternes konklusjon	Ungdommenes erfaringer med delt bosted er både positive og negative. De uttrykker to konkurrerende behov: Behovet for å være mer i ro og behovet for å opprettholde god kontakt med begge foreldrene. Mitt inntrykk er at de er villige til å ofre mye for å kunne ha et godt forhold til begge. Jeg ser imidlertid en fare i den raske utviklingen av delt bosted som den foretrukne bostedsløsningen etter samlivsbrudd, da denne ordningen krever spesielt mye og tett samarbeid. Når flere

	velger det, kan dette prinsippet lett neglisjeres, og barna kan bli skadelidende. I den forbindelse ser jeg et behov for tettere oppfølging fra hjelpeapparatet av barn og familier som velger delt bosted etter samlivsbrudd i fremtiden.
	Sitat fra tekst
Forfatter (alle) og årstall	Ottosen, 2011
Land	Danmark
Forskningsspørsmål	<p>hvordan barn artikulere og evaluerer erfaringene med at bo like meget hos begge foreldre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giver barn uttrykk for, at de er glade for at leve i en deleordning, eller kunne de forestille seg, at andre ordninger ville være bedre? - Er det mulig for barn å føle seg som en del av deres to hjem, og føler de, at de hører like meget hjemme begge steder? - Kan barn skape kontinuitet mellom deres to familieliv, og får de hjelp og støtte hertil? - Hvordan håndterer et barn å ha en pendlertilværelse, og hvordan passer denne tilværelse sammen med de øvrige livsarenaer, som også utgjør barns hverdagsliv? - Oplever barn å ha medindflytelse på, hvor meget eller lidt kontakt der skal være til de respektive foreldre, og i hvilket omfang tilgodeser disse ordninger barns henholdsvis foreldres behov?
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	<p>dybtgående intervjuer</p> <p>barndomssociologiske paradigmer</p> <p>Tematisk analyse</p>
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	<p>Datagrundlaget for undersøkelsen er kvalitativt og baserer seg på dybtgående intervjuer med 54 barn i alderen 8-14 år og deres foreldre, der har erfaringer med deleordninger, samt fire unge i starten av 20'erne, der som barn levde i deleordning.</p> <p>Det er oppgitt til dels ulike opplysninger i teksten, men følgende ser ut til å være riktig: Alt i alt ble det gjennomført intervjuer med 28 barn og unge (i 8-14-årsalderen) samt med 24 foreldre, som tilsammen dekker 17 familier. I 10 familier talte vi kun med den ene forelder, i syv av familiene talte vi med begge. Desuden ble det gjennomført intervjuer med fire unge voksne på 21-22 år: tre kvinner og én mann. Empirigrundlaget består således av intervjuer med 56 individer.</p>
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	<p>deleordning, det vil si som bor like meget eller næsten like meget hos begge foreldre</p> <p>I noen tilfeller var deleordningen et resultat av foreldrenes egen frivillig inngåede aftale, i andre tilfeller var den resultatet av en myndighetsavgjørelse.</p>
Temaer	Barns alder; barns alder ved brudd; praktiske forhold; foreldresamarbeid; relasjon mellom foreldrene; årsak til valg av bostedsform; hvordan avtaler er gjort/befestet; medbestemmelsesrett; foreldrenes følelser; rettferdighetssans; hensyn

	til foreldrene; foreldrekonflikt; foreldre-barn relasjon; økonomi; fleksibilitet; stress; ønsker om stabilitet; venner; nye partnere; venner; nye partnere; geografisk avstand; fritidsaktiviteter; tidsfordeling (7/7 eller 14/14 for eksempel); søsken; skole; ulike regler; kontakt utenfor «egen» uke; rigiditet; foreldrekommunikasjon; følelsen av kontinuitet; medbestemmelse; barnas ansvar (for deleordningen); hverdagslogistikk; foreldrenes forventning om å bruke tid sammen; søsken; den utvidede familien; fysiske omgivelser; barnets temperament og psyke (robusthet); savn;
Forfatternes konklusjon	Vi har i denne undersøgelse fået indblik i, hvordan skilsmissebørn i deleordninger oplever deres hverdag. Nogle af de problemstillinger, børnene fremhævede, er særskilte for børn i deleordninger. Andre deler de med skilsmissebørn i almindelighed, om end disse accentueres for delebørn, fordi de tilbringer lige meget tid hos begge forældre. Atter andre problemstillinger er vilkår for børn, uanset om deres forældre er skilt eller ej. Det gælder eksempelvis de behov for forandringer i hjemmet, børn kan opleve, i takt med at de bliver ældre og får øget trang til frihed og autonomi.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Ottosen, 2013
Land	Danmark
Forskningsspørsmål	Formålet med artikkelen er at undersøge, hvordan forskningsresultater om skilsmissebørns samværsarrangementer, in casu deleordninger (delt bosted; vekselvist boende), kan omsættes til redskaber for den børnesagkyndige rådgivning.
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	kvalitativ interviewundersøgelse barndomssociologisk/socialpsykologisk udviklet en model som ramme for de empiriske iagttagelser med inspiration fra teoridannelse og modeller om stress/sårbarhet
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	28 danske børn i 8–14-års alderen, deres forældre samt fire unge voksne,
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	I Danmark bliver dette arrangement kaldt en deleordning, mens man i Sverige taler om vekselvis boende og i Norge om delt bopæl.
Temaer	Foreldrene ulike – ulike stemninger i hjemmene; fleksibilitet; barnas innflytelse i valg av boform; praktiske forhold (rundt flytting); stress; psykisk helse; foreldresamarbeid; å være informert; ha innflytelse;
Forfatternes konklusjon	På baggrund af den danske undersøgelse og andre studier har vi identificeret en række faktorer, som kan have betydning for trivsel hos børn i deleordninger. Alment kan den multifaktorielle model anvendes til at navigere i de henh. beskyttende og vedligeholdende faktorer, der foreligger i en konkret familie og på den måde danne grundlag for, at forældre og myndigheds personer kan afklare, om

	<p>en deleordning vil belaste barnet unødigt. Nogle helt centrale faktorer er kvaliteten af forældrenes samarbejde med lydhørhed over for børns skiftende behov og en infrastruktur, der ikke skaber uoverstigelige barrierer for at leve et normalt barndomsliv. Endvidere peger vi på, at kvaliteten af barnets indre arbejdsmodel er en vigtig individuel faktor. Vi gør ikke gældende, at delebørn er mere sårbare end skilsmissebørn i andre typer samværsordninger. Men vi har argumenteret for, at delebørn – som andre mobile personer – er særligt belastede pga. af ulemper, som pendlen medfører. Derfor har disse børn brug for støtte til at udvikle «copingstrategier» og hjælp til at skabe sammenhæng mellem deres to familieliv. Vi har med modellen peget på en række empirisk veldokumenterede faktorer, som kan påvirke delebarnets mulighed for at skabe en sammenhængende hverdag. Arbejdet med modellen gav os en ny forståelse af, hvordan empiri om skilsmissebørn kan indgå i praktikerens arbejde med at vurdere de kræfter, som er i spil i den enkelte familie og dermed øge kvaliteten i det familieretlige arbejde. Ligeledes gav modellen mulighed for at integrere de individuelt beskyttende og vedligeholdende faktorer, som den tilknytningsteoretiske analyse af børneinterviewene gav</p>
--	---

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Sigurdardóttir, 2018
Land	Iceland
Forskningsspørmål	(a) to explore the general development of shared parenting arrangements within the Icelandic population as a whole, to find out their extent and the general experience, and (b) to acquire new knowledge by obtaining information on the views of children who had lived through such arrangements in more depth.
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observationer, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	Personal interviews
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	16 grown-up children of divorced parents participated in personal Interviews, around the age of 20, 12 women and 4 men. Their ages at the time of divorce varied greatly, ranging from 2 to 18. However, the most common age at the time of divorce was around 13 years.
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosio-økonomiske føringer)	‘equal time sharing arrangement’ (ETSA): it refers to parents’ own agreed arrangement about children staying half their time with each parent. It is seen as equal although the time split may differ from 7:7 nights to 6:8 and sometimes 14:14, according to the children’s ages and wishes or the families’ practical circumstances. It needs to be stressed that ETSA is unrelated to the legal custody arrangement. It goes further than ‘shared parenting’, which implies legal joint custody. Its core meaning in practice is equal parental responsibility and the child’s equal right to each parent’s day to day care and contact. This applies to physical contact on a regular, equal 50/50 time-split.

Temaer	Relationship with parents; communication and cooperation/conflict between parents; economy; keeping changes to a minimum; geographical distance; respecting or not children's' need for explanation and participation; degree of flexibility; practicalities of two homes; relationship to peers/friends; instability; parental conflicts; relationship to grandparents and extended family; different homes with different rules; relationship to parents before divorce; turbulence of two places to stay; parents' new relationships; reasons for choosing the arrangement;
Forfatternes konklusjon	The reality of the arrangement in practice is that parents chose the arrangement on the basis of their own preferences rather than a court imposing it or because the generally accepted core conditions for a positive outcome for children were in place. These negative experiences of ETSA are discussed in further detail and the need for law reform and service improvement is considered.

	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Sollied, 2015
Land	Norge
Forskningsspørsmål	Hensikten med studien er utforske hvordan barn og ungdom opplever samlivsbrudd, for så å implisere dette perspektivet i samtaler mellom fagfolk, foreldre og barn. Hvordan opplever barn som bor i en deleordning skiftet mellom sine to hjem? I tilknytning til problemstillingen har jeg følgende forskningsspørsmål: <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan skaper de sammenheng mellom de to hjemmene? • Hvordan opplever de at innsatsen blir omtalt og anerkjent?
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	For å belyse fenomenet teoretisk bruker jeg systemteori med et spesielt fokus på sosialkonstruksjonisme, og supplerer dette med forskning på samlivsbrudd generelt og delt omsorg spesielt. Antonovskys mestringsteori er sentral i analyse-materialet. Analyseverktøyet er Interpretative Phenomenological Analysis (IPA), og fire semistrukturerte intervju ble grunnlaget for kategorisering av empiri, som etterpå ble fortolket og drøftet opp mot relevant teori.
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	4 intervjupersoner er mellom 19 og 25 år, tre jenter og en gutt, og de har i snitt 11 års erfaring med å bo i to hjem. (Alle mine intervjupersoner var rundt 12 år og yngre da foreldrene gikk fra hverandre. På intervjutidspunktet er de mellom 19 og 25 år.)
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosioøkonomiske føringer)	Det er mange ulike bostedsordninger som velges for barn som opplever samlivsbrudd, men mitt fokus er den økende bostedsordningen som kalles delt bosted. Det vil si at barna bor tilnærmet likt i begge hjemmene. De ble valgt ut fra at de hadde levd i en 50/50-ordning over flere år, og at det ikke hadde vært høy konflikt mellom foreldrene.
Temaer	Medvirkning/medbestemmelsesrett; rettferdighet; likefordeling; samvittighet; venner; ideer om «normalitet»; Samfunnsdiskursen; nye partnere; nye søsken; lengde på opphold/hyppighet på bytte; praktiske forhold; byttedag; relasjonen mellom foreldrene; lojalitet; steforeldre; (hyppig) flytting; å være informert; foreldrenes følelser; foreldresamarbeid;

	foreldrekommunikasjon, foreldrerelasjon; foreldre-barn-reelasjon; tradisjoner/kontinuitet; fleksibilitet; tanker om framtid; alder ved brudd;
Forfatterens konklusjon	Viktige funn i studien er ungdommenes oppfatning av at familietradisjonene opprettholdes etter samlivsbruddet, ønsket om å bli betraktet som normal familie og betydningen av søsken. Det kommer også fram at deres ekstra arbeidsinnsats i familiens relasjonsarbeid, ikke er tematisert. De opplever heller ikke å få anerkjennelse for den ekstra innsatsen de investerer i å vedlikeholde familierelasjonene.
	Sitat fra tekst
Førsteforfatter, årstall	Aas, 2013
Land	Norge
Forskningsspørsmål	Undersøkelsen har følgende hovedproblemstilling: Hvilke helsemessige, sosiale og faglige konsekvenser registreres hos disse barna? I forhold til dette har jeg følgende forskningsspørsmål: - Hvilke reaksjoner og utfordringer opplever foreldrene at barna har – og på hvilken måte gir boformen dem selv utfordringer i forhold til å møte barnas behov? - Hvilke konsekvenser og utfordringer opplever man i skole og hjelpeapparat at boformen gir barna? - Får familier som opplever dette som utfordrende den hjelp de har behov for?
Metodologisk/analytisk tilnærming (f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk)	kvalitative metoder med åpne og semistrukturerte intervjuer Utviklingsteori fenomenologisk og hermeneutisk perspektiv tematisk analyse
Populasjon (antall, kjønn, alder, foreldre/barn)	Det er i alt fire foreldreinformanter. To fedre og to mødre. De har fra ett til tre barn, totalt sett 8 barn, i alderen 3-23 år. Korteste tid fra samlivsbrudd er 3 år, lengste er 10 år. Informantene er spredt geografisk fra Nordland til Oslo. Fire foreldreinformanter og ni fagpersoner fra følgende etater: skole, helsesøstertjenesten, familievernet, barnevernet, barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP), og Barneombudet.
Samværsordning/bostedsordning (type, gjennomføring, omfang, varighet, frekvens, kontekst – kulturelle/sosio-økonomiske føringer)	Delt bosted
Temaer	Psykiske og fysiske plager,

	Stress, Ansvarsfølelse overfor foreldrene, barnas egne behov, barns rettferdighetssans, geografisk avstand (skolekrets), venner, ulike regler, nye partnere, nye (ste-)søsken, foreldres hjelpeløshet, skåne barna for egne følelser
Forfatternes konklusjon	Funn i studien viser at for noen familier er problematikken etter samlivsbruddet sammensatt og kompleks. Det er ikke enkelt å skille fra hverandre de ulike faktorene som samvirker på en slik måte at situasjonen oppleves negativ. Familiene har derfor behov for at det er samarbeid mellom de ulike etatene, og at familiens utfordringer kan vurderes helhetlig og følges opp over tid. Vi vet lite om de langvarige konsekvensene for barna. Men vi vet fra både et menneskelig og samfunnsøkonomisk perspektiv at forebygging er et rimeligere alternativ enn å gå inn i etterkant for å reparere og kompensere for senskader.

Vedlegg 9: Temaoversikt kvalitative studier

Oversikt over temaer identifisert i hver av de kvalitative studiene (n=17). Vi har krysset av for et tema der det belyses i studien. Det vil imidlertid være variasjon i hvor mye en studie belyses eller går i dybden på et angitt tema.

Tema -->	Vurdering av metodiske begrensninger	Bostedsordningen for barnet/forelderen (fleksibilitet, medvirkning, li-kedeling)	Barnets mulighet til / ønsker om å bli hørt/få si sin mening	Avstand mellom hjemmene	Foreldre-relasjon (klima, kommunikasjon)	Foreldre-barn relasjon (rettferdighet, lojalitet)	Foreldres konflikt-nivå	Foreldre-samarbeid	Praktisk gjennomføring av delt bosted	Foreldres utdanning/inntekt/økonomi	Relasjon til søsken, nye familiemedlemmer, slekt/familie	Tilknytning, tilhørighet, stabilitet for barnet	Skoleprestasjoner	Foreldreutfordringer
Forfatter, år														
Aglen 2011**	Små/moderate	x						x	x					
Bergström 2019***	Små	x			x	x			x					x
Berman 2019	Små	x	x		x	x	x		x		x	x		

French-Bud- das 2020 ***	Moderate/alvorlige	x	x	x	x			x	x	x	x			
Haugen 2010*	Moderate/alvorlige	x	x	x						x				
Johnsen 2018	Små			x		x	x	x	x		x	x		
Kitterød 2021	Moderate	x	x			x								
Lidén 2019	Moderate	x		x		x		x	x	x				
Lidén 2020	Alvorlige	x	x						x		x			
Marschall 2014*	Alvorlige					x						x		
Marschall 2017*	Alvorlige								x		x			
Mathisen 2014	Høy	x	x	x		x		x			x			
Ottosen 2013*	Alvorlige	x	x	x		x		x	x		x			
Ottosen 2011*	Små	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		
Si- gurdardóttir 2018	Alvorlige	x	x	x	x			x	x		x	x		
Sollied 2015	Små/moderate	x				x	x		x		x	x		
Aas 2013**	Moderate	x		x		x			x		x	x	x	x

* Barn, unge voksne og foreldrerapporterte utfall

** Foreldrerapporterte utfall

*** Foreldrerapporterte utfall på yngre barn under 7

Vedlegg 10: Samlet vurdering av metodiske begrensninger i kvalitative studier

Nedenfor presenteres våre vurderinger av metodiske begrensninger i de inkluderte kvalitative studiene som belyser erfaringer med eller opplevelser av delt bosted (n=17). Verktøyets 8 vurderingskriterier står under tabellen, både på engelsk og norsk (egen oversettelse).

Study ID	#1: Context (Y/N/U) Assessment or notes	#2: Sampling strategy (Y/N/U) Assessment or notes	#3: Data collection (Y/N/U) Assessment or notes	#4: Data analysis ((Y/N/U) Assessment or notes	#5: Findings supported by evidence? ((Y/N/U) Assessment or notes	#6: Reflexivity (Y/N/U) Assessment or notes	#7: ethical concern (Y/N/U) Assessment or notes	#8: Any other concerns Assessment or notes	Judgement
Aglen (2011)	Ja.	Ja. Beskriver detaljerte karakteristika ved utvalget, rekruttering av utvalget og om en trøblete rekrutteringsprosess.	Ja. Utformet intervju-guide. Gir detaljerte beskrivelser av gjennomføring av intervjuene, sted, setting, metode for selve innsamlingen.	Ja, beskriver detaljert om selve dataanalysen.	Ja. Forfatteren belyser både positive og negative funn etter problemstillingene, siterer hyppig, og ser funnene i lys av andre kilder. Forfatteren har vurdert funnernes troverdighet.	Ja/uklart. Forfatteren redegjør utfyllende om egen personlige bakgrunn og erfaringer med delt bosted som mor, også i møte med informantene, men har i liten grad reflektert rundt hvilken betydning det kan ha	Ja. Fått NSD godkjenning, innhentet samtykke. Gjør gode etiske refleksjoner.		Høy/middels

						for dataanalysen og fremstilling av funnene. Pluss for refleksjoner rundt overførbarhet.			
Bergström (2019)	Ja.	Ja. Presenterer karakteristika ved foreldre, slik som alder, kjønn, utdanning, inntekt og opphav til deleordningen, og hvorfor og hvordan de ble rekruttert inn.	Ja. Drøfter metning av data, og utvalgsstørrelse. Foretok intervjuer frem til ingen ny informasjon ble registrert.. Intervjuguide og gjennomført pilotering av den. Beskriver indirekte at intervjuene ble lest, og gjenlest av alle forskere..	Ja. Analysemetode beskrevet og trinnene i prosessen også. Alle forskere har lest intervjuene, og 3 forskere deltok i kodingen og identifisering av temaer av materialet.	Ja. Siterer rikelig for å underbygge sine funn. Drøfter opp mot andre kilder i diskusjonen. Har vurdert troverdighet eller pålitelighet av sine funn.	Ja. Sier de har drøftet refleksivitet i forkant av studien, og sier noe om deres egen oppvekst, samt personlig erfaringer med delt bosted, samt drøftet deres bakgrunn opp mot funnene i studien.	Ja. Fått etisk godkjenning og informert samtykke fra deltakerne, samt drøftet etiske problemstillinger.		Høy
Berman (2019)	Ja.	Ja. Redegjør for valg av informantene, slik som alder, kjønn, erfaringer med delt bosted, og hvor de ble rekruttert fra.	Ja. Redegjør for valg av intervju som metode, beskrivelser av innhold i intervjuguide, og gjennomføring av intervju og behandling av datamaterialet.	Ja. Kategoriseringen av data gjort for det meste etter innholdet i intervjuguiden. Beskriver de ulike trinnene i analysen.	Ja. Siterer hyppig. Ser funnene opp mot andre kilder.	Ja. Forfatteren sier noe om sin forforståelse og egne manglende erfaringer med skilsmisse og delt bosted.	Ja, innhentet godkjenning, foreldresamtykke og informert samtykke hos barna. Drøfter utfyllende flere etiske utfordringer med sitt prosjekt, blant annet det å intervju barn, og hvordan det ble håndtert.		Høy
French-Buddas (2020)	Ja/uklart.	Uklart. Redegjør for hvor og hvordan deltakerne ble rekruttert. Få karakteristika av både barnet og foreldrene, slik om alder og SØS, boforhold til barnet. Er en	Uklart. Utarbeidet intervjuguide. Beskriver kort at det ble gjort transkribering av intervjuene. Beskriver i liten grad hvor og hvordan selve intervjuene ble gjennomført.	Ja/uklart. Beskriver kort metode for analyse, og hvordan denne ble gjennomført, MEN metoden for å gjennomgå datamaterialet virker å ha noen svakheter, er alene å gå gjennom materialet, og kun én gang? Har i liten	Uklart. Funn gjen-speiler innholdsanalysen, og det brukes rikelig med siteringer. Funnene ses opp mot andre kilder i drøftingen. Forfatteren skriver hva troverdighet innen kvalitativ forskning er,	Uklart. Det gis få beskrivelser av refleksivitet eller forforståelse i studien.	Uklart. Gitt deltakerne informasjon om studien og mottatt deres informert samtykke, samt redegjort for destruksjon av datamaterialet i etterkant. Drøfter ikke etiske problemstillinger som oppstår rundt tema, rekruttering, gjennomføring av intervju med barn.		Mid-dels/lav

		skjevhet i rekruttering som det ikke sies noe om.		grad sikret korrekt koding og uthenting av materialet.	men gjør ingen forsøk på å se egen studie i lys av det!				
Haugen (2010)	Ja.	Delvis. Utvalget er beskrevet (kjønn, ikke spesifikk alder, men SØS), samt beskrivelser av hvorfor de ble valgt ut, mangler beskrivelser av hvordan de ble valgt ut.	Nei, eller kun delvis. Ingen beskrivelser av om det er en intervju-guide, eller om denne ble benyttet eller hvordan intervjuene ble gjennomført eller håndtert underveis eller i etterkant, slik som transkribering, opptak, osv.	Ja.	Ja. Funnene underbygges av uttalelser av barna, både positive og negative funn. Tre gjennomgående tema identifisert i analysen presenteres systematisk i funndelen. MEN for to av punktene er det kun ett av barna sine uttalelser som trekkes frem.	Nei, forfatterne skriver ikke noe som kan knyttes til refleksivitet, hverken til innledende problemstilling, analyse eller fremstilling av funnene.	Nei. Ingen informasjon gitt om dette.		Mid-dels/lav
Johnsen (2018)	Ja. Svært gode beskrivelser av kontekst og setting.	Ja. Det fremgår tydelig hvordan barna ble rekruttert inn i studien, hvem de er og hvorfor akkurat de ble valgt ut.	Ja. Detaljerte beskrivelser av datainnsamling, hvordan intervjuene ble gjennomført og av hvem. Intervjuguide pilotert på én case.	Ja. Svært detaljert beskrivelse av dataanalysen og prosessen som lå til grunn for den, herunder gjennomføring i forståelsen av valgt rammeverk.	Ja. Forfatterne trekker frem både positive og negative funn. Drøfter funnene opp mot andre kilder i drøftingen. Har beskrevet i dataanalysen hvordan identifisering av funnene ble gjort av flere forskere, med gjentakende prosedyrer.	Ja. Det redegjøres for forfatternes faglige bakgrunn, samt deres arbeidssituasjon og personlige erfaringer med denne problemstillingen, både før og under forskningsprosessen.	Ja, beskrivelser av hvordan informert samtykke hos foreldrene ble innhentet, samt etisk godkjenning hos NSD. Forfatterne redegjør også for hvordan de vurderte og håndterte etisk vanskelige problemstillinger både før studien startet og underveis i studien.		Høy

Kitterød (2021)	Ja.	Ja. Både utvalgsstrategi for de yngre og de eldre ungdommene er beskrevet og delvis begrunnet.	Ja.	Ja/uklart, men mangler noen detaljer i beskrivelsen av dataanalysen, hvordan den er utført og av hvem.	Ja, men burde vært hentet ut flere sitater for å underbygge sine påstander, samt vært tydeligere hva som er sitater og hva som er forfatterens konklusjoner. Burde vært hentet ut flere motstridende funn, og har i liten grad sett funnene opp mot andre kilder.	Nei, forfatterne beskriver ingen prosesser mht. refleksivitet. Her burde forfatterne ha tatt stilling til dette, særlig når det kommer til utforming av problemstilling, analyse og presentasjon av funn.	Delvis, studien har fått etisk godkjenning. Samtykkeklæring for de minste barna, ikke klart om dette er innhentet for de eldre barna (under 18 år), men ikke gitt noen beskrivelser av informert samtykke. Heller ikke gjort noen etiske refleksjoner rundt studiens problemstilling for øvrig.	Ingen vurderinger av metning av data. Samme populasjon som i Lidén 2019.	Middels
Lidén (2019)	Ja.	Ja. Beskrivelser av hvor og hvordan informantene ble rekruttert.	Uklart. Få beskrivelser av hvordan dataene ble målt og samlet inn på av barna. Hvor intervjuene ble gjennomført. Bruker intervju-guide.	Uklart. Utydelig og mangelfull beskrivelse av analysemetode, og fremgangsmåte for analyse.	Ja. Bruker sitater for å underbygge sine funn. Ser sine funn opp mot andre kilder	Ja/uklart.	Ja. Fått godkjenning av NSD. Fått godkjenning av barna, og fått tilbud om oppfølging i etterkant av studien både av sosiallærere og helsesøster i skolen.		Middels
Lidén (2020)	Ja.	Ja. Beskrivelser av hvor og hvordan informantene ble rekruttert.	Uklart. Få beskrivelser av hvordan dataene ble målt og samlet inn på av barna. Hvor intervjuene ble gjennomført. Bruker intervju-guide.	Ja/uklart.	Uklart. Funnene noe kondensert. Få sitater, mye funn sett opp mot andre kilder. Evidensen kommer lite frem, mens forfatterens meninger kommer i forgrunn.	Nei, ikke skrevet noe om refleksivitet eller forforståelse.	Nei, ingen beskrivelser.	Samme populasjon som Lidén 2019.	Lav

Marschall (2014)	Ja.	Uklart. Sier noe om hvor deltakerne ble rekruttert fra, ikke noe mer om hvordan og hvorfor disse ble valgt. Ingen karakteristika ved utvalget annet enn kjønn på barna og foreldrene og alder på barna.	Uklart. Det er ikke gitt noe informasjon om datainnsamling, annet enn at det er utført intervjuer og at barna ble gitt en mp3-spiller for dagbok opptak.	Uklart. Rammeverket klart, men det er ikke gitt noe informasjon om dataanalyse, hva datamaterialet bestod av, hvordan det ble analysert eller av hvem.	Uklart. Bruker siteringer for å underbygge egne funn. Ser i liten grad funnene opp mot andre kilder. Ikke vurdert studiens troverdighet eller pålitelighet. En del slutninger strekker seg lengre enn evidensen lagt til grunn.	Nei. Ikke gitt noen beskrivelser av refleksivitet.	Nei, ingen beskrivelser.		Lav
Marschall (2017)	Ja.	Ja. Beskriver utvalget, demografi, etnisitet, hvordan informantene ble valgt og inklusjonskriterier.	Uklart. Metode for å gjennomføre intervjuer beskrevet, samt bruk av lyd dagbok til barna. Ingen intervjuguide beskrevet.	Uklart. Rammeverket klart, men det er ikke gitt noe informasjon om dataanalyse, hva datamaterialet bestod av, hvordan det ble analysert eller av hvem.	Uklart. Bruker siteringer for å underbygge egne funn. Ser i liten grad funnene opp mot andre kilder. Ikke vurdert studiens troverdighet eller pålitelighet.	Uklart, reflektert rundt konsept og valg av spørsmål. Kunne ha reflektert mer rundt egen posisjon.	Nei, men gir noen vage/generelle beskrivelser av intervjuer med barn.	Samme populasjon som i Marschall 2014	Lav
Mathisen (2014)	Ja.	Ja. Drøfter valg av deltakere på bakgrunn av alder og erfaringer, samt størrelse på utvalget. Angir hvordan deltakerne ble rekruttert. Karakteristika ved utvalget beskrives.	Ja. Laget intervjuguide. Begrunner valg av dybdeintervju. Beskriver steg i dataanalysen godt.	Ja. Klar sammenheng mellom intervjuguiden og kategoriseringen av funnene og fokus på disse.	Delvis, noe uryddig og utydelig presentasjon av funnene, hva som er funn og hva som er hennes eller andre forskeres meninger om temaet. Har hentet inn mye funn fra annen forskning, og vektlegger disse nesten mer enn funnene i egen studie..	Ja, har reflektert rundt sitt forhold både til tema, funn og analyse og oversitt forhold til informantene og hvilken betydning det kan ha hatt for intervjuet.	Ja. Informasjon om studien, deltakernes rettigheter og muligheter ble gitt på forhånd.	Ingen	Høy

Ottesen (2011)	Ja.	Ja. Gode beskrivelser av utvalgsprosessen og deltakerne.	Ja. Gode beskrivelser av datainnsamling.	Ja/uklart. Noe manglende beskrivelser av hva de faktisk har gjort i dataanalysen, beskriver kun rammeverket.	Ja. Bruker rikelig med siteringer, inndeling etter kategoriseringer fra innledningen.	Ja. Reflekterer rundt sin posisjon og problemstillingen på en god måte.	Ja/uklart, drøfter ulike etiske problemstillinger. Sier ikke noe om etiske godkjenning eller innhenting av informert samtykke annet enn at det er viktig ved særlig intervjuer med barn.		Høy
Ottesen (2013)	Ja/uklart.	Ja/uklart. Noe uklart hvor og hvordan de ble rekruttert.	Uklart. Lite informasjon om dataauthenticing, utarbeidet en intervjuguide som førende for intervjugjennomføringen.	Uklart. Lite informasjon om analyse og gjennomføring av analysen i trinn eller rammeverk for analyse.	Uklart. Funn ses i lys av andre kilder, men noe lite siteringer for å underbygge egne funn.	Nei. Ikke gitt noen beskrivelser om refleksivitet.	Nei, ingen beskrivelser.	Samme populasjon som i Ottesen 2011	Lav
Sigurdardóttir (2018)	Ja.	Ja. Utvalgsstrategi begrunnet, samt karakteristika ved utvalget.	Nei. Ingen beskrivelser av datainnsamlingen annet enn at dette er intervjuer på varighet 45 min. Oppgis at det fins en intervjuguide, men det gis ikke noen beskrivelser av innholdet i denne.	Nei. Ingen beskrivelser av type analyse eller steg i analyseprosessen	Ja, funnene underbygges av uttalelser fra barna, og gjenspeiler problemstillingen. Funnene er i noen grad drøftet i lys av andre kilder (særlig nordiske)	Nei, forfatterne skriver ingenting som kan knyttes til refleksivitet.	Delvis. Studien er meldt inn, og deltakerne har gitt informert samtykke. Problemstillingen fordrer likevel mer etiske vurderinger.	Manglende beskrivelser av datainnsamling og dataanalyse, samt refleksivitet gjør studien lite tillitsvekkende.	Lav
Sollied (2015)	Ja	Ja. Redegjør hvor rekrutteringsmetode av informantene, og hvordan/hvorfor disse ble valgt ut, i tillegg til antallet. Karakteristika ved utvalget	Ja. Laget intervjuguide, innsamling og metode for analyse er nøye beskrevet.	Ja. Detaljerte beskrivelser av analysemetode. Ikke vurdert metning av data (annet enn antall deltakere)	Ja. Presenterer funnene med rikelige siteringer. Ser også sine funn i lys av andre kilder.	Uklar. Sier noe innledningsvis om sine faglige erfaringer som familieterapeut og mekler, og tanker om problemstillingen. Sier senere noe om sin forståelse av barn i delehem, men ikke noe	Ja. Redegjør for godkjenning i NSD, samt gjort refleksjoner rundt etiske problemstillinger. Sørger for informert samtykke og godkjenning for deltakelse.		Høy/middels

		er beskrevet før funn-delen.				om hvorvidt hun har reflektert rundt dette, og hvordan hennes forståelse kan ha påvirket intervjuene og analysen, samt presentasjon av funnene.			
Aas (2013)	Ja.	Ja. Karakteristika ved utvalget beskrevet, samt valg av deltakere, størrelse på utvalg osv.	Ja. Utarbeidet intervjuguide. Noe utydelig innhold i intervjuguiden. Gjennomføring av datainnsamling og hvilken form dataene har er beskrevet i detalj.	Ja/uklart. Metode for datanalyse beskrevet og trinnene for analysen, men metoden gjenspeiler i liten grad rammerverket som ble beskrevet innledningsvis jfr. Fenomenologisk eller hermeneutisk forståelse. Funnene presenteres etter problemstilling, og ikke etter kategoriseringer gjort ut fra intervjuguide eller etter analyse av intervjuene.. Denne studien synes å mangle noe metodisk helhet.	Ja/uklart. Noe ensidig presentasjon av negative funn. Gjenspeiler seg også særlig når funnene drøftes opp mot andre kilder i drøftingen etterpå.	Ja/uklart. Forfatteren sier noe om vurderinger og refleksjoner som er gjort før og underveis under punktet om studiens troverdighet, men gjør ingen refleksjon rundt egen faglige og personlige bakgrunn for prosjektutforming, innsamling, analyse og funn. Forfatteren virker noe forutinntatt i sitt syn på delt bosted. Fokuset er ikke om eller hvordan delt bosted fungerer for barna, men snarere at det er en del barn det ikke er optimalt for.	Ja. Gjør flere vurderinger av etiske utfordringer både når det kommer til problemstillingen, utføringen av datainnsamling og analyse, og rundt egen posisjon. Sier ikke noe om informert samtykke.		Middels
<ol style="list-style-type: none"> 1. Are the setting/s and context described adequately? <i>Er settingen og konteksten til studien tilstrekkelig beskrevet?</i> 2. Is the sampling strategy described and is this appropriate? <i>Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?</i> 3. Is the data collection strategy described and justified? <i>Er datainnsamlingsstrategien beskrevet og tilstrekkelig begrunnet?</i> 4. Is the data analysis described and is this appropriate? <i>Er dataanalysen/analysen av data beskrevet og hensiktsmessig?</i> 5. Are the claims made/findings supported by sufficient evidence? <i>Er påstandene/funnene støttet med tilstrekkelig evidens?</i> 6. Is there evidence of reflexivity? <i>Viser studien/forfatterne refleksivitet?</i> 7. Does the study demonstrate sensitivity to ethical concerns? <i>Er etiske forhold vurdert?</i> 8. Any other concerns? <i>Andre bekymringer?</i> 									

Vedlegg 11: Kvantitative studier av faktorer – datauttrekk og risiko for systematiske skjevheter

Nedenfor presenteres tabeller med datauttrekk og vurdering av risiko for systematiske skjevheter, for inkluderte kvantitative studier som undersøkte faktorer (n=23). Verktøyet for vurdering av risiko for systematiske skjevheter er i sin helhet presentert først, inkludert vår oversettelse; mens de påfølgende tabellene inneholder kun kortvarianter av spørsmålene. For tre av spørsmålene har vi lagt inn en beskrivelse av vår tolkning knyttet til foreliggende oversikt.

National Heart, Lung, and Blood Institute (NIH) Quality Assessment Tool for Observational Cohort and Cross-Sectional Studies (56)

Originalversjon	Vår oversettelse
<i>Answers: Yes / No / Other (CD: cannot determine, NA: not applicable, NR: not reported)</i>	<i>Svaralternativer: Ja, Nei, Delvis, Uklart, NA (ikke mulig å besvare)</i>
1. Was the research question or objective in this paper clearly stated?	1. Er forskningsspørsmålet eller målet med studien klart formulert?
2. Was the study population clearly specified and defined?	2. Er studiepopulasjonen klart definert og spesifisert?
3. Was the participation rate of eligible persons at least 50%?	3. Er det minst 50% deltakelse blant de kvalifiserte deltakerne?
4. Were all the subjects selected or recruited from the same or similar populations (including the same time period)? Were inclusion and exclusion criteria for being in the study prespecified and applied uniformly to all participants?	4. Er alle deltakerne selektert/valgt fra samme (eller lignende) populasjon, inkludert samme tidsperiode? Ble inklusjons og eksklusjonskriteriene for deltakelse i studien spesifisert på forhånd og anvendt likt for alle deltakerne?
5. Was a sample size justification, power description, or variance and effect estimates provided?	5. Er det gitt en begrunnelse for utvalgsstørrelsen, en styrkebeskrivelse eller et varians- og effektestimat?
6. For the analyses in this paper, were the exposure(s) of interest measured prior to the outcome(s) being measured?	6. For analysene i denne studien, ble eksponeringen målt før måling av utfallet?
7. Was the timeframe sufficient so that one could reasonably expect to see an association between exposure and outcome if it existed?	7. Var tidsrammen tilstrekkelig til at man med rimelighet kan forvente at det er en assosiasjon mellom eksponering og utfall?

8. For exposures that can vary in amount or level, did the study examine different levels of the exposure as related to the outcome (e.g., categories of exposure, or exposure measured as continuous variable)?	8. For eksponeringer som kan variere i styrke eller mengde, undersøkte studien disse variantene mht resultatene? (Her: kategorier av samværs/bostedsordninger)
9. Were the exposure measures (independent variables) clearly defined, valid, reliable, and implemented consistently across all study participants?	9. Var eksponeringen klart definert, valid og reliabel, og implementert konsistent for alle deltakerne? (Her: måling av samværs/bostedsordninger)
10. Was the exposure(s) assessed more than once over time?	10. Ble eksponeringen målt mer enn én gang?
11. Were the outcome measures (dependent variables) clearly defined, valid, reliable, and implemented consistently across all study participants?	11. Ble utfallene klart definert, valid og reliabel, og implementert konsistent for alle deltakerne?
12. Were the outcome assessors blinded to the exposure status of participants?	12. Var utfallsmålerne blindet for hvilken eksponering deltakerne hadde fått?
13. Was loss to follow-up after baseline 20% or less?	13. Var frafall fra baseline til oppfølging maks 20 prosent? (Her: analyse av og justering for frafall)
14. Were key potential confounding variables measured and adjusted statistically for their impact on the relationship between exposure(s) and outcome(s)?	14. Ble vesentlige potensielle forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk for deres påvirkning på forholdet mellom eksponering og utfall?
<i>Total score: Poor – Fair – Good quality</i>	<i>Totalvurdering: Høy – Uklar – Lav risiko for systematiske skjevheter</i>

Bergström 2013

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Bergström (2013) Living in two homes-a Swedish national survey of wellbeing in 12 and 15 year olds with joint physical custody
Alle forfattere	"Malin Bergström, Bitte Modin, Emma Fransson, Luis Rajmil, Marie Berlin, Per A Gustafsson and Anders Hjern"
Prosjekt studien tilhører	(Statistics Sweden under the mandate of The Swedish National Institute of Public Health)
År for datainnsamling	2009
Mål med studien	To compare health related quality of life (HQL) for children in nuclear families with JPC and other forms of living arrangements after parental separation.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Lineær regresjon, standardisert beta (β)
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (nasjonalt)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	164 580 barn og unge (12 og 15 år, ca 50/50 jenter og gutter)
Andre respondenter (kjønn)	(barna/ungdommene har selv svart)
Samværs/bostedsordninger	1) kjernefamilie (68,5%), 2) delt bosted (JPC) (10,4%), 3) mest med én forelder (7,7%), 4) kun med én forelder (13,1%)
Utfall og målemetoder	Livskvalitet, målt med KIDSCREEN, 11 dimensjoner: fysisk helse, psykologisk trivsel/livstilfredshet, humør og følelser, selvoppfatning, autonomi/selvstendighet, relasjoner til foreldre, materielle ressurser, relasjoner til jevnaldrende, skoletrivsel, sosial aksept/mobbing

Faktorer som inngår i analysene	Kjønn, klasstrinn, opprinnelsesland (koblet til enkeltelever, hentet fra spørreskjema), foreldres utdanning, urban/rural, migrantbakgrunn (koblet til skole, hentet fra register). Kun justerende faktorer.
Resultater	Sammenlignet med 12-åringene som bodde i kjernefamilie, skåret 12-åringene med delt bosted eller som bodde mest eller kun med én forelder, lavere på alle de 11 subskalaene på KIDSCREEN, altså ulike sider ved livskvalitet ($p < 0,001$) (tabell 2, KI ikke oppgitt), etter justering for kjønn, klasstrinn, opprinnelsesland, foreldres utdanning, urban/rural og migrantbakgrunn. Når det gjaldt 15-åringene, var bildet noe mer nyansert; på subskalaen autonomi var det ingen forskjell i skårer mellom 15-åringene i delt bosted og de som bor med kun én forelder like høyt som 15-åringene i kjernefamilier, og på subskalaen jevnaldrende-relasjoner var det ingen forskjell i skårer mellom 15-åringene i delt bosted og 15-åringene i kjernefamilier (tabell 2). Når man slo sammen de to kategoriene "bodde mest med" og "bodde kun med" én forelder, skåret disse ungdommene dårligere på de fleste subskalaer, med unntak av autonomi, selvoppfatning og skoletrivsel for 12-åringene og selvoppfatning for 15-åringene. Effektstørrelser (tilsvarende endring i SD for SDQ-skåre): 12-åringene: fra 0,05 til -0,41. 15-åringene: noe svakere (0,02 til -0,45). Oppgir ikke gjennomsnittskår og korresponderende standardavvik for utfallet, hvilket gjør at vi ikke vet hvor mye effektstørrelsene tilsvarende i absolutte endringer i skåren.
Annet	Overlappende utvalg ved Bergström 2015?

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	79 prosent. <i>A total of 207,700 pupils were eligible to take part in the survey and 172,391 (83 per cent) were at school when the survey was conducted and agreed to participate. We included the 164,580 (79 per cent) who had completed the KIDSCREEN instrument, answered the questions on living arrangements and went to a school with at least ten pupils in their grade</i>
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier, men "bodde mest med én forelder" og "bodde kun med en forelder" er noe uklart definert(?)
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall

14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Ikke alle faktorer er koblet til enkeltelever. Ingen justering for foreldrenes relasjon og relasjon barn-foreldre
Totalvurdering	Høy risiko	Manglende justeringer for vesentlige forvekslingsfaktorer

Bergström 2014

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Bergström (2014) Mental health in Swedish children living in joint physical custody and their parents' life satisfaction: A cross-sectional study
Alle forfattere	Malin Bergström, Emma Fransson, Anders Hjern, Lennart Kohler og Thomas Wallby
Prosjekt studien tilhører	NordChild 2011 (cross-sectional population survey, Swedish part)
År for datainnsamling	2011
Mål med studien	This study investigated the mental health of children in joint physical custody, comparing them with children in nuclear families and in single care. It also took the family's financial situation and the parents' satisfaction with their own health, economic and social situation into account.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema (i posten?)
Metode for dataanalyse	Lineær regresjon, ustandardisert beta
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (nasjonalt tilfeldig utvalg)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	1297 foreldre og ev. barn/ungdom, 4-17 år, 49,8% jenter, 50,2% gutter
Andre respondenter (kjønn)	Foreldre (i hovedsak mor, 9-20% far)
Samværs/bostedsordninger	1) kjernefamilie (76,4%), 2) delt bosted (180-185 dager per år hos hver av foreldrene) (10%), 3) aleneforelder (single care) (13,6%)
Utfall og målemetoder	Psykisk helse, målt med Swedish version of the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ). Det rapporteres resultater for fire av fem subskalaer samt totalskåren
Faktorer som inngår i analysene	Kontrollvariabler: barn/ungdoms kjønn, alder, familiens samlede inntekt Medierende variabel: foreldres livstilfredshet (tre subskalaer: arbeid/økonomi/sosialt nettverk, innflytelse på egen livssituasjon, egen helse)
Resultater	Sammenlignet med barn/ungdom som bodde med kjernefamilie, skåret barn/ungdom med delt bosted ($B= 1,6$ $p=0,000$) og med aleneforelder ($B= 2,4$ $p=0,000$) høyere på SDQ totalskåre (justert for kjønn og alder, tabell 3). Når foreldres økonomi ble lagt til i analysen ble assosiasjonen noe svakere (barn/ungdom med delt bosted ($B= 1,4$ $p=0,001$) og med aleneforelder ($B= 2,2$ $p=0,000$) (justert for kjønn, alder og inntekt). Når analysen tok høyde for foreldrenes livstilfredshet, minsket forskjellene betydelig, spesielt for barna med enslig forelder, til $B= 1,1$ ($p=0,007$) for barn med delt bosted og $1,3$ ($p=0,001$) for barn med enslig forelder. Studien oppgir ingen konfidensintervaller.
Annet	

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Nei	40,5 prosent

4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Kun tre kategorier: kjernefamilie, delt bosted, aleneforelder (med/uten ny partner).
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	Det er brukt SDQ, totalskåre og fire av fem subskalaer, men det er ikke oppgitt hvorfor den siste subskalaen ikke benyttes.
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Delvis	Har gjort frafallsanalyse, men ingen justeringer av resultatene
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Kun justert for ungdommens kjønn, alder, familiens samlede inntekt
Totalvurdering	Høy risiko	Høyt frafall ved studiestart, ikke tilstrekkelig justert for forvekslingsfaktorer, ikke analysert aldersforskjeller

Bergström 2015

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Bergström (2015) Fifty moves a year: Is there an association between joint physical custody and psychosomatic problems in children?
Alle forfattere	Malin Bergström, Emma Fransson, Bitte Modin, Marie Berlin, Per A Gustafsson, Anders Hjern
Prosjekt studien tilhører	
År for datainnsamling	
Mål med studien	In this study, we wanted to investigate if the high frequencies of JPC and of psychosomatic problems in Swedish schoolchildren were related.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Lineær multipl regressjon, standardisert beta (β)
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (nasjonal spørreundersøkelse)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	147 839 barn/ungdommer (6. og 9 klasse/12 og 15 år, 50,6 prosent jenter)
Andre respondenter (kjønn)	(barna/ungdommene har selv svart)
Samværs/bostedsordninger	1) kjernefamilie (bor med begge foreldre) (69%), 2) delt bosted (bor omtrent like mye hos begge) (11%), 3) bor mest med én forelder, litt med den andre (mor/far) (8%), 4) kun hos den ene (mor/far) (13%). (De to siste ble slått sammen for dem som bodde med far.)

Utfall og målemetoder	Barns psykosomatiske problemer, målt med PsychoSomatic Problems (PSP) scale (The eight questions concern the past 6 months and ask if the respondent had difficulties (1) concentrating (2) sleeping; suffered from (3) headaches (4) stomach aches; felt (5) tense, (6) sad (7) dizzy and had (8) little appetite. The response alternatives are never, seldom, sometimes, often and always.)
Faktorer som inngår i analysene	Kontrollvariabler: kjønn, barn og foreldres fødeland, kjønn bostedsforelder, urban/rural. Mellomliggende variabler: barns tilfredshet med barn-foreldre-relasjon, opplevde materielle ressurser
Resultater	Jenter skåret høyere enn gutter på totalskåren og alle subskalaene. Jenter som bodde med begge foreldre skåret lavest på psykosomatiske problemer (z/mean 0,14 totalskåre (0 er gjennomsnitt, SD er på 1)), jenter i delt bosted skåret litt høyere (0,33), jenter som bodde mest med én forelder skåret enda litt høyere (0,49), og unge som bodde kun med én forelder skåret høyest (0,53). Gutter som bodde med begge foreldre skåret lavest på psykosomatiske problemer (z/mean -0,33 totalskåre (0 er gjennomsnitt, SD er på 1)), gutter i delt bosted skåret litt høyere (-0,21), gutter som bodde mest med én forelder skåret enda litt høyere (-0,12), og gutter som bodde kun med én forelder skåret høyest (-0,10) (men fortsatt lavere skår enn jenter med lavest skår) (tabell 2). Justering for alder og opprinnelsesland hadde minimal effekt på forskjellene mellom ungdommene med delt bosted og hhv mest med én og kun med én forelder. Forskjellene minsket imidlertid når det ble justert for økonomi (ungdommens opplevelse av familiens materielle ressurser) og enda litt mer for barn-foreldre-relasjon (ungdommens tilfredshet med avrelasjonen). Dette gjaldt også de som bodde med begge foreldre – altså ble resultatene langt likere. Standard betakoeffisienter for sammenligningen mellom delt bosted-gruppen og de andre: kjernefamilie -0,07 (KI -0,09 til -0,05) for jenter og -0,05 (KI -0,06 til -0,03) for gutter; mest med én forelder 0,04 (KI 0,01 til 0,07) for jenter og 0,03 (KI -0,00 til 0,05) for gutter; og kun med én forelder 0,05 (KI 0,02 til 0,08) for jenter og 0,03 (KI 0,01 til 0,06) for gutter.
Annet	Overlappende utvalg med Bergström 2013?

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	Svenske ungdommer 6.- og 9.-klassinger
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	Basert på totalutvalget: 71,2 prosent
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier, men to ble slått sammen for far (bor mest med + bor kun med pga få individer). Ikke inkludert ev. steforeldre
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene. Det er barna selv som har kategorisert bostedsordningene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	Spørreskjema (PsychoSomatic Problems (PSP) scale), standardisert, distribuert på skole (vi vet ikke hva som skjedde med de som ikke var til stede den dagen)

12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Det justeres ikke for foreldrenes relasjon innbyrdes
Totalvurdering	Høy/uklar	Manglende justering for vesentlig forvekslingsfaktor

Bergström 2018

Datauttrekk		
Førsteforfatter (år) tittel	Bergström (2018) Preschool children living in joint physical custody arrangements show less psychological symptoms than those living mostly or only with one parent	
Alle forfattere	Malin Bergström, Emma Fransson, Helena Fabian, Anders Hjern, Anna Sarkadi, Raziye Salari	
Prosjekt studien tilhører	Children and Parents in Focus (en RCT)	
År for datainnsamling	(2014? ikke oppgitt)	
Mål med studien	The aim of this study was to compare psychological symptoms, reported by parents and preschool teachers, between groups of children aged three to five years of age.	
Studiedesign	Tverrsnitt	
Metode for datainnsamling	Spørreskjema til foreldrene utdelt på helsestasjonskontroll + spørreskjema til barnehagelærere sendt hjem til foreldrene for viderefremming	
Metode for dataanalyse	Multippel lineær regresjon, ustandardisert beta	
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (Uppsala kommune, barnehagebarn)	
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	3656 foreldre (og barnehagelærere) (3-5 år, 48,3 prosent jenter, 51,6 prosent gutter)	
Andre respondenter (kjønn)	Foreldre (ca 55 prosent mødre, 55 prosent fedre)	
Samværs/bostedsordninger	1) Kjernefamilie (bor med begge foreldrene) (92,1%), 2) delt bosted (JPC, ca lik tid hos begge) (3,7%), 3) mest med én forelder (2,2%), 4) kun med én forelder (2,0%)	
Utfall og målemetoder	Psykiske vansker, målt med Swedish version of the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ), totalskåren (0-4), ett skjema fylt ut av foreldre og ett av barnehagelærer (fire subskalaer?)	
Faktorer som inngår i analysene	Barnets kjønn, barnets alder, kjønn på forelderen som besvarte undersøkelsen, foreldres utdanning, foreldres fødeland, foreldres relasjonsstatus (gift/samboer, singel eller annet) (kun justerende faktorer)	
Resultater	Sammenlignet med barn i delt bosted, rapporterte foreldrene mer psykiske vansker (høyere SDQ-skårer) for barn som bodde mest med én forelder (B 1,92 KI 0,75-3,09) og barn som bodde kun med én forelder (B 2,06 KI 0,85-3,27), etter justering for barnets alder, barnets kjønn og kjønn på den forelderen som besvarte undersøkelsen (tabell 3). Etter ytterligere justering for foreldres utdanningsnivå, landbakgrunn og alder, sank forskjellen noe, til henholdsvis 1,81 (KI 0,66-2,95) og 1,94 (KI 0,75-3,13), men forskjellene var fremdeles signifikante. (For barnehagelærernes skårer var det et tilsvarende mønster, men med gjennomgående lavere SDQ-skårer (tabell 4). Imidlertid var det etter begge justeringer noe mindre signifikante forskjeller ($p < 0,05$), dvs. svakere sammenhenger.	
Annet	Overlappende utvalg med Bergström 2021?	
Vurdering av risiko for systematiske skjevheter		
Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer

1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	Foreldre til barn 3-5 år ble rekruttert ved helsestasjonsbesøk, kun foreldre med barn i barnehage ble spurt (vi har sett på studien det vises til for rekruttering, Salari 2013)
3. Minst 50% deltakelse?	Uklart	Ingen informasjon om frafall
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	Årstall for rekruttering er ikke oppgitt
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	I den opprinnelige RCTen er det foretatt styrkeberegninger, men denne studien har et annet design
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier, ikke vurdert evt ny partner
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	SDQ utfylt av både foreldre og barnehagelærere. Oppgir fire subskalaer av SDQ (er egentlig fem), men legger vekt på totalskåren.
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	Lærerne kjente muligens ikke til barnas presise bostedsordninger
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Ikke målt barn-foreldre-relasjon eller relasjonen mellom foreldrene
Totalvurdering	Høy risiko	Info om frafall ved studiestart, mulig selektert gruppe (kun barnehagebarn), manglende justering for vesentlige forvekslingsfaktorer.

Bergström 2019

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Bergström (2019) Children with two homes: Psychological problems in relation to living arrangements in Nordic 2- to 9-year-olds
Alle forfattere	Malin Bergström, Emma Fransson, Michael B. Wells, Lennart Köhler & Anders Hjern
Prosjekt studien tilhører	The Nordic Study of Children's Health and Wellbeing (NordChild) (NordChild) is a cross-sectional survey conducted in Sweden, Denmark, Finland, Iceland and Norway in 1984, 1996 and 2011.
År for datainnsamling	2011
Mål med studien	In this study, we wanted to investigate psychological problems in 2- to 9-year-old children in the Nordic countries in relation to their living arrangements. We compared overall psychological problems, as well as externalizing behaviour problems, in children with JPC, in the nuclear family and single care setting.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema i posten til foreldre som var registrert i den overordnede studien The Nordic Study of Children's Health and Wellbeing (NordChild), som er et stratifisert datautvalg basert på totalpopulasjonen
Metode for dataanalyse	Lineær multiplere regresjon, ustandardisert beta

Land (ytterligere kontekst)	Sverige, Island, Norge, Finland, Danmark (nasjonale representative utvalg)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	3662 foreldre (7-800 fra hvert land) (2-9 år, 49,1 % jenter)
Andre respondenter (kjønn)	Foreldre (flest mødre, men også fedre, 7-22 prosent)
Samværs/bostedsordninger	1) Kjernefamilie (foreldrene bor sammen) (87,6%), 2) Delt bosted (JPC) (4,2%), 3) Én forelder med/uten ny partner (8,3%)
Utfall og målemetoder	Psykologiske problemer, målt med SDQ (totalskåre: 0-40 poeng, 5 subskalaer, og eksternaliserende atferd=satt sammen av skalaene for atferd og hyperaktivitet/uoppmerksomhet)
Faktorer som inngår i analysene	Barnets kjønn og alder, opprinnelsesland, foreldres utdanning, kjønn til forelder som svarte, nordisk land (kun justerende faktorer)
Resultater	Sammenlignet med barn som bodde med begge foreldrene, hadde barn av foreldre som hadde flyttet fra hverandre flere psykiske vansker (skåret høyere på SDQ totalskåre og eksternaliserende atferd). Barn som bodde med én forelder skåret høyere på SDQ totalskåre sammenlignet med barn som bodde i delt bosted (beta 0,96, KI 0,37 til 1,54, Cohens d=0,24, dvs en liten effekt), men det var ingen signifikante forskjeller på eksternaliserende atferd (beta 0,38 KI -0,01 til 0,77). Her var det justert for kjønn hos forelder som svarte, barnets kjønn og alder, land, foreldres utdanning samt barnets fødeland. Eldre barn viste færre psykiske vansker sammenlignet med yngre barn (beta -0,08 KI -0,15 til -0,02). Tid siden skilsmisse er ikke rapportert. Det er justert for alder i analysene, men det gis ingen resultater for stratifiserte aldersutvalg, altså om det er forskjell på toåringer og niåringer.
Annet	Det er justert for alder i analysene, men det gis ingen resultater for stratifiserte aldersutvalg, altså om det er forskjell på toåringer og niåringer: <i>Due to the small sample sizes, we were unable to conduct interaction analyses of the different age groups. The general results of this study can therefore not be applied to children's specific ages.</i>

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Nei	Overordnet responsrate var 48,8%, noe flere falt fra pga spørsmål om bosted.
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgstørrelsen?	Nei	(It may however be possible that the proportions of children in JPC and single care did not render sufficient statistical power to detect potentially significant differences between these groups regarding externalizing symptoms.)
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Det var skilt mellom kjernefamilie, delt bosted (JPC) og én forelder med/uten ny partner; dermed var det ganske grove kategorier.
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene

10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	SDQ ble utfylt av foreldrene, det kan ha skjedd noen over/underrapporteringer basert på at foreldrenes egne følelser rundt bostedsordningen kan ha påvirket vurderingen
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall.
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Ingen justering for ikke noe om relasjon mellom barn og foreldre eller mellom foreldrene, eller økonomi (men utdanning), eller foreldres psykiske helse.
Totalvurdering	Høy risiko	Svært høyt frafall som ikke er tatt hensyn til i analysene, få eksponeringskategorier, mangler justering for vesentlige forvekslingsfaktorer.

Bergström 2021

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Bergström (2021) Importance of living arrangements and coparenting quality for young children's mental health after parental divorce: a cross-sectional parental survey
Alle forfattere	Malin Bergström, Raziye Salari, Anders Hjern, Robin Hognäs, Kersti Bergqvist, Emma Fransson
Prosjekt studien tilhører	(ikke spesifisert)
År for datainnsamling	2015-2018
Mål med studien	The aim of this study was to investigate whether mental health in the 3-year-old children is associated with their living arrangements after a parental separation, and whether parental coparenting quality moderates this association.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema presentert og lenket til i innkallelse til 3-års-kontroll på helsestasjonen
Metode for dataanalyse	Lineær regresjon + variansanalyse (ANCOVA), ustandardisert beta
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (et definert område i Stockholm kommune)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	12 845 foreldre (3 år, 48,1 prosent jenter, 51,3 prosent gutter)
Andre respondenter (kjønn)	Foreldre (mor/far/begge)
Samværs/bostedsordninger	1) inntakt familie (95%), 2) delt bosted (JPC, ca 50/50) (2,6%), 3) bor mest med én forelder (1,2%), 4) bor kun med én forelder (1,2%)
Utfall og målemetoder	Psykisk helse, målt med SDQ (totalskåren, 0-40)
Faktorer som inngår i analysene	Kontrollfaktorer: barnets kjønn, responderende forelder/re, foreldres alder, utdanningsnivå, fødeland. Modererende faktor: kvalitet på foreldresamarbeid (co-parenting), fire spørsmål om samarbeid, støtte, tillit, konflikter. Dikotomisert til "high co-parenting" og "low co-parenting"
Resultater	Sammenlignet med barn i delt bosted, rapporterte foreldrene mer psykiske vansker (høyere SDQ-skåre) for barn som bodde mest med én forelder (Beta 1,27 KI 0,45-2,09 p=0,002) eller kun én forelder (Beta 1,38 KI 0,58-2,19 p=0,001), etter justering for barnets kjønn og hvilke forelder som har besvart undersøkelsen. Etter ytterligere justering for mors utdanningsnivå, ble disse forskjellene svekket (henholdsvis Beta 1,18 (KI 0,37-2) og 1,20 (KI 0,4-2)), og etter justering for foreldresamarbeidskvalitet var det ikke lenger noen

	forskjeller mellom delt bosted og disse to gruppene (hhv. Beta 0,14 (KI -0,66-0,93) p=0,735 og Beta -0,25 (KI-1,03-0,54) p=0,537). Men, når foreldres utdanning ble lagt til ser vi en forskjell mellom delt bosted og kjernefamilie, ved at barna i kjernefamilie har noe mer psykiske vansker (0,7 (KI 0,24-1,15)). Analyser av gruppene foreldre med foreldresamarbeid med henholdsvis høy og lav kvalitet (godt og dårlig samarbeid), viste at barn med delt bosted og foreldre med godt samarbeid hadde mindre psykiske vansker enn barn som bodde mest eller kun med én forelder hvor det også var godt samarbeid, ifølge studieforfatterne, mens det er ifølge vår vurdering problematisk å si ettersom det er overlappende konfidensintervaller (figur 1). Blant foreldre med dårlig samarbeid, var det ikke noen forskjell på barn i delt bosted og barn som bodde mest eller bare med én forelder. Innad i gruppa foreldre med delt bosted var det forskjeller mellom de som hadde et hhv. godt og dårlig samarbeid; barna hadde mindre psykiske vansker der foreldrene hadde høy samarbeidskvalitet sammenliknet med de som hadde lav samarbeidskvalitet (kun vist i figur med ikke-overlappende konfidensintervaller, ikke i tekst).
Annet	Overlappende utvalg med Bergström 2018?

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

<i>Spørsmål (NIH-verktøyet)</i>	<i>Vår vurdering</i>	<i>Kommentarer</i>
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	Foreldre til 3-åring ved helsestasjonskontroll i et område av Stockholm
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	66,6 prosent (opprinnelig 19 294 3-åring)
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier, men ikke inkludert ev. steforeldre
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	SDQ totalskåre
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Delvis	Foreldresamarbeid er målt (justert for og undersøkt), men relasjon barn-foreldre er ikke undersøkt, ei heller økonomi (kun utdanningsnivå)
Totalvurdering	Uklar/høy risiko	Ikke justert for alle vesentlig forvekslingsfaktorer, relativt høyt frafall og ingen frafallsanalyse.

Buch 2020

Datauttrekk

Førsteforfatter (år) tittel	Buch (2020) Familieliv og ungdoms livstilfredshet. En kvantitativ studie av sammenhengen mellom familiestruktur, sosiale relasjoner og livstilfredshet blant videregående elever i Oslo kommune
Alle forfattere	Therese Buch (masteroppgave)
Prosjekt studien tilhører	Ung i Oslo/Ungdata
År for datainnsamling	2018
Mål med studien	Formålet med oppgaven er å undersøke betydningen av delt bosted for rapportert livstilfredshet i et salutogeneseperpektiv, ved å se på hva som gjør at ungdom som har delt bosted er tilfredse med livet. (salutogenese = læren om hva som gir god helse)"
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Lineær multippel regresjonsanalyse, standardisert beta (β) (oppgir også ustandardisert)
Land (ytterligere kontekst)	Norge (Oslo, alle elever i vidr skole)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	7271 ungdom (16-19 år, 47% gutter, 53% jenter, tall fra det opprinnelige utvalget på ca 11 000)
Andre respondenter (kjønn)	(ungdommene har selv svart)
Samværs/bostedsordninger	(1) Delt bosted (16,7%) 2) to samboende foreldre (83,3%)
Utfall og målemetoder	Livstilfredshet. Spørsmålet som stilles er: "Nedenfor er det en skala fra 0 til 10. Øverst på skalaen (10) står for det best mulige livet for deg og nederst (0) er det verst mulig livet for deg. Hvor syns du at du står på denne skalaen nå for tiden?". Svarkategoriene går fra 0 til 10, med 0 definert som verst mulig liv og 10 som best mulig liv. Respondentene bes om å sette kryss ved det trinnet som passer best.
Faktorer som inngår i analysene	Ungdommens kjønn, alder og familiens sosioøkonomiske status, relasjoner til foreldre, venner, skoletrivsel og selvbilde (de fire siste ses som modererende variabler)
Resultater	Sammenlignet med ungdom som bor med begge foreldre, rapporterer ungdom i delt bosted lavere livstilfredshet ($b = -0,16$ (Beta $-0,03$) $p < 0,05$), når resultatene er ujusterte (tabell 4). Justert for kjønn, alder, familiens sosioøkonomiske status, relasjoner til foreldre, venner, skoletrivsel og selvbilde er det ikke lenger noen forskjell ($b = -0,00$ ikke sign). Livstilfredshet blant ungdommer med delt bosted er i liten grad påvirket av kjønn, alder eller familiens sosioøkonomiske status (forklarer 3,3% av variasjonen i livstilfredshet), men i stor grad påvirket av relasjoner til foreldre, til venner og trivsel på skolen (forklarer samlet 25,9% av variasjonen i livstilfredshet), og i betydelig grad påvirket av ungdommens selvbilde (forklarer samlet 45% av variasjonen i livstilfredshet). Når man kun ser på gruppen med delt bosted ser man en ganske sterk kjønnsforskjell i livstilfredshet (selv om det ikke nødvendigvis forklarer, hvorfor jenter har lavere skår enn gutter (ingen endring fra modell 1 (ujustert) til modell 2). Men når det i modell 3 i tillegg justeres for selvbilde, så er det ikke lenger noen forskjell mellom kjønnene.
Annet	(salutogenese = læren om hva som gir god helse)

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	Alle elever i vidr skole i Oslo
3. Minst 50% deltakelse?	Nei	Antall på videregående som svarte totalt: 10825 (65% svardeltakelse), så 16654 ble invitert. 7271 tilsvarer 43,6%

4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgstørrelsen?	Nei	Bortsett fra: «Dummyvariabelen er kodet slik at ungdom som svarer at de veksler mellom å bo hos foreldrene har verdi 1 (delt bosted), og ungdom som bor sammen med begge foreldrene utgjør dermed referansekategorien (verdi 0) da de øvrige respondentene er fjernet fra datamaterialet.»
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Nei	Kun to kategorier er inkludert i analysen
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Delvis	Spørsmål om livstilfredshet, digitalt spørreskjema, men kun ett spørsmål
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Delvis	Diskuterer frafall men ikke gjort noen statistiske hensyn
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Delvis	Justert for mange faktorer, men ikke foreldres innbyrdes relasjon.
Totalvurdering	Høy risiko	Høyt frafall og ingen frafallsanalyse, kun to bostedskategorier, ikke justert for en vesentlig forvekslingsfaktor

Carlsund 2013a

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Carlsund (2013a) Risk behaviour in Swedish adolescents: is shared physical custody after divorce a risk or a protective factor?
Alle forfattere	Åsa Carlsund, Ulrika Eriksson, Petra Löfstedt, Eva Sellström
Prosjekt studien tilhører	The WHO international survey, Health Behaviour in School-aged Children (HBSC)
År for datainnsamling	2005/2006 til 2009/2010
Mål med studien	We hypothesized that living either in shared physical custody or in a single-parent family would be associated with a higher risk of negative behavioural outcomes, such as having been drunk, having smoked habitually, or having had an early sexual debut or conduct problems, than living in a two-parent home.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Multivariat logistisk regresjon, odds ratio (OR)
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (tror det er hele landet)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	3699 ungdommer (1531 from the 2005/2006 and 2170 from the 2009/2010 cohort (15 år / 9.klassinger)

Andre respondenter (kjønn)	(ungdommene har svart selv)
Samværs/bostedsordninger	1) to-foreldre-familie, 2) delt bosted, 3) bor med én forelder (bor med den andre forelderen mindre enn halvparten av tiden)
Utfall og målemetoder	Røyking (minst en gang i uka), alkoholbruk (har du vært full), seksuell debut (har du debutert seksuelt), og atferdsproblemer (skåre på modifisert SDQ m/cutoff)
Faktorer som inngår i analysene	Variabler det er justert for: familiens økonomi (vurdert av ungdommen) og opplevd støtte fra foreldre (hvor lett er det for deg å snakke med mor/far om ting som virkelig plager deg). (Artikkelen lister som «kontrollvariabler også følgende variable, men disse er det ikke justert for i den multivariate analysen (tabell 2): kjønn, foreldres arbeid, utenlandsk bakgrunn.)
Resultater	Oddsene for å røyke var høyere blant ungdom med delt bosted (OR 1,60 KI 1,13 til 2,27) og blant ungdom som bodde med én forelder (OR 1,80 KI 1,40 til 2,32), sammenlignet med ungdom fra familier der foreldrene bodde sammen (tabell 2). Oddsene for å ha drukket seg full var høyere blant ungdom med delt bosted (OR 1,50 KI 1,15 til 1,96) og blant ungdom som bodde med én forelder (OR 1,79 KI 1,47 til 2,19), sammenlignet med ungdom fra familier der foreldrene bodde sammen. Oddsene for å ha debutert seksuelt var ikke høyere blant ungdom med delt bosted (OR 1,23 KI 0,92 til 1,63) men høyere blant ungdom som bodde med én forelder (OR 1,89 KI 1,54 til 2,32), sammenlignet med ungdom fra familier der foreldrene bodde sammen. Oddsene for å ha atferdsproblemer var ikke høyere blant ungdom med delt bosted (OR 1,06 KI 0,74 til 1,52) men høyere blant ungdom som bodde med én forelder (OR 1,33 KI 1,04 til 1,72), sammenlignet med ungdom fra familier der foreldrene bodde sammen.
Annet	Overlappende resultater med Carlsund 2013b?

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	75 prosent
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Det var skilt mellom å ha delt bosted og kun bo med én forelder, men sistnevnte kategori omfattet alle som ikke bodde 50 prosent hos begge foreldrene
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Delvis	Kun ett spørsmål for hver av risikoatferdene, en modifisert og dikotomisert SDQ på atferdspørsmålet
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall

14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Ingen måling av relasjon mellom foreldrene
Totalvurdering	Høy risiko	Ingen frafallsanalyse, få bostedskategorier, enkle spørsmål for utfallsmål, ikke justert for vesentlige forvekslingsfaktorer (+ tabellene viser kun ujusterte resultater)

Carlsund 2013b

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Carlsund (2013b) Shared physical custody after family split-up: implications for health and well-being in Swedish schoolchildren
Alle forfattere	Åsa Carlsund, Ulrika Eriksson, Eva Sellström
Prosjekt studien tilhører	The WHO international survey, Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) -
År for datainnsamling	2005 til 2006 (n = 4415) og 2009 til 2010 (n = 6879)
Mål med studien	The aims of this study are twofold: 1) To explore the prevalence of shared physical custody, two-parent, and single-parent family arrangements and their association with subjective health complaints and subjective well-being among Swedish school children aged 11–15 years old. 2) To examine whether any such associations are modified by parent–child communication
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Multivariat logistisk regresjon, odds ratio (OR)
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (tror det er hele landet)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	10286 ungdommer (a total of 11 294 students (11–15 years old) from grades 5 (n = 3524), 7 (n = 3432) and 9 (n = 3330) participated) (49 prosent gutter)
Andre respondenter (kjønn)	(gitt av barna/ungdommene selv)
Samværs/bostedsordninger	1) to-foreldre-familie (71,7%), 2) delt bosted (8,6%), 3) bor med én forelder (bor med den andre forelderen mindre enn halvparten av tiden) (19,6%)
Utfall og målemetoder	Subjektive helseplager (målt med HBSC Symptoms Checklist), subjektiv trivsel (well-being) (målt med Cantril's ladder som måler livstilfredshet)
Faktorer som inngår i analysene	Kontrollvariabler: kjønn, klassetrinn, utenlandsk bakgrunn, foreldres arbeid (ja/nei), opplevd familieøkonomi Modererende variabel: Barn-foreldre-kommunikasjon (hvor lett er det for deg å snakke med mor/far om ting som virkelig plager deg?), dikotomisert.
Resultater	Odds for subjektive helseplager var høyere blant ungdom med delt bosted (OR 1,26 KI 1,08 til 1,48) og blant ungdom som bodde med én forelder (OR 1,63 KI 1,46 til 1,82), sammenlignet med ungdom fra familier der foreldrene bodde sammen (tabell 1). Odds for lav subjektiv trivsel (well-being) var høyere blant ungdom med delt bosted (OR 1,71 KI 1,40 til 2,10) og blant ungdom som bodde med én forelder (OR 2,28 KI 1,10 til 2,61), sammenlignet med ungdom fra familier der foreldrene bodde sammen. Disse resultatene er justert for kohort, kjønn og klassetrinn. Når i tillegg sosioøkonomi ble lagt til i analysen endret ikke sammenhengene seg særlig for ungdom med delt bosted (subjektive helseplager: OR 1,24 KI 1,05 til 1,46; lav subjektiv trivsel (well-being): OR 1,67 KI 1,35 til 2,07) men større endringer blant ungdom som bodde med én forelder, spesielt knyttet til lav subjektiv trivsel (well-being) (OR 1,76 KI 1,50 til 2,07) subjektive helseplager; OR 1,47 KI 1,29 til 1,67), sammenlignet med ungdom fra familier der foreldrene bodde sammen. Når studien også justerte for foreldre-barn-kommunikasjon (hhv mor og far),

	minskes sammenhengen ytterligere, bortsett fra at god far-barn-kommunikasjon blant barn som bodde med én forelder, minsket odds for å rapportere lav subjektiv trivsel (well-being).
Annet	Til dels samme utvalg som Carlsund 2013a

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

<i>Spørsmål (NIH-verktøyet)</i>	<i>Vår vurdering</i>	<i>Kommentarer</i>
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	Overordnet responsrate 87% (noe færre når missing data ble tatt ut)
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Det var skilt mellom å ha delt bosted og kun bo med én forelder, men sistnevnte kategori omfattet alle som ikke bodde 50 prosent hos begge foreldrene
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Ikke skilt mellom aldersgruppene (11-15 år) (kun kontrollert for klassetrinn), ikke justert for relasjon mellom foreldrene, svært enkle sosioøkonomiske variabler.
Totalvurdering	Høy risiko	Få bostedskategorier, ikke skilt mellom aldersgruppene, ikke justert for alle vesentlige forvekslingsfaktorer

Dissing 2017

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Dissing (2017) Parental break-ups and stress: roles of age & family structure in 44 509 pre-adolescent children
Alle forfattere	Agnete S. Dissing, , Nadya Dich, Anne-Marie Nybo Andersen, Rikke Lund, Naja H Rod
Prosjekt studien tilhører	Danish National Birth Cohort (DNBC)
År for datainnsamling	2010-2014
Mål med studien	Using data from a large population-based cohort study with 44 509 children followed from birth, we aimed at investigating the effects of parental break-up on children's stress in pre-adolescence. (...) We also aimed at identifying post break-up protective factors, such as family structure and the child's satisfaction with the living arrangements. We will further, unlike previous studies, comprehensively adjust for maternal mental health.

Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreundersøkelse ved graviditet og 6 mnd etter fødsel + spørrekjema til foreldre og barn ved ca 11 år + registerdata
Metode for dataanalyse	Logistisk regresjon, odds ratio (OR)
Land (ytterligere kontekst)	Danmark (alle regioner)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	44 509 barn og foreldre (ca 11 år (10-14), 52 prosent jenter, 48 prosent gutter)
Andre respondenter (kjønn)	Mødre
Samværs/bostedsordninger	1) bor med begge foreldre (79,5%), 2) bor delt mellom foreldrene (7,4%), 3) bor alene med én foreldre 7,0%), 4) bor med én forelder og ny partner (6,1%)
Utfall og målemetoder	Stress hos barn, målt med Stress in Children Questionnaire (SiC) (a 21-item validated instrument covering distress, emotional states, psychosomatic symptoms, school-related experiences and social support from peers)
Faktorer som inngår i analysene	Barnets kjønn og alder, mors alder ved graviditet, foreldres sosioøkonomiske posisjon (ved graviditet), mødres mentale helse (ved graviditet), mors depressive symptomer (ved 6 mnd) (kun justerende)
Resultater	Sammenlignet med barn som bodde med begge foreldrene, var oddsen for stress høyere blant barn med foreldre som hadde gått fra hverandre, også etter de foretatte justeringene (tabell 3). Ikke justert for noen faktorer var OR 1,49 (KI 1,26-1,76) for barn i delt bosted, OR 2,34 (KI 2,03-2,70) for barn som bodde alene med én forelder og OR 1,83 (KI 1,54-2,15) for barn som bodde med én forelder og ny partner. Justert for barnets kjønn og alder, mors alder og sosioøkonomisk status, var OR lik eller litt lavere, henholdsvis 1,50 (KI 1,27-1,77), 2,23 (KI 1,95-2,55) og 1,65 (KI 1,40-1,95). Ytterligere justert for mors mentale helse var OR ørlite lavere, henholdsvis 1,48 (KI 1,26-1,75), 2,18 (KI 1,90-2,50) og 1,63 (KI 1,38-1,92). Forfatterne rapporterte at barn som opplevde foreldrebrudd tidligst i livet (aldersgruppe 0–3 år) ikke var mer sårbare for stress sammenlignet med barn som opplevde foreldrebrudd i senere alder. Sammenlignet med barn som bodde med enslig forsørger, rapporterte barn med delt bosted (OR = 0,69, KI = 0,56–0,84) og barn med en stepforelder (OR=0,77, KI=0,62–0,94) lavere stressnivåer. Dette mønsteret vedvarte ved justering for mors depressive symptomer (i vedleggstabell 4) Ni prosent av barna som ikke bodde i kjernefamilie rapporterte at de var misfornøyde med bostedsordningen, og disse barna hadde en markant høyere OR (OR = 5,44, KI=4,44;6,67) for å rapportere stress sammenlignet med barn i kjernefamilier. Omtrent halvparten av barna av skilte foreldre var fornøyde med livssituasjonen sin, og det var ingen forskjell i rapportert stress mellom disse barna og barn i kjernefamilier (OR = 1,01, 95 %CI = 0,86;1,18)
Annet	

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Nei	44509 ble brukt som utgangspunkt for analysene, ca 153790 ble invitert til å delta i starten, tilsvarer 29%. Av de som godtok å delta (92274) tilsvarer studiepopulasjonen 48,2%
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	

6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Det er ingen mellomkategori for barn som bor noe med den ene forelderen og mest med den andre - kun delt eller ett bosted
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Nei	Barnets alder ved foreldres brudd ble undersøkt, men er ikke inkludert i analysene av ulike bostedsordninger
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	Validert instrument, men ett (av 21) spørsmål er fjernet (handlet om støtte fra forelder og ble vurdert til å være sterkt korrelert med eksponeringen)
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Ja	
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Ingen undersøkelse av foreldrenes relasjon eller barn-foreldre-relasjon
Totalvurdering	Høy	Svært høyt frafall ved inntak til studien og ved oppfølging, manglende justering for aktuelle konfunderende faktorer

Fransson 2016

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Fransson (2016) Psychological complaints among children in joint physical custody and other family types: Considering parental factors
Alle forfattere	Emma Fransson, Jani Turunen, Anders Hjern, Viveca Östberg & Malin Bergström (Acknowledgements: Thanks to Sara Brodin Låftman for advice and support during the work with the database.)
Prosjekt studien tilhører	Statistics Sweden's yearly Survey of Living Conditions (ULF)
År for datainnsamling	2007-2011
Mål med studien	The aim of this study was to investigate children's psychological complaints in joint physical custody in comparison to children in sole parental care and in nuclear families while controlling for socioeconomic differences as well as for differences in parental ill-health.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Register + spørreskjema til barn og foreldre
Metode for dataanalyse	Multiple regresjonsanalyser, standardisert beta (β)
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (hele landet)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	4684 barn/ungdom + foreldre (10-18 år, 50,3 prosent jenter)
Andre respondenter (kjønn)	Mor eller far
Samværs/bostedsordninger	1) kjernefamilie (77,7%), 2) delt bosted (JPC) (8,3%), 3) kun med én forelder (14,0%) (I tillegg skiller delanalyser mellom med og uten ny partner for gruppe 2 og 3)
Utfall og målemetoder	Psykiske vansker, målt med egetutviklet instrument (regarding internalizing/emotional as well as externalizing/behavioural symptoms), 5 items

Faktorer som inngår i analysene	Kontrollvariabler: barns kjønn, alder og landbakgrunn, foreldres utdanningsnivå, familieøkonomi, foreldres (den som besvarte undersøkelsen) bekymring/engstelse (ett spm) og vurdering av egen helse (ett spm) + evt. steforelder (kun justerende)
Resultater	Gjennomsnittlig skår for psykiske vansker var 1,87 (SD 0,56). Det var ingen signifikante forskjeller mht. psykiske vansker mellom barn i kjernefamilier og barn i delt bosted, uavhengig av justeringene. Det var signifikante forskjeller mht. psykiske vansker mellom barn i delt bosted og barn som bodde med én forelder uavhengig av justeringene. Forskjellen var β 0,120 ($p=0,002$) når det ble justert for barns kjønn, alder og landbakgrunn, β 0,120 ($p=0,002$) når det ble justert for foreldres utdanningsnivå og familieøkonomi, β 0,120 ($p=0,003$) når det ble justert for barns kjønn, alder og landbakgrunn, foreldres kjønn og selvvalgte bekymring og helse, og β 0,110 ($p=0,004$) når det ble justert for alle forannevnte variabler (tabell 4). Den samlede effekten tilsvarende Cohen's d 0,24. Justering for steforeldre endret ikke resultatene.
Annet	

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	Stratifisert, tilfeldig utvalg av voksne fra det svenske folkeregisteret
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	Trolig, men ikke presist oppgitt (The survey includes child supplements with data from 5280 children aged 10–18 years, living at least half the time in the households of adult participants. The rate of non-responding children was between 26–37.2% during the years 2007–2011. For the purpose of this study, selected data from the children and one of the parents was used. The analytic sample consists of 4684 participants.)
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	(Det er litt uklart om barn og voksne fylte ut på samme tidspunkt, for hhv utfall og eksponering, men det er sannsynlig)
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Det er ingen mellomkategori for barn som bor noe med den ene forelderen og mest med den andre - kun delt eller ett bosted
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Delvis	Ikke et validert instrument, egenkomponert med fem spørsmål
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Ikke justert for foreldrerelasjon eller barn-for-eldre-relasjon

Totalvurdering	Høy risiko	Høyt/uklart frafall, ikke validerte måleverktøy, ikke tilstrekkelig justert for forvekslingsfaktorer
-----------------------	------------	--

Hagquist 2016

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Hagquist (2016) Family residency and psychosomatic problems among adolescents in Sweden: The impact of child-parent relations
Alle forfattere	Curt Hagquist
Prosjekt studien tilhører	(a nationwide survey on adolescent mental health in Sweden was carried out by Statistics Sweden)
År for datainnsamling	2009
Mål med studien	The purpose of the current paper is to analyse the association between the type of family residency and psychosomatic problems in both younger and older adolescents, particularly focusing on alternate residency, and to examine the impact of child-parent relations.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Multinomial logistisk regresjon, odds rasion (OR)
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (nasjonal studie)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	172 298 ungdommer (12 år (6.klassinger) og 15 år (9.klassinger), 49,6% jenter, 40,4% gutter av totalt 169 570)
Andre respondenter (kjønn)	
Samværs/bostedsordninger	1) bor med begge foreldre, 2) bor mest med én forelder (shared residency), 3) delt bosted (alternate residency), 4) bor kun med én forelder
Utfall og målemetoder	Psykosomatiske problemer, målt med Psychosomatic Problems (PSP)-Scale, (egenkomponert?) (eight items: 'had difficulty in concentrating', 'had difficulty in sleeping', 'suffered from headaches', 'suffered from stomach aches', 'felt tense', 'had little appetite', 'felt sad' and 'felt giddy')
Faktorer som inngår i analysene	Kontrollvariabler (justert for): kjønn, fødeland og oppfattede økonomiske ressurser i familien. Medierende variabel: Barn-foreldre-relasjon (kategorisert til god, middels og dårlig relasjon)
Resultater	Sammenlignet med 12-åringer som bodde med begge foreldrene, rapporterte de som bodde i delt bosted (alternate residency) (OR 2,10 KI 1,9-2,3), de som bodde mest med én forelder (shared residency) (OR 2,7 KI 2,4-3,0), og de som bodde kun med én forelder (OR 2,6 KI 2,3-2,9) om økte psykosomatiske problemer, justert for kjønn og fødeland (tabell 2). Etter justering for (oppfattet) familieøkonomi sank odds ratioen noe for alle tre grupper, mest for 12-åringer som bodde mest eller kun med én forelder. Og etter justering for barn-foreldre-relasjon (og interaksjonseffekter), sank oddsen ytterligere, til henholdsvis 1,5 (KI 1,1-2,0), 1,7 (KI 1,3-2,2) og 1,3 (KI 1,0-1,7). For 15-åringene var det også økte oddsratioer for alle tre grupper og mest for de som bodde mest eller kun med én forelder (tabell 3), men etter justering for alle variablene, inkludert barn-foreldre-relasjon var resultatene lenger signifikant forskjell for de unge med delt bosted sammenlignet med de som bodde med begge foreldrene, og bare såvidt signifikante for de andre. OR var hhv. 1,4 (KI 1,1-1,9), 1,0 (KI 0,8-1,3) og 1,4 (KI 1,1-1,7). Både for 12-åringer (OR 1,59 KI: 1,10-1,56) og 15 åringer (OR 1,64 KI: 1,26-2,13) var det antydning til en interaksjonseffekt mellom det å ha enlig forelder og bedre barn-foreldre-relasjon, ingen andre interaksjonseffekter mellom type bostedsordning og barn-foreldrerelasjon. Oppgitt i <i>average marginal effects (AME)</i> * så forfatterne at sammenhengen mellom type bostedsordning og psykosomatiske problemer i 9. klasse var generelt relativt liten. Blant elever med bedre barn-

	foreldrerelasjoner var endringene i sannsynligheter mellom 0,006 (0,6%) og 0,034 (3,4%); og blant de elevene med dårligere barn-foreldrerelasjoner, mellom -0,015 (-1,5%) og 0,039 (3,9%). Uavhengig av type bostedsordning var sammenhengen mellom barn-foreldrerelasjon og psykosomatiske problemer sterke, og sammenlignet med sammenhengen mellom type bostedsordning og psykosomatiske problemer, var de mye sterkere. For eksempel, det å ha dårligere barn-foreldrerelasjoner, i stedet for bedre, øker sannsynligheten for psykosomatiske problemer med 0,134 (13,4 %) (KI 0,120-0,148) blant elevene på 9. trinn som bodde med enslig forelder; og med 0,154 (15,4 %) (KI: 0,137-0,172) blant elevene i 6. klasse.
Annet	Overlappende utvalg med Bergström 2015?

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	Cirka 83%
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier, men ikke tatt hensyn til ev. stefforeldre
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	Psykiske vansker er målt med et eget utviklet instrument, men det er gjort en psykometrisk studie (av forfatterne) som viste gode psykomestriske egenskaper
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Delvis	Ikke tatt høyde for eventuelle seleksjonsskjevheter i analysene, men beskriver de som ikke svarte
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Delvis	Det er justert for barnets kjønn, fødeland, familieøkonomi samt barn-foreldre-relasjon, men det er ikke justert for (særlig viktig her) foreldres innbyrdes relasjon
Totalvurdering	Høy/uklar risiko	Manglende justering for vesentlige forvekslingsfaktorer

* AME (average marginal effect / gjennomsnittlig marginal effekt) tilsvarer den gjennomsnittlige endringen i utfallet når den uavhengige variabelen øker med én enhet. AME oppgis enten som relativ AME som tilsvarer prosent endring (alltid et tall mellom 0 og 1), eller absolutt AME som tilsvarer absolutt endring oppgitt i enheten til utfallet, for eksempel gjennomsnittlig SDQ totalskår.

Hjern 2021a

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Hjern (2021a) Living arrangements after parental separation have minimal impact on mental health at age 7 years
Alle forfattere	Anders Hjern, Malin Bergström, Emma Fransson, Stine Kjaer Urhoj

Prosjekt studien tilhører	Basert på data fra den danske fødselskohorten (DNBC) koblet med registerdata
År for datainnsamling	2003-2009
Mål med studien	The aim of this study was to study mental health at age 7 years in children in joint physical custody compared with other living arrangements after parental separation, taking into account risk factors preceding the parental separation.
Studiedesign	Longitudinell
Metode for datainnsamling	Registerdata + telefonintervjuer m/ mor ved 6 mnd + spørreskjema til mor ved 7 år
Metode for dataanalyse	Logistisk regresjon, odds ratio (OR)
Land (ytterligere kontekst)	Danmark (nasjonalt utvalg)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ ungdom)	39 661 mødre (7 år (gjennomsnittlig alder ved foreldres brudd var 4,8 år), 51% gutter, 49% jenter
Andre respondenter (kjønn)	Mødre
Samværs/bostedsordninger	1) kjernefamilie (87,4%), 2) delt bosted (likt hos begge foreldre, 1,8%), 3) kun én forelder (8,3%), 4) kun én forelder + ny partner (2,35)
Utfall og målemetoder	Psykisk helse, målt med SDQ (foreldrerapportert), dikotomisert med cutoff på 13=dårlig psykisk helse
Faktorer som inngår i analysene	Var relasjonen til far en byrde ved 6 mnd, var familiens økonomiske situasjon en byrde ved 6 mnd (begge intervjuedata), fra register: mors alder, barnets kjønn, disponibel familieinntekt, foreldres utdanningsnivå før barnets fødsel, kontakt med psykisk helsevern i spesialisthelsetjenesten før barnets fødsel. Barnets alder ved foreldrenes brudd er målt med en proxy (årlig registrering av antall personer i husholdet), men det ser ikke ut til at dette er brukt i analysene. Kun justerende faktorer
Resultater	Sammenlignet med barn i kjernefamilier, var det økte odds for dårlig psykisk helse blant barna i delt bosted (OR 1,61 KI 1,30-1,99), som bodde med én forelder (OR 1,83 KI 1,64-2,01) og barn som bodde med én forelder og dennes nye partner (OR 2,49 KI 2,11-2,94). I denne analysen var det kun justert for kjønn. Etter justering for de andre faktorene, ble forskjellen på oddsen for å ha dårlig psykisk helse langt mindre mellom barn i kjernefamilier og barn i delt bosted (OR 1,37 KI 1,10-1,70), barn som bodde med én forelder (OR 1,33 KI 1,19-1,47) og barn som bodde med én forelder og ny partner (OR 1,55 (1,30-1,84).
Annet	Studien viser ingen resultater for de minste barna. Overlappende utvalg med Hjern 2021b?

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Nei	Ifølge teksten 58% svar, men ifølge flytskjemat på side 2588, er det 43 prosent.
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	

8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier, men ingen kategori mellom delt bosted (likt mellom foreldrene) og kun én forelder
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Ikke tatt hensyn til hvor lenge barnet har hatt denne bostedsordningen
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	Validert instrument og cutoff-skåre
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Delvis	De har foretatt en frafallanalyse (supplementary material table S1) der noen forskjeller kommer til syne (mødrene som falt fra hadde oftere psykiske problemer før fødsel, var yngre og hadde lavere utdanning). Det ser ikke ut til at studien har forsøkt å korrigere for dette frafallet.
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Delvis	Mangler måling av foreldrenes relasjon i dag samt ev. barn-foreldre-relasjon
Totalvurdering	Høy/uklar risiko	Høyt frafall ved oppstart til studien og ved 7 år, ingen justering for seleksjonsbias, ikke justert for alle vesentlige forvekslingsfaktorer.

Hjern 2021b

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Hjern 2021b, Mental Health in Schoolchildren in Joint Physical Custody: A Longitudinal Study
Alle forfattere	Hjern, A.; Urhoj, S.K.; Fransson, E.; Bergström, M.
Prosjekt studien tilhører	Basert på data fra den danske fødselskohorten (DNBC) koblet med registerdata
År for datainnsamling	2010-2014
Mål med studien	The aim of this study was to investigate mental health in children in joint physical custody compared with other living arrangements at age 11, taking into account risk factors preceding parental separation.
Studiedesign	Prospektiv kohort
Metode for datainnsamling	Registerdata + PCassisterte telefonintervjuer m/ mor ved 6mnd, 7 år, 11 år mnd + intervju med barnet ved 11 år
Metode for dataanalyse	Logistisk og lineær regresjon, OR og ustandardisert beta
Land (ytterligere kontekst)	Danmark
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	31519 11åringer for logistisk regresjon (46,9% gutter), 24749 11åringer for lineær regresjon (oppgir ikke kjønnsfordeling for dette utfallet)
Andre respondenter (kjønn)	Mødre
Samværs/bostedsordninger	Kjernefamilie (25,468), Delt bosted (2188), Bor med én forelder med ny partner (1779), Bor med én forelder uten ny partner (2084)
Utfall og målemetoder	Barnets psykiske helse (målt med SDQ), operasjonalisert på to måter: dikotomisert (< 12 og ≥ 12) total SDQ skåre, og gjennomsnittlig forskjell i total SDQ skår fra 7 til 11 år
Faktorer som inngår i analysene	Barnets alder, foreldres psykiske lidelser før barnets fødsel, mors fornøydhets med far når barnet var 6 mnd, husholdningens inntekt, foreldrenes utdanning før barnets fødsel, mors opplevelse av at den økonomiske situasjonen var en byrde ved barnets 6 mnd alder og mors alder
Resultater	<i>Kategoriske utfall (høy vs ikke høy SDQ skår):</i>

	<p>Analysen av tverrsnittsdata ved 11 år: Andel barn med høy SDQ skåre (≥ 13 (av mulige 40) var som følger: Kjernefamilie (8,9 %), Delt bosted (11,7%), eneforsørger med ny partner (18,2%), eneforsørger uten ny partner (17,9%). Sammenlignet med barn i kjernefamilie hadde barn i alle de andre bostedsordningene høyere odds for å ha høy SDQ skåre ved 11 års alder (delt bosted (OR 1.36 (1.19–1.56), eneforsørger med ny partner 2.30 (2.03–2.62) og eneforsørger uten ny partner 2.26 (2.00–2.55) når modellen kun var justert for barnets kjønn. Når foreldres psykiske lidelser før barnets fødsel, mors fornøydhet med far når barnet var 6 mnd, ble lagt til i modellen, ble sammenhengene svakere (DB: 1.27 (1.10–1.46), efmnp, 2.10 (1.84–2.39), efupn 1.63 (1.42–1.86). Når i tillegg husholdningens inntekt, foreldrenes utdanning før barnets fødsel, mors opplevelse av at den økonomiske situasjonen var en byrde ved barnets 6 mnd alder og mors alder ble lagt til ble sammenhengene ytterligere svakere (DB 1,25 (95 %-KI 1,09–1,44), efmnp 1,63 (95 %-KI 1,42–1,86), efupn 1,72 (95 %-KI 1,52–1,95).) For barn med enslig forsørger, ble sammenhengene mye svakere når forvekslingsfaktorer ble lagt til i modell 2 og 3, med liknende men mer moderat endring for barn i delt bosted.</p> <p><i>Kontinuerlige utfall:</i></p> <p>For barn som bodde i samme bostedsordning ved 7 og 11 år: Sammenlignet med barn i kjernefamilie hadde barn med eneforsørger uten partner en økning i SDQ skåre (gjennomsnittsforskjell (MD) 0.45 (95 % KI 0.18–0.73)) mens det var ingen forskjeller for eneforsørger med ny partner MD 0.17 (95 % KI –0.22–0.56)) og barn i delt bosted (MD –0.19 (95 % KI –0.61–0.23)) når modellen kun var justert for barnets kjønn. Når foreldres psykiske lidelser før barnets fødsel, mors fornøydhet med far når barnet var 6 mnd, husholdningens inntekt, foreldrenes utdanning før barnets fødsel, mors opplevelse av at den økonomiske situasjonen var en byrde ved barnets 6 mnd alder og mors alder ble lagt til i modellen, ble sammenhengene svakere for barn med eneforsørger uten ny partner MD 0.38 (95 % KI 0.10–0.65), og så å si ingen ytterligere endring for barn med eneforsørger med ny partner (MD 0.10 (95 % KI –0.30–0.49) og barn i delt bosted (MD –0,21 (95 % KI –0,063–0,20)).</p>
Annet	Overlappende utvalg med Hjern 2021a
Vurdering av risiko for systematiske skjevheter(ROBINS-E) – se vedlegg 6	

Lidén 2019

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Lidén (2019) Delt bosted. Barns perspektiver og utfyllende kunnskap. (Kapittel 7: Delt bosted fra foreldres perspektiv. Analyser basert på Undersøkelsen om samvær og bosted 2012. Delanalyse B: Samarbeid og konflikt blant foreldre med ulike bo-ordninger for barna)
Alle forfattere	Hilde Lidén og Ragni Hege Kitterød
Prosjekt studien tilhører	Undersøkelsen om samvær og bosted 2012 (SSB)
År for datainnsamling	2012
Mål med studien	A) hvilke faktorer som kan fremme og hvilke som kan hemme delt bosted for barna blant foreldre som bor forholdvis nær hverandre, og B) om foreldre med ulike bo-ordninger for barna oppgir ulik grad av samarbeid og konfliktnivå med barnets andre forelder (I denne oversikten rapporterer vi kun resultater fra B, fordi A besvarer ikke vårt forskningsspørsmål)
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Telefonintervjuer
Metode for dataanalyse	Lineær regresjon, AME (vi antar at det er det)
Land (ytterligere kontekst)	Norge (nasjonalt, representativt utvalg)

Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	2215 foreldre (delanalyse B) (barn 0-18 år)
Andre respondenter (kjønn)	1091 fedre, 1224 mødre (det skilles ikke mellom foreldre som er par og ikke, dvs vi vet ikke hvor mange barn dette handler om)
Samværs/bostedsordninger	1) bor hos mor (66%), 2) bor hos far (8%), 3) delt bosted (25%) og 4) bor hos andre /vet ikke (0%). (juridisk delt bosted, fører trolig til lavere andel enn i andre studier)
Utfall og målemetoder	Samarbeid og konflikt mellom foreldre, målt med følgende spørsmål: - foreldrenes tilfredshet med omfanget av samvær med barnet - grad av konflikt mellom foreldrene - grad av enighet om regler som skal gjelde for barnet i det daglige - grad av enighet om oppfølging av barnas fritidsaktiviteter
Faktorer som inngår i analysene	I modell 1 inngår kun barnets bosted som uavhengig variabel. I modell 2 inngår i tillegg foreldrenes alder, foreldrenes utdanning, hvorvidt foreldrene har problemer med løpende utgifter, samlivsstatus ved brudd, samlivets varighet, fordeling av omsorgsarbeid før bruddet, tid siden brudd, antall barn i relasjonen, barnets alder og kjønn, foreldrenes fødeland og hvem av foreldrene som beholdt boligen etter bruddet. I modell 3 inngår i tillegg reisetid mellom foreldrenes boliger.
Resultater	Fedre rapporterer mindre konflikt ved delt bosted sammenliknet med når barnet bor fast hos mor. I modell 2 legges foreldrenes alder, foreldrenes utdanning, hvorvidt foreldrene har problemer med løpende utgifter, samlivsstatus ved brudd, samlivets varighet, fordeling av omsorgsarbeid før bruddet, tid siden brudd, antall barn i relasjonen, barnets alder og kjønn, foreldrenes fødeland og hvem av foreldrene som beholdt boligen etter bruddet til i modellen, og effekttestimatet endres ikke særlig (fra -0,119 (tilsvarer 11,9% mindre) (SE 0,031) til -0,117 (tilsvarer 11,7% mindre) (SE 0,032) (begge signifikant på 0.001 nivå). Når i tillegg reisetid mellom foreldres boliger legges til (modell 3) blir sammenhengen noe svakere (-0,091 (tilsvarer 9,1% mindre) (SE 0,034) (p= 0.01) (tabell V7.6). For mødre sees en liknende trend, dog noe svakere men fortsatt negativ sammenheng: I modell 1 rapporterer mødre i delt bosted sammenliknet med når barnet bor fast hos mor mindre konflikt (9,8 % mindre) (SE 0,033, p= 0.01), i modell 2 blir sammenhengene noe svakere (8,3% mindre) (SE 0,035, p=0,05), og i modell tre blir sammenhengene ytterligere svakere (6,8% mindre) (SE 0,036, p=0,05).
Annet	Trolig overlappende data med Lyngstad 2015

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	Ca 60 prosent
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier, men ingen mellomting mellom 50/50 (juridisk delt bosted) og bor hos én forelder
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	

10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Delvis	Fire egenkomponerte spørsmål på dette utfallet.
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Ja	«SSB har beregnet kombinerte frafalls- og utvalgsvekter for å justere for ulik trekksannsynlighet for ulike grupper og for forskjellig svarprosent i ulike grupper. I analysene benytter vi disse vektene. Vi viser antall observasjoner for det uvektede materialet.»
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Delvis	Det er kontrollert for mange potensielle forvekslingsfaktorer, med unntak av foreldre-barn-relasjon (som kanskje ikke er fullt så viktig her, når utfallet er et foreldremål?)
Totalvurdering	Uklar risiko	Høyt frafall, få kategorier av bostedsordninger

Lyngstad 2015

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Lyngstad (2019) Hvilke fedre har lite eller ingen kontakt med barna når foreldrene bor hver for seg?
Alle forfattere	Jan Lyngstad, Ragni Hege Kitterød, Hilde Lidén og Kenneth Aarskaug Wiik
Prosjekt studien tilhører	Undersøkelsen om samvær og bosted 2012 (SSB) (Undersøkelsen om samvær og bosted 2012 er en intervjuundersøkelse med tilkoblede registerdata. Data ble samlet inn gjennom telefonintervjuer. I analysene i denne rapporten benytter vi hele utvalget for Undersøkelsen om samvær og bosted 2012.)
År for datainnsamling	2012
Mål med studien	I denne rapporten presenteres en del resultater om fedre som ikke bor sammen med barnas mor. Rapporten viser hvilke av disse fedrene som har liten kontakt med barna sine. I tillegg blir det gitt en oversikt over hvor mange av dem som har mye kontakt.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Intervjudata (nasjonalt representativt utvalg + register)
Metode for dataanalyse	Logistisk regresjon, odds ratio (OR)
Land (ytterligere kontekst)	Norge (I utgangspunktet et nasjonalt utvalg, men begrenset til barn av foreldre som har gått fra hverandre)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	2164 foreldre: bostedsmødre/fedre og samværs mødre/fedre (0-18 år)
Andre respondenter (kjønn)	48% menn (samværsfedre) og 52% kvinner (bostedsmødre)
Samværs/bostedsordninger	Samværsfedre; det skiller mellom de som bodde med mor før bruddet og de som ikke gjorde det, og de som har lite samvær og de som har mye samvær
Utfall og målemetoder	1) Lite samvær (har ikke kontakt med barnet en vanlig måned og/eller ikke hatt kontakt med barn i ferier siste år), 2) Mye samvær (minst ti dager i en vanlig mnd og/eller samvær i minst fire ferier det siste året)
Faktorer som inngår i analysene	Barnets kjønn, fars inntekt. (Også andre variabler undersøkes, men er ikke inkludert i de multivariate analysene fordi de, ifølge forfatterne, enten korrelerer sterkt med én av de to inkluderte justeringsvariablene, eller fordi de i andre analyser viste seg å ha liten eller ingen betydning: utdanningsnivå, samlivsstatus ved brudd, antall barn i relasjonen, yngste barns alder, yngste

	barns kjønn, samlivsstatus ved intervju tidspunktet, helse, konflikt med tidligere partner, reisetid til barnet, samlivets varighet, tok seg mest av barna før bruddet)
Resultater	<p>Utgangspunkt for analysene er samværsfedre som har lite samvær (ikke månedlig og/eller ikke i ferier), sammenlignet med fedre med mer samvær, fedre som var samboende med mor før bruddet eller ikke (tabell 4.5, 4.6, 5.7 og 5.8). Totalt 12 prosent av fedre oppgir at de ikke har samvær med barnet en vanlig måned. Mødre oppgir at 21 prosent av samværsfedrene ikke samvær med barna en vanlig måned. S jansen for at en samværsfar har lite samvær (ikke månedlig) med barnet er ca 20 ganger høyere når reiseveien far-barn >2,5 timer, sammenlignet med <0,5 timer (OR far rapportert: 36,54, OR mor rapportert 27,77) begge $p < 0,001$). Sammenlignet med samværsfedre med reisevei <0,5 timer, var oddsene for at en samværsfar har lite samvær 70% høyere for samværsfedre med reiseavstand på 0,5-2,5 timer når rapportert av far (OR 1,73, $p < 0,01$), og mye høyere når rapportert av mor (OR 4,34) men det effektestimater ble oppgitt som ikke signifikant, hvilket indikerer at det var meget stor variasjon i hvordan mødre rapporterte.</p> <p>OR for ikke månedlig samvær eller feriesamvær med samværsfedre var over 8 ganger så høy når samværsfedre rapporterte om hadde konflikt med tidligere partner (OR 8,61, $p < 0,001$), mens sammenhengen var mye svakere for mødrerapportert konflikt med tidligere partner (OR 3,15, $p < 0,001$). Analysen av mødrenes svar tyder også på at oddsene for lite månedlig samvær og lite feriesamvær blant dem som har bodd sammen og fortsatt bor nær hverandre, er større når barnet er i aldersgruppen 15-17 år enn når det er under ti år (OR 1,41-3,13 $p < 0,05$). Det er økte odds for at far og barn ikke treffes så ofte som én gang i måneden når far har dårlig helse (OR 4,79 $p < 0,01$) og når mor har lav utdanning (kun grunnskole) (OR ca 3-4, $p < 0,01$).</p>
Annet	Trolig overlappende data med Lidén 2019

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

<i>Spørsmål (NIH-verktøyet)</i>	<i>Vår vurdering</i>	<i>Kommentarer</i>
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	60 prosent svar i den overordnede surveyen
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	I den analysen vi gjengir, er det kun snakk om fedre med lite samvær, eventuelt mye samvær, ikke gruppene imellom
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Ja	Her er tid siden brudd inkludert i analysene.
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Ja	

14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Kun justert for barnets kjønn og fars inntekt
Totalvurdering	Høy/uklar risiko	Høyt frafall, få kategorier av bostedsordninger, manglende justering for vesentlig forvekslingsfaktor

Låftman 2014

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Låftman (2014) Joint physical custody, turning to parents for emotional support, and subjective health: A study of adolescents in Stockholm, Sweden
Alle forfattere	Sara Brolin Låftman, Malin Bergström, Bitte Modin & Viveca Östberg
Prosjekt studien tilhører	
År for datainnsamling	
Mål med studien	The aim of the present study is to analyse family type differences in using parents as a source of emotional support, and in subjective health among adolescents aged 15–16 years in Stockholm, Sweden. The focus of the study is adolescents in joint physical custody, who are compared with those living with two original parents in the same household; those living (only) in a single-parent household; and those living (only) in a reconstituted family.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Lineær OLS regresjon (OLS: ordinary least squares), standardisert beta (β)
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (Stockholm by + åtte omkringliggende kommuner)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	8840 ungdommer (15-16 år (9. klasse), 50 prosent jenter og 50 prosent gutter)
Andre respondenter (kjønn)	(ungdommene har selv svart)
Samværs/bostedsordninger	1) bor med to opprinnelige foreldre (60,6%), 2) kun én forelder (17,9%), 3) én forelder med ny partner (3,7%), 4) delt bosted (17,8%) (NB kategorien omfatter alle som i noen grad bor med begge foreldre, altså ikke kun tilnærmet 50/50)
Utfall og målemetoder	Subjektiv helse, målt med egenutviklet instrument. (Subjective health is an index constructed from eight questions: (1) 'During the past school year, how often have you had a headache?'; (2) 'Do you often feel sad or down without knowing why?'; (3) 'Do you ever feel scared without knowing why?'; (4) 'How often do you have a poor appetite?'; (5) 'During the past school year, how often have you had an upset stomach (e.g. stomach ache, stomach cramp, nervous stomach, sick stomach, wind, constipation, diarrhea)?'; (6) 'During the past school year, how often have you had problems getting to sleep?'; (7) 'Do you feel listless and dispirited?'; and (8) 'During the past school year, how often have you had restless sleep and woken up during the night?')
Faktorer som inngår i analysene	Kontrollvariabler: foreldres utdanningsnivå, foreldres arbeidssituasjon, tid bosatt i Sverige. Kontroll/modererende variabel: å gå til foreldrene når man har problemer ("Hvem snakker du vanligvis med om ting som virkelig plager deg?")
Resultater	Sammenlignet med ungdom som bodde med begge foreldrene, rapporterte ungdommene dårligere subjektiv helse når de bodde med kun én forelder (b/standardisert z-skåre -0,23, ingen konfidensintervaller er oppgitt, kun standard error), med én forelder med ny partner (β -0,20), eller i delt bosted (β -0,07). Justert for kjønn ble sammenhengen ble litt svakere for gruppene som bodde med den ene forelder (β -0,20) eller med én forelder med ny partner (β -0,11), mens sammenhengen var ganske konstant for de med delt

	bosted (β -0,08). Tilsvarende endring ble observert etter justering for hvorvidt ungdommene kunne snakke med foreldrene om problemer, dvs. en svekkelse av sammenhengen for bosted hos én forelder (β -0,15) og én forelder med ny partner (β -0,11), mens den var lik for delt bosted (β -0,07). Etter ytterligere justering for sosioøkonomisk situasjon og tid i Sverige, viste resultatene for én forelder (β -0,13), én forelder med ny partner (β -0,10), og delt bosted (β -0,06), hvor kun sammenhengene for en forelder og delt bosted ble oppgitt som signifikante.
--	--

Annet

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

<i>Spørsmål (NIH-verktøyet)</i>	<i>Vår vurdering</i>	<i>Kommentarer</i>
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	The survey is a total sample of students in the ninth grade of compulsory school, covering practically all schools in the city of Stockholm and eight of its surrounding municipalities. The ninth grade is the final year of compulsory school, when students are aged 15–16 years (n=9,629).
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	Ca 70 prosent(?). External non-response due to absence from school on the day of the survey, and internal non-response due to questionnaires being poorly filled-in and therefore excluded, has been approximated at 22% by the Stockholm Office of Research and Statistics. In the present paper, complete information for all variables used in the analyses was available for 8,840 individuals, i.e. 92% of those who participated.
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier, men "delt bosted" omfatter alle grader av delt bosted (skiller seg fra de fleste andre studier). Har egen kategori for én forelder med ny partner
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Delvis	Egenutviklet skala, omfatter åtte spørsmål
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Justert for en del forvekslingsfaktorer, men ikke for foreldres innbyrdes relasjon, som vil kunne være av betydning her. Ei heller økonomi
Totalvurdering	Høy risiko	Manglende justering for alle vesentlige forvekslingsfaktorer, uvalidert utfallsmåleinstrument, upresise eksponeringskategorier

Nilsen 2018

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Nilsen (2018) Divorce and Family Structure in Norway: Associations With Adolescent Mental Health
Alle forfattere	Sondre Aasen Nilsen, Kyrre Breivik, Bente Wold & Tormod Bøe
Prosjekt studien tilhører	youth@hordaland (Bergen Child Study)
År for datainnsamling	
Mål med studien	The main objective of this research was to compare mental health among adolescents in six different family structures in Norway
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Multiple regresjonsanalyser, ustandardisert beta (men oppgir korresponderende SD i parentes)
Land (ytterligere kontekst)	Norge (Hordaland fylke, alle videregående skoler)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	7707 inkl i analysen (16-19 år, 53,5% jenter)
Andre respondenter (kjønn)	(ungdommene har selv svart)
Samværs/bostedsordninger	1) Toforeldre-familier (70,8%), 2) delt bosted (5,2%), 3) kun med mor (13,1%), 4) med mor og stefar (7,0%), 5) kun med far (2,8%), 6) med far og stemor (1,1%)
Utfall og målemetoder	Psykisk helse, Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) (In this article the total problems score and the internalizing and externalizing problems scales of the SDQ were used)
Faktorer som inngår i analysene	Ungdommens alder, kjønn, familiens økonomi (<i>perceived economic well-being</i>)
Resultater	Sammenlignet med ungdommer fra familier toforeldre-familier, skåret ungdommer med delt bosted omtrent likt på SDQ, mens ungdommer som bodde hos én forelder eller én forelder og steforelder hadde høyere skårer på SDQ (totalskåren), dvs. hadde mer psykiske vansker (effektstørrelse/Cohen's d =ca 0,3 KI ikke oppgitt) (tabell 2). Når det justeres for faktorene kjønn og økonomi (ungdommenes oppfatning av familiens økonomi), så synker forskjellene noe (til litt over 0,2) (tabell 2). Reduksjonen var størst for ungdommer som bodde med kun mor. Dette betyr at når man tar familiens økonomi i betraktning, så er det en liten forskjell (liten effektstørrelse) mellom ungdommer som bor hos begge foreldre sammenlignet med de som bor hos én/steforeldre, når det gjelder psykisk helse målt med SDQ.
Annet	

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	Videregående elever i Hordaland fylke
3. Minst 50% deltakelse?	Nei	39,6 prosent (7707 av 19 439). (A total of 19,439 adolescents born between 1993 and 1995 were invited to participate in the survey and 10,254 agreed, yielding a participation rate of 53%. In this article, a subsample of the youth@hordaland consisting of youths who sufficiently completed the items assessing parental divorce and living arrangement were examined (n = 7,707).)

4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgstørrelsen?	Nei	Oppgir kun «relatively good statistical power»
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Det var skilt mellom bo med én forelder og en forelder & steforelder, men ikke mellom ulike grader av delt bosted (kun «bodd mest med»); grove kategorier
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Delvis	SDQ, spørreskjema på nett, i skoletiden – med mulighet for å ta det hjemme senere for de som ikke var på skolen (men det kan skape skjevheter)
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	Utfallet ble målt med selvrapporert SDQ, og barna var ikke blindet for hvilken bostedsordning de faktisk hadde. På den annen side er det mulig at selvrapporering av psykisk helse for barna, er like godt (om ikke bedre) enn om det skulle vært rapportert av andre/på annen måte. Det er heller ikke sannsynlig at barna la vekt på bostedsordningen når de besvarte SDQ'en.
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Kjønn, alder og økonomi ble justert for, men ingen andre forvekslingsfaktorer
Totalvurdering	Høy risiko	Høyt frafall, ingen frafallsanalyse, manglende justering for vesentlige forvekslingsfaktorer

Ottosen 2018

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Ottosen (2018) Børn og unge i Danmark – velferd og trivsel 2018 (Kapittel: Skilsmissebørns trivsel – hvilken rolle spiller samværsordningen?)
Alle forfattere	MAI HEIDE OTTOSEN, ASGER GRAA ANDREASEN, KAREN MARGRETHE DAHL, ANNE-DORTHE HESTBÆK, METTE LAUSTEN, SIGNE BOE RAYCE
Prosjekt studien tilhører	Børn og unge i Danmark
År for datainnsamling	2017
Mål med studien	Formålet med dette kapittel er undersøge, hvilke tidsmessige, familiemessige og individuelle karakteristika, der kan influere på separerede forældres valg af samværsarrangementer, og i forlængelse heraf, om sådanne identificerede karakteristika også har sammenheng med børnetrivsel. Vi ønsker dermed at bevæge os ud over en lineær læsning af, hvordan samværsarrangementer måtte påvirke børns tilpasning.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Registerdata + surveydata (i denne oversikten [analyse 3] henter vi hovedsakelig resultater fra surveydataene, men demografiske opplysninger er registerdata)
Metode for dataanalyse	Logistisk regresjonsanalyse, odds ratio (OR)

Land (ytterligere kontekst)	Danmark (representativt utvalg fra nasjonalt register)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	5639 barn og/eller foreldre (foreldre svarte for 3 og 7 år, mens ved 11 og 15 år deltok barna/ungdommene sammen med foreldrene). Analyse 3: kun 11 og 15 år (N=2712) 3, 7, 11 og 15 år. 49 prosent jenter, 51 prosent gutter
Andre respondenter (kjønn)	Ev. foreldre
Samværs/bostedsordninger	1) samlevende foreldre, 2) delordning (delt bosted, 50/50, 40/60), 3) annet samvær (fra mye til lite), 4) ikke kontakt (med den andre forelderen).
Utfall og målemetoder	Trivselsproblemer. Børns trivsel er målt ved SDQ (the Strengths and Difficulties Questionnaire). Scoringerne på alle utsagn, bortsett fra prosocialskalaen, bliver summeret. Høyere scores viser flere problemer og dermed lavere trivsel. Analysen fokuserer på andelen af børn, som falder uden for grænsen af det trivselsmæssige normalområde, som defineret hos Goodman (2017).
Faktorer som inngår i analysene	Barnets kjønn, alder og opprinnelsesland, eventuell stefforelder(?), urban/rural, foreldreseparasjon før/etter 3 år, foreldres alder, utdanningsnivå og arbeidsforhold (arbeid/ikke), alvorlige risikofaktorer i barnets oppvekst (fattigdom, domfellelse eller psykiatrisk diagnose hos foreldre), individuelle karakteristika hos barnet (psykiatrisk diagnose, saksopprettelse hos sosiale myndigheter, eventuell funksjonsnedsettelse) og relasjonelle faktorer (foreldres innbyrdes samarbeidsklima, relasjon mellom barn (11 og 15 år) og foreldre)
Resultater	Sammenlignet med barn med samlevende foreldre, har barn med deleordning (OR 1,69 p<0,05), annet samvær (OR 2,38 p<0,001) eller ingen kontakt (OR 2,58 p<0,05) økte odds for å ha trivselsproblemer, når det ingen er justert for noen faktorer (ingen konfidensintervaller er oppgitt, kun standard error). Justert for sosiodemografiske bakgrunnsforhold (inkludert alvorlige forhold ved barn eller foreldre) minsker forskjellene til henholdsvis OR 1,59 (ikke sign), OR 1,85 (p<0,05) og OR 1,37 (ikke sign). Når det videre justeres for hhv. 1) foreldrenes innbyrdes relasjon, 2) barnets forhold til mor, og 3) barnets forhold til far, er det ikke lenger noen signifikante forskjeller i trivsel blant med samlevende foreldre, deleordning, annet samvær eller ingen kontakt (tabell 3). Jenter (11 og 15 år) har økt risiko for trivselsproblemer sammenlignet med gutter (ikke skilt mellom ulike bostedsordninger). Vi ser også en lavere odds for trivselsproblemer (færre trivselsproblemer) når begge foreldre er i jobb og blant barn som ikke er etnisk danske (ikke skilt mellom ulike bostedsordninger).
Annet	

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

<i>Spørsmål (NIH-verktøyet)</i>	<i>Vår vurdering</i>	<i>Kommentarer</i>
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	Vi har registerbaserte informasjonen fra Danmarks Statistik om alle danske barn fra fødselskohortene 2013, 2009, 2005 og 2001, som på utdræktidspunktet (2017) var 3, 7, 11 og 15 år (N = 245.894). Blandt disse blev ca. hvert tyvende barn fra hver af fødselskohortene tilfeldig utvalgt til at deltage i den nasjonalt representative survey, Børn og unge i Danmark (N = 9.586).
3. Minst 50% deltakelse?	Ja	66 prosent deltakelse. Dataindsamlingen fandt sted i 2017; 5.639 barn deltog i surveyen; opnåelsesgraden var 66 pct

4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier, men ingen inkluderer steforeldre
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene, men det rapporteres hvor stor andel av hhv 3-, 7-, 11- og 15-åringene som hadde de ulike bostedsordningene (figur 2).
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	SDQ (foreldreutfyllt (3 og 7 år), intervju (11 år) eller digitalt (15 år))
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Delvis	Har gjennomført bortfallsanalyse, men ikke tatt høyde for potensielle seleksjonsskjevheter i analysene
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Ja	Samarbeidsklima mellom foreldre, barn-foreldre-relasjon (for de eldste barna), økonomi, steforeldre. I analyse 3 er det ikke skilt mellom 11- og 15-åringer, men det er gjort en egen analyse (tabell 3) ingen forskjell mellom de to årskullene på tvers av bostedsordningene.
Totalvurdering	Uklar/lav risiko	Relativt høyt frafall, ingen frafallsjustering men justert for vesentlige forvekslingsfaktorer

Turunen 2017a

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Turunen (2017a) Shared Physical Custody and Children's Experience of Stress
Alle forfattere	Jani Turunen
Prosjekt studien tilhører	Surveys of Living Conditions (ULF)
År for datainnsamling	2001-2003
Mål med studien	In this article I ask whether children in shared physical custody settings are more likely to report high levels of stress compared to children living in another type of residential setting.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Intervjuer hjemme hos deltakerne
Metode for dataanalyse	Logistisk regresjon, odds ratio (OR)
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (nasjonalt representativt utvalg)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	807 barn/ungdom og foreldre (10-18 år, 51% gutter, 49% jenter)
Andre respondenter (kjønn)	72% mødre, 28% fedre
Samværs/bostedsordninger	1) delt bosted (29%), 2) bor mest med én forelder (11%), 3) bor kun med én forelder (60%)

Utfall og målemetoder	Stress, målt med ett spørsmål: how often he or she has felt stressed during the last 6 months, with five response options ranging from daily to rarely or never. Dikotomisert (ukentlig/ikke)
Faktorer som inngår i analysene	Barnets kjønn og alder, foreldres kjønn og alder, innvandrersstatus, antall barn i familien, steforeldre, urban/rural, foreldres inntekt, utdanningsnivå, yrkeskategori, foreldres innbyrdes relasjon, barn-foreldre-relasjon
Resultater	Sammenlignet med unge som bodde kun med én forelder, ble det rapportert signifikant lavere grad av stress (dvs. ikke ukentlig stress) blant barn i delt bosted (OR 0,56 $p \leq 0,01$), men ingen signifikant forskjell for barn som bodde mest med en forelder (OR 0,55 $p \leq 0,1$), uten noen justeringer. Etter justering for sosiodemografiske faktorer (Inntekt, Barnets alder og kjønn, Intervjuforeldres alder og kjønn, innvandrerbakgrunn, antall barn i husholdningen, bosted (urban/rural), hvorvidt barnet bodde med steforeldre eller -søsken) var oddsratioen tilsvarende men p-verdien lavere (0,05) og standardfeilen hadde høyere verdi, det samme gjaldt etter justering for foreldrerelasjon og barn-foreldrerelasjon. Når utfallet var målt stressnivå daglig, forsvant de signifikante forskjellene mellom gruppene. Dårligere relasjonskvalitet mellom foreldrene hadde sammenheng med økte odds for rapportert stress hos barna, hvor barn med foreldre med veldig dårlig relasjonskvalitet hadde dobbelt så høye odds for å rapportere om ukentlig stress (OR 2,01, $p \leq 0,05$). Oppgir ingen konfidensintervall.
Annet	

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Uklart	The total response rate was 75% (Statistics Sweden, 2005). The data collection was done by Statistics Sweden through in-home interviews and carried out by trained professional interviewers. The original sample consisted of 4,084 children, the final sample of 807 children. As this study focuses on the subsample of children who have experienced a parental union dissolution and lived with a single parent or in a stepfamily
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	Brukt til dels lav p-verdi-nivå (0,01, tabell 4)
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tre kategorier (delt bosted, mest med én, kun med én), skiller ikke mellom med/uten ny partner (men dette er inkludert som kontrollvariabel)
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Delvis	Ikke validert instrument, kun ett spørsmål
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	

13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Delvis	Justert for mange vesentlige forvekslingsfaktorer, noe enkle målevariabler
Totalvurdering	Høy/uklar risiko	Utfall og faktorer er målt med til dels svært enkle spørsmål, signifikansnivå er satt uvanlig lavt slik at sammenhenger fremstår mer signifikante enn det som er vanlig.

Turunen 2017b

Datauttrekk		
Førsteforfatter (år) tittel	Turunen (2017b) Self-esteem in children in joint physical custody and other living arrangements	
Alle forfattere	J. Turunen, E. Fransson, M. Bergstrom	
Prosjekt studien tilhører	Statistics Sweden's yearly Survey of Living Conditions (ULF)	
År for datainnsamling	2007-2011	
Mål med studien	In this study, we took advantage of the comparatively high occurrence of JPC in Sweden to compare self-esteem in children in JPC with nuclear families and those living mostly or only with one parent.	
Studiedesign	Tverrsnitt	
Metode for datainnsamling	Registerdata + surveydata (intervju?) fra barn/ungdom og foreldre	
Metode for dataanalyse	<i>Stepwise multiple ordinary least squares regression</i> , standardisert beta (β)	
Land (ytterligere kontekst)	Sverige (nasjonalt representativt utvalg)	
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	4823 barn/ungdom og foreldre (10-18 år, 49 prosent gutter, 51 prosent jenter)	
Andre respondenter (kjønn)	56% mødre, 44% fedre	
Samværs/bostedsordninger	1) bor med begge foreldre (77%), 2) delt bosted (joint physical custody, 8%), 3) bor kun med én forelder (14%), 4) bor mest med én forelder (2%)	
Utfall og målemetoder	Selvfølelse (self-esteem), målt med tre egenutviklede items ('I am satisfied with my look', 'I am usually satisfied with myself', and 'I think things will be good for me in the future')	
Faktorer som inngår i analysene	Barnets alder og kjønn, kjønn til forelder som svarer, antall barn i familien, foreldres utdanningsnivå, eventuell innvandrerbakgrunn, undersøkelsesår (2007-11)	
Resultater	Sammenlignet med unge som bodde i delt bosted, ble det målt dårligere selvfølelse blant unge som bodde kun med én forelder (β -0,21 $p < 0,01$), før det ble gjort justeringer for mulige forvekslingsfaktorer (tabell 3). Etter justering for barnets alder og kjønn, ble forskjellen noe mindre, men var fremdeles signifikant for barn med enslig forelder (β -0,26 $p < 0,05$). Denne forskjellen holdt seg ved justering for kjønn til forelder som svarer, antall barn i familien, foreldres utdanningsnivå, eventuell innvandrerbakgrunn og undersøkelsesår. Unge som bodde mest med én forelder skilte seg ikke (signifikant) fra unge med delt bosted mht selvfølelse i noen av modellene. Hvis vi ser på barnets alder så sees en trend mot dårligere selvfølelse jo eldre barna blir, og jenter har dårligere selvfølelse enn gutter (ikke skilt mellom ulike bosted).	
Annet		
Vurdering av risiko for systematiske skjevheter		
<i>Spørsmål (NIH-verktøyet)</i>	<i>Vår vurdering</i>	<i>Kommentarer</i>
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	

3. Minst 50% deltakelse?	Uklart	Det er ikke klart hvor stort frafallet er, og det er ikke tatt hensyn til frafall i analysene. (<i>The rate of non-responding children was between 26% and 37.2% during the years 2007-2011. For the purpose of this study, selected data from the children and the parental respondents were used. The analytic sample consists of 4823 children.</i>)
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Fire kategorier men ikke tatt hensyn til ev. stepforeldre
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Tid i bostedsordninger er ikke målt eller tatt hensyn til analysene
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Delvis	Ikke validert instrument, tre egenutviklede spørsmål
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Det er ikke justert for noen relasjonelle forvekslingsfaktorer
Totalvurdering	Høy risiko	Uklart frafall, ikke tatt hensyn til frafall i analysene, ikke-validert måleinstrument, ikke justert for vesentlige forvekslingsfaktorer

Turunen 2021

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Turunen (2021) How do children and adolescents of separated parents sleep? An investigation of custody arrangements, sleep habits, sleep problems, and sleep duration in Sweden
Alle forfattere	Jani Turunen, Annika Norell-Clarke, Curt Hagquist
Prosjekt studien tilhører	The Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study (Swedish national sample)
År for datainnsamling	2013/2014 og 2016/2017
Mål med studien	The aim of this study is to investigate the associations between adolescent sleep, including bedtimes, sleep duration, social jetlag, and sleep initiation difficulties and custody arrangement. Children and adolescents living in non-separated 2-parent families will be compared to those with separated parents living in equal shared custody, in single parent households, or in a custody arrangement with some, but not equal, time sharing.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Lineær regresjon (<i>ordinary least squares regression</i>), AME og trolig ustANDARDISERT beta

Land (ytterligere kontekst)	Sverige (nasjonalt representativt utvalg)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	11 802 ungdommer (11, 13 og 15 år, 50 prosent jenter, 49 prosent gutter)
Andre respondenter (kjønn)	(ungdommene har selv svart)
Samværs/bostedsordninger	1) Begge foreldre (70%), 2) kun mor (7%), 3) kun far (1%), 4) likt delt bosted (10%), 5) ulikt delt bosted (3%), 6) noen ganger delt bosted (4%), 7) nesten aldri delt bosted (4%)
Utfall og målemetoder	Fire aspekter ved søvn: bedtime, opportunity for obtaining the recommended nighttime sleep duration by age, social jetlag, and sleep initiation difficulties
Faktorer som inngår i analysene	Barnets kjønn, klassetrinn/alder, søsken, stepforeldre, (oppfattet) økonomisk velstand i familien
Resultater	Sammenlignet med unge som bodde med begge foreldre i samme hushold, ble det rapportert noe mer søvnproblemer blant unge som sjeldent hadde delt bosted (mulighet for nok søvn: Nesten aldri AME -0,15 KI -0,21 til -0,09; Noen ganger -0,09 KI -0,15 til -0,03), leggetid (Nesten aldri: B: 0,79 KI 0,50-1,07; Noen ganger 0,55 KI 0,29-0,82), innsovning (Nesten aldri AME ,11 KI 0,06-0,17; Noen ganger 0,15 KI 0,09-0,21). Også unge i likt eller ulikt delt bosted rapporterte noe søvnproblemer sammenlignet med unge som bodde med begge foreldre, dette gjaldt innsovning. Unge som bodde med ulikt delt bosted hadde størst problemer med 'sosialt jetlag' (AME 0,09 KI 0,05-0,13), altså store forskjeller mellom uke og helg. Kun justerte resultater presenteres.
Annet	

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Nei	In 2013/14, 77% of schools participated in the survey. In 2017/18, the school response rate was 47%. The response rate among the children and adolescents in the participating schools was 90% (n = 7867) at the 2013/14 data collection and 89% in 2017/18 (n = 4294). ²⁷ After excluding respondents who did not live with either parent, our final analytical sample was 11,802 adolescents of whom 7719 participated in the 2013/14 survey and 4083 participated in 2017/18
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgsstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Ja	Syv kategorier
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	

10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Ja	
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen analyse av eller justering for frafall
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Justert for få variabler
Totalvurdering	Høy risiko	Manglende justering for vesentlige potensielle forvekslingsfaktorer, uklart frafall

* AME (average marginal effect / gjennomsnittlig marginal effekt) tilsvarer den gjennom-snittlige endringen i utfallet når den uavhengige variabelen øker med én enhet. AME oppgis enten som relativ AME som tilsvarer prosent endring (alltid et tall mellom 0 og 1), eller absolutt AME som tilsvarer absolutt endring oppgitt i enheten til utfallet, for eksempel gjennomsnittlig SDQ totalskår.

Ulveseter 2010

Datauttrekk	
Førsteforfatter (år) tittel	Ulveseter (2010) Health-Related Adjustment of Adolescents in Various Post-divorce Family Structures With Main Focus on Father Custody With and Without a Stepmother
Alle forfattere	Grethe Ulveseter ,Kyrre Breivik &Frode Thuen
Prosjekt studien tilhører	The data for this study were collected from a nationally representative sample of Norwegian adolescents participating in "Health Behaviour in School-Aged Children (HBSC) 2005–2006." The HBSC study is a World Health Organization (WHO) Cross-National Survey carried out every 4th year and is current in 41 countries
År for datainnsamling	2005-2006
Mål med studien	1. Examine whether adolescents in single-father households differ from those living with a single mother with regard to antisocial behavior and substance use, and other health-compromising behaviors, than their peers in single-mother families. 2. Examine the adjustment of adolescents in stepparent families on these outcome variables.
Studiedesign	Tverrsnitt
Metode for datainnsamling	Spørreskjema på skolen
Metode for dataanalyse	Lineær regresjon(?), standardisert beta (β)
Land (ytterligere kontekst)	Norge (nasjonalt representativt utvalg)
Populasjon (antall, alder og kjønn på barn/ungdom)	5304 ungdommer (11-16 år, 50 prosent gutter, 50 prosent jenter)
Andre respondenter (kjønn)	(ungdommene har selv svart)
Samværs/bostedsordninger	1) intakt familie (76%), 2) kun med mor (14%), 3) med mor og stefar (7%), 4) kun med far (2%), 5) med far og stemor (1%)
Utfall og målemetoder	Ulike mål på helseatferd, målt med enkeltpørsmål: selvrapportert helse, livskvalitet, daglige helseplager (fysiske og psykiske), skoleprestasjoner, antisosial atferd (vært i slåsskamp + mobbet andre), røyking, snusbruk, ølkonsum, spritkonsum (vi har i denne oversikten utelatt resultater for kosthold, fysisk aktivitet, spisemønster)

Faktorer som inngår i analysene (kun justerende?)	Kjønn, alder, mors og fars arbeidssituasjon/type arbeid
Resultater	Sammenlignet med unge som bodde med begge foreldrene (intakte familier), var det høyere grad av tilpasningsproblemer og risikoatferd blant unge som kun bodde med mor, dvs alle utfall med unntak av det å mobbe andre. Effekttørrelsene var på mellom 0,08 og 0,28, p-verdi i hovedsak <0,001 (ingen konfidensintervaller er oppgitt). Størst forskjell var det for utfallene røyking og skoleprestasjoner (β 0,28). Blant unge som bodde med kun far, var det også høyere grad av problemer sammenlignet med unge som bodde med begge foreldre, på alle utfall. Her var effekttørrelsene noe større (0,12-0,51, p-verdi i hovedsak <0,001). Størst var forskjellene når det gjaldt røyking og livskvalitet (β ca 0,50, p<0,001). Selvrappertert helse og daglig helseplager var likt for unge i de to typene hjem (β hhv. 0,10-20 og 0,12 i sammenligning med unge som bodde med begge foreldre). Unge som bodde med mor og stefar, rapporterte ganske tilsvarende skårer som de som bodde med kun mor. Unge som bodde med far og stemor rapporterte også ganske tilsvarende skårer som de som bodde med kun far. (Delt bosted er ingen målt kategori.) De oppgir ikke hvor mye et SD tilsvarer i faktiske skårer, så ikke mulig å undersøke den absolutte økningen i de ulike utfallene, eller vurdere klinisk signifikans.
Annet	

Vurdering av risiko for systematiske skjevheter

Spørsmål (NIH-verktøyet)	Vår vurdering	Kommentarer
1. Mål med studien klart formulert?	Ja	
2. Studiepopulasjonen klart definert?	Ja	
3. Minst 50% deltakelse?	Uklart	82,3 prosent ifølge studien, men det er noe uklart om dette dekker hele frafallet
4. Deltakerne valgt fra samme populasjon og med like seleksjonskriterier?	Ja	
5. Begrunnelse for utvalgstørrelsen?	Nei	
6. Eksponering målt før måling av utfall?	NA	
7. Tid for assosiasjon mellom eksponering og utfall?	NA	
8. Varianter av eksponeringer (her: kategorier av samværs/bostedsordninger)?	Nei	Ingen kategorier for delt bosted (og ingen kategorier for en mellomting mellom delt bosted og kun med én forelder)
9. Eksponeringen klart definert, valid og reliabelt (her: måling av samværs/bostedsordninger)?	Delvis	Ikke målt tid i bostedsordning
10. Eksponeringen målt mer enn én gang?	NA	
11. Utfallene klart definert, valid og reliabelt?	Delvis	Kun enkeltpørsmål for de ulike typene atferd
12. Utfallsmålerne blindet for eksponering?	Nei	
13. Var frafall maks 20 prosent (her: analysert og justert for frafall)?	Nei	Ingen frafallsanalyse, men analyse of missing data
14. Vesentlige forvekslingsfaktorer målt og justert for statistisk?	Nei	Få faktorer er justert for
Totalvurdering	Høy risiko	Unyanserte eksponeringskategorier (samværs/bostedsordninger), manglende justering for vesentlige forvekslingsfaktorer, uklarheter rundt frafall.

Utgitt av Folkehelseinstituttet

November 2022

Postboks 4404 Nydalen

NO-0403 Oslo

Telefon: 21 07 70 00

Rapporten kan lastes ned gratis fra

Folkehelseinstituttets nettsider

www.fhi.no